
V
B J
C

Donati minoris gram=matici non vulgario de octo partibus orationis. egregia utilisque declaratio

cũ pulcherrimis questionibꝰ studiosis scolaribus pluri=
mũ accõmodatis: per venerabilẽ virum mgrm iohan=
nem Glogouiensem in studio Cracouiensi edita. Jam de=
nuo et iterũ emendata. reuisa. diligẽter atqꝫ impressa anno
Millesimoquingentesimo decimo.

Laurentius Corvinus ad Lectorẽ.

Donatum latie qui fundamenta loquele
Optima pro teneris contulit ingenijs
Preceptis vt facilis sit: ab omni errore resoluit
Hic vir quem tellus Glogouiana tulit
Quisquis es excelsam doctrine abiturus ad arcem
Hunc semper memori suadeo mente legas
Isto nanqꝫ gradu ad sublimia tecta Minerue
Ibis: et in summo vertice doctus eris.

De

oc

iſciani cor⸗

ꝑcipuus in maio
is naturas deſcribit.
ꝙ ꝓpria oſtendit. Partiũ
gnitio oim̄ ſcientiarũ fundamē
enim logicus veritatem ⁊ falſita⸗
agnoſcere: niſi prius enuntiationis
Rhetor non ornate loqui poterit: ni⸗
cientiā ꝑtiũorōnis intelligat ſicqꝫ in ſciētijs
aliis hoc idē facilliē ꝓbari poterit. ¶ Cũ vo Priſciani do⸗
ctrina nedũ iuniorib⁹ difficilis: q̄nymo ad intelligendum
in primis inuſitata tedioſaqꝫ appareat. recte Ethimolo⸗
gie ſtudia a minori Donati editione in Ethimologie ſtu
dio edoceri volētibus incipiēda erũt. A minoribus em̄ ad
maiora in ſtudijs hũanis ꝓcedendũ eſſe vetus ordo pſua⸗
det. Donatus em̄ compendioſius leuiuſqꝫ om̄ia exempla
ri manuductione edocuit que iuniorib⁹ in ethiologie ſtu⸗
dio neceſſaria opportũaqꝫ exiſtũt. Vt itaqꝫ iuniorũ animi
⁊ nouorũ ſtudentiũ ingenia: a minorib⁹ ad maiora ſtudia
felici excreſcāt ſtudio. Ego Magiſter Johānes Glogoui
enſis: alme florentiſſimeqꝫ vniuerſitatꝫ Studij Cracoui
enſis maioris Collegij artiſtarum Collegiatus. pro lau⸗
de dei: gloria famaqꝫ Vniuerſitatis noſtre in cõmunē no
uiciorũ ſtudentũ ꝓfectũ. Queſtiones compendioſas in li⸗
bellũ Magiſtri Donati de octo partibus orationis recolli⸗
gere inſtitui: vt ſic iuniorum ingenia: artis grammatice
principijs valeant edoceri.

Diuiſio maioris voluminis Priſciani in libros partiales ſedecim grammaticorum Principis.

¶ Primus liber Priſciani continet de voce ⁊ eius ſpēbus. de littera quid ſit littera. de gn̄ibus eius ⁊ ſpēb⁹. de ſinglarũ poteſtate que ⁊ i q̄s tranſeunt per declinatiōes ⁊ cōpoſitiōes partiũorōnis.

¶ Scdus de ſillaba quid ſit ſillaba. q̄t litterꝫ ꝯſtare pōt ⁊ q̄ ordie ⁊ q̄ ſono de accidētibus ſinglis ſillabis. de dictiōe quid ſit dictio que ei⁹ drña ad ſillabā. de oratione q̄d ſit orō. q̄t ſunt partes eius ⁊ de earum proprietate. De noīe quid ſit nomen de accidētibus eius.

¶ Quot ſunt ſpēs ꝓpriorũ noīm: q̄t appellatiuoꝝ. q̄t adiectiuoꝝ q̄t deriuatiuoꝝ De patronominicis ⁊ q̄t eoꝝ forme. qũo deriuant ex quib⁹ primitiuis. de diuerſis poſſeſſiuorũ termiatiōib⁹ ⁊ eoꝝ regulis.

¶ Terti⁹ eſt de cōpatiuis ⁊ ſuplatiuis ⁊ eoꝝ diuerſis extremitatib⁹ ex quib⁹ de declinatiōibus noīm. quomodo formantur.

¶ Quartus de noīatiuis ⁊ v̄balib⁹ ⁊ ꝑticipialib⁹ quot eorũ ſpecies ex quibus primitiuis. quomodo naſcuntur.

¶ Quintus eſt de generibus dinoſcendis per ſingulas terminationes. de numerꝫ. de figuris ⁊ earum compage. de caſu.

¶ Sextus de ntō caſu per ſingulas extremitates omnium nominum tam in vocales q̄ȝ in conſonantes deſinentium per ordinem. De genitiuorũ tam vltimis q̄ȝ penultimis ſillabis.

¶ Septimus de ceteris obliquis caſibus tam ſinglaribus q̄ȝ pluralibus.

¶ Octauus de verbo ⁊ eius accidentibus.

¶ Nonus de reglis generalibus omnium coniugationum. ⁊ preterito perfecto p̄me ⁊ ſecunde coniugationis.

¶ Decimus de preterito perfecto tertie ⁊ quarte cōiugationis.

¶ Undecimus de participio.

¶ Duodecimus ⁊ tredecimus de pronomine.

¶ Decimuſquartus de prepoſitione.

¶ Decimuſquintus de aduerbio ⁊ interiectione.

¶ Decimuſſextus de coniunctione ⁊ in hoc terminat maius volumen Priſciani.

Ristotiles omniū recte phi
losophantiū Princeps. modū ꝓcedendi scientificum ostē-
dēs a cōmunioribus ad specialia magis primo phisicoꝝ
ꝑsuadet ꝓcedere. Dicit em̄. Innata est nobis via ꝓceden
di a cōiorib⁹ ad specialia magis. Om̄es em̄ pueri oēs vi-
ros p̄rio appellāt p̄res. ⁊ oēs femias matres. postea autē
vnūqꝫ determināt. cū scꝫ i crescēdo discretionē ⁊ annos
suscipiūt vt dicit Albert⁹ p̄mo phisicoꝝ. Cū itaqꝫ nostra p̄ns intentio versaꝝ circa
grāmaticā. ideo in p̄mis dicendū est q̄d sit grammatica diffinitiue ⁊ diuisiue. Cuꝫ
aūt grāmatica sit vna ars de septē artib⁹ liberalib⁹. ⁊ ars cōior est q̄ꝫ grammatica
recto ordīe pri⁹ dicēdū erit q̄d sit ars diffinitiue. ⁊ ex ꝯñti qūo diuidi habeat i septē
artes liberales. Et quia ars existit vnus de habitibus intellectualibus quinqꝫ. et
habitus est cōior q̄ꝫ ars. et ideo in primis dicendum erit quid sit habitus diffiniti-
ue et diuisiue. et ex consequēti quot sunt habitus intellectuales. Vt sic cōmuniora
specialiora vero ordine precedant.

Circa initiū scie donati Queriꝝ

Primo. ¶ Vtrū tm̄ sunt quinqꝫ habitus intellectuales. Et vtrū dif
finitio artis (videlicet ista. Ars est habitus intellectualis anie re
cta rōne factiu⁹) sit bn̄ assignata. Pro intellectiōe questiōis mote
¶ Notandū q̄ hec questio duo querit. Prio querit vtrū tm̄ q̄nqꝫ sunt habit⁹ intel
lectuales. Scd̄o querit vtrū dio artis quā cōiter ponim⁹ sit bn̄ assignata.

Notandum est primo pro intellectione
prime ꝑtis questiōis q̄ Aristo. in p̄ntis duas assignat dr̄ñas inter habitū ⁊ dispo-
sitionē. Prima differentia sumitur ex ꝑte gn̄ationis. dispositio em̄ acquiriꝝ ex vno
actu quod patet de rubedine causata ex verecūdia. Sed habit⁹ acquiriꝝ ex multꝫ
actibus frequenter reiteratis vt patꝫ de scia que acquiriꝝ ex multis studijs. Juxta
em̄ Aristo. p̄mo ethicorū vna irundo non facit ver. nec vna dies calida estatem.
nec vna virtus facit hoiem felicē. Sic nec vnus actus studendi facit hoiem sciens-
tificū ⁊ doctū. ¶ Secūdo differt hitus ⁊ dispō ex ꝑte corruptiōis. q̄r dispō faciliter
remoueꝝ a subiecto. sed habitus difficulter. dicitur em̄ in p̄dicamentis. Scientia
em̄ que est habitus non faciliter remouetur a subiecto nisi grandis fiat ꝑmutatio.
¶ Habitus autem prima sui diuisione est duplex scꝫ infusus ⁊ acquisitus. Habi-
tus infusus est habitus lumie supnaturali adueniēs. Per lumen aūt supnaturale
intelligitur gracia diuina. ⁊ tales hitus infusi sunt tres scꝫ. fides. spes. ⁊ charitas.
de quib⁹ deteriare nō ꝑtinet ad grāmaticū sed ad theologū. Fides est substantia
sperandarū rerū argumētum non appentium. In qua dione tanguntꝝ tria. Primo
q̄ fides est subā sperandarū rerū. nō q̄dem entitatiue. q̄r fides est accn̄s. sed fides
est subā silitudinarie. sicut em̄ substantia est fundamētū omniū accn̄tiū ⁊ subiectū
7. metha. sic fides est fundamentū oim virtutum. sine em̄ fide nullus deo placere
potest ad hebreos. xi. ¶ Secundo in dione fidei tangiꝝ q̄ fides est de rebus spe-
randis vt de vita post hanc vitā. Tertio tangiꝝ in dione fidei q̄ fides est de imma-
nifestis ⁊ de his que nō appent. quia si fides esset de manifestis ⁊ de his que ap-
parent non haberem⁹ de fide meritum. dicit em̄ Gregorius in Omeꝝ. Fides nō ha
bet meritum vbi ratio hūana prebet experimentū. ¶ Spes aūt est expectatio fu-
ture btitudinis ex grā dei et meritis nostrꝫ ꝓprijs p̄cedētib⁹ ꝓueniēs. ¶ Charitas
aūt est dilectio qua de⁹ diligiꝝ ꝓpter se ⁊ ꝓximus ꝓpter deum. Diciꝝ aūt charitas

quasi chara vnitas. q̄r homo per charitatem fit vnum cum deo. Dilectio autem
dicitur quasi duorum ligatio videlicet dei ⁊ hois. Et de istis habitib⁹ nihil est ad
ꝓpositū ideo breuiter de ipsis dicta sufficiūt.

Notandū scd̄o. q̄ habit⁹ acquisitus de
quo ad ꝓpositū s̄m Aristo. in p̄dicamētis diffiniꝝ sic Habitus est qualitas acqui-
sita ex actib⁹ frequēter reiteratis difficulter mobilis a subiecto. vt sciētia. Et habi-
tus est duplex. s. corꝑis et anime. ¶ Habitus corꝑis est qualitas acquisita corpo-
rea ex actibus frequenter reiteratis difficulter mobilis a subiecto in corpore ⁊ mē-
bris corporalibus radicata. vt ars cursoria pugillatoria. ⁊ de isto nihil est ad ꝓpo
sitū. ¶ Sꝫ habitus anie est qualitas acquisita ipsius aie ex actibus frequenter rei-
teratis difficulter mobilis a subiecto. ⁊ est duplex. s. moralis et intellectualis.
¶ Moralis est habit⁹ aie q̄ ꝯtingit aliq̄d fieri bene vel male moraliter promptifi-
cās et abilitās ip̄m subiectū vt aiaꝫ. vt bono adhereat ⁊ malū fugiat. ⁊ t̄les sūt de-
cem vt t̄pantia. fortitudo. māsuetudo. magnanitas. magnificētia. affabilitas. veri-
tas. eutropolia. liberalitas. ⁊ amatiua honoris ⁊ de istis habitib⁹ moralib⁹ nihil
est ad ꝓpositū. Sꝫ Aristo. ꝗ ethicorū de ipis determiat. ¶ Sꝫ habit⁹ intellectua-
lis est habit⁹ ipsius anie ꝓmptificās ip̄m subiectū ad ꝯsentiendū vō ⁊ dissentien-
dū falso. vt ptꝫ de scia qua mediāte assentim⁹ vero. Diciꝝ em̄ p̄mo posteriorū. Sci
entia est verorū eternorū et impossibiliter aliter se habentiū. Et habitus intellectu-
alis est duplex. scꝫ veridic⁹ et falsidicus. ¶ Falsidicus est q̄ ꝯtingit falsuꝫ dicere. vt
heresis. ¶ Veridic⁹ est q̄ ꝯtingit verū dicere. Et est duplex. q̄dam est veridicus ali-
q̄n. quidā est habit⁹ veridic⁹ semꝑ. Habitus veridicus aliq̄n est q̄ aliq̄n contingit
verum dicere Et tales sunt quinqꝫ. s. opinio. suspitio. p̄sumptio. ꝓbatio et veri simi
lis cōiecturatio. ¶ Opinio est assensus alicui⁹ ꝓpositionis que apparet esse vera
ꝓpter aliquā rōnem ꝓbabilē cum formidine ⁊ timore tn̄ de opposito vt assensus
hui⁹ ꝓpositiōis mund⁹ est etern⁹. ¶ Suspitio vel suspectio in eadē significatione.
dicit Joānes Ja. Est assensus alicuius ꝓpositiōis ꝓpter debile motiuū q̄ stante
stat eque bn̄ talē ꝓpositiōeꝫ esse falsam. vt iste practicat crines. ergo est houisator.
¶ Verisimilis cōiecturatio. est assensus alicuius ꝓpositiōis generat⁹ ꝓpter aliqua
motiua ad quā cōiter solet sequi veritas vt cum videꝝ aliquē extrahere gladium
in furore et ira. tūc fit assentio huic ꝓpositioni. iste vult percutere. assensus g̃ huius
ꝓpositiōis diciꝝ verisilis cōiecturatio. ¶ Probatio est min⁹ noti ꝑ maius notum
declaratio. ¶ Presumptio est alicuius facti verisilis existimatio scd̄m Tulliū. et
de istꝫ habitib⁹ nihil est ad ꝓpositū. ¶ Habit⁹ aūt vidicus semꝑ est. quo semꝑ cō-
tingit verū dicere vt scia et est duplex. q̄dam est speculatiu⁹ ⁊ q̄dā practic⁹. ¶ Ha-
bitus speckatiuus est q̄ est de rebus nō libere opabilibus a nobis ꝑ liberā nostraꝫ
volūtatem sed de rebus quarū deus vel natura est p̄ncipiū. vt est scia libri de celo
que est de celo et stellis. modo celū et stelle non sunt opa intellectus nostri sed dei.
Diciꝝ em̄ duodecimo metaphisice. A deo dependet celum et tota natura.

Notādū tertio q̄ habitus speculatiu⁹
est duplex. q̄dā est de principijs. q̄dam de p̄ncipiatis. Iste habitus speculatiu⁹. q̄
est de p̄ncipijs est duplex s̄m q̄ duplex est p̄ncipiū. Quoddā em̄ est p̄ncipiū essen
di scꝫ q̄d causat esse aliq̄d reb⁹. vt deus et intelligentie. Diciꝝ em̄ p̄mo metha. Deꝰ
videꝝ om̄ibus causare esse. Et p̄mo celi dr̄. Ab hoc q̄dē ente cūctis deriuatū est es-
se et viuere his quidē clarius his vero obscurius. Intelligētie etiā sunt principia
essendi rebus inferioribus. ptꝫ q̄r intelligētie mouēt orbes et speras. mō corpa cele
stia causant esse et vitā i. rebus inferioribus. Diciꝝ em̄ 8 phisicorū q̄ motus celi est

causa i oibus entib9 existentib9 fm naturā. habitus ergo est iste qui est de primis
pncipijs essendi vocat sapiētia. Uñ sapiētia est hit9 specl'atiu9 pmoꝝ pncipiorū es
sendi. pncipiū aūt ꝯgnoscēdi est in cuius ꝟtute alia ꝯgnoscunt. vt sunt ꝓpōnes per
se note quas pma pncipia vocam9. vt dr. 4. metha. vt iste omē ens est vel non est
de quolibet esse vl' nō esse ꝛ nullo ambo simul. omē totū est maius sua pte. he ꝓpo
sitiōes dicunt ꝓpōes ꝑ se note et indemr̄abiles. nō em̄ oportet ꝙ ꝓbent sed statim
intellectis terminis quilibꝫ sane mētis veritatib9 earū assentit. Dicunt autem pn
cipia cognoscendi q2 vt dicit. 1. posteriorū. Ueritas cuiuslibet ꝯclōnis scite est ex ve
ritate pmorū pncipioꝝ ꝯgnoscendi. sicut em̄ ꝑ lumē solis oia vident q2 dr z de aia
Nihil videt sine lumine. Sic nihil ꝯgnoscit sine pmis pncipijs ꝯgnoscendi. vt de
clarat. 1. posterioꝝ. Habit9 ergo iste q est de pmis pncipijs cognoscēdi. vocatur in
tellect9. vñ itellect9 est habitus speculatiu9 prioꝝ pncipioꝝ ꝯgnoscēdi. Quidā em̄
est habitus specl'atiu9 q est de pncipiatis vt ꝯclōnibus scibilibus ꝯclusio em̄ pnci
piat ꝛ ꝓbat ꝑ pmissas. vt dr. 1. posteriorū. et talis habit9 speculatiuus q est de pn
cipiatis vocat scia. vñ scia est habitus speculatiu9 conclusionis vel conclusionum
ꝑ demōstrationē vel ꝑ demōstratiōes acquisitus. Dicit. 1. posterioꝝ. demonstra
tio est syllogismus faciēs scire. conclusionis aūt est demōstratio. Habitus autem
practicus est q est de reb9 libere opabilibus a nobis ꝑ liberā nostram voluntatem
et quorū pncipiū est volūtas. Et talis est duplex. qdā practic9 factiu9. ꝛ qdā acti
uus. Activ9 vt prudētia. Uñ prudētia est hitus cū rctā ratiōe actiuus. vl' pruden
tia est rctā rō rerū agibiliū. mediāte em̄ prudētia vt dicit Sen. recte agimus dicit
em̄ Seneca in libello de quattuor virtutibus cardinalibus. Si prudēs esse cupis
anim9 tu9 trib9 dispenset tribus. Presentia ordia; pterita memorare; et in futu
ris ꝓspectū intende. Factiu9 aūt vt ars. Ars em̄ ē hitus intellectualis anime rctā
ratiōe factiuus. Ul' ars est rctā rō rerum factibilium. Cuius diffinitiōis declaratō
patebit in notabili sequēti. mediāte em̄ arte artifex rctē facit fm pncipia et regl'as
sue artis. vt mēsator vl' sartor. ¶ Differūt aūt hitus speculatiu9 et practicus tripl'r.
¶ Primo ex parte subiecti. obiectum autem habitus speculatiui non est libere opa
bile a nobis obiectum autē habitus practici est libere opabile a nobis.
¶ Scdo differūt ex pte finis. q2 finis habit9 speculatiui est scire practici vero op9.
Dicit em̄. z. metha. Rhetorice quidē veritas practice vero opus. ¶ Tertio diffe
runt ex pte subiecti. q2 subcm̄ habitus speculatiui est intellect9 speculatiu9. practi
ci vō subcm̄ est intellect9 practicus. Dicunt aūt habit9 intellectuales non ideo ꝙ
sunt in aia. q2 habitus morales sic essent intellectuales. q2 etiam sunt in aia Dici
tur em̄ z ethicoꝝ. Tria sunt in aia habit9 potētie ꝛ passiōes. mō habitus morales
sunt habitus. Sꝫ dicunt ideo intellectuales q2 ipsis mediantibus intellectus as
sentit vero ꝛ dissentit falso. Sꝫ hitus morales ideo dicunt quia ipsis mediantib9
voluntas eligit bonum et refutat malum. Sequitur correlarie ꝙ habitus intelle
ctuales sunt ipsius intellect9 assentiue. sed morales electiue. patꝫ corelariū ex dictꝫ

Notādū quarto pro diffinitione artis

intelligentia. ¶ Ars diffinit sic. est habitus intellectualis anie recta rōne factiuus
Pro q diffinitiōe sciēdū. ꝙ diffinitū pñtis diffinitiōis est ars hūana. ꝓpter exclude
re artē diuinā que hic nō diffinit. Ratio. q2 ars est actus aie. ars aūt diuina est sub
stantia. q2 deus met. oia em̄ que sunt in deo sunt deus met. Sil'r hic diffinitur ars
habitualis ꝛ non actualis. ars em̄ actualis non est habitus conclusiōis sed ē act9
assentiendi alicui ꝯclusioni nō firmiter radicate. ¶ Uñ notandū ars est duplex. que
dam. Actualis et est noticia acquisita qua quis actualiter alicui conclusioni assen
tit vt si aliquis nouiter applicatus ad logicā assentiret huic conclusioni. arguēdo

ab inferiori ad supius est cōsequētia bona affirmatiue ꝛ sine distributione. talis as
sensus huius ꝯclusiōis dicit ars actualis. ¶ Sed ars habitualis est noticia acqui
sita alicuius conclusionis per demōstrationē ꝓut illa noticia iam est firmiter radi
cata in anima et vt est in anima sub quiete. vt noticia huius conclusionis arguēdo
ab inferiori ad supius affirmatiue et distributiue vt est firmiter radicata in anima
dicit ars hitualis. eo ꝙ est qlitas acquisita existens in anima et firmiter in anima
radicata. Dicit aūt in fine diffinitiōis ꝙ ars est hitus recta rōne factiuus ꝛ opor
tet hoc intelligi de rōne artificiali et nō morali. Uñ duplex est rectitudo. quedam
est rectitudo moralis siue moris fm quā aliqd fit moraliter bene vt facere elemo
sinam ex charitate facere vnicuiqꝫ iusticiā. et sic illud qd iuste fit recte dicitur fieri.
Alia aūt est rectitudo artis vel artificialis fm quā aliquid fit bene in genere sue ar
tis fm precepta et regulas artis. vt qñ sartor facit pulchrā tunicam dicitur recte
facere. rōne artificiali. quia fm regulas sue artis. Sequitur correlarie prio ꝙ ars
decollandi hoiem fit recta rōne artificiali. licet non morali. ¶ Sequitur correlarie
secundo. ꝙ aliquis potest facere aliquid recta ratione artificiali. qui tñ nō opatur
recte ratione morali. patet de artifice qui est doctus i sua arte et est malus in vita
¶ Istis notabilibus sic stantibus est conclusio responsalis. Tantum quinqꝫ sunt
habitus intellectuales. ipsius anime veridici. semper ad se inuicem irreducibiles
specifice distincti in quos habitus intellectualis diuiditur fm diuisionem media
tam ꝛ communiter consuetam fieri. scꝫ. sapientia. intellectus scientia. ars et prudē
tia. Similiter diffinitio ipsius artis est bene posita. Patet veritas huius conclu
sionis pro prima parte. scilicet ꝙ habitus intellectuales sunt quinqꝫ ex sufficientia
ipsorum que est talis. Omnis habitus intellectualis vel est speculatiuus vel pra
cticus. Si speculatiuus hoc est dupliciter. vel de principijs vel de pricipiatis. Si
de principijs hoc est dupliciter. Uel ē em̄ de principijs essendi sic est sapientia. Uel
de principijs cognoscendi sic est intellectus. vel de principiatis sic est scientia. Si
autē ē practicus hoc est dupliciter. Uel est actiuus sic est prudentia. Uel factiuus
sic est ars. ¶ Dico primo in intellectu conclusionis ꝙ tantum quinqꝫ sunt habi
tus acquisiti ad innuendum ꝙ hic nihil determinatur de habitibus infusis. ¶ Di
co secundo intellectuales ad denotandū ꝙ hic non fit mentio de habitibus mora
libus qui sunt decem vt patet secundo ethicorum. ¶ Dico tertio ipsius anime pro
pter excludere habitus corporis de quibus etiam nihil ad propositum. ¶ Dico
quarto veridici. ad innuendum ꝙ de fallacijs habitibus hic non determinatur.
¶ Dico quinto veridici semper ad innuendum ꝙ hic non determinatur de habi
tibus veridicis aliquando qui sunt opinio suspitio ꝛc. ¶ Dico sexto ad se inuicem
irreducibiles. q2 plures sunt qui reducūtur ad istos. Sꝫ isti quinqꝫ hic enume
rati ita se habent ꝙ vnus non reducitur ad alium ex quo differunt specifice. Me
thaphisica enim reducitur ad sapientiam. habitus pollitici et iconomici reducun
tur ad prudentiam. Grammatica. Logica. Rethorica ad artem. ¶ Dico septimo
specifice distincti quia numeraliter distincti sunt plures. quia tot sunt quot sci
unt eos ex quo accidentia multiplicantur multiplicatione subiectorum. vt patet
primo thopicorum. ¶ Dico vltimo secundum diuisionem mediatam. quia secun
dum diuisionem immediatam essent tantum duo. omnis enim diuisio debet esse
immediata vel reducibilis ad immediatam vt dicit Boetius in libro diuisionum
ꝛ licet ista diuisio habituum non est imediata q2 hꝫ qnqꝫ membra. tñ reducit ad
immediatā. vt sic ois habitus intellectualis vel est speculatiuus vl' practicus vt
dictum est. ¶ Sed ꝙ secunda pars conclusionis sit vera. s. ꝙ diffinitio artis sit
bene posita probatur sic. Omnis diffinitio est bona que datur per genus et diffe
rentiam et que facit diffinitum differre a quolibet non contento sub diffinito. Sed
ista diffinitio artis est huiusmodi facit enim artem differre ab omnibus alijs qua

tuoꝛ habitibus intellectualibus . igitur diffinitio artis est bene posita . Maioꝛ est
vna conditio bone diffinitionis vt ostendit Boeciꝰ in libro diffinitionũ. Minoꝛ q̄a
cũ dicitur habitus intellectualis hoc ponit̃ pro gñe. sed cũ dicit̃ recta rõne factiuꝰ
hoc ponit̃ loco differentie. Et ꝑ istam ꝑticulã ars distinguitur ab alijs quattuoꝛ
habitibus nullus enim habitus intellectualis fit recta ratione nisi ars vt patet ex
predictis que declarata sunt superius : quare conclusio vera.

Ar. Primo ꝯtra ꝑmã ꝑtem ꝯclõnis. Non sunt quinq; habitus intellectuales.
igit̃ ꝓbatur añs. q: prudẽtia ⁊ ars nõ sunt habitꝰ distincti. igitur habitus
intellectuales nõ sunt quinq;. ꝓbatur añs. q: sequitur bñ artista est prus
dens. ergo ars est prudẽtia tenet cõsequẽtia a cõiugatis. ij Thopicorum. ¶ Dico
verũ argumentũ concludit ꝙ ꝯñtia a cõiugatis bene valet in ꝑ̄dicatione essentia
li. vt homo est animal. ergo hũanitas est anialitas. sed hic arguitur in ꝑ̄dicatione
accñtali et in terminis accñtalibus. ista est ꝑ̄dicatio accñtalis artista est prudens

Ar. Scdo cõtra diffinitionẽ artis. Diffinitio artis nõ valet. igitur probatur
añs. q: aliqua ars nõ est habitus. igit̃ ars nõ est habitus. tenet ꝯñtia a ꝑ
ticulari negatiua ad indiffinitã negatiuã. añs probatur quia ars dei non
est habitus. ꝓbatur oĩs habitus est accñs. sed in deum nullus cadit accidens er
go ars dei non est habitus. Minoꝛ est nota quia habitus est qualitas. mõ qualis
tas est accidens. Minoꝛ est Aristo. xij metha. vbi ostendit ꝙ deus est actus purus
mõ si aliqð accidens esset in deo tunc deus non esset actꝰ purus. ¶ Dico ꝙ diffini
tio artis intelligitur de arte hũana que acquirit̃ per demonstrationem aut experi
entiam et talis est accñs . et non intelligitur de arte diuina quia talis est substan
tia et deus met. Dicit eñi Dyonisius. Quidq̄d est in deo : est deus met.

Ar. Tertio ars hũana nõ est hitus igit̃ solutõ non valet. ꝓbat̃ añs. habitꝰ est
adiacẽtia corꝑis. sed ars non est adiacentia corꝑis . Maioꝛ est Aristo . in
postꝑ̄dicamẽtis. Minoꝛ. q: ars est in aĩa et aĩa nõ est corpꝰ. vt ptz scdo
de aĩa. Sz ꝙ ars sit in aĩa q: est in intellectu artificis. ¶ Dico verũ argumentũ cõ
cludit ꝙ ars nõ est hitus capiẽdo habitũ ꝓ adiacẽtia corꝑis. sed ars est bene ha
bitꝰ capiẽdo habitũ ꝓ qualitate acquisita ex multis oꝑatiõibꝰ. Vñ habitus capi
tur dupl̃r. Vno mõ ꝓ adiacẽtia corꝑis vel eorũ que circa corpꝰ sunt. vt vestes di
cunt̃ habitus. et sic nõ capit̃ hic habitus. sed est speciale ꝑ̄dicamentũ. Alio modo
capitur habitꝰ ꝓ q̄litate ex multis acquisita actibus. et sic ars dr̃ habitꝰ.

Ar. Quarto ars humana non est habitus. igitur. ꝓbat̃ oĩs habitꝰ est q̄litas
acquisita. sed aliqua ars est innata igitur. Maioꝛ ptz ex diffinitiõe habitꝰ.
Minoꝛ q: ars cursoria. ars pugillatoria sunt artes. vt notum est et tñ sunt
innate. sunt eñi naturales potẽtie. vt ostendit̃ in predicamẽtis modo naturalis po
tentia est qualitas innata vt declarat̃ circa scdam spẽm qualitatis. ¶ Dico ꝙ ars
cursoria et pugillatoria bene sunt innate et dicũt naturales potentias . sed sic non
sunt artes. sed vt ars cursoria et pugillatoria dicunt qualitates acquisitas per stu
dium et exercitium sic bene sunt artes et sic diffinitio artis eis conuenit.

Ar. Quito Diffinitio artꝫ nõ valet q: ex ea sequit̃ ꝙ scia libri elenchoꝝ nõ esset
ars qð tñ est falsum. ꝓbatur sequela q: scia libri elenchorum docz aliq̄d
facere qð nõ fit recta rõne ꝓbat̃ q: docet argumẽta sophistica facere ⁊ illa
nõ fiũt recta ratione. probatur q: argumenta sophistica nõ sunt recte argumenta
tiones. igit̃ nõ sunt recte rõnis tenet ꝯñtia ab eodẽ et idẽ. q: idẽ est ratõ et argumẽ
tatio. Sed añs quia argumẽta que docet scia elenchorũ sunt argumẽta sophisti
ca. ¶ Dico ꝙ recta rõ non capitur ꝓ argumẽtatiõe. sed capit̃ hic rõ ꝓ recta rõne
artificiali. ⁊ sic argumẽta sophistica fiũt recta ratiõe et recto modo sue artis.

Ar. Sexto. Diffinitio artꝫ ꝯuenit alteri a diffinito igitur. ꝓbat̃ q: cõuenit hiti
bus moralibus. vt tẽꝑantie veritati ⁊c. Similiter cõuenit habitibꝰ theo
logicalibꝰ. vt fidei spei et charitati . ꝓbat̃ q: mediantibꝰ hitibꝰ moralibꝰ
aliq̄d fit recta rõne. Silr̃ mediãte fide aliq̄d fit recta rõne q: ꝭm fidem aliq̄s agit̃
ꝭm rectã rõnem. ¶ Dico ꝙ hitus morales ⁊ theologicales in dĩone artis excludũ
tur ꝑ genꝰ scz habitꝰ intellectuales Vel dico ꝙ hitus morales ⁊ theologicales fi
unt recta ratione morali et non artificiali modo conclusio intelligitur de recta ra
tione artificiali.

Ar. Septio. Ars est habitꝰ actiuꝰ igit̃. q: sequit̃ bñ ars est habitus factiuus
ḡ actiuus. tz ꝯña a spẽ ad genꝰ. q: facere est agere. ¶ Dico ꝙ actiuũ tñ
est genꝰ ad factiuũ si capit̃ cõiter ꝭ hic capit̃ ꝓprie.

Ar. Octauo. Dĩo artis ꝯuenit opinioni. igit̃ non valet ꝓbat̃ añs q: aliq̄ opi
nio fit recta rõne. ¶ Dico ꝙ ad diffinitiõez artis debet addi firmus. mo
do opinio est habitus infirmus.

Ar. Contra solutionẽ. Opinio etiã est habitꝰ firmꝰ probat̃ . quia stat aliquẽ
firmiter assentire alicui opinioni . ⁊ sic talis opinio est habitus firmus.
¶ Dico verum argumentũ cõcludit ꝙ opinio potest esse habitus firmꝰ
ratione subiecti sui in quo est sed non ratione obiecti. ⁊ sic ars dicitur habitus fir
mus ratione obiecti.

Vtrum tm̃ septem sint artes liberales

Pro intellectione questionis mote.

Notandum primo quãuis in questiõe

ꝑ̄cedenti posita est dĩo artis et satis sufficienter declarata accipiebat̃ tñ in predi
cta dĩone ars ꝓprie. Ars tñ cõiter sumpta ꝭm Tullium diffinit̃ sic. Ars est collectio
multorũ ꝑ̄ceptorũ in vnũ finẽ tendentiũ. Per ꝑ̄cepta aũt in ꝓposito intelliguntur
regule alicuius artis. sicut eñi ꝑ ꝑ̄ceptũ dñi artatur ⁊ ordinatur seruꝰ ad faciẽdũ
illud qð dñs ꝑ̄cepit. sic artifex ꝑ regulas sue artis dirigit̃ in oꝑando. vt in grãma
tica sunt multe regule que oẽs ordinant̃ in vnum finẽ. s. in orõnis cõgrue constitu
tionem. Licet aũt ars varijs ⁊ diuersis modis diuidatur. tñ hic ad ꝓpositũ ẽ solũ
de artibus liberalibꝰ que dicunt̃ amminiculatiue respectu artiũ ꝑ̄ncipaliũ vt dicet̃
inferius. ¶ Notandũ ergo ꝙ ars liberalis diffinit̃ sic. Ars liberalis est habitus spe
culatiuus vel practicus q̄ acquirit̃ sine fatigatiõe ⁊ maculatiõe corꝑis quo nõ con
tigit falsum dicere. In qua dĩone artis liberalis tangunt̃ tria . Primo dicitur ars
liberalis est hitus practicus vt triuium vt grãmatica. loica. rethorica. he eñi artes
sunt de sermone. grãmatica de sermõe ꝯgruo vel incõgruo. loica de sermone vero
vel falso. rethorica de sermone ornato. vel inornato. modo ꝭmo est libere oꝑabilis
a nobis. ¶ Tangitur etiam in diffinitiõe. ꝙ aliqua ars liberalis est hitus specula
tiuus vt totum q̄druuiũ vt arithmetica. musica. geometria. astronomia. vt dicetur
inferius. ¶ Scdo tangit̃ in diffinitiõe ꝙ ars liberalis fit sine fatigatione. et macu
latione corꝑis. ⁊ ꝑ hoc habet̃ dr̃ña inter artes liberales ⁊ mechanicas. Artes enim
mechanice fiũt cũ maculatiõe corꝑis ⁊ fatigatiõe vt ptz de arte fabrili. liberales au
tem nõ. ¶ Tertio in diffinitiõe tangit̃ ꝙ artes liberales ordinant̃ ⁊ sunt de vero cũ
dicitur quibus contingit verum dicere. omnis eñi artifex recte ⁊ vere operatur cũ
precepta sue artis obseruat.

Notandum secũdo ꝙ ars liberalis est

duplex. quedam est ꝓhibita. ⁊ quedã non ꝓhibita. ¶ Prohibita que hz aliqð ma
lũ annexũ. ꝓpter quod ciꝰ praxis ꝓhibetur. vt est nigromãtia que hz hoc malum
annexum scz inuocatiõez demonũ quod est cõtra ꝑ̄cepta diuĩa. ¶ Non prohibita
est que non habet aliqð malũ annexũ quare eius praxis nõ ꝓhibet̃ . vt sunt artes

liberales septem. Et talis ars nō ꝓhibita est duplex. quedam pncipalis et quedā
minus principalis. Principales sunt que non ordinantur in alias. sed alie artes in
eas. vt minus principales ordinant in ipam metaphisicā. Dicitur enim primo me
taphi. Necessariores quidē alie dignior vero nulla. Et ars pncipalis est duplex q̄
dam est speculatiua. ⁊ quedam practica. ¶ Speculatiua est que est de obiecto qđ
non est libere opabile a nobis p liberā nostrā voluntatem. Et sunt tres metaphi-
sica que est de substantijs sepatis. mathematica que est de magnitudinibus ⁊ quā
titatibus rerū. et phisica que est de rebus a natura cōstantibꝰ et quarū principiū
est natura. ¶ Practica aūt est q̄ est de his rebꝰ q̄ sunt libere opabiles a nobis per
liberam nostram voluntatem vt est phica moralis que est de virtutibꝰ moralibus
q̄rum pncipiū est voluntas. modo voluntas est potētia libera. Dicit em̄. iij. Ethi-
corū. Nos sumus dn̄i et rectores nostrarū opationū a pncipio vsqꝫ ad finem. Et
phisica practica est triplex. s. ethica. politica. ⁊ iconomica. Ethica est de regimine
suijpsius. Politica est de regimine cōitatum. Iconomica est de regimine domus
et familie. Alia autē est ars liberalis minus pncipalis que amminiculatiua ⁊ ser-
uilis dicitur. quia seruit et famulatur ad studium ⁊ acquisitionē phice pncipalis.
Et talis est duplex. q̄dam triuialis ⁊ quedā q̄druuialis. Triuiales sunt q̄ tendunt
in vnū finē ⁊ terminū vt grāmatica. logica. ⁊ rethorica q̄ oēs cōsiderant de sermōe
licet diuersimode. Grammatica em̄ considerat de ſmone ꝯgruo. Logica de sermo
ne vero. Rethorica de sermone ornato. Quadruuialis aūt sunt quattuor. arithme
tica. musica. geometria. et astronomia. oēs em̄ iste quattuor artes considerant de
quātitate licet non eodē modo. Arithmetica ⁊ musica de quātitate discreta scꝫ de
nūero. Arithmetica absolute. musica vero cōtracto mō q̄ ordine ad sonum. est em̄
musica de numero sonorum. Geometria aūt ⁊ astronomia cōsiderāt de quātitate
cōtinua. Geometria de quātitate cōtinua absolute Sed astronomia de quātitate
cōtinua cōtracto modo q̄ in ordine ad motū. Astronomia em̄ est de corpibus ce-
lestibus in ordine ad motū ⁊ vt mouetur. ¶ Sequit correlarie ꝙ ꝓprie loquendo
quadruuiū non est ꝓprie ars. oīs em̄ ars est habitus practicus. quadruuiū aūt est
habitꝰ speculatiuus quadruuiū em̄ est de his rebus que nō sunt libere opabiles a
nobis per liberam nostrā voluntatē. vt specialiter patet de astronomia que est de
corporibꝰ celestibꝰ q̄ nō cōstāt ab ope nostri intellectꝰ sed a deo. Dicit em̄. xij. me-
thaphisice ꝙ a deo dependet celū ⁊ tota natura. Dicitur aūt ars similitudinarie
sicut em̄ triuiū deseruit ad philosophie principalis acquisitiōem. sic et quadruuiū.

Notandum tertio ꝙ artes dicūtur libe

rales quattuor de causis. ¶ Prima quia habens eas libere pōt in opus earū quo
cūqꝫ impedimēto extrinseco superueniēte. Si em̄ logico ligarent manus ⁊ pedes
adhuc potest arguere syllogisare ⁊ disputare. et ad minꝰ augmētatiōem mētalem
cōcipere q̄ est vera argumētatio vt dicet inferius. Sed sic non est de artibꝰ mecha
nicis: si em̄ sartori ligarent manꝰ et pedes vł sutori nō pōt in opus sue artis vt la
ctius deducit in vno argumento. ¶ Scđa causa dicunt artes liberales quia olim
homines liberi et nobiles solū illis artibus instruebantur. ¶ Tertia causa q̄ libe-
rant homies a curis terrenis animū eius ad celestia eleuando. Aristoteles em̄ et
philosophi ceteri per studium artium liberaliū deuenerūt in cognitionem vniꝰ pri
me cause que est deus. Dicit em̄. xij. methaphisice. Entia nolūt male dispōi. mala
est pluralitas pncipum. sit ergo vnus princeps. ¶ Quarta causa dicuntur artes
liberales. quia studentes illas artes ſm leges imperiales liberi sunt in omnibus
tributis ⁊ vectigalibus principum ⁊ imperatorum. Potest etiā addi quinta ratō
quia liberant hominē ab ignorantia que scđm Boetium. ij. de ꝯsolatiōe ꝓpria q̄nta
animalibus brutis conuenit a natura. hominibus aūt ex vitio. Inuēte ḡ sunt artes

liberales ꝓpter tollēdū defectū anie hoc est ignorātiā. Aīa em̄ nostra in principio
sue creatiōis est vacua in omibꝰ virtutibꝰ ⁊ scientijs. per studium aūt pficitur ⁊ ad
actū deducit. vn̄ dicitur. iij. de Anima. Intellectꝰ noster in pncipio sue creatiōis est
tanqꝫ tabula rasa in qua nihil est depictū aptū natū tamē depingi.

Notandum quarto ꝙ ars mechanica

diffinit sic Ars mechanica est habitꝰ practicꝰ principaliter ordiatꝰ ad opꝰ qđ fit
cū fatigatione ⁊ maculatione corporis. vt ars fabrilis. Et sunt septem versus. La-
na. nemus. miles. nauigatio. rus. medicina. His ars fabrilis iungatur. he mecha-
nice sunt. Et sub istis septem continent omes alie artes mechanice Pro q̄ Sciens-
dum prima ars mechanica est lanificiū vel pannifitium. et sub illis cōprehendun-
tur omnes artes que sunt de pparatiua vestimentorū. vt sartoria. sutoria. ars pel-
lificum. similiter ars radendi pannū. Et generaliter sub pannificio comprehēdun-
tur omes artes ⁊ omnis labor qui fit cū filis vt est ars textorū ⁊ artes similes. Se
cunda ars mechanica est nemus. vt est ars venandi bestias. Possit etiam hic cō-
prehendi ars piscatoria. quia pisces etiam venant Licet melius cōprehendit sub
nauigatio. sub ista etiam cōprehendunt omnes artes de ppāratione ciborū. vt est
coquinaria ars cocorum ⁊ ars carnificum. sic hic cōprehenditur carpentaria. ars
molendinaria. que presupponitur ligna de nemoribus. Tertia ars mechanica est
ars bellica que militia dicitur vel armatura. Et sub illa continent omnes artes de
modo pugnandi. vt dimicatoria pugillatoria ⁊ similes. Quarta ars mechanica di
citur nauigatio siue nautatio. et sub illa comprehendūtur omnes artes que sunt p
nauigia maris ⁊ aquis. vt ars piscatoria. ars emendi ⁊ vendēdi. ⁊ generaliter om
nes artes mercatorū. Quinta ars mechanica vocatur agricultura que est de semi-
natione ⁊ preparatione terre. vt fructifera. quemadmodū docuit Virgilius in ge-
orgicis. ⁊ sub illa cōprehendunt omes artes que versantur circa agrum. vt est ars
arandi ars plantandi arbores. ⁊ ars metendi frumenta. ⁊ ars de vineis ⁊ similes
Sexta ars mechanica est medicina practica vel manualis que ars barbitonso-
ris et sanandi vulnera dicitur. Et sub illa cōprehendunt omnes artes sanandi vul
nera vt cirurgia. ars oculistarū. ars medendi vulnera. ars frangendi lapidem vel
calculum et artes similes. Ultima ars mechanica est ars fabrilis: ⁊ sub illa conti
nentur omnes artes de preparatiōe armorū vt est ars faciendi hastas. galeas. fra
meas. gladios. cultellos. ars ferrifractoria aut aurifabrorum. ars sepandi metal-
la. ⁊ generaliter omnes artes que versantur circa ignem ⁊ mineras ⁊ similes. Sūt
aūt artes mechanice inuente ꝓpter tollere defectus corporis. Ut dicit Catho Si
tibi sunt nati nec opes tunc artibus illos. Instrue vt possint inopem defendere vi-
tā. Earum aūt sufficientia artium mechanicarum sic sumitur. Omis ars mechani
ca aut ordinat in custodiā vite. aut i sustētatiōez vite Si custodiā vite ⁊ sic duplr
vł vite publice vel cōis. Si pmū sic est militia. Uł vite ꝓprie ⁊ singłaris ⁊ sic est me
dicina. Si aūt ars mechanica ordinat in sustētationē vite. ⁊ hoc duplr. vel in ami-
ctū ⁊ sic est lanificiū. vel in victum. ⁊ hoc duplr. vł versatur circa aīata ⁊ sic est ars
venandi bestias. Si aūt circa inaīata ⁊ hoc duplr vł circa aquā ⁊ sic est nauigatio
vel circa terram ⁊ cultum terre ⁊ hoc duplr. vł circa terram in se ⁊ sic est agricultu
ra. vł circa generata ex terra ⁊ sic est ars fabrilis que est circa ferrū. ferrum autē fit
ex terra q̄ terra pinguis mutat in lapides ⁊ postea ex lapidibꝰ ṽtute ignis sepat
ferrū bn̄ ḡ dicit Auicēna in mineralibꝰ ex terra pura ⁊ sicca non fit lapis ſ viscosa et
pingui. Dicunt aūt mechanice a ṽbo mechor aris. ⁊ hoc siłitudinarie. sicut em̄ ille
vir mechatur qui habēs ꝓpriam vxorem q̄rit aliā. sic etiā ille qui insistit studio ar-
tiū mechanicarū derelinquit ꝓpriū finē quare eiꝰ intellectꝰ creatꝰ ē vt cognoscat
deū ⁊ creaturas ⁊ diligat ⁊ hoc habet ex studio artiū liberaliū ⁊ nō mechanicarū

Etiā dicunt mechanice a mech⁹ mecha. sicut eñ mulier mecha ꝛ adultera vilis reputatur respectu mulierū ꝓbarū ꝛ virtuosarū sic etiā studiū artiū mechanicarū est vile ꝛ turpe respectu studij qḋ est in artibus liberalibus Istis notabilibus sic stātibus est hec.

Conclusio responsalis. Tantum septē

sunt artes liberales aminiculatiue specifice distincte et formaliter apud antiquos cōiter vsitate sic q̄ nō plures ad illas nō reducibiles ſm diuisionē mediatam ꝛ cōiter ↄsuetam fieri Ueritas huius cōclusiōis ptȝ ꝑ sufficientiā artiū liberaliū que est talis. oīs ars liberalis aut ē triuialis aut q̄druuialis. si triuialis hoc est tripl'r vl' ē de sermone congruo sic est grāmatica. vl' de sermone vero sic est logica. vel de sermone ornato sic est rethorica. si aūt q̄druuialis hoc est dupl'r. vel eñ est de quantitate ↄtinua vl' discreta. si discreta hoc ē dupl'r. vel absolute sic est arithmetica q̄ est de nūero absolute. modo numerus est quātitas discreta. Uel est de q̄ntitate discreta ↄtracto modo ꝛ sic est musica q̄ est de nūero sonoꝝ vel de numero contracto ad sonū. Si aūt est de q̄ntitate ↄtinua hoc dupl'r. vl' de q̄ntitate ↄtinua absolute sic est geometria q̄ est de quantitatibus ꝛ magnitudinibus rerum absolute. modo magnitudo est q̄ntitas cōtinua. Si aūt est de q̄ntitate cōtinua ↄtracto mō sic est astronomia. q̄ est de magnitudie corꝑm celestiū ꝛ de corꝑibus celestibus nō absolute sed vt mouent. Dico ꝑmo in ↄcl'one tm̄ septem sunt artes liberales aminicl'atiue vel minus ꝑncipales. qꝛ ꝑncipales plures essent q̄ȝ septē. qꝛ metaphisica mathematica ꝛ alie plures. Sed hic fit mētio de artib⁹ min⁹ ꝑncipalib⁹ q̄ seruiles dicunt Dico scḋo specifice ꝛ formal'r distincte. qꝛ nūeraliter artes liberales distinguēdo essent plures q̄ȝ septē. qꝛ essent tot quot sunt sciētes eas ex quo accn̄a multiplicant nūero subiectorū suoꝝ. vt dicit primo topicoꝝ. Dico tertio apḋ antiq̄s cōiter vsitate. qꝛ aliq̄ sunt artes liberales nouiter inuēte. vt cōprehendūt sub geometria sil'r ars ꝑspectiua qꝛ ars ꝑspectiua est de linea visuali. modo linea est de cōsideratione geometrie. Dicit vltio ſm diuisionē mediatā. qꝛ ſm diuisionē imediātā. ars liberalis tm̄ est duplex. qꝛ oīs ars liberalis aut est triuialis aut q̄druuialis vt dictū est in sufficientia circa ꝓbationē cōclusionis.

Ar. Prio. Ex cōclusiōe sequit falsū igit ꝓbatur ań s. quia sequit q̄ tm̄ septē essent entia qḋ est flm̄. ꝓbatur sequela. qꝛ sequit bene oēs artes liberales sunt entia. sed tm̄ septem sunt artes liberales. g̊ tm̄ septē sunt entia. tenet ↄñtia in darij. Maior ꝛ Mior sunt note. ¶ Dico hoc argūtū nō vȝ ꝓpter duas causas. Prio qꝛ maior nō est i darij. mior eñ i darij dȝ esse vl'is affirmatia. modo ista oēs artes liberales sunt entia est indiffinita. Est eñ regula in logica. Ois collectiue tentū facit ꝓpositionē indiffinitā. Scḋo nō valet qꝛ arguit a nō distributo ad distributū q̄ ↄñā nō valet in maiori eñ entia nō distribuitur. et in conclusione distribuitur ratiōe istius signi tm̄.

Ar. Scḋo. Ex ↄclusione sequit flm̄. igitur ań s ꝓbatur qꝛ ex ↄcl'one sequit q̄ tm̄ due essent artes liberales qḋ est flm̄. ꝓbatur sequela. qꝛ sequit bene he sunt artes liberales ꝛ he sunt due. g̊ tātū due sunt artes liberales. tenet cōsequētia ꝑ syllogismū expositoriū in tertia figura. maior ꝛ minor sunt note demonstrando grāmaticā ꝛ logicā. ¶ Dico q̄ hoc argumentū nō vȝ ꝓpter duas causas. Primo qꝛ arguit a nō distributo ad distributū que ↄñā nō valet. qꝛ in maiori artes liberales non distribuitur ꝛ in ↄclusione distribuit rōne istius signi tm̄. qḋ habet distribuere ꝑdicatū cōfuse distributiue. Scḋa causa qꝛ plus est predicatū maioris q̄ȝ subiectum cōclusionis qḋ nō dȝ esse in syllogismo expositorio in tertia figura. ꝑdicatū eñ in miori est hoc totū. tm̄ due. qꝛ sinkathegoreumata posita a parte predicati. sunt partes predicati. sed non a parte subiecti. sed in ↄclusione subiectū solū due qꝛ sincathegoreūa positum a ꝑte subiecti nō est ꝑs subiecti nec subiectum

Ar. Tertio ex conclusiōe sequit falsū igit. ꝓbat ań s. qꝛ sequit q̄ tm̄ due essent artes liberales qꝛ sequit bene tm̄ septē sunt artes liberales. g̊ tm̄ due sunt artes liberales. tȝ ↄñā ab inferiori ad suꝑius oīs eñ terminus ſcans numerū maiorē est inferior ad terminum ſcantem numerū miorē. Dico q̄ ↄñā ab inferiori ad superi⁹ bñ valet quādo arguit ab inferiori ad supi⁹ in ańcedēdo ꝛ subijciēdo simul. modo hic arguitur ab inferiori ad suꝑius in ańcedendo tātū quia terminus ſcās nūerū maiorē est inferi⁹ i ańcedendo tm̄ ad termiū ſcātē nūerū miorē.

Ar. Quarto. tm̄ sex sunt artes liberales igit non septem. ꝓbatur ań s quia sex sunt artes liberales et nō plures igit tm̄ sex. tȝ ↄñā ab exponētibus ad exꝑositam. Sed ań s ꝓbatur. qꝛ sequit bñ sex sunt artes liberales et vna. et vna non est plures igit tm̄ sex sunt artes liberales. tȝ ↄñā ab equiualente ad equiualens. qꝛ hoc totū ań s valet et idē est cū ↄñte. qꝛ idē ē dicere tm̄ sex sunt artes liberales et vna nō ē plures. sicut est dicere. tm̄ sex sunt artes liberales. ¶ Pro solutiōe istius argumēti notandū est q̄ ista ꝓpositio tm̄ sex sunt artes liberales et vna est distinguenda. vel enim est vna ypothetica et sic ipa est falsa et valet tm̄. Tm̄ sex sunt artes liberales et nō plures q̄ȝ sex sunt artes liberales. mō hec ypothetica est falsa. qꝛ ad min⁹ vna pria ꝑs est falsa. Si aūt est vna de copulato ꝑdicato. et sic est vā et valet tm̄. tm̄ sex sunt artes liberales ꝛ cū hoc aliqḋ qḋ nō est pl'es etiā est ars liberalis qꝛ septia. et illa septima nō est plures qꝛ vna tantū. Dicendū est ergo ad argumētū. si tm̄ sex sunt artes liberales et vna: si est vna kathegorica de copulato ꝑdicato. tunc eā ↄcedo. ſ nō dȝ exponi ꝑ vnā de copl'ato extrēo ſ ꝑ vnā ypotheticā Si aūt est ypothetica ꝓpō tūc est falsa vt est declaratū.

Ar. Quinto. cōclusio nō est ꝓpō. g̊ nō est cōcedenda. tȝ ↄñā. nihil est cōcedendū nisi ꝓpō. nihil aūt ↄcedit nisi vm vt ptȝ i posterioꝝ. modo veritas conuenit ꝓpositioni. ań s ꝓbatur. Ois ꝓpō habet subiectū. sed hec ꝓpō tantū septē sunt artes liberales nō hȝ subiectū igit. ꝓbat sic ꝑmo q̄ ly tm̄. nō est subiectū qꝛ ē sinkathegoreūa mō sinkathegoreūa nō ē subiectū nec ꝑs subiecti. Nō etiā septē est subiectū qꝛ est adiectm̄ mō adiectm̄ nō est subiectū ꝑ se nec ꝑdicatū vt dt vna regula logice. Dico vm argumētū ↄcludit q̄ hec orō. tm̄ septem sunt artes liberales nō hȝ subiectū expresse tñ implicite. qꝛ hoc totū septē entia est subiectū. est eñ regl'a in logica q̄ adiectm̄ ꝛ substātm̄ cōputant ꝓ vno extrēo et sic est ꝑdicta orō valet tantum septem entia sunt artes liberales.

Ar. Sexto. Nulla est ars liberalis igit. ꝓbat antecedens. Liberum est qḋ est gr̄a sui. sed nulla ars liberalis est gratia sui igitur maior est Aristo. i methaph. mior qꝛ oīs ars liberalis ordinat in theologiā ꝛ in deum ¶ Dico vm argumentū ↄcludit q̄ artes nō sunt simpl'r libere sed bñ respectiue vt respectu artiū mechanicarū. Ubi notandū q̄ liberū est duplex. qḋdā est ens liberū simpl'r et illud qḋ solū est gracia sui et nō ordinat in aliud. sic solus deus est liber. qꝛ omnia alia ordinant in deū. Secundo aliq̄d dicitur liberū in genere et in respectu qḋ scȝ in comparatione ad aliud dicitur liberum et sic capitur hic.

Ar. Septimo Nulla est ars liberalis igitur ꝓbatur ań s. nulla est rō dabilis quare dicunt liberales igit. ꝓbat ań s. qꝛ si aliqua rō maxie illa. quia hñs eas libere pōt in opus earū quocūq; impedimēto extrinsico superueniēte Sed cōtra hoc arguitur: qꝛ si sic tūc sequit q̄ logica nō est ars liberalis. quia si logico ligarent man⁹ et pedes et obstruerent os nō posset in opus logice qꝛ nō posset arguere. ¶ Dico vm argumētū ↄcludit q̄ logic⁹ in tali casu nō pōt arguere vocaliter tñ mētalit. ¶ Cōtra hanc solutiōeȝ arguit sic. Si sic tūc sequeret q̄ ars sutoria etiā eēt ars liberalis qḋ tñ est falsum. ꝓbat seq̄la qꝛ si sutoꝝ ligarentur man⁹ et pedes et obstrueretur os. ad huc pōt ↄcipere calceū mentalē igitur qua rōne logica diceret ars liberalis eadē et sutoria. Dico non est simile de logico qui ↄcipit argumētationē mētalē ꝛ de sutori qui concepit calceum mentalē. qꝛ ars mentalis

est ꝟa ars et attingit finem suū. Primū ptꝫ ꝙ ars mentalis sit ꝟa ars ⁊ attingit fi-
nē suū. finis em̄ artꝭ est ꝑncipalr̄ ꝑficere intellectū ⁊ aiaꝫ mō argumētatio talis ꝑfi
cit intellectū ⁊ aiam ex ꝗ est in aia. Scđm patet scꝫ ꝙ calce⁹ mētalis nō est calce⁹
q̄ꝛ calceus ordinatur ad ornandum corpus modo calceus mentalis hoc non facit
et per cōsequens non attingit finem suum.

Ar. Octauo. Nulla est ars liberalis igit̄. ꝓbat̄ aīs. Seruile non est liberale
sed iste septem artes liberales sunt seruiles ḡ non liberales tꝫ ꝯña virtu
te maioris. maior q̄ꝛ seruile et liberale sunt opposita. modo opposita non
ꝑn̄t conuenire vni minor. q̄ꝛ septem artes liberales dicunt̄ amminiculatiue hoc est
seruiles. ¶ Dico ꝟm argumētū ꝯcludit ꝙ iste septē artes dicunt̄ liberales ⁊ etiam
seruiles respectu diuersorū. dicunt̄ em̄ seruiles respectu artiū principaliū et dicunt̄
liberales respectu artium mechanicarum.

Ar. Nono. Grāmatica nō distinguit̄ a musica igitur. ꝓbat̄ aīs. q̄ꝛ ꝓsodia q̄
est ꝑs grāmatice etiā docꝫ canere. igitur grāmatica nō distinguitur a mu
sica. aīs ptꝫ ex diffinitiōe ꝓsodie vt patebit. ¶ Dico licꝫ grāmatica docet
canere. et etiā musica tñ nō eodē mō q̄ꝛ grāmatica docet canere. i. debite ꝓnūciare
sillabas quo ad accentum et quo ad productionē et correptionē. Sed musica do
cet debite canere. i. docet proportiones vocum in ordine ad sonum.

Ar. Ultimo sic. Rhetorica nō est distincta a logica igitur ꝓbat̄ q̄ꝛ đꝛ primo re
thoricorū ꝙ rethorica est ꝑs logice silr̄ hoc dicit̄ scđo priorum. ¶ Dico ꝙ
rethorica capitur duplr̄. Uno mō ꝓ sciētia de ornato modo loquēdi et sic
distinguit̄ a logica. Scđo capit̄ ꝓ scientia ꝑsuasiua que docet ꝑsuasiōes ⁊ ꝯsilia ⁊
sic capit̄ primo rethoricoꝝ ⁊ scđo priorum ⁊ sic đꝛ esse ꝑs logice mō logica etiā do
cet persuadere que ex ꝓbabilibus syllogisat vt logica scia libri thopicorum.

Utrū diffinitio grāmatice et eius diui

sio in q̄ttuor spēs sit bene assignata. Pro intellectiōe questiōis mote. ¶ Notādū
primo ꝙ grāmatica cōiter ꝺm grāmaticos sic diffinit̄. Grāmatica est sciētia docēs
recte scribere. recte scripta. recte itelligere. recte itellecta. recte cōponere. recte cōpo
sita debite ꝓnūciare. Pro cui⁹ diffinitiōis declaratiōe. Sciēdū ꝙ diffinitū p̄ntis
diffinitiōis est grāmatica abstractiue sumpta ⁊ doctrialis. Grammatica ergo ca-
pit̄ duplr̄. Uno mō ꝯcretiue ⁊ sic ꝯcernit ⁊ ꝺcat subiectū hn̄s grāmaticā vt mlier
q̄ scit grāmaticā artē et sic nō capit̄ hic. Rō q̄ꝛ sic grāmatica est ens ꝑ accn̄s. ens
aūt ꝑ accn̄s nō est diffinibile vt ptꝫ 7 metaph. Ens ꝑ accn̄s est aggregatū ex subā
⁊ accn̄te vt alb⁹ hō. Alio mō capit̄ grāmatica abstractiue ⁊ for̄alr̄ ⁊ sic solū ꝺcat
vnū q̄ꝛ artē grāmatice tm̄. ⁊ sic diffinit̄ hic grāmatica. Grammatica aūt est duplex
q̄dā positiua q̄ scꝫ docꝫ ꝺcationes vocabuloꝝ intelligere ⁊ q̄d ꝑ nomen ꝺcatur. đꝛ
em̄ Remigius Nisi nomen rei scieris ꝯgnitō rerum perit. Et Aristo. i elenchorum
Qui virtutes vocabulorū sunt ignari defacili ꝑalogisant̄. i. decipiunt̄. Et đꝛ a po-
no is. ere. q̄ꝛ ponit fundamētum oīm sciarū. Dr̄ em̄. i. poste. quid nois in oī scia p̄-
supponit̄. Et talis grāmatica positia hic nō diffinit̄. Rō q̄ꝛ nō est scia sed est p̄sup-
positū cuiuslibꝫ scie. Scia em̄ est veroꝝ ⁊ necessariorū vt đꝛ i poste. grāmatica aūt
positia est eorum que a volūtate primi impositoris dependent impō em̄ vocablo
rū est ad placitū ⁊ voluntatē primi imponētis. ¶ Alia aūt est grāmatica doctria-
lis que docꝫ ꝯstituere orōnes ꝯgruas ex ꝓꝓꝛijs suis regl̄is. oīs em̄ scia ⁊ ars hꝫ sua
ꝑncipia ꝓꝓria ꝯclusiōes ꝓꝓrias interrogatiōes ⁊ r̄nsiōes. vt đꝛ. i. posteo. principia
aūt grāmatice sunt regl̄e grāmaticales quib⁹ docet̄ ⁊ ꝑcipit̄ q̄d ad orōnē cōgruā
faciēdā est nc̄cariū. In diffinitiōe aūt grammatice ꝓ gn̄e ponit̄ scia cōiter capiēdo
sciaꝫ ꝓꝓrie em̄ loquēdo grāmatica nō est scia. scia em̄ ꝓꝓrie sumpta est hitus specu
latiu⁹ grāmatica aūt est hitus ꝑctic⁹ vt pri⁹ ostēsuꝫ est. Sꝫ grāmatica hn̄ đꝛ scia
capiēdo sciaꝫ cōiter vt nō distinguit̄ ꝯtra artē quō ⁊ totū triuiū đꝛ scia. Dr̄ vlteri⁹ in

diffinitiōe ꝙ grāmatica docꝫ q̄đ est itelligēdū istrumētalr̄ ⁊ nō p̄ricipalr̄. docere
em̄ ē act⁹. act⁹ āt sūt suppositoꝝ et singl̄ariū vt đꝛ i meta. grāmatica āt nō ē suppo
sitū ꝑ act⁹ i aīa docꝫ ḡ grāmatica istrumētalr̄ quēadmodū malle⁹ fabricat istru-
mētalr̄. hō aūt sciēs grāmaticā docꝫ ꝑncipalr̄ sicut faber fabricat principaliter.

Notandum secundo grāmatica docet

q̄ttuor Prīo docꝫ recte scribere ⁊ i hoc tāgit̄ pria spēs grāmatice scꝫ orthographia
Scđo docꝫ recte itelligere ⁊ i hoc tāgit̄ scđa spēs grāmatice scꝫ ethimologia Ter-
tio docꝫ recte cōpōere ⁊ i hoc tangit̄ tertia spēs grāmatice scꝫ dyasinthetica. Quar
to et vltīo docꝫ grāmatica recte ꝓnunciare ⁊ in hoc tāgit̄ q̄rta ⁊ vltia spēs grāma
tice scꝫ ꝓsodia ¶ Ortographia est scia docēs recte scribere. i. orthographia est scia
docēs artificialē cōpositionē lr̄aꝝ ⁊ sillabaꝝ ⁊ cū hoc ꝓꝓrietates ⁊ passiōes earūdē
cōgnoscere. Et đꝛ ab orthos grece q̄đ est rectū latīe ⁊ a graphos scriptura q̄si scien
tia tractans de recta scriptura lr̄aꝝ ⁊ sillabaꝝ. Docꝫ em̄ orthographia quō vna
lr̄a cōmutat̄ in aliā quō vna lr̄a ꝑponit̄ et ꝯiungit̄ et ꝑcedit aliā. vt ꝙ. m. ꝑponit̄
aū. p. et nō. n. đđm ē impi⁹ ⁊ nō ipi⁹ compar ⁊ nō cōpar. Et de ista orthographia
determiat̄ in prīo libro maiorꝫ volumis ꝑsciani i pria ꝑte Petri Helie. et in pria ꝑ
te Jo. Januēs. silr̄ in tertia ꝑte doctrialis alexādri in ꝑncipio. Docet etiā ortho-
graphia ꝓꝓrietates et accn̄a lr̄arū ꝯgnoscere. Dicit̄ em̄ z p̄hicoꝝ Eiusdem scie est
cōsiderare subiectū ⁊ ꝓꝓrietates subiecti. Si ḡ orthographia ꝯsiderat de lr̄is etiā
đꝫ determiare de accn̄tib⁹ ⁊ ꝓꝓrietatib⁹ lr̄arū q̄ ꝓꝓrietates sunt tres nomē. figu-
ra ⁊ ptās. đꝛ em̄ petr⁹ he. Accidit his nomē pariter figura ptās ꝑmū accn̄s lr̄e est
nomē q̄libꝫ em̄ lr̄a speciali nomīe noiat̄ vt pria đꝛ a scđa b. ⁊ c̄ujs. Scđm accn̄s lr̄e
est figura. i. mod⁹ scribēdi alr̄ em̄ scribit̄ a ⁊ alr̄ b. Tertium accn̄s est ptās aliqua
em̄ lr̄a est vocalis aliq̄ cōsonās aliq̄ muta aliq̄ semiuocalis vt dicet̄ inferius. Lit-
tere aūt latioꝝ sunt vigititres. vn̄ Pe. He. Grāmatica vigititria sunt noscēda legē
ti. Que sibi consueuit distinguere lingua latīa. Sequit̄ correlarie ꝑmo ꝙ p. h. dis-
cēs H. nullū capit in nūerū q̄ꝛ lr̄a nō est. vult dicere ꝙ h. nō est lr̄a q̄ ad ptātē quia
nec est vocalis nec cōsonās nec muta nec liq̄da vt patebit inferi⁹. sed hn̄ est lr̄a q̄
ad nomē et figurā. q̄ꝛ hꝫ spēale nomē ⁊ specialem figuram qua scribitur. ¶ Sequi
tur correlarie scđo ꝙ. ⁊ con tur. nō sunt lr̄e sed sunt signa et note abbreuiationis.
¶ Scđa spēs grāmatice est ethimologia et diffinit̄ sic. Ethimologia est scia do-
cens recte scripta recte intelligere. i. ethimologia est scia docens modos ꝺandi tā
essentiales q̄ꝫ accidētales ꝑtiū orōnis cognoscere. et dictiōes latinas sub certa ꝑte
orōnis collocare. Et dicit̄ ab ethimos grece ꝙ est flos latīe et logos sermo quasi
scientia de florido ꝺmone ꝺm quandā silr̄itudinē et methaphorā. sicut em̄ ꝑ florem
cognoscit̄ fruct⁹ si erit et qualis erit. sic etiā ꝑ modos ꝺandi dictionū et accidētia
ꝑtiū orōnis cognoscitur sub qua ꝑte dictio latina debet collocari. Et de ista ethi-
mologia determinat̄ in libris maioris voluminis Prisciani excepto prīo. in scien-
tia donati nostra preposita in prima parte Alexandri.

Notandum tertio ꝙ tertia spēs gram

matice est diasinthetica. ⁊ est scia docēs recte intellecta recte cōponere. i. diasinthe
tica est scia docēs artificialē cōpositionē dictionū ⁊ cōgruam ad inuicem. vt ex eis
fiat orō cōgrua et ꝑfecta. Et dicit̄ a dya grece q̄đ est duo latine. q̄ꝛ dya grece duo
ꝺcat ꝺm ꝙ duplr̄ scribit̄. versus Scribere per y grecum dya duo ꝺcabit. Scribere
per i nostrū dia de ꝺcabit. Primo em̄ dicitur diasinthetica a dis ꝙ est duo ⁊ sinthe-
sis cōpositio quasi scia de cōstructiōe duorū scꝫ suppositi ⁊ appositi. p̄ricipalis em̄
constructio in grammatica est constructio suppositi cū apposito Ratio quia sicut
est in natura sic etiā est in arte. q̄ꝛ ars imitat̄ naturā scđo p̄hicorum. Sed in natu-
ra principalis ꝯstructio est ex materia et forma. vel ex actu et potenta. suppositum

aũt habet se vt materia vel potẽa. et appositũ vt actus et forma et ḡ principalis cõ
structio in grãmatica est suppositũ et appositũ visus. Queuis perfecta constructio
dat duo membra. Secundo diasinthetica dr̃ a dia qđ est de ⁊ sin qđ est con ⁊ thes
sis positio quasi scia de cõpositiõe duorũ videlicʒ suppositi et appositi p̄ncipaliter
Et de ista determiat̃ in miori voluĩe et libro Prisciani. ⁊ siliter in scđa p̃te alexãdri
¶ Quarta et vltia species grãmatice est ꝓsodia. et est scia docẽs recte composita
debite ꝓnunciare. i. ꝓsodia est scia docẽs dictiões adinuicẽ debite cõponere s͂m
se vel s͂m suas sillabas quo ad correptionẽ ⁊ ꝓductiõeʒ debite proferre. Et dicit̃ a
pros qđ est ad et odos cant⁹ quasi scia valens ad cantũ. i. ad accẽtuationẽ. Et de
ista determiat̃ in tertia p̃te alexãdri. Officia autẽ et spẽs ipsi⁹ grãmatice patent in
his metris. Artis grãmatice spẽs dic q̄ttuor esse. Orthographia p̄or est ethimolo
gia scđa. Hinc diasinthetica sit ꝓsodiaq̄ʒ quarta. Scribere prima docet dat decli
nare secunda. Tertia; componit pronunciat vltima recte.

Notandũ quarto q̄ subiectum in grã

matica est sermo ꝯgruatiuus et diffinit̃ sic. Sermo ꝯgruatiuus est aggregatũ ex pluri
bus vocibus p̄ qđ vnus p̄ot alteri exp̄mere mentʒ ꝯceptũ. Dicit em̄ Plato in thi
meo. Ad hoc dat⁹ est nobis sermo vt mutuo volũtatis fiãt inditia. Propria autẽ
passio hui⁹ subiecti est ꝯgruũ vl' incõgruũ. Demõstrat̃ aũt ista passio de subiecto
mõ cõmũi faciẽdo argumẽtũ sillogisticũ in Barbara. in cuius ꝯclusiõe ꝓpria pas
sio p̄dicat̃ de subiecto. Mod⁹ aũt demõstrãdi ꝓpriã passiõeʒ de subiecto ẽ iste. dif
finitio subiecti dʒ poni ꝓ medio. ꝓpria passio ꝓ maiori extrẽitate. ⁊ ip̄m subiectũ ꝓ
miorʒ extrẽitate. iuxta hoc metrũ. Sit diffi. mediũ pass. maior sub quoq̄ʒ mior. Et
format̃ tale argumẽtũ sillogisticũ. om̄e aggregatũ ex plurib⁹ vocib⁹ p̄ qđ vn⁹ p̄ot
alteri exp̄mere mẽtis ꝯceptũ ẽ ꝯgruũ vl' incõgruũ. Sʒ oĩs s͂mo ꝯgruatiu⁹ est aggre
gatiuus ex pluribus vocib⁹ p̄ qđ vn⁹ p̄ot alteri exprimere mẽtis ꝯceptũ. ḡ sermo
ꝯgruatiuus est cõgru⁹ vel incõgru⁹. tenet ꝯñã in p̄rio mõ prime figure scʒ in Barba
ra. Maior q̄r ꝓpria passio p̄dicatur de diffinitiõe subiecti. minor siliter est vera. q̄a
diffinitio p̄dicatur de diffinito. Si ḡ maior et mior sunt vere etiã ꝯcl'o ex eis illata
est v̄a. Quid tñ sit subiectũ ⁊ q̄t mõis accipit̃ et quid sit demõstrare ꝓpriã passionẽ
de subiecto lati⁹ patebit in questiõe sequẽti. Istʒ notabilib⁹ sic stantib⁹ est. ¶ Cõ
clusio respõsalis. Diffinitio grãmatice et ei⁹ diuisio in q̄ttuor species est bene assig
nata. ¶ Prima pars ꝯclusiõis scʒ q̄ diffinitio grãmatice sit bñ posita ꝓbatur tali
ratiõe. Illa diffinitio est bene posita que datur p̄ genus et differentias. Sed ista
diffinitio grãmatice est h̄mõi. igit̃ diffinitio grãmatice est bene posita. Maior est
Boetij in libro diuisionum. Mior q̄r ĩ diffinitiõe grãmatice scia ponit̃ ꝓ gñe q̄r est
cõmũius q̄ʒ diffinitũ. scia em̄ ꝯcat om̄es scias. sed grãmatica solũ ꝯcat vnam sciam
alie aũt p̄ticule ponunt̃ loco differentie. eo q̄ per istas p̄ticulas grãmatica differt
ab alijs sciẽtijs. nulla em̄ scia docet recte scribere. recte intelligere ⁊c̃. nisi grãmati
ca. Sed q̄ secunda pars conclusiõis sit bene posita scʒ q̄ diuisio grãmatice in q̄t
tuor species est bñ assignata. ꝓbat̃ tali rõne. Illa diuisio est bñ posita que euacu
at totam naturam diuisi. sed ista diuisio est h̄mõi. igit̃ est bona Maior est Boetij
in libro diuisionũ. Minor q̄r nihil est grammatice quod nõ continetur sub istis mẽ
bris quattuor. quare conclusio pro scđa parte vera.

Ar. Primo grãmatica nõ est scia igit̃ ꝯcl'o falsa. ꝓbat̃ añs. oĩs sciẽtia est acci
dẽs grãmatica nõ est accñs igitur. maior ꝓbat̃ q̄r scia est accñs aĩe. mi
nor q̄r hñs sciam est subã. sed grãmatica hʒ scientiã igit̃ grãmatica est sub
stãtia. maior q̄r subã hʒ accñs. mior q̄r m̃lier sciẽs grãmaticã hʒ sciaʒ grãmatice ⁊
talis mulier est substãtia ergo grãmatica est substãtia. ¶ Dico verũ argumẽtũ cõ
cludit q̄ grãmatica cõcretiue sumpta est substãtia mõ hic grammatica accipit̃ ab
stractiue et formaliter quomodo est accidens.

Ar. Scđo grãmatica abstractiue sumpta nõ est scia ḡ solutio nõ vʒ. ꝓbat̃ añs
de grãmatica dei q̄ est subã q̄r de⁹ met. dr̃ em̄ Dionisius om̄ia que sunt in
deo sunt deus met et Aristo. xij. metha. In deũ nullũ cadit accñs. ¶ Dico
verũ argumentũ concludit de gramatica independẽti et diuina q̄r talis est substã
tia q̄r est deus met. sed conclusio intelligitur de grãmatica humana que acquirit̃
per studiũ ⁊ exercitiũ q̄r talis est accñs.

Ar. Tertio grãmatica dependẽs vl' hũana est subã igit̃. q̄r sequit̃ bñ. gramma
tic⁹ est subã ergo grãmatica est subã. tʒ ꝯñã a ꝯiugatis vl' a ꝯcreto ad ab
stractũ. ij. tho. Dico v̄m arñtũ ꝯcludit q̄ arñtũ a ꝯiugatʒ valʒ in p̄dicatiõe
eẽntiali ⁊ quiditatiua sed nõ accñtali mõ cũ dico grãmatic⁹ est subã est predicatio
accñtalis. q̄r subiectũ accidit p̄dicato q̄ est predicatio accñtalis vt dicit̃ primo po
steriorũ Exm̄ vbi valet arñtũ a cõcreto ad abstractũ in p̄dicatiõe essentiali. homo
est animal. ḡ hũanitas est aĩalitas. Item hic albũ est quale. igit̃ albedo est q̄litas

Ar. Quarto grãmatica est adhuc subã. q̄r sequit̃ bñ grãmatica inest substãtie
ergo grãmatica est subã. tʒ ꝯñã ab inesse ad esse. ij. topi. Dico q̄ ꝯñtia ab
inesse ad esse bñ vʒ in p̄dicatiõe essentiali mõ h̄ arguit̃ in p̄dicatiõe accñta
li vt hic bñ vʒ hõi inest aĩalitas ḡ hõ est aĩal sed hic arguit̃ in predicatiõe accñtali.

Ar. Quinto grãmatica nõ est scia docẽs recte scribere ꝓbat̃ q̄r si sic sequeretur
q̄ grãmatica eẽt ars mechanica qđ ẽ f̄lm̄. ꝓbat̃ seq̄la illa ars est mechãica
q̄ fit cũ fatigatiõe ⁊ mac'latiõe corp̄is. igit̃ grãmatica ẽ ars mechãica. Ma
ior p̄tʒ ex diffone artis mechanice. mior q̄r pulcre rctẽ scribere fit cũ fatigatiõe et ma
culatione corp̄is hoc em̄ fit cũ labore vt quis studet pulcre scribere. ¶ Dico verum
arñtũ ꝯcluderet si h̄ rctẽ scribere valeret tm̄ sic pulcre scribere s͂ vʒ hic rctẽ scribere.
i. artificialiter scribere s͂m reg'las orthographie s͂ hoc fit sine fatigatione ⁊ macu

Ar. Sexto grãmatica nõ docʒ igit̃ nõ docʒ rctẽ scribere ꝓbat̃ ¶ latiõe corp̄is.
tur añs docere est suppositorũ sed grãmatica nõ est suppositũ igit̃ maior.
q̄r docere est actus. sed act⁹ est suppositorũ vt dicit̃. i. metha. mior q̄r grã
matica est actus aĩe. modo actus nõ est suppositũ ⁊ sing'are. ¶ Dico v̄m arg͂ñtũ
cõcludit q̄ grãmatica nõ docʒ p̄ncipal'r. sed instrumental'r. sed homo vel de⁹ docʒ
p̄ncipaliter. vt dicit Ziconiẽ. i. posterioꝝ. Nec l̃ra visa nec vox audita docet. sed est
verius doctor qui intus mentem illuminat et veritatem ostendit.

Ar. Septio grãmatica nõ docet rctẽ intelligere ḡ. ꝓbat̃ añs. q̄r si sic sequeret̃
q̄ grãmatica positiua esset grãmatica doctrialis qđ est f̄lm̄ vt p̄⁹ ẽ ꝓbatũ
ꝓbat̃ sequela q̄r grãmatica positiua docʒ recte itelligere p̄tʒ q̄r grãmatica
positiu^a docet ꝯgruatiões vocabulorũ ⁊ ꝺcõnũ rctẽ ꝯgnoscere ⁊ intelligere vt dictum
est in primo notabili. ¶ Dico verũ arg͂ñtũ ꝯcluderʒ si recte intelligere in proposito
valeret tm̄ sicut ꝯgruatiões vocab'loꝝ ⁊ ꝺcõnũ ꝯgnoscere. Sʒ recte intelligere in ꝓpo
sito valet tm̄ sicut modos s͂candi tam essentiales q̄ʒ accidentales partium orõnis
ꝯgnoscere et sub qua p̄te ꝺcõ dʒ collocari et hoc tm̄ docet grãmatica doctrinalis

Ar. Octauo. Dyasinthetica nõ docet recte ꝯponere igit̃ ꝓbat̃ añs. q̄r si sic se
queret̃ q̄ orthographia esset dyasinthetica ꝓbatur. q̄r orthographia do
cet recte cõponere l̃ras pro sillabis faciẽdis ⁊ sillabas ꝓ ꝺcõnibus ordinã
dis. ¶ Dico verum arñtũ concluderet si recte cõponere in ꝓposito valeret tm̄ sicut
litteras et sillabas debite cõbinare. sed valet hic recte cõponere. i. ꝺcões recte cõ
binare pro regimine et constructione grãmaticali facienda.

Ar. Nono Prosodia nõ docet recte ꝓnũciare igit̃ ꝓbatur. q̄r si sic sequeretur
q̄ musica esset ꝓsodia probatur. q̄r musica docet rctẽ ꝓnũciare. q̄r musica
docet ꝓportiões sonorũ modo debita ꝓportio sonorũ ꝯsistit in recta et de
bita pronunciatione. ¶ Dico verũ arg͂ñtũ ꝯcluderet si recte ⁊ debite pronunciare
in proposito valeret tm̄ sicut ꝓportiones sonorũ obseruare sed valʒ hic recte pronũ
ciare. i. rctẽ accentuare sillabas quo ad correptionẽ ⁊ ꝓductionẽ.

Ar. Decimo Diffinitio grāmatice nō valz igit. pbat ois bōa diffinitio dz ꝯuenire cuilibz ꝯtēto sub diffinito. ſʒ iſta diffinitio nō ē hmōi igit Maior ē Bo hetij i li. dionū mior qꝛ iſta dio nō ꝯuēit grāmatice poſitiē. qꝛ tlis nō ē ſcia ¶ Dico ꝟm arnū ꝯcluderet ſi hic diffiniret i tota ſui cōitate vt indrnter ſe extendit ad grāmaticā poſitiuā ꝛ etiā doctrinalē ſed hic diffinit ſolū grāmatica doctrialis.

Ar. Undecio Grāmatica nō eſt ſcia. igit. pbat. ois ſcia eſt neceſſarioꝝ. ſʒ grāmatica eſt ꝯtingētiū igit. maior eſt Ariſto. i poſterioꝝ. mior. quia grāmatica eſt de orōne ꝯgrua. mō orō cōgrua pōt eſſe vel nō eſſe. ¶ Dico veruʒ argumentū cōcludit ꝙ ſcia ppꝛie eſt neceſſarioꝝ non aūt ſcia cōiter dicta modo grāmatica eſt ſcia cōiter dicta. Uel dico ꝙ licʒ orō cōgrua ſm ſe cōſiderata eſt contingēs tñ relata ad ſua pncipia q̄ optet obſeruare iuiolabiliter ſic ē bñ i neceſſaria.

Ar. Duodecio Grāmatica nō eſt ſcia igit pbat grāmatica nō eſt vna ſcientia ergo grāmatica nō eſt ſcia. tʒ ꝯña. qꝛ ſicut idē eſt dicere hō ꝛ vn9 hō. ſic idē eſt dicere ſcia ꝛ vna ſcia vt pbat 4 meth. aña pbat qꝛ i grāmatica ſūt mlte ꝯcloes mō ꝯclois ē ſcia videt ḡ ꝙ grāmatica ñ ē vna ſcia. Dico ꝟm arnū cōcldit ꝙ licʒ grāmatica ñ ē vna ſcia ſiplr tñ ē vna vnitate ſubcti ꝛ h9 ſufficit ad ei9 vnitatē

Utrū pſoꝛonis ſit ſubiectū in ſcietia do

nati. Pro intellectiōe q̄ſtiōis mote. ¶ Notandū pꝛio ꝙ ſubiectū accipit duobus mōis. Pꝛio vt eſt terminus pꝛie impōnis. vñ terminus pꝛie impōnis vt cōiter diffinit. Eſt termius q̄ imediate ſʒcat rē ad extra vt hō aial. Et iſto mō accipiēdo ſubiectū tunc accipit q̄ttuoꝛ mōis. Pꝛimo ſubiectū valet tm̄ ſicut obiectū ꝛ ſic capitur ſcd̄o de aia cū dꝛ coloꝛ eſt ſubiectū viſus. i. obiectū. viſus em̄ fert in coloꝛem vt in eius ppꝛiū obiectū. Scd̄o ſubiectū valʒ tm̄ ſicut verna vl famul9 ꝛ ſic capit i pollitícoꝝ. In omi politia bona debet eſſe pncipās. i. dñs ꝛ ſubiectū. i. famulus. Tertio ſubiectū illd dꝛ qd ſupponit alteri ꝛ ſic ſcabellū dꝛ ſubiectū pedū ſic ſilr tra eſt ſubiectū oim elementoꝝ. Quarto capit p illo cui aliq̄d inheret ſubāliter vel accñtaliter vt materia pma que eſt ſubiectū foꝛmarū ſubāliū. Dr em̄ i phico. Materia eſt pmū ſubiectū vniuſcuiuſqʒ foꝛe Sic paries dꝛ ſubiectū albedis qꝛ eſt in ea albedo tñ accñtaliter inheret parieti. dꝛ em̄ in añpdicamtis omē accñs eſt in ſubiecto. Et iſtis modis hic nō capit ſubiectū Scd̄o capit ſubiectū vt eſt termin9 ſecūde impoſitiōis. vñ Termin9 ſcd̄e ipoſitiōis eſt qui nō imediate ſcat rem ad extra vt nomē pnomē. Nomen em̄ pmo ſcat oia noia vt ſunt illa hō anial ꝛc. q̄ noia vltra ſcant rem ad extra. Et iſto mō ſubiectū etiam accipit q̄ttuoꝛ modis. Pꝛio capit pꝛo pte pncipali et materiali ppōnis kathegoꝛice ꝛ ſic capit in pmo tractatu Pe. hiſ. cum dꝛ. ſubiectū eſt de q̄ dicit pdicatū vt hō eſt aial. Scd̄o capit ſubiectū p illo qd habet aliqd ppꝛiū ꝛ ſic capit pꝛio poſteri. cū dicit In demonſtratiōe dñt eſſe tria precognita ſcʒ ſubiectū paſſio et dignitas ꝛ ſic hō dꝛ ſubiectū. riſibile aūt ei9 ppꝛia paſſio. Tertio capit ſubiectū p inferioꝛi ad aliqd vlꝛe et ſupius et ſic capitur in regula añpdicamētali qñ dꝛ. Qñ alteꝝ pdicat de alio vt de ſubiecto. i. vt ſupi9 de iferioꝛi. Et iſtʒ trib9 mōis nō capit h ſubiectū. Quarto mō capit ſubiectū p ſubiecto attributiōis qd eſt pꝛio notū in aliqua ſcia cōſideratū. ꝛ iſto mō capit hic ſubiectum. et mō dicim9 ꝙ argumētatio ē ſubiectū i tota logica. Patēt aūt iſte acceptiōes i his metris. ꝟſus. Obiectum. verna. poſitū ſub. cui quid inheret. Qd pꝛius eſt copula: ppꝛiū logicaliter infra. Quo ſimul ars heret his ſunt ſubiecta quaterna.

Notandum ſcd̄o ꝙ ſubiectū acceptū p

ſubiecto attributiōis diffinit ſic. Subiectū ē termin9 cōiſſim9 in aliqua ſcia ꝯſiderat9. pꝛio not9. nō excedēs limites illi9 ſcie ad quē oñia in tali ſcia conſiderata hñt attributiōes. In q̄ diffinitiōe tāgūt q̄ttuoꝛ ꝯditiōes req̄ſite ad ſubiectū ſcie Pꝛima

ꝯditio ꝙ ſubiectū debet eſſe cōiſſimū in tali ſcia ꝯſideratū nō q̄dē cōiſſimū in ſʒcando nec pdicādo qꝛ ſi ens eſſet ſubiectū i q̄libʒ ſcia vt dt Auicēna. Nihil eſt ꝙ rationem entis ſubterfugit. Sʒ ſubiectū ſcie debʒ eſſe cōiſſimū in cōſiderando. ſic ꝙ in tali ſcia nihil ꝯſiderat cōius Scd̄a cōditō. ꝙ ſubiectū ſcie dʒ eſſe pꝛio notū. nō ſimpliciter ſed inter incōplexa et a pꝛi. Dico notanter incōplexa: qꝛ diffinitio ſubiecti eſt notioꝛ q̄ʒ ſubiectū. Dr em̄ ſexto topicoꝝ. Ois diffinitio eſt notioꝛ ſuo diffinito. ꝯſtat aūt ꝙ diffinitio ē cōplexa ex gñe ꝛ drñā. Dico notāter ꝙ ſubiectū ē pꝛio notū a pꝛi ppter ppꝛiā paſſionē q̄ bñ eſt notioꝛ ſubiecto. ſʒ hoc eſt a poſterioꝛi. Rō autē quare ppꝛia paſſio eſt notioꝛ ſubiecto a poſterioꝛi. qꝛ ppꝛia paſſio eſt effectus ſed ipm ſubiectū eſt cauſa. mō effect9 eſt notioꝛ cauſa a poſterioꝛi. Dicit em̄ i de anima Accñña magnā ptem ꝯferūt ad ꝯgnoſcēdū ꝙ quid eſt. Intelligēdū eſt etiā ꝙ ſubiectū eſt pꝛimo notū noticia gñali ꝛ cōfuſa qꝛ noticia ſpēali et determiata eſt bene vltimo notū. ¶ Pro maioꝛi intelligētia hoꝝ q̄ dicta ſunt. Notādū ꝙ cognitio eſt duplex q̄dā a pꝛi q̄dā a poſterioꝛi. Cognitio a pꝛi eſt qñ effectus cognoſcitur p cām vt cum riſibile cognoſcit p aial rōnale vt ptʒ de hoīe aial em̄ rōnale eſt cauſa riſibilitatis. Dr a pꝛi qꝛ in tali cognitiōe fit cognitō per cauſam. modo cauſa eſt pꝛioꝛ effectu. Alia eſt cognitio a poſterioꝛi ꝛ eſt qñ cauſa cognoſcitur p effectū vt ignis per fumū. Et dꝛ a poſterioꝛi. qꝛ ibi ꝯgnoſcit cauſa p effectū qui eſt poſterioꝛ ſua cauſa. Tertia cōditio requiſita ad ſubiectū ſcie eſt ꝙ ſubiectū ſcientie nō debʒ excedere limites illi9 ſcie. Uñ excedere limites eſt de eodē ſubiecto ꝯſiderare in ſciētijs realiter diſtinctis. Dr em̄ i poſterioꝝ ꝙ ſcie diſtinguūt p ſubiecta et ḡ vna ſcia non debet ꝯſiderare ſubiectū alterius. Quarta conditio eſt ꝙ oia cōſiderata in ſcia dñt habere attributionē ꝛ oꝛdinē ad tale ſubiectū. Rō qꝛ ſubiectū eſt pꝛimū in ſcia. modū ad pmū reducunt oia poſterioꝛa. Dr em̄. xij. metha. ꝙ in omi gñe rerū eſt dare vnū pꝛimū qd eſt metrū et menſura oim ſequētiū. Omia aūt cōſiderata in ſcientia non habēt equalit attributionē ad ſubiectū. aliqua em̄ habent attributionem ad ſubiectū verificatiuā de quib9 ſcʒ ſubiectū vere ꝛ affirmatiue pdicat vt in pꝛopoſito nomē pnomē ꝟbum ꝛ pticipiū. Et alie ptes hñt attributiōeʒ verificatiuā ad ly pſoꝛatiōis. qꝛ pſoꝛōnis pdicat vere et affirmatie de ipis. qꝛ hec eſt ꝟa. nomē eſt pars oꝛōnis. Alia aūt hñt attributionem reductiuā de q̄bus ſcʒ ipm ſubiectū nō pdicat vere affirmatiue. ſed reducunt ad ſubiectū ſicut ppꝛietates ad illud cuius ſunt pꝛopꝛietates. vl ſic puatō ad ſuū hitū. Iſto mō accñña ptiūoꝛōis hñt attributiōem reductiuā ad ſubiectū hui9 ſcie ſic ppꝛietates ad illd cuius ſunt ppꝛietates. hec enim nō eſt ꝟa. q̄litas vl cōpatio ē pſoꝛōis. ſed hec eſt ꝟa. q̄litas vl cōpatio ē ptis oꝛōnis

Notandū tertio ꝙ pſoꝛōnis diffinit ſic

cōiter. Pars oꝛonis eſt dictio apta nata integrare oꝛōnē latinā. Cui9 diffinitiōis declaratio latius tractabit in q̄ſtiōe ſequēti. Pꝛopꝛia aūt paſſio hui9 ſubiecti eſt declinabile vl indeclinabile ois em̄ pſoꝛōnis aut eſt declinabilis aut indeclinabilis vt dicetur inferi9. Demōſtrat aūt iſta ppꝛia paſſio de ſubiecto modo cōi. ponēdo diffinitionē ſubiecti p medio. ppꝛiā paſſionē p maioꝛi extremitate et ipm ſubiectū p mioꝛi extrēitate foꝛmādo argumētū i barbara vl i darij. ꝛ foꝛmat ſic. Omis dcō apta nata itegrare oꝛōnē latinā eſt decliabilis vl indecliabilis. Sed ois pſoꝛōnis eſt dcō apta nata itegrare oꝛōnē latinā. ḡ ois pſoꝛōnis eſt declinabilis vl indeclinabilis. tʒ ꝯña in pmo mō pme figure ſcʒ barbara. Maioꝛ eſt nota. qꝛ ppꝛia paſſio pdicat de diffinitiōe ſubiecti. Minoꝛ ē nota. qꝛ dio pdicat de diffinito. ꝛ ſic cū maioꝛ ꝛ mioꝛ ſunt ꝟe etiā ꝯclo ex eis illata eſt ꝟa. Pro itelligētia hui9. quō ppꝛia paſſio demōſtrat de ſubiecto. Sciēdū ꝙ demōſtrare ppꝛiā paſſionē de ſubcō ē foꝛare argumētū ſyllogiſticū ꝛ foꝛale i cui9 ꝯclone ppꝛia paſſio pdicat de ſubctō ꝛ fit tlis demrātio i aliq̄ mō euidēti. mōi āt euidētioꝛes alijs ſunt q̄ttuoꝛ. duo q̄ reglant p dici de oi. barbara ꝛ darij: ꝛ duo q̄ reglant p dici de nullo vt celarent et ferio.

Notandū q̄rto et vltio ꝙ ꝑſoꝛōnis cōſi
derat̄ dupl'r. Uno mō in oꝛdie ad aliā dictionē cum qua pōt integrare ⁊ ꝯponere dictionē latinā ⁊ ſic nō ꝯſiderat̄ hic. ſed ſic ꝑtinet ad dyaſinthetică. ⁊ iſto mō de ꝑte oꝛōnis det̄miat̄ i ſcđa ꝑte alexādri ſil'r i mioꝛi volumie ꝑſciani. i dyaſinthetica em̄ determiat̄ de ꝑte oꝛōnis inq̄ʒtū vna dictio cū alia ꝯſtituit regimē ⁊ conſtructiōem Scđo ꝯſiderat̄ ꝑſoꝛōnis abſolute ſub rōne mōi ſcādi eēntialis vl' accn̄talis. ⁊ ſic cōſiderat̄ hic. ⁊ vt ſic eſt ethimologie ꝯſiderationis. Sequit̄ coꝛrelarie ꝙ non eſt incōueniēs in diuerſis ꝑtibꝰ grāmatice determiare de ꝑteoꝛōis ſub diuerſis mōis licet ſub eodē mō ⁊ eadē rōne nō valet. diuerſi em̄ artifices pn̄t ꝯſiderare idē obiectū materiale. ſed nō foꝛmale vt declarat̄. i. poſteri. Iſtis notabilibꝰ ſic ſtātibꝰ eſt Cōcluſio rn̄ſalis. ꝑſoꝛōnis ꝯſiderata in oꝛdie ad accn̄tia ſua grāmaticaliter ei ꝯuenietia vt eſt ethimologie ꝯſideratiōis eſt ſubiectū in ſcia donati. Dico notāter ꝙ ꝑſ oꝛōnis eſt hic ſubiectū vt ꝯſiderat̄ in oꝛdie ad accn̄tia ſua q2 ꝯſiderādo ꝑteoꝛōnis i oꝛdie ad ꝯſtructionē ⁊ regimē nō eſt h̄ ſubiectū ſed potius in ſcđa ꝑte alexādri ꝓbat̄ veritas ꝯcl'onis. ſubiectū ſcie dʒ eſſe ꝑio notū ⁊ ad ꝙ oia reducunt̄ ꝯſiderata in tali ſcia. ſed oia cōſiderata in ſcia donati hn̄t oꝛdinē ⁊ reductioem ad ꝑteoꝛōnis g̊ ꝑſoꝛōnis eſt ſubiectū i ſcia donati. maioꝛ ꝑʒ ex diōe ſubcti mioꝛ ꝑʒ ex declaratis

Ar. Primo ꝑſoꝛōis nō eſt ſubctū in ſcia donati igit̄ ꝓbat̄ an̄s q2 ens eſt ſubiectū in ſcia donati igit̄ nō ꝑſoꝛōis tenet ꝯn̄a. q2 vnius ſcie eſt vnū ſubiectum vt ꝑʒ i poſterio. an̄s ꝓbat̄ q2 ſequit̄ bn̄ ꝑſoꝛōnis eſt ſubiectū in ſcia donati ergo ens eſt ſubiectū in ſcia donati. tʒ ꝯn̄a ab inferioꝛi ad ſupius. ¶ Dico ꝟm argumētū ꝯcludit ꝙ arguēdo ab inferioꝛi ad ſupiꝰ. ꝯn̄a bn̄ vʒ qn̄ arguit̄ in ſuppōne ꝑſonali vt Ioānes currit g̊ hō currit. ſed hic arguit̄ in ſuppōne materiali.

Ar. Scđo ꝑſoꝛōnis non eſt ſubiectū in ſcia donati. ꝓbat̄ nullū ſubiectū debet excedere limites. ſʒ ꝑſoꝛōnis excedit limites. maioꝛ ꝑʒ ex diōne ſubcti minoꝛ patʒ q2 in dyaſinthetica etiā deteriat̄ de ꝑteoꝛōis vt in ſcđa ꝑte alexādri. mō dyaſinthetica eſt ꝑs grāmatice realiter diſticta ab ethiologia de q̄ deteriatur in ſcia donati. ¶ Dico ꝟm argumētū ꝯcludit ꝙ in dyaſinthetica vt in mioꝛi volūine ꝑſciani. ſil'r in ſcđa ꝑte alexandri determiatur de ꝑteoꝛōnis et etiā in ſcia dōnati ſed nō eodē mō. q2 in dyaſinthetica deteriat̄ de ꝑteoꝛōnis ꝯtracto mō inq̄ntum vna dcō cū alia ꝯſtituit regimē ⁊ ꝯſtructiōeʒ. ſed in ſcia donati determinat̄ de ꝑte oꝛōis abſolute in oꝛdie ad modū ſcādi eſſentialē ⁊ accn̄talē ⁊ nō in oꝛdie ad regimē ⁊ ꝯſtructionē ſic etiā in libꝛis ꝑiermeniarū determiat̄ de ꝑteoꝛōnis quo ad veritatem ⁊ falſitatē ⁊ ꝓpoſitionis ꝯſtitutionem.

Ar. Tertio ꝑſoꝛōnis nō eſt ſubcm̄ in ſcia donati igit̄. ꝓbat̄ aīa ē ſubiectū in ſcientia donati igit̄ nō ꝑſoꝛōnis. tʒ ꝯn̄a q2 eiuſdē ſcie nō dn̄t eſſe plura ſubctā vt ꝑʒ. i. poſterioꝝ. an̄s eſt ariſto. in ꝑn̄tis auctoꝛitas. cū dt ꝙ ois ſcia ē in aīa et ois coloꝛ in coꝛꝑe. ¶ Dico ꝟm argn̄tū ꝯcludit ꝙ ois ſcia ē i aīa inheſiue. et aīa ē ſubcm̄ ſciaꝝ inheſiōis. mō h̄ dr ꝙ ꝑſoꝛōnis ē ſubcm̄ ſcie donati attributionis.

Ar. Quarto ꝑſoꝛōnis non eſt ſubcm̄ in ſcia donati ꝓbat̄ ſic. nulla ꝑſoꝛōnis eſt ſubcm̄ in ſcia donati g̊ ꝑſoꝛōis non eſt ſubcm̄ in ſcia donati tʒ ꝯn̄a a ſubalternāte ad ſubalternatā. an̄s ꝓbat̄. q2 nomē nō ē ſubcm̄ in ſcia donati nec ꝓnomē nec ꝟbum ⁊ ſic de aliis g̊ nulla ꝑſoꝛonis ē ſubcm̄ in ſcia donati tenet ꝯn̄a ab inducentibꝰ ad inductā. ¶ Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ ꝯn̄a a ſubalternāte ad ſubalternatā bn̄ vʒ qn̄ nō variatur ſuppō in genere. modo in ꝓdicto argumēto variat̄ ſuppō in gn̄e. qꝛ in an̄te cū dr nulla ꝑſoꝛōnis ē ſubcm̄ in ſcia donati ꝑſoꝛōnis ſupponit perſonaliter rōne illiꝰ ſigni nulla. ſed in ꝯn̄a cum dicit̄ ꝑſoꝛōnis nō eſt ſubiectū in ſcientia donati. ꝑſoꝛōnis ſupponit materialiter vel ſimpliciter.

Ar. Quinto ꝑſoꝛōis non eſt ſubcm̄ in ſcia donati ꝓbat̄ ad ſubcm̄ ſcie oia dn̄t habere attributionē ⁊ reductionē ſed non oia conſiderata in ſcia donati hn̄t attributionē ad ꝑſoꝛōnis. ergo ꝑſoꝛōnis nō eſt ſubiectū maioꝛ patʒ ex diffinitiōe ſubiecti mioꝛ q2 in ſcia donati determiat̄ de accn̄tibꝰ ꝑtiūoꝛōnis que nō hn̄t attributioneʒ ad ſubiectū. q2 h̄ eſt falſa ꝑſoꝛatiōis eſt accn̄s. vt q̄litas cōꝑatio. om̄e accn̄s diſtinguit̄ a ſuo ſubiecto. ¶ Dico verū argumentū ꝯcludit. ꝙ accn̄tia ꝑtiūoꝛōnis nō hn̄t attributionē ad ſubiectū ꝟificatiuā. tn̄ hn̄t reductiuā. ꝙ accn̄a reducunt̄ ad partēs oꝛōnis ſicut ꝓꝑꝛietas ad ſuum ſubiectum.

Ar. Sexto ꝑſoꝛōnis nō eſt ſubiectū in ſcia donati ꝓbatur nec in ſigno nec in ſignato tenet ꝯn̄a ex ſufficiēti diuiſiōe. Q2 nō i ſigno ꝓbat̄ omnis ſcia capit dignitatē a ſubiecto. ſed vnus terminꝰ nō eſt dignioꝛ altero igit̄ ꝑſoꝛōnis non eſt ſubiectū in ſigno. Maioꝛ eſt Ariſto. i poſterioꝝ. Minoꝛ q2 ois terminus eſt vox. modo vox vt vox nuda eſt imo om̄es voces eq̄liter ꝑticipāt naturā ſui generꝭ Nec em̄ pōt dici ꝙ ꝑſoꝛōnis in ſignato eſſet hic ſubiectū. ꝓbat̄ ois ꝓꝑꝛia paſſio debet demōſtrari de ſuo ſubiecto. ſed ꝓꝑꝛia paſſio nō ꝓdicat̄ de re ſʒ de termio igitur ꝑſoꝛōnis i ſigno ⁊ nō in ſignato dʒ aſſignari ꝓ ſubiecto tenet ꝯn̄tia. q2 res realis nō eſt ſubiectū nec ꝓdicatū. ſʒ termiꝰ ſcans rem eſt ſubiectū vl' ꝓdicatū. Dico ꝟm argumentū ꝯcludit ꝙ ꝑſoꝛōnis nec in ſigno tm̄ nec in ſignato tm̄ eſt ſubiectū in ſcia donati ſʒ vtrūqʒ ſimt̄. In eo em̄ ꝙ ꝓꝑꝛia paſſio demōſtrat̄ de ſubiecto hic conſiderat̄ ſubiectū ſigni. In eo aūt ꝙ ſcia capit dignitatē a ſubiecto ꝯſiderat̄ ſubiectū ſignati. ⁊ illa ſubiecta ſunt ſuboꝛdinata et hn̄t ſe ſm oꝛdinē q2 vnū dicit̄ ad aliud et ſic eiuſdem ſcientie poſſunt eſſe plura ſubiecta ſuboꝛdiata.

Ar. Septimo. Parſoꝛōnis nō eſt ſubiectū in ſcia donati. igit̄. ꝓbat̄. q2 nec in ſuppōne materiali nec ſimplici nec ꝑſonali. Nō in ſimplici quia terminus ſupponit ſimpl'r pꝛo cōceptu rei modo cōceptus nō eſt ſubiectum in ſcia. nec in ſuppōne ꝑſonali. ꝓbatur q2 in logica eſt vna regula. ꝙ omne ſubiectum ſcie ſupponit materialit̄. Nō etiā in ſuppōne materiali ꝓbatur q2 ꝓꝑꝛia paſſio debet demōſtrari de ſuo ſubiecto. ſed dici de ꝓſuppōit eſſe i. vt dt Alber. ſuꝑ veteri arte. ſʒ conſtat ꝙ ꝓꝑꝛia paſſio nō eſt in termio ſed in re ſcata. g̊ etiā in ſuppōne materiali nō eſt ſubiectū. Dico ꝟm argumētū ꝯcludit vt dicūt cōes logici ꝙ om̄e ſubiectū ſcie ſupponit materialiter. nō ꝓ ſe ſed ꝓ alio termio ꝑſonaliter ſupponente. vt hic ꝑſoꝛatiōis eſt ſubiectum in ſcia donati. ꝑſoꝛatiōis ſupponit materialiter ꝓ alio termio ſibi ſimili. vt pꝛo illo termio ꝑſoꝛōnis. in iſta ꝓpoſitiōe om̄is ꝑſoꝛōnis aut eſt declinabilis aut indeclinabilis. in qua ſupponit perſonaliter Petrus aūt hyſpanꝰ dicit ꝙ ſubiectū ſcientie cuiuſlibet ſupponit ſimpliciter nō ꝓ conceptu rei vt dicūt communes logici. ſed pꝛo natura rei in cōmuni.

Ar. Ultio ꝑſoꝛōnis nō eſt ſubiectū in ſcia donati ꝓbatur ſic om̄e ſubiectū ſcientie debet eſſe ꝑmo notū. ſed ꝑſoꝛōnis eſt vltio notū. igit̄ Maioꝛ ꝑʒ ex diffinitione ſubiecti. Minoꝛ ꝑʒ q2 poſtq̄ʒ aliquis ſtudet ꝑfecte in ſcia donati tūc vltio intelligit naturā ꝑtiſoꝛōnis. Dico veꝝ argumentū ꝯcludit ꝙ ſubiectū dʒ eſſe pꝛimo notum noticia generali ⁊ cōfuſa. ſʒ ꝯgnitione determiata ⁊ perfecta eſt bene vltimo notum et cōgnitum.

Arteſoꝛationis quot ſunt. Octo. Que. Nomē Pꝛonomē. Verbum. Aduerbiū. Participium Coniunctio. Pꝛepoſitio. Interiectio.

Vtrū tantū octo ſint ꝑteſoꝛōnis ſcʒ nomen ꝓnomē verbū aduerbium ⁊c. Pꝛo intellectiōe queſtiōis mote. ¶ Notandū pꝛimo ꝙ ꝑſoꝛatiōis deſcribit̄ ſic cōiter. Parſoꝛōnis eſt apta nata integrare oꝛōnē

latinā. Sequit̄ correlarie primo ꝙ lr̄e ꝛ sillabe nō sunt ꝑs orōnis ptꝫ q2 lr̄e et sylla be integrant orōnem latinam. q2 lr̄e cōponunt syllab am ꝛsyllabe dictiōem: dctō aūt orōnē. tm̄ excludūt i diffinitiōe i eo ꝙ dr̄ dctō. lr̄e em̄ nō sūt dctō. Seq̄t correla rie scd̄o ꝙ nō requirit̄ ad dictionē q̄ dꝫ esse ꝑs orōnis ꝙ actu ponat̄ i orōne sed suffi cit ꝙ apta nata sit poni in orōne. Sequit̄ correlarie tertio ꝙ ista dictio homo ab solute ꝓlata est ꝑs orōnis. ptꝫ correlariū ex diffinitiōe ptis orōnis ptꝫ etiā q2 cū dctō hō. actu est nomē ergo actu est ꝑs orōnis. tꝫ ꝯn̄a ab inferiori ad supius a pte p̄dis cati. Et capit̄ hic ꝑs orōnis incōplexe ꝓ vna dcōne cōposita ex recto et obliq̄ et de clinat̄ ex pte recti ex pte aūt obliq̄ est indecliabilis. Sequit̄ correlarie q̄rto ꝙ hec ꝯn̄tia nō valet. hec dcō hō. absolute sumpta nulli9 orōnis est ps ḡ nō est ꝑs orōnis. q2 in an̄te ꝑs orōnis capit̄ cōplexe. ꝛ ī ꝯn̄te capit̄ icōplexe ꝓ vna dctōne. ꝛ sic ꝯmittit̄ fallacia equocatiōis: ꝛ si dr̄ tm̄ noīa ꝛ v̄ba trāsposita idē s̄cāt. verꝝ est si capiūtur ter mini eodē mō. q̄liter nō est hic vt declaratū ē. Alio mō ꝑs orōnis describit̄ sic. Pars orōnis est dcō s̄cās mentꝫ ꝯceptū. vel affectū in se vl̄ in toto. Que diffinitio sic de clarat̄. cū em̄ dr̄ mentis affectū ibi tangit̄ interiectio que s̄cat mētis affectū vt po stea dicetur. Sꝫ cū dr̄ vel ꝯceptū tāgūt̄ alie septē ptes. Vn̄ s̄care mentꝫ affectū est s̄care aliq̄d sine deliberatiōe ꝛ qd̄ ꝓfert̄ sine deliberatiōe vt interiectō q̄ ꝓfertur in ꝯgnita voce ꝛ sic interiectō quo ad audiētē bn̄ s̄cat ꝯceptū sed q̄ ad ꝓferētē s̄cat af fectū. Sꝫ s̄care ꝯceptū est s̄care aliq̄d qd̄ est impositū ad s̄candū et qd̄ profertur ex deliberatione. Cum aūt dicitur in se tāguntur ptes declinabiles que per se et in se s̄cant. Sed cū dr̄ in toto tāgunt̄ ptes indeclinabiles que ꝑ se non s̄cāt sed cōsig nificant tm̄ et significāt dispositiōes rerū s̄eant tm̄ cū adiūctiōe aliaꝝ ptiū. sinkates greuma em̄ dicitur a sin qd̄ est con. ꝛ kathegreuma s̄catiuū quasi cū alio s̄catiuꝫ. modo ptes indeclinablies sunt kathegreumata.

Notandū scd̄o ꝙ ptes orōnis cōsideran

tur dupl̄r. Uno mō i ordie ad suū gen9 sub quo ꝯtinent̄ vt ad ꝑs orōnis. ꝛ sic inter eas nō est ordo. Rō q2 inter sp̄es eiusdē gn̄is nō est ordo vt dixit Purphiri9. Ratō q2 sp̄es dn̄t esse coequeue sub suo genere ꝛ eq̄lit̄ dn̄t pticipare naturā sui gn̄is. Se cūdo cōsiderant̄ ptes orōnis inter se. ꝛ sic vna est ꝑfectior alia Rō ptes enim declina biles cōpate ad ptes indeclinabiles ꝑfectiores sunt. declinabiles em̄ s̄cāt rem inde clinabiles aūt circūstātias rerū modo dignior est res q̄ꝫ circūstātia rei. vnde ꝛ par tes declinabiles vocantur kathegreumata indeclinabiles aūt sinkathegreumata kathegreuma aūt est digni9 q̄ꝫ sinkathegreūa diuersuꝫ tm̄ ordinē inter ptes orōnis ponit donat9 et aliū sil̄r p̄scian9. ¶ Ordo ptiū orōnis s̄m Priscianū est iste. primo posuit nomen q2 nomen s̄cat subām. v̄bū v̄o accn̄s mō subā est p̄or accn̄te natura et diffinitiōe tp̄e. vt ptꝫ 7 metaph. Scd̄o ordine posuit v̄bū. eo qd̄ ex noīe ꝛ verbo ꝯstruit̄ orō ꝑfctā queadmodū in natura ex materia ꝛ forma ꝯstruit̄ cōpositū. Ter tio ordie ponit pticipiū eo ꝙ tale īmediate deriuat̄ ꝛ nascit̄ a v̄bo mō recte effect9 debet sequi suā causam Quarto loco ponit ꝓnomen. q2 ip̄m ponit̄ loco noīs. ergo etiā nō remote dꝫ distare a noīe. Quīto loco pōit p̄pōnē p̄mā inter ptes indeclina biles ꝓpter hoc q2 ip̄a p̄pō deseruit ptib9 casualib9 ꝛ q2 nomē est p̄ma pars inter ptes declinabiles. ḡ sil̄r p̄pō dꝫ esse p̄ma īter ptes īdecliabiles. Sexto loco ponit aduerbiū. q2 aduerbiū est determiatiuū v̄bi. sicut ḡ v̄bum ponit̄ scd̄o loco inter p tes declinabiles sic aduerbium debet poni secundo loco inter partes indeclinabi les. Septimo et vltimo loco ponit coniunctionem coniunctio enim vnit et coniun git alias partes vnibilia autem p̄ora sunt naturalit̄ q̄ꝫ illd̄ qd̄ ea vnit ꝛ ꝯiūgit. In teriectiōeꝫ aūt non ponit exp̄sse. sed cōp̄hendit sub aduerbio. Rō q2 sicut aduerbiū determiat v̄bū. sic ꝛ ip̄a iteriectio vt postea dicet̄. ¶ Ordo aūt donati est iste. Pri mo ponit nomen q2 nomen s̄cat subām modo subā est prior ceteris ꝛ suppositum oīm aliorū. Scd̄o ponit ꝓnomen ideo q2 ꝓnomen s̄cat subām sicut nomē licꝫ nō

eodē mō vt patebit inferi9. ergo ꝓpter cōformitatē s̄catiōis ꝓnomē pōit circa no men immediate. Etiam ideo q2 ꝓnomen est inuentū ꝓpter nomen ꝛ ꝙ loco ei9 po neretur. ergo ꝓnomen ponitur immediate post nomē. Tertio loco ponit verbū q2 v̄bū s̄cat accn̄s nomē aūt ꝛ ꝓnomē subām. modo accn̄s est post subām sicut effe ctus post suam causam. Quarto v̄o ordine ponit aduerbiū ideo quia aduerbium est determinatō verbi. mō oīs determiatio recto ordie debꝫ sequi suum determina bile. Quinto ordie ponit pticipiū qd̄ īmediate deriuat̄ a v̄bo. et ergo etiā nō remo te debet distare a verbo. Sexto ponit ꝯiūctiōem ideo q2 cōiunctio cōiungit cete ras ptes ꝛ maxie declinabiles ergo debet poni post declinabiles vnibilia em̄ dn̄t p̄cedere illud qd̄ ea vnit et cōiungit. Septio ponit p̄pōnē que des̄uit ptib9 casuali b9. vn̄ et merito ip̄is postponit̄. s̄uus em̄ sequit̄ dn̄m suū. Ultio ponit interiectionē ꝓpter ei9 imꝑfectiōem interiectio em̄ s̄cat mētis affectū alie aūt ptes mentis con ceptū. digni9 aūt ē s̄care mētis ꝯceptū q̄ꝫ affectū recte ḡ iteriectio vltio loco ponit̄.

Notādū tertio ꝙ ꝑs orōnis est duplex

scꝫ declniabilis et indeclinabilis. Pars orōnis decliabilis est dcō q̄ s̄m sui primari am s̄cationem apta nata est inflecti. ꝑ diuersas ꝓprietates. casuales vel ꝑsonales casuales vt nomē ꝓnomē et pticipiū. ꝑsonales vt verbum. Et ptes declinabiles sunt q̄ttuor. s. nomē ꝓnomē v̄bū et pticipiū. Sed ps indeclinabilis est dictio q̄ s̄m sui s̄catiōeꝫ p̄mariā nō ē apta nata iflecti ꝑ diuersas ꝓprietates casuales vl̄ ꝑsona les Et sunt q̄ttuor. s. aduerbiū ꝯiūctō p̄positio ꝛ interiectō. Capit̄ aūt sufficiētia oc to partiumorationis sic. Omnis ꝑs orōnis aut est declinabilis aut indeclinabilis. Si declinabilis hoc est dupl̄r. Aut s̄cat cū tēpore et casu et sic est pticipiū. aut cū tempore et sine casu sic est verbū. Si aūt s̄cat sine tēpore hoc est dupliciter. aut cū qualitate ꝛ determiata apphensiōe ꝛ sic est nomē aut sine qualitate et indetermia ta apprehensione sic est ꝓnomen. Si autem est indeclinabilis hoc tripliciter. aut em̄ est determiatiua s̄cati v̄balis et sic est dupliciter. aut hꝫ vnū accn̄s tm̄ et detmi nat vnū et sic est interiectō. Aut hꝫ plura accidētia et sic est aduerbiū. q̄a habꝫ tria Si aūt pars indeclinabilis est retorsiua casualis ad actū verbi et sic est prepositio Si v̄o ē ꝯiūctiua vtriusq̄ꝫ et sic est ꝯiūctio q2 ꝯiūgit ceteras ptes vt postea dicetur

Notandum quarto et vltimo. ꝙ ista q̄

tuor. vox. dictio. ꝑs orōnis. ꝛ ꝯstructibile. sunt idē materialiter ꝛ s̄m subām. dr̄n̄t tm̄ formaliter. Idē em̄ pōt dici vox dictio. ꝑs orōnis ꝛ constructibile. licet non eadem rōne vt patet de ista dictione hō. que dicit̄ vox dictio ꝑs orōnis ꝛ constructibile. Di cit̄ primo vox quātū ad ꝓnūciationē ꝛ ꝓlatiōeꝫ absolute inq̄ꝫtū scꝫ est son9 ab ore aīalis ꝓlatus naturalib9 instrumētis. et inq̄ꝫtum ē absoluta ab om̄i s̄catione. vn̄ et dicit autor modorū s̄candi. Uox vt vox nuda. Secundo dicit̄ dictio inquantum significat aliq̄d ad placitū ꝛ volūtatē p̄mi instituentis. dicit̄ em̄ dictio quasi dicēs ꝛ s̄cans rem. vt illa dctō homo inq̄ꝫtū s̄cat aīal rōnale dicit̄ dictio. Tertio dicitur ꝑs orōnis inq̄ꝫtum vltra s̄catum suū qd̄ ex impositiōe s̄cat primi impositorꝫ habet modū significandi essentialē gn̄alem et specialem rōne cui9 sub certa pte orationis collocat̄. mod9 em̄ s̄candi p̄supponit s̄catū rei vt postea dicet̄. Dicitur autē quar to constructibile inquantum habet modos s̄candi accidētales respectiuos quia sunt principiū cōgruitatis ꝛ cōstructiōis vt em̄ determiatur in dyasinthetica mōi s̄candi accn̄tales sunt p̄ncipiū cōstructionis ꝛ ꝯgruitatis. Que quattuor predicta pulchre tangit autor modorū s̄cādi cū dixit. Uox vt vox nuda fit dictō si sibi detur Signādi rō. pars si cōsignificet̄. Hinc modus essendi quod construitur facit acci. Hn̄t em̄ se illa quattuor p̄dicta. vox. dctō. ꝑs orōnis ꝛ ꝯstructibile sicut superius et inferi9 recte sicut se hn̄t ista q̄ttuor martinus. vir. anial et subā. sicut em̄ omne illud

qđ est martin⁹ est vir. sed nō econuerso. q: nō ois vir vocat martinus. et omnis vir est animal. sed non ecōuerso oīe aial est vir. et oīe aial est substātia. sed nō econuerso ois substātia est aial. Sic est in pposito ois dictio est vox. s nō ecōuerso. ois vox est dictio formalit. q: vox vt vox est nuda. s dictio vltra vocē iportat ꝛ designat impositionē ad placitū. Silr oīs psoronis est dictio scatiua et nō ecōuerso. ois dictio vt sic est formaliter psoronis. psoronis eñ formalit dt modū scandi essentialē speciuocū rōe cui⁹ ꝛ p quē formalit est ps. et ratiōe cui⁹ aliqd locat sub pte dictio aūt vt dictio solum scatum et impositionē ad placitum rem scandam designat. Similiter omne constructibile est parsoronis quia cōstructibile etiam presupponit modum scandi essentialē. sed nō ecōuerso oīs psoratiōis formaliter est constructibile. constructibile enim importat modum significandi accidentalem respectiuum rōne cuius construitur cū alio constructibili. parsoratiōis vt sic nō importat modū scandi accūtalem sed essentialem tantū. vnde dicit autor modorum scādi Ut vir martin⁹ animal substantia dantur. Sic constructibile pars dictio habeantur. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio responsalis Tantū octo sunt

ptesoratiōis speciuoce distincte in modis scādi formalibus nō coincidentꝫ a donato posite ſm diuisionē mediatā ꝛ cōiter cōsuetā fieri. Ueritas huius conclusionis patet ex sufficientia octo partiū oratiōis de qua dictū est sufficiēter in tertio notabili. Dicit primo in pclusiōe tantū octo sunt ptesoronis speciuoce distincte. q: distiguēdo ptesoratiōis nūeralit plres sunt ꝙ octo. ptꝫ q: plura sunt noīa ꝙ octo silit verba. modo oīe nomē est psorōnis silr omne verbū. sed hec distinctio vel multitudo est tantū nūeralis. Dico scđo in mō significādi formali nō coincidētes vl cōuenientes. q: ptesoratiōis pūt coincidere vel puenire in mō scandi materiali. vt nomen pnomen pueniūt in modo significandi materiali q: tam nomē ꝙ pnomen scant substātiā. licꝫ nō eodē mō vt postea dicet. Pro q̄ sciendū. mod⁹ significandi est duplex. scꝫ materialis et formalis. Materialis est qui in plib⁹ ptibus reperitur ꝙ in vna vt significare p modū entis vl substātiā est mod⁹ scādi materialis nois qui etiā repitur in pnomine. Dicitur eñ pmo de generatiōe ꝙ rō materie est ratō puenietia oīa eñ generabilia ꝛ corruptibilia in materia cōueniūt. ꝛ h mod⁹ scādi etiam generalis dicit. nec p eum vna psoronis distiguit ab alia. sed potius in ipso plures ptes pueniūt. mod⁹ significādi formalis est qui tm repitur in vna pteoratōnis. et p quē vna psorōnis ab alia distinguit et differt. vt scare p modū determinate apphensiōis est mod⁹ significandi formalis nois. Nomen eñ distinguit a pnomie p hoc ꝙ nomē scat p modū determiate apphensiōis. pnomen vo significat p modū indetermiate apphensiōis. Dicit enim 7 Metaph. ꝙ forma est que sepat ꝛ distinguit. Dicit tio in conclusione a donato posite. q: ptesorōnis que posite sunt ab aliis pñt esse plures ꝙ octo vel etiā pauciores. sed a donato posite sunt octo. logici enim tantū ponūt duas ptesoronis. s. nomen ꝛ verbum. Greci vo vltra octo addunt nonā videlicet articulū. vt dicit florista. Articulos greci ponūt caruere latini. Et ponūt ptes p talibus articularibus. Dr quarto ſm diuisionē mediatā. q̄a ſm diuisionē immediatā solū essent due. oīs psorōnis aut est decliabilis aut indeclinabilis. vt dictū est in sufficientia ptiūoronis in tertio notabili.

Ar. Primo nō sunt octo ptesorōnis. g̃ cōclusio falsa. pbat añs q: nomē ꝛ pronomen nō sunt ptes distincte. igit nō sunt octo. pbatur añs Ille ptes sunt distincte que hñt distinctos modos significādi sed nomē ꝛ pnomē nō habent distinctos modos significādi igit maior. q: ptesorōis distinguūtur p modos significādi mior. q: tam nomen ꝙ pnomen sca t p modū entis. vt dicit autor modorū scandi. Dico vm argumētū pcludit ꝙ nomē et pnomē hñt eundē modū scādi generalem et materialē. sed nō specialē et formalē. vt postea declarabit. modo parteso rationis distinguuntur penes modos significandi formales.

Ar. Secundo tm due sunt ptesorōnis. ergo nō octo. pbatur añs omne verū vero consonat sed tm due sunt ptesorōnis sm logicū g̃ etiā tm due sunt secundū grāmaticū. Maior est aristo. 1 ethicorū. Mior patet autoritate Petri Hyspani qui dicit ꝙ dyaletic⁹ tm considerat duas ptesorōnis. ¶ Dico verū argumentum cōcludit ꝙ oīe verum vero consonat si illa vera cōsiderant eodē modo. si aūt diuersimode non oportet modo logic⁹ aliter cōsiderat ptesorōnis et aliter grāmatic⁹. logic⁹ quo ad verū ꝛ fłm. s grāmatic⁹ quo ad cōgruū et incongruū et sic argumentum non cōcludit. Etiā dico ꝙ licet logicus ponit tm duas partes orōnis exp̄sse tñ implicite etiam ponit octo sub nomine eñ cōprehendit pnomen ꝛ pticipium. ptes aūt indeclinabiles vocat sinkathegreumaticas et minus principales. Et ratio huius quare logicus tm ponit duas ptesorōnis. et grammaticus octo. q: logicus cōsiderat ptesorōnis quo ad veritatē et falsitatē. ꝛ quo ad propositionis vere et false pstitutionem. sed ad cōstitutionem ppōnis vere vl false sufficiunt due ptes ergo cōsiderat duas ptes. Grammatic⁹ aūt cōsiderat ptesorōnis in ꝙtum per eas exprimit mētis cōcept⁹. si aūt mētis conceptus dꝫ cōplete ꝛ pfecte exprimi necessario requiruntur octo. ꝛ ergo grāmatic⁹ ponit octo partesorationis

Ar. Tertio tm due sunt ptesorōnis igitur nō octo. pbatur añs tot sunt partesorōnis quot sufficiūt ad orōnem pfectam et congruā. sed due sufficiunt igitur tantum due sunt ptesorōnis. Maior q: non est ponenda pluralitas sine necessitate pctm eñ est fieri per plura qđ potest fieri per pauciora. vt dicitur. 1. phisicorū. Minor q: ex nomie et verbo cōstituitur orō pfecta. ¶ Dico verum argumentū cōcludit qđ oratio pfecta essentialiter cōstituitur ex nomine ꝛ verbo sufficiēter et in genere. orō tñ perfecta in spē et accūtaliter nō sufficienter pstituit ex nomine et verbo. quia ad talem etiā requirunt alie ptes. Et sic dico ꝙ pctm est fieri per plura qđ eque bñ potest fieri per pauciora. et sic argumentum non concludit.

Ar. Quarto interiectio non est psorōnis. igitur non sunt octo. pbatur añs autoritate Prisciani qui non ponit interiectiōem et probat rōne. oīs pars orōnis debet scare mentis conceptū. sed interiectio significat mentis affectum igitur. Maior patet ex diffinitione ptisorōnis. Minor ex diffinitiōe interiectionis. interiectio eñ scat mentꝫ affectū. ¶ Dico veruꝫ argumentū cōcludit ꝙ licet ipse Priscianus non ponit interiectionem expresse tñ implicite. quia comprehendit ipsam sub aduerbio. ¶ Dico aūt ad rōnem ꝙ licꝫ interiectio quo ad proferentem non scat mentis conceptū. tñ quo ad audiētē ꝛ hoc sufficit et etiā psorōnis proprie dicta debet significare mentis conceptum. modo interiectio est pars communiter sumpta vt dicetur inferius.

Ar. Quinto plures sunt ptesorōnis ꝙ octo. pbatur q: barbarismus et soleocismus etiā sunt ptesorōnis vt patet p donatum in libello de soleocismo ꝛ barbarismo. ¶ Dico vm argūtū cōcludit si donatus voluisset ꝙ barbarismus et soleocismus essent ptesorōnis. sed vult ꝙ barbarismus et soleocismus sunt vitia commissa circa ptesorationis. vnde Barbarismus fit quando syllaba indebite profertur quo ad accentum vt dicendo dominus media producta. Sed soleocismus fit quando constructibilia indebite coniunguntur sub diuersitate accūtium grāmaticalium. vt meus mater.

Ar. Sexto. plures sunt ptesorōuis ꝙ octo. pbatur q: articulus etiā est pars orōnis. pbatur greci ponūt articulum. ergo etiā latini debēt ponere. tenet cōsequētia. q: omnis latinitas est orta a grecis vt dicit Priscian⁹ in phemio maioris volūinis. ¶ Dico ꝙ cōclusio intelligit ꝙ tantū octo sunt ptesoratiōnis. verū est a donato posite. ꝛ apud latinos. articul⁹ aūt ponit a grecis. Et ratio quare apud grecos ponitur articulus et non apud latinos. quia diffinitiones grece sunt minus flexibiles sm vocem in diuersitate generū casuū et nūeroruꝫ ꝙ latie

et ideo ad tollendū hanc ꝯfusionē in discretione gn̄is nūerorū et casuū necessari⁹ fuit grecis articulus ⁊ nō latinis. ⁊ sic latini loco tali ponūt ꝓnomen articulare. per quod cognoscunt genera numeros et casum.

Ar. Septimo. inter ꝑtes orōnis non est ordo. igit̄ ꝓbatur. inter species eiusdē generis non est ordo. sed octo ꝑtes orōnis sunt spēs eiusdem generꝫ. igitur Maior est purphiriū qui ostēdit ꝙ spēs debēt esse coequeue sub genere et equaliter participare naturam generis. Minor est nota. quia parsorationis est genus ad ista octo. ¶ Dico verum argumētum cōcludit ꝙ inter ꝑtes orationis nō est ordo compando ea in ordine ad genus. sed compando ea inter se inter ipsas est ordo. vt dictum est in tertio notabili.

Ar. Octauo. verbum debet esse p̄ma ꝑs orōnis ꝗ̄ nō nomē ꝓbatur aīs. necessaria debent esse p̄ora. sed verbum est ꝑs orōnis plus necessaria. igit̄. Maior est nota. Minor q᷑ orō ꝑfecta non pōt constitui sine verbo sed orō perfecta potest cōstitui sine nomīe vt ddo ningit. tonat. videt̄ ꝗ̄ ꝙ verbū sit ꝑs plus necessaria q̄ꝫ nomē. ¶ Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ verbū ꝯstituit orōnē perfectā scꝫ nō rōne sui. sed rōne nti subintellecti. et in verbis p̄dictis intelligit̄ nomiatiu⁹ vł nomē natura vel deus quia valet tm̄ deus vel natura tonat.

Ar. Nono. verbū debet p̄cedere nomē. igitur ꝓbatur. q᷑ accñs est p᷑i⁹ substātia. sed verbum s̄cat accñs. nomē subām igitur. Maior patet q᷑ accñs ducit nos in ꝯgnitiōem substātie. Dicit̄ enī. i. de aīa. Accña magnā ꝑtem cōferunt ad ꝯgnoscendum ꝙ quid est. i. subām modo oīs ꝯgnitio fit ꝑ prius ⁊ noti⁹ Minor q᷑ verbū s̄cat actū vt curro s̄cat actū currēdi. lego s̄cat actum legēdi currere aūt ⁊ legere sunt accña. ¶ Dico verū argumētū concludit. ꝙ ordie a posteriori. verbum precedit nomen sed nō ordine naturali sicut enim ordine naturali substantia p̄cedit accidens sicut causa effectum sic etiam in proposito.

Ar. Decimo verbū dꝫ p̄cedere nomē. igit̄ ꝓbatur ꝑs magis egregia ⁊ plus digna debꝫ p̄cedere. sed verbū est pars magis egregia q̄ꝫ nomē. ꝗ̄ Maior q᷑ digniora debent esse priora. vt pꝫ in postpredicamētis. Minor est Prisciani primo minoris qui dicit ꝙ verbū inter ceteras ꝑtes est pars magis egregia. ¶ Dico v̄m argumentū ꝯcludit ꝙ ordine perfectionis verbū precedit nomē sed nō ordie generatiōis. verbū enī importat formā. nomē autem materiam. forma autē est prior materia via ꝑfectionis. sed quia verbum apponit̄ nomini et nomē est suppositū. suppositū tn̄ ordine gn̄ationis est prius illo quod ei apponitur.

Ar. Undecimo. Prepositio est p̄ma ꝑs orōnis. igit̄ nō nomē ꝓbatur Illa pars est prima que dicitur a p̄ponendo. sꝫ p̄positio dicitur a p̄ponendo. igit̄ p̄positio debet esse prima. Maior est nota. Minor est grammaticorū oīm q̄ interpretantur hoc vocabulū prepositio a preponendo ¶ Dico verum argumentū cōcludit ꝙ prepositio dicitur a preponendo non absolute ratione ordinis sic ꝙ deberet esse prima parsorationis. sed prepositio dicitur a preponendo respectu casualis cui deseruit vt actō vel ablatiuo. Et licet aliquando prepositio suo casuali postponit̄. hoc est per accidens ꝓpter bonū suū. ⁊ ꝑ figurā vt mecū tecū.

Ar. ¶ Duodecio. Littera donati est incōgrua. igit̄ ꝓbatur. q᷑ peccat cōtra regulā grāmaticalē ergo ꝓbat̄ q᷑ peccat cōtra istā regulā. Quando in aliq̄ orōne ponuntur plura substātiua noīa. tūc vnum illorū debet poni in gtō. modo hic in littera ponuntur plura substantiua nomia. et nullū ponitur in gtō. vt nomē. pronomē. verbum. aduerbiū ⁊c̄. ¶ Dico verū argumētum cōcludit ꝙ licet hic nō ponitur cōiunctio inter illa substātiua expresse. tn̄ implicite subintelligitur. q᷑ valet tm̄ nomen et ꝓnomen ⁊ verbū. ⁊ dimittit̄ ibi cōiunctio causa breuitatis ꝑ vnū colorem rhetoricalem qui dicitur articulus punct̄. qui habꝫ fieri qn̄ in aliqua oratione ponunt̄ plura noīa substātiua sine coniunctione media.

¶ Nomen quid est? Parsorationis cum casu corpus aut rem proprie cōmuniterue significās. Proprie. vt roma tiberis. Cōmuniter. vt vrbs flumen.

Utrū diffinitio noīs a donato posita

sit bene assignata. Pro intellectione questionis mote. ¶ Notandum est primo ꝙ diffinitum presentis diffinitionis est nomen pro se et suis signatis. captum. Pro se ideo quia hec dictio nomen. etiam est nomen et parsorationis. Pro suis signatis. ideo quia eius signata etiam sunt nomina. vt omnia nomina significantur per hoc quod est nomen. Supponitur aūt hoc diffinitum nomē personaliter et non materialiter vt quidam volunt. Q᷑ autem in ista nomen est parsorationis diffinitū supponit personaliter patet quia est regula cōmunis in logica ꝙ omne diffinitum supponit personaliter Ratio quia quandocūqꝫ predicatur genus de specie. est suppositio personalis modo in omni diffinitione predicatur genus de specie. species enī diffinitur. et genus est illud per quod species diffinitur. Non oportet autem addere in expositione diffinitionis vt quidam volunt actu vel aptitudine. Ratio quia dictio nominalis etiam extra orationem posita actualiter est parsorationis. Patet primo per diffinitionem in qua dicitur parsorationis est dictio apta nata integrare orationem latinam constat autem ꝙ dictio extra orationem posita apta nata est integrare orationem latinā ergo ē parsoratiōis. etiā dictio extra orationem habet modum s̄candi et formā nominis vt hec dictio. homo absolute posita s̄cat ꝑ modū entis et deteriate app̄hensionis. forma autē est que locat rem in specie ⁊ q̄ dat esse rei. concluditur ꝗ̄ ꝙ nō oportet addere actu vel aptitudine. Sciendū etiā q᷑ dicit̄ in textu. cum casu. illa ꝑticula cum casu. non debꝫ valere tm̄ sicut cum inflexione casuali alias noīa indeclinabilia non essent nomina eo ꝙ talia non inflectuntur nec declinantur per casus. Nomina etiā mentalia vt communiter dicit̄ nō eēnt noīa talia enī nō declinantur per casus et finales termiationes in mēte enī non est terminatio finalis sed in voce. debꝫ ergo ista ꝑticula valere tantū cum casu. i. cum proprietate casuali. hoc est significare recte vel oblique.

Notandū secūdo ꝙ illa dictio dicitur

s̄care recte que s̄cat s̄catū suū sine cōnotatiōe obliq̄tatis. vt ntūs qui s̄cat absolute suū significatū sine aliqua cōnotatione accidētali. Sed ista s̄cat oblique que s̄cat s̄catū suū cū cōnotatiōe obliq̄tatꝫ vt gtūs. dtūs. actūs. et abltūs. licꝫ ergo obliqu⁹ s̄cat idem cū recto essentialiter. eo ꝙ rectus et obliquus ponuntur in eodem predicamēto tm̄ non significant idē accn̄taliter. Ntūs enī s̄cat significatū suum absolute. obliquus aūt cōnotatiue gtūs enī ꝓprietatem vt cuius. dtūs vt cui. vt postea dicet̄. Silr̄ gtūs vltra s̄catū nti importat possessionē dtūs acq̄sitiōeꝫ. ¶ Sequitur correlarie ꝙ illa p̄pō cum. in dione posita non debet capi associatiue vt scꝫ valeret tm̄ ꝙ nomē s̄cat cum aliqua dcōe que est alicui⁹ casus. q᷑ sic verbum esset nomen Cum enī dico hō currit hoc verbū currit s̄cat cū isto ntō hō. qui est alicuius casus exn̄ter sed debet capi existēter vt valet tm̄ nomē significat cum casu. i. nomē existit alicuius casus. et sic verbū non s̄cat cum casu. Sciendū etiā dicit̄ in diffinitione ꝙ nomē s̄cat corpus aut rem. Corpus capit̄ dupl'r. Uno mō substantial'r vt. s. est in p̄dicamēto ⁊ de genere substātie et dupl'r. Primo pro toto cōposito ex materia et forma. et sic homo diceretur corpus. hō enī dicit materiam et formaꝫ. vt iohānes petrus. Scd̄o capit̄ corpus subāliter pro altera ꝑte cōpositi et sic materia vel corpus hoīs dr̄ corpus. et sic hec est fl'ā. sortes est corpus. q᷑ valeret tantū ꝙ sortes esset materia tantum. qd̄ est falsum. Alio mō capitur corpus accn̄talit̄ vt est de gn̄e

accñtis.⁊ sic duplicit. Uno mō ꝓprie ꝑ trina dimensiōe.s.longitudine latitudine ⁊ profunditate simul.vt em̄ dicit in p̄dicamentis linea dicit longitudinē ⁊ latitudinē sed corpus dicit longitudinem latitudinē et profunditatem simul. et istis modis non capitur hic corpus. Alio modo capitur corpus cōmuniter pro qualibet extensione que aptanata est percipi aliquo sensu exteriori nō curando an talis sit substātia,vel accidens et sic hō in ꝓposito significat corp⁹ sil'r magnū.similiter albedo nigredo.et isto modo capit in ꝓposito. Uult ergo diffinitio tm̄.aliq̄ noīa significant corpus.i.significant aliquid qd̄ sensu exteriori est perceptibile.

Notandū tertio dicitur in diffinitiōe

vlteri⁹ rem. Sciendū res capitur dupl'r. Uno modo transcendēter ⁊ sic conuertit cum isto termi⁹ ens et sic nō capitur hic.terminus em̄ transcēdēs est qui significat omne ens mundi et sunt sex.res.ens.vnū.bonum.verum aliquid.omne em̄ qd̄ est ens.est vnum et est aliquid et est bonū bonitate entis.⁊ sil'r verum veritate entis. Isto modo capiendo rem transcendenter ista ꝑticula corpus sufficienter includeretur in ista ꝑticula.rem om̄e em̄ corpus est res.⁊ isto mō diffinitio esset nugatoria et supflua.q: idem bis poneret. Alio mō capit res non transcendēter. ⁊ sic res dicitur esse ens incorporeū quod nō est ꝑceptibile aliquo sensu exteriori.et sic deus dicitur res.aīa.angelus.simil'r.scie.virtutes dicunt res.rō quia scientie ⁊ virtutes sunt in aīa.modo aīa est incorꝑea.ergo etiā om̄e illud qd̄ est in aīa est incorporeum om̄e em̄ qd̄ recipit ꝭm naturā recipiētis recipitur vt dicit commentator.iij.de aīa. Sequitur correlarie p̄mo ꝙ hec ꝯña nō valet. homo significat corpus. ergo homo significat rem.nec arguitur ab inferiori ad superius.eo ꝙ res nō hic capitur transcendenter quō est supius ad corpus sed capit non transcendenter quō est de ꝓpatum ad corpus. Sequit correlarie scd̄o ꝙ recte hic donatus posuit coniunctionem disiunctiuā inter illas ꝑticulas corpus ⁊ rem. patet q: coniunctio disiunctiua semꝑ iungit inter diuersa. mō res et corpus capiunt hic desꝑate quia important ⁊ designant diuersa. Notādum d: etiā in dione. ꝓprie aut cōmuniter. Unā significare ꝓprie est ꝭcare cum qualitate ꝓpria. Significare aūt cum qualite ꝓpria est significare tantū vnā rem sic ꝙ nō plures vniuoce et diuisim vt sunt noīa ꝓpria Significare autem cōmūiter est significare cū qualitate appellatiua. Significare autem cū qualitate appellatiua est ꝭcare ml'tas res vniuoce ⁊ diuisim vt homo aīal. sil'r alij termini cōmunes. Et per istā ꝑticulam excludit ꝑticipium quod nō ꝭcat cum qualitate ꝓpria vl' appellatiua. In fine aūt diffinitiōis ponit significans ꝓpter euitare appellationem que impediuisset bonitatē dionis.vn̄ nō est idem dicere ꝭcare corpus. et corpus significare patet. ꝭcare em̄ corpus est significare aliq̄d sub rōne corꝑis.rō aūt corporis est esse genus subalternatū.⁊ sic Johes.hō. Petrus. non significarent corpus ex quo nō sunt gn̄a subalterna.et sic hoc nomen corpus.significat corpus q: corpus est primū gen⁹ subalternū. Sz corp⁹ ꝭcare est significare rē grossaz visibilem palpabilē ⁊ sensu exteriori ꝑceptibilē.vt homo anīal lignum. sic ꝭcant corpus. Et si dicit tn̄ nomīa et verba transposita idem ꝭcant.ergo idem erit dicere ꝭcare corpus et corpus ꝭcare. ¶ Dico verū est non variata appellatione. modo hic variat appellatio. Cum em̄ dicit ꝭcare corpus est appellatio. cū autem dicit corpus significare non est appellatio. Sequit correlarie p̄mo ꝙ dio nominis posita a donato non est dio essentialis et quiditatiua nomis siue a priori Rō q: datur ꝑ accn̄a vt casum qualitatē. dio aūt quiditatiua ⁊ eēntialis excludit accidētia. Sequit correlarie secundo ꝙ cōuenienter donatus diffinit nomen per casum ⁊ q̄litatem.patet q: sunt accidētia nomini magis propria q̄z alia.modo optime res diffinit a posteriori ꝑ accn̄a ꝓpria.cum sepe accn̄tia ꝓpria ponunt loco dn̄arum essentialiū.vt declarat cōmētator.i.de aīa.vn̄ Aristo.dixit.i.de aīa.accn̄a magnam partem conferunt ad ꝯgnoscendum ꝙ quid est.i. substantiam.

Notandum quarto et vltio ꝙ q: partes

orōnis distinguuntur per modos ꝭcandi oportet intelligere in genere q̄d sit modus significādi. Unde notandū ꝙ modus ꝭcandi est duplex. actiuus ⁊ passiuus. Modus ꝭcandi passiuus est ꝓprietas rei consignificata ꝑ vocem vt ledere pedem est mod⁹ ꝭcandi passiu⁹ hui⁹ dcōnis lapis et talis mod⁹ ꝭcandi passiuus nō est de cōsideratiōe grāmatici.sed potius phī naturalis.eiusdē em̄ artific; est ꝯsiderare rem ⁊ ꝓprietates rei.vt dicitur.z.phicorū.modo phus naturalis hz considerare res naturales.ergo etiā habet ꝯsiderare ꝓprietates rerū naturaliū. Sed mod⁹ ꝭcandi actiuus est modus vel ꝓprietas vocis ab intellectu sibi concessa.qua mediante ꝓprietatem rei conꝭcat.vt gen⁹ masculinū huius nomis lapis est modus ꝭcandi actiuus et ꝓprietas huius dcōnis lapis.eo ꝙ mediante gn̄e masculino ꝓprietatem rei cōsignificat vt illam ꝓprietatē que est ledere pedē.d: em̄ lapis quasi ledens pedem. Et ille modus ꝭcandi actiuus est duplex.s. essentialis et Accidentalis. Essentialis est qui est de essentia alicui⁹ ꝑtis.vt ꝭcare per modum entis est modus ꝭcandi essentialis nois. Et est duplex.s.gn̄alis et spēalis. Generalis est q̄ in pluribus ꝑtibus reperitur q̄z in vna vt ꝭcare per modum entis reperitur in nomine et etiā in ꝓnoie. Similiter ꝭcare ꝑ modum fluxus et fieri est modus ꝭcandi generalis verbi ⁊ participij. Spēalis autē est qui tm̄ reperit in vna parte orōnis ⁊ per quem vna ꝑs orōnis distinguit ab alia.vt ꝭcare ꝑ modum determiate apphensionis est modus significandi spēalis ipsius nois.et per istum nomen distinguit a ꝓnomie q: ꝓnomen ꝭcat ꝑ modū īdetermiate apphēsiōis. Mod⁹ ꝭcādi accidētalis est qui nō est de essentia ꝑtis sed accidit parti.vt est qualitas compatio. Et est duplex sc; absolutus et respectiu⁹. Absolut⁹ est quo variato nō variat cōgruitas vt est qualitas figura.sicut em̄ hec est ꝯgrua hō currit. similiter iohes currit et tm̄ hic variatur qualitas.in p̄ma est qualitas appellatiua.in scd̄a qualitas propria. Sed respectiu⁹ est quo variato variat ꝯgruitas.vt est casus numerus et persona hec em̄ est congrua homo currit.hec aūt incōgrua hois currit.in quibus orationibus variatur casus. Modus significandi aūt nomis essentialis. est ꝭcare per modum entis et determiate apprehensionis. Pro quo intelligendo sciendū. Significare ꝑ modum entis est ꝭcare ꝑ modum habitus ⁊ ꝑmanētie. Significare autē ꝑ modū habitus ⁊ ꝑmanentie. est significare rē in facto esse et non in fieri.vt domus est nomen et ꝭcat domū non et est in fieri.sed vt est in ꝑfecto et completo esse. Alij tamen dicunt ꝙ significare per modum entis est ꝭcare subām.subā em̄ est verum ens. Qūo aūt capit substātia cum d: nomen ꝭcat substātiā patebit inferi⁹. Significare aūt per modum determiate apphensiōis est significare rem ꝭm certum modum intelligendi et in certo et determiato genere entis. ens aūt dicit esse in certo genere per suam essentiam et formā. Forma em̄ est que locat rem in genere et specie. Gn̄a autem entis vt ad ꝓpositū sufficit sunt decem aliqd̄ em̄ est ens qd̄ est substantia vt homo.aliqd̄ accn̄s.vt albedo.aliqd̄ ens in aīa.vt conceptus rei. aliqd̄ ens extra aīam.vt lapis.aliqd̄ est ens qd̄ est habitus.vt visus.aliqd̄ est ens qd̄ est priuatio vt cecitas.aliqd̄ est ens verum vt asinus. aliquod est ens imaginarium vt chymera.aliqd̄ est ens in actu vt celum.aliqd̄ est ens in potētia vt antechristus Dicunt aūt ista decem genera entis ꝓ tanto.quia omne qd̄ cadit sub ente in aliq̄ istorum concluditur. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio rn̄salis. diffinitio nois a do

nato posita est bene assignata. ꝓbat oīs dio est bene assignata.que datur ꝑ gen⁹ ⁊ dn̄am et facit diffinitum differre a quolibz nō contento sub diffinito.sed dio nomis est hmōi igitur.maior est Bohetij in li.dionū mior.q: ꝓ genere ponit ꝑs orōs

nis pro differentia aūt ponuntur alie ꝑticule sequētes.siliter ꝑ istā diffinitionem. nomē distinguit̄ ab aliis ꝑtibus orōnis.q̄re cōclusio vera.

Ar. Prio. Dio nois non valet.ꝓbat̄ nulla dio bona debet dari ꝑ disiunctionem. Sed ista datur per disiunctionem ergo. Maior est Aristo.vi.topicorū. Minor q2 in diffinitiōe dr corp9 aut rem. ¶ Dico verū argūtum ꝯcludit ꝙ nulla bona dio essentialis ⁊ quidditatiua debet dari ꝑ disiunctionē sed dio accidentalis et descriptiua pōt dari ꝑ disiunctionē qualis est dio nois. Sequitur correlarie ꝙ recte donat9 fecit ponēdo diffinitiōes accn̄tales ꝑtiū orōnis. Rō q2 diffinitiōes quidditatiue ꝑtiū orōnis ꝑ modos ẜcandi sunt difficiles. dīones accn̄tales sunt faciliores. eo ꝙ accn̄a notiora sunt quidditatibus ⁊ substantiis. vt patet.i.de aīa. Accn̄a magnā ꝑtē ꝯferūt ad cognoscendū ꝙ quid est. modo Donat9 fuit iformator iuuenū. ergo ex facilioribus processit.

Ar. Scdo. Aliqd est nomē qd non ẜcat cū casu.ꝓbatur. q2 nomē aptote forme est nomē ⁊ nō ẜcat cum casu. Assumptū ꝓ prima ꝑte est notū. sed pro scda parte ꝙ nomen aptote forme non ẜcat cum casu. quia dr ideo aptote forme quia est sine casu ab a qd est sine ⁊ ptotos casus quasi sine casu. ¶ Dico verū argūtū ꝯcluderet si nomen ideo diceret̄ aptote forme. quia nullum haberet casum sed tm̄ hꝫ vnū casuꝫ. vt sponte habet abltm̄. Vel etiā q2 habet tres casus sub vna termiatiōe vt nephas qd est generis neutrius. similiter phas.

Ar. Tertio. Verbū ẜcat cum casu. ergo dio non valet. ꝓbat̄ in ista orōne homo currit. in qua hoc verbū currit ẜcat cum casu ꝓbat̄. q2 hoc verbum currit ẜcat cum isto nō homo. mō hō est alicui9 casus. ¶ Dico verū argumētū ꝯcludit ꝙ in ista orōne hō currit. hoc verbū homo ẜcat cū casu associatiue. sed nō exn̄ter. modo cū in dione debet capi exn̄ter. et nō associatiue.

Ar. Quarto. aliqd est nomē qd non ẜcat corpus. aut rem. igitur dio est insuffitiens. ꝓbat̄ q2 chymera est nomē et nihil ẜcat. ꝙ chymera sit nomen notū est sed ꝙ nihil ẜcat q2 chymera nihil est. Si ergo chymera nihil ẜcat ḡ nec significat corpus aut rem. tenet ꝯn̄a a superiori negato ad inferius. ¶ Dico verū argumentū cōcludit ꝙ hoc nomen chymera siľr alia noīa ficta non ẜcant corp9 aut rem directe. tn̄ indirecte. q2 ẜcant illud qd ꝑ partes sue dionis exprimitur. vt caput virgineū. ventrē leoninū. caudam serpentinā. Vel etiā possumus dicere ꝙ licet noīa ficta non ẜcant rem verā tn̄ sufficit ꝙ ẜcant rem imaginabilem et que potest imaginari. Correlarie sequit̄ ꝙ impossibile est significabile. licet non ẜcatione directa tn̄ sufficit ꝙ indirecta patet de isto termio chymera. chymeram em̄ esse est impossibile tamen hoc est significabile.

Ar. Quito. Aliq̄ sunt noīa que nec ẜcant corp9 nec rem igit̄ ꝓbat̄. de istis nominibus albedo nigredo ꝙ non ẜcant corpus ꝓbat̄. q2 corpus est ens compositū ex materia et forma. sed albedo et nigredo dicunt formā tm̄. modo oīs forma est simplex vt dt Gilbertus porritanus autor sex principiorum. ¶ Dico verū argūtū cōcludit ꝙ corpus ꝓprie sumptū est ens cōpositū ex materia ⁊ forma sed hic corpus capit̄ coīter ꝓ omni illo qd pōt ꝑcipi sensu exteriori et sic albedo et nigredo in ꝓposito dicuntur corpus significare.

Ar. Sexto. Diffinitio nois est nugatoria et supflua igitur nō valꝫ. ꝓbat̄ aīs q2 ista ꝑticula corpus supflue ponit̄ ꝓbat̄. quia sufficiēter includitur ī ista ꝑticula rem. res em̄ est termin9 trāscēdēs. mō termin9 trāscēdēs oīa includit. ergo etiā includit hoc qd est corpus. ⁊ sic corpus supflue ponit̄. ¶ Dico verum argumentū ꝯcludit si res in dione capetur transcendenter. sed capitur non transcēdenter. vt est despatū ad hoc qd est corpus. vt ꝓbatum est supi9.

Ar. Septimo aliqd est nomē qd nō ẜcat cū qualitate igitur ꝓbat̄. hoc nomē deus non ẜcat cū qualitate ꝓbatur sic. q2 qualitas est accidens. sed in deum nullū cadit accidens. igit̄ maior est nota. qualitas em̄ est accn̄s nois. Minor est Aristo. xii. metha. vbi ostendit ꝙ deus est actus purus. modo act9 purus excludit omne accidens. ¶ Dico verum argumentū concluderet si significare cū qualitate valeret tm̄ sicut significare cū accn̄te. sed ẜcare cum qualitate valet tantū. sicut significare cū ꝯceptu vnius vel plurium. constat ꝙ deus ẜcat cum conceptu plurium quantū est ex ꝑte impositiōis sue.

Ar. Octauo. Aliqd est nomē qd nihil ẜcat igit̄. non oīe nomen ẜcat corpus aut rem ꝓbatur aīs. q2 hoc nomē pctm̄ est nomē et nihil ẜcat ꝓbat̄ autoritate Boetii. 3. de consolatione vbi dicit ꝙ pctm̄ nihil est. et theologi vocant pctm̄ nihil cū dicunt. Sine deo factū est nihil. i. pctm̄. q2 deus nō inuenit peccatū sed diabolus. ¶ Dico verū argūtū ꝯcludit ꝙ pctm̄ nihil ẜcat positiue. sed priuatiue. q2 ꝓuationē boni Boetius ergo dicens. ꝙ peccatum nihil est voluit dicere ꝙ peccatum non est ens morale.

Ar. Nono. Aliqd est nomē qd nō ẜcat ꝑ modum determinate apprehensiōis igit̄ modus ẜcandi nois nō valet ꝓbatur. q2 hoc nomē deus. nō ẜcat per modum dtermiate apꝑhensiōis ꝓbatur. q2 deus nō pōt ꝯgnosci a nobis determinate dicitur enim. z. metha. Sicut se habet oculus noctue ad lumē solis ita se habet intellectus noster ad ea que manifestissima sunt ī natura. Et. 3. de aīa ꝙ nihil est in intellectu nisi prius fuerit in sensu. ꝯstat aūt ꝙ deus non est sensibilis deū em̄ nemo vidit vnq̄ꝫ. vt dicit scriptura. ¶ Dico verū argūtum cōcludit ꝙ deus non est determinate cognoscibilis a priori. sed bene a posteriori per effectus Aristote. enim. iz. metha. ex ordine rerum cognouit vnam esse causam primam omnium cum dixit. Entia nolunt male disponi mala est pluralitas principum. sit ergo vnus princeps.

Ar. Decimo. Aliqd est nomē qd nō ẜcat per modū determiate apꝑhensionis ergo mod9 significādi nois nō valet ꝓbat̄. q2 hoc nomē materia non ẜcat ꝑ modum determiate apꝑhensiōis ꝓbatur. q2 materia nō est intelligibilis ꝓbatur. quia materia pria est ens in pura potētia. vt dicit̄. i. Phi. mō oē qd intelligitur. intelligit̄ vt est ens in actu. vt dicit̄. iz. metha. ¶ Dico verū argumentū concludit ꝙ materia prima non est intelligibilis ẜm se. tamen sufficit ꝙ est intelligibilis in annalogia et habitudie ad formā.

Ar. Undecimo. Aliqd est nomen qd nō significat ꝑ modum determiate apprehensionis ꝓbatur de isto noīe chymera ꝙ non ẜcat per modum determinate apprehensiōis. patet quia chymera non est intelligibilis ꝓbatur. q̄a dicitur. 3. de anima. non ens non intelligitur modo chymera nō est ens ⁊ per ꝯn̄s chymera non significat per modū determinate apprehensionis. ¶ Dico vm̄ argumentū ꝯcludit ꝙ hoc nomē chymera non ẜcat per modum determinate apprehēsionis directe tn̄ indirecte. non ens em̄ non intelligitur directe. sed indirecte imaginamur enim chymeram esse. licet non sit.

Ar. Duodecimo. Diffinitio nois non valet ꝓbat̄. nulla dio debet dari per accidentia. sed ista datur per accn̄a igitur nō valet maior. quia dio rei debet dari per genus et differentiā modo genus et dr̄ia sunt ꝑtes quiditatiue ⁊ essentiales rei. Minor q̄a dat̄ per casum et qualitatem que sunt accn̄a nois. ¶ Dico verū argumentū ꝯcludit ꝙ nulla dio a priori debet dari ꝑ accidentia sꝫ pn̄s dio est dio a posteriori. et ista pōt dari per accn̄a.

¶ Nomini quot accidunt? Sex. Que? Qualitas comparatio. genus. numerus. figura. casus.

Vtrū tm̄ sex sint accidentia nominis et

vtrū ꝓprium nois sit ẜcare subām. Pro intellectiōe questionis mote. ¶ Notandum prio ꝙ hec questio duo querit. pmo vtrum tm̄ sex sint accn̄a nois. s. q̄litas. ꝯpatio

vt dicitur in textu. Scđo querit vtrū ꝓprium nois sit ſcare subām. Pro pte prime questiõis intelligenda. Sciendū accñs nois describitur sic. Est quedam proprietas nois attributa noi aut rõne vocis aut rõne significatiõis. Aliqua em̄ accidentia attribuunt ꝑtibus rõne vocis et figure. qꝛ illa vox dr simplicis figure que non potest diuidi in plures ptes. Sed illa cõposite que potest diuidi in plures partes vt postea dicetur. Aliqua autē accñā attribuunt ꝑtibus rõne ſcationis. vt qualitas. casus. numerus. Illud em̄ nomē qđ ſcat rem pluribꝰ cõicabilē est qualitatꝫ appellatiue vt hõ. Illud aūt qđ ſcat rem singularem et indiuidualē est qualitatꝫ ꝓprie vt iohannes. Describitur etiā cõiter sic. Accñs nomis est terminus accidentaliter predicabilis de noie in recto vel in obliquo. in concreto vł in abstracto incõplexum est ꝑsorõnis. ¶ Dico notanter in recto vel in obliquo. qꝛ accñā aliqua nomis non predicantur de noie in recto. qꝛ hec est falsa. nomē est qualitatis. sufficit tñ ꝙ qualitas p̄dicet de ipis in obliquo. vt nomē est alicuius qualitatis. Similiter licꝫ accñā non p̄dicant de noie in abstracto sufficit tñ ꝙ in ꝯcreto vł licet hec non sit vera. nomen est compatio in abstracto. tñ hec est vera nomen est compabile.

Notandū scđo ꝙ sicut in rebus natura

libus reperiunt diuersa accñā que pñt adesse et etiā abesse subiecto p̄ter eius corruptionē. vt dt Purphirius in li. p̄dicabilium. sic silr in rebus intentiõalibꝰ fabricatis ꝑ intellectum repiunt diuersa accñā que eisdem rebus per intellectum attribuuntur. Duplex est ergo silitudo accñtiū. realiū et intētionaliū vel grāmaticaliū Prima qꝛ sicut in rebus naturalibus accñā pñt abesse subctõ vel realiter vel i modo intelligendi. albedo em̄ realiter potest abesse sorti. caliditas aūt non potest abesse igni realiter sed sufficit ꝙ hoc fiat ſm modū intelligendi. omne enim priꝰ põt intelligi non intellecto posteriori. sicut ethips potest intelligi non intellecta eius nigredine vt declarat Purphiriꝰ in li. p̄dicabilium. sic silr in rebus intentionalibꝰ vt in grāmatica accñā dicunt abesse suo subiecto. non realiter. nullum em̄ est nomē qđ nõ eēt alicuiꝰ gñis vel qualitatis vel nūeri. sed accñā nominis absunt secunduꝫ modum intelligendi. quia possum intelligere nomen non intellecta eius qualitate similiter non intellecto eius nūero. vñ recte dixit Aristo. ij. phico. Abstrahentium non est mendaciū. Scđa ꝯuenientia vel silitudo est. qꝛ sicut in rebꝰ realibꝰ accñā realiter distinguunt ab eorū subiectis cum effectus ⁊ causa distinguūtur in rebus realiter cõstat aūt ꝙ substātia est causa accidentis. dt em̄ Aristo. ij. phisico. ꝙ materia cum forma est causa omniū accñtiū in composito. sic silr accñā grāmaticalia distinguūtur realit ab ipsis ꝑtibusorõnis quorū sunt accñā. non sic ꝙ daretur aliquod nomen qđ non haberet accñā. sed sic ꝙ accidentia grāmaticalia non sunt de ēentia ꝑtis. oẽ em̄ accñs est preter intellectū et essentiam illius cuius est accidens. Sequitur correlarie ex dictis ꝙ ista positio grāmaticoruꝫ que dt accñā esse eadem et idēptificari cū ꝑtibus non est veritati oĩno cõsona vt ꝓbabitur inferius ad bonū tñ intellectū accepta poterit sustineri vt patebit in notabili sequenti.

Notanduꝫ tertio pro intelligentia istiꝰ

vtrū accñā ꝑtiūorõnis distinguunt a ꝑtibusorõnis. ¶ Notandū ꝙ aliqua distinguunt duplr. vnoꝰ realr. alio mõ rõne Ista dñr distigui rõne q̄ distiguūt diuersa cõsideratione intellectus vt que in re dicūt vnū tñ intellectꝰ accipit illa vt diuersa. vt Marcus Tullius Cicero. illa tria noia ſcant eandē rem realit. tñ intellectꝰ apprehēdit et accipit illa tria vt plura. idem em̄ hõ dicebat Marcꝰ Tulliꝰ ⁊ Cicero. dicebat Marcꝰ noie ꝓprio. dicebat tulliꝰ rõne geneloye. dicebat autē Cicero rõne portiuncule carnis q̄ pendebat ei de naso ad modū ciceris. Alio mõ aliq̄ distinguunt realit et hoc duplr. Uno mõ rata realitate. ⁊ sic ista distinguūtur q̄ distinguuntur loco et subiecto vt sortes exñs rome et sortes exñs cracouie distinguūtur sic realit

Secundo aliqua distiguuntur realiter realitate naturarū. que scꝫ designāt diuersas naturas. licet sunt ideꝫ subiecto et nūero. ⁊ sic albedo. dulcedo et lac distinguūtur tali realitate tria em̄ ista sunt idē subiecto ⁊ nūero talia distinguunt ⁊ differūt formaliter dulcedo enim est obiectum gustus. albedo. visus. sicut ergo visus ⁊ gustus sunt sensus realiter distincti sic ⁊ dulcedo ⁊ albedo in lacte omne ergo accñs reale distinguit realiter a suo subiecto realitate naturarū. licet non realit[illegible] que et subiecto. Ueritas primi patꝫ qꝛ dicit. i. posterio. essentie p̄dicamentorū sunt impꝑmixte. ꝯstat aūt ꝙ subā ⁊ accñs nominant diuersa predicamenta Dr etiā p̄mo phisicorum. quantitas ⁊ substātia si sunt duo sunt. et oĩs effectꝰ distinguit realiter a sua causa ꝯstat autem ꝙ accñs est effectus substantie. Ueritas scđi scꝫ ꝙ accidens ⁊ subiectum sunt idem nūero ⁊ subiecto patꝫ autoritate Aristo. i. topicorum cum dixit. ꝙ accñs et subiectū numero sunt idem. Istis sic stantibꝰ dicat ꝙ accñā ꝑtiūorõnis distinguunt realiter a ꝑtibꝰ. non sic ꝙ ꝑtesorõnis realiter essent. ⁊ ꝑuarentur accñtibus suis. sed sic ꝙ ipa ꝑsorõnis inquantū ꝑsorõnis nullum accidens includit vt em̄ dictū est ante ꝑsorõnis inquantū ꝑsorõnis solum designat modum ſcandi essentialē ⁊ significatū qđ dictio importat ꝓbatur p̄mo sic. Sicut est in natura sic est in arte. sed oẽ accñs in natura realiter distiguitur a suo subiecto ergo etiā est ita in arte ꝙ omne accñs ꝑtisorõnis distinguit a ꝑteorõnis maior est Aristote. ij phico. Minor est nota qꝛ accñs et subiectū differūt p̄dicamētalit. g̃ realiter omnia em̄ q̄ dñt p̄dicamētaliter dñt realiter. Scđo ꝓbatur oĩa que se transferunt ſm aliquā similitudinem se transferunt. sed accñā intentionalia et in arte sunt translata ad similitudinē accidentiū realiū. ꝯstat autem ꝙ accñs reale distinguit realiter a subiecto. ergo similiter etiā est ita in arte. maior est Aristo. vi. topico. minor est nota quia ars sequit naturam. Tertio ꝓbatur sic. oẽ prius distinguitur a suo posteriori. sed ꝑsorõnis ſm naturam est p̄or accidentibꝰ suis igitur distinguūtur. Maior qꝛ idem non est p̄us et posterius minor. qꝛ ꝑsorõnis dicit modū ſcandi essentialē ꝯstat aūt ꝙ modus significādi essentialis est causa accñtalis queadmodū substātia est causa accidentis. Etiā ꝑsorõnis absolute dicit modum ſcandi essentialem. subā aūt est prior accñte natura tpe ⁊ diffinitiõe. Quarto ꝓbat. Illa sunt distincta realiter quorū vnum variatur reliquo non mutato. sed aliqua ꝑsorõnis manet inuariata et eius accñs variatur ergo distinguuntur maior est nota minor. qꝛ dicēdo albꝰ hõ. et alba homo hic variat accidens qꝛ genus. ⁊ tñ manet idē nomē. In p̄ma oratione em̄ hõ est generis masculini. in scđa feminini. Sequitur correlarie ꝙ sicut accidens in natura realiter distinguit a subiecto licꝫ numero sint idem sic etiā põt dici in arte ꝙ ꝑsorõnis distinguit realiter a partibꝰ licet possumꝰ ꝯcedere ꝙ numero ⁊ subiecto sunt idem ptꝫ veritas correlarij. qꝛ accñtia intentionalia et artis sunt translata ab accidentibus realibus.

Notandum quarto et vltimo. ꝙ scđa

ꝑs questionis que fuit vtrū ꝓprium nois sit ſcare substantiam. ¶ Notandum ꝙ Priscianus scđo maioris dixit ꝓprium est nomis significare subām cum qualitate Sciendū ꝙ substantia capit dupliciter. Uno mõ ꝓprie ⁊ sic subā est res ꝑ se existēs vł ꝑs rei per se existētis. exemplū p̄mi vt homo aial iohes. petrus. exm̄ scđi anial licet em̄ anima. nõ est ens ꝑ se tñ aia est pars hois dicit em̄ in p̄dicamētis ꝙ pars substātie est substātia. Isto modo nõ capit subā cum dicitur nomen ſcat subām Ratio qꝛ albedo et nigredo sunt nomia ⁊ non ſcant sic substātiā albedo em̄ vel nigredo non significat rem per se existentē sed alteri inherentē. naturalit enim nullū accidens est per se. Secūdo capit substantia cõmuniter. vt tm̄ valet sicut essentia. et sic capitur cum dicitur oẽ nomē ſcat substātiam. accidētia em̄ ita hñt essentiā ⁊ naturā propriā. sicut substātia licet non ꝑfectam naturam sicut substantia vt declarat doctor sanctus in tractatu de quiditatibꝰ rerū: ꝓpriū ergo nois quarto mõ

est significare substantiã cum qualitate. Ratio q2 illud est propriũ. quarto modo quod conuenit omĩ soli et semꝑ. mõ significare substantiaz conuenit omni nomini soli nomini et semꝑ vt patebit inferius. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cõclusio responsalis. Tm̃ sex sunt accidentia nois specifice ⁊ formaliter distincta sic ꝙ non plura ad illa irreducibilia grãmaticaliter ipi nomi ꝯuenientia. et ꝓpriũ nois est ſcare subãm cum q̃litate Prima ꝑs cõclusionis ꝓbatur ꝑ sufficiẽtiam accñtiũ nois ⁊ est ista. Omẽ accidens nominis vel ꝯuenit nomĩ rõne vocis aut rõne ſcatiõis. si rõne vocis sic est figura. nomen em̃ illud dr̃ simplicis figure cui9 vox non est diuisibilis in plures ꝑtes significatiuas. Sed nomẽ illud dr̃ composite figure cui9 vox ẽ diuisibilis in plures ꝑtes ſcatiuas. Si rõne ſcationis hoc est dupl'r. aut rõne ſcatiõis absolute et respectiue. si absolute hoc est dupl'r. aut em̃ talis ſcatio sumit̃ a ꝓprietatibus discretiuis sexus sic est genus. aut sumit̃ a ſcatiõe suppositorum et hoc dupl'r. aut diuisiue sic est qualitas. aut collectiue sic est nũerus. Aut tale accñs sumitur a significatione respectiua et sic dupl'r. aut em̃ ratione rectitudinis ⁊ obliq̃tatis et sic est casus. aut rõne intensionis et remissionis et sic est comꝑatio quare pma pars cõclusiõis vera. Sed ꝙ scda ꝑs conclusionis sit vera scz ꝙ omẽ nomen ſcat substãtiam patz autoritate Prisciani scdo maioris qui dicit hoc esse ꝓpriũ nomis quarto modo ſcare subãm cũ q̃litate. quare secunda pars conclusionis vera.

Ar. Primo. plura sunt accñа nois q̃z sex igit̃. ꝓbatur añs tot sunt accñа nois quot sunt noia sed plura sunt noia q̃z sex ergo. maior quia accidentia multiplicant̃ multiplicatione subiectorũ vt dicit̃. 1. topicorum. minor est nota. ¶ Dico verũ argumentũ ꝯcludit ꝙ plura sunt accñа nois q̃z sex nũeraliter ea distiguẽdo mõ ꝯclusio vult ꝙ accñа nois sunt sex specifice distincta.

Ar. Scdo plura sunt accñа nois q̃z sex. ꝓbat̃ q2 motio ꝑsona forma casualis etiã sunt accñа nois. g̊ plura erũt q̃z sex añs ptz quia aliqua noia mouentur, simi'r oia noia sunt tertie ꝑsone similiter in nomĩe repiunt̃ forme casuales sex. ¶ Dico ꝙ tm̃ sex sunt accñа nois ad se inuicẽ irreducibilia plura autẽ possunt esse que reducuntur ad ista. q2 motio reducitur ad cõꝑationẽ. omne em̃ quod comꝑatur comꝑatione nominali hoc etiã mouet̃. sil'r persona reducitur ad nũerũ. q2 nũerus et ꝑsona sunt accñа ꝯiugata. sic ꝙ in quacunq3 parte reperitur vnum in eadẽ et alterũ. forma aũt casualis reducit̃ ad casum.

Ar. Tertio plura sunt accidẽtia nois q̃z sex. ꝓbat̃ q2 esse suppositũ ẽ esse rectuz a verbo etiã sunt accidentia nois. ꝓbatur q2 nomen reddit suppositũ verbo ⁊ regit̃ a verbo a ꝑte ante. ¶ Dico verum argumentũ concludit ꝙ esse suppositum ⁊ regi a verbo est accidens nomis inquantũ est dyasinthetice considerationis. hic aũt fit sermo de accidentib9 nois vt ipm nomẽ est ethiologic ꝯsiderationis sic similiter correptio productio sunt accñа nois inquãtũ ipsum nomen est orthographie considerationis.

Ar. Quarto. plura sunt accidentia nois q̃z sex. ꝓbatur. q2 declinatio etiam est accñs nomis ex quo noia declinantur de casu in casum. ¶ Dico verũ argumentum concludit ꝙ declinatio est accñs nominis. sed dico ꝙ declinatio comprehenditur sub casu. ¶ Contra hoc arguit̃. declinatio in nomine non potest comprehendi sub aliquo accñte igitur nec sub casu. ꝓbat̃ añs. sicut se habet coniugatio in verbo sic se habet declinatio in noie. sed coniugatio in verbo expresse ponitur et sub nullo accñte cõprehenditur. g̊ etiã similiter est de declinatiõe in nomine. maior ptz ex ꝯuenienti sil'itudine sicut em̃ noia declinant̃ ꝑ casus sic verba coniugant̃ per ꝑsonas et tꝑa. minor est nota. ¶ Dico ꝙ non est sil'e de ꝯiugatiõe verbi ⁊ declinatione nominis. Ratio quia declinatio in nomine tm̃ recipit vnum accidens scz casum sub quo bene põt cõprehendi. sed coniugatio in verbo non recipit vnũ accñs tm̃ sed plura. q2 nũerũ tempus ⁊ personam. et ergo sub nullo põt cõprehendi quia qua ratiõe deberet cõprehendi sub vno eadem ratione sub alio et sic oportuit ꝙ coniugatio verbi poneretur expresse.

Ar. Quinto. Non sunt sex accidentia nominis. igitur. ꝓbatur. omĩa accñа nominis sunt vnũ igitur. ꝓbatur añs. Quecunq3 vni et eidẽ sunt eadem inter se eadẽ sunt. sed omĩa ista sex accñа vni ⁊ eidẽ nomini sunt eadẽ. g̊ etiaz inter se sunt eadẽ et per cõsequẽs nõ distinguuntur specifice. ꝓbatur maior autoritate Aristo. 1. phisicorum. minor quia omĩa ista sex accñа ꝯueniunt huic nomĩ felix hoc em̃ nomen felix est alicuius qualitatis comꝑatur. est alicuius gñis. numeri. casus et figure. ¶ Dico verũ argumentum ꝯcludit ꝙ ista sex accidentia vni et idem sunt eadem. et inter se sunt eadem ſm nũerum. et materialiter non tamen formalit̃ et sic em̃ distinguũtur. sicut in simili albedo ⁊ dulcedo lactis sunt vnũ nũero et materialiter ⁊ tñ distiguuntur formaliter. vt dictum est ĩ notabili tertio.

Ar. Sexto. Qualitas nõ est accñs nois igit̃. ꝓbatur. Illud qd̃ est eẽntia alicuius nõ est accñs. sed qualitas est eẽntia nomis. igitur maior est Aristo. 1. phico. qui oñdit ꝙ illud qd̃ vere est nulli accidit. mior q2 ſcare per modum determĩate apprehẽsiõis est essentiale noi et hoc est ſcare cum qualitate vt commũiter grammatici exponũt. ¶ Dico verũ argñtũ ꝯcludit ꝙ capiendo q̃litatẽ pro determĩata aprehẽsiõe tũc est essentialis nomĩ sed sic nõ capit̃ hic sed hic capitur ꝓ ſcatiue vnius aut plurium et sic est accñs nomis

Ar. Septimo. Tñ Priscian9 ponit quinq3 accñа nois ergo. añs patet. z. maioris. ¶ Dico verum argumẽtum ꝯcludit ꝙ Priscianus ponit accñа que ꝯueniũt cuilibet nomĩ vt speciem genus numerũ figuram et casum. comꝑationem aũt nõ posuit quia nõ cõuenit cuilibet nomĩ. quia solum adiectiuis. sed qualitatem comprehendit sub numero quia sicut numerus causatur a pluralitate ⁊ singularitate sic etiam qualitas.

Ar. Octauo. Nõ est ꝓpriũ nois ſcare subãz. ergo ꝓbat̃ de9 est nomẽ ⁊ nõ ſcat subãm. igit̃. Q2 pria ꝑs sit vera ꝙ deus sit nomẽ notũ est. Sed ꝙ deus nõ ſcat substãtiam. ꝓbatur substãtia dr̃ a substãdo. sed deus nulli substat ergo deus nõ est substãtia. Maior est nota et est Aristo. in p̃dicamẽtis. minor quia forma simplex subiectũ esse nõ põt. vt dicit Boetius ĩ libro de trinitate. ¶ Dico verũ argñtũ ꝯcludit ꝙ hoc nomẽ de9 nõ ſcat subãm vt subã dr̃ a substãdo. sed bñ ꝑ se essendo quomodo deus est substãtia.

Ar. Nono. Aliqd̃ est nomẽ qd̃ nõ ſcat subãm. probat̃ q2 albedo nigredo sunt noia ⁊ tñ nõ ſcãt subãm sed accñs modo accñs et subã sunt primo diuersa. ¶ Dico ve⁊ argñtũ ꝯcludit ꝙ hoc nomẽ albedo nigredo nõ ſcãt subãz capiendo subãm ꝓprie. sed bene cõiter qualiter hic debet capi.

Ar. Decimo. ꝑticipiũ etiã ſcat subãm igitur nõ est ꝓpriũ nois ſcare substãtiaz añs patet quia legens ſcat homĩcz legẽtem. ¶ Dico verum argumentuz concludit ꝙ participium ſcat substãtiam sed nõ ſcatione formali sed materiali. q2 formali ſcat actum vnitum substantie. Uel dico ꝙ licet ipsum participium ſcat substantiam non tamen eodem modo sicut nomẽ quia nomen ſcat substantiam absolute sed participium cum tempore.

¶ Qualitas noim in quo est? Bipartita est Quõ aut em̃ vnius nomẽ est ⁊ ꝓpriũ dicit̃. aut multo⁊ et est appellatiũ

Vtruz qualitates in nomĩe sint tm̃ due

¶ Pro ĩtellectõe questiõis mote. ¶ Notãdũ prio ꝙ q̃litas nomis ſm remigium describit sic. Qualitas est aptitudo nois ſcãdi rem suã discrete vel cõiter discrete

vt iohannes cōiter vt homo. Pro qua dione qualitatis nomīs intelligenda scien
dum ꝙ per rem nois debet intelligi ꝟcatum nois. Significare aūt discrete est ꝟca
re vnam rem tm̄ ⁊ non plures vniuoce ⁊ diuisim. ¶ Dico notanter ꝙ nomen ꝓprie
qualitatis ꝟcat vnā rem tm̄ vniuoce. qꝛ equiuoce pōt plures significare vt hoc no
men iohannes significat oēs vocatos hoc nomīe iohānes. hoc tn̄ est equiuoce. qꝛ
vno noīe et diuersis rōnibꝰ saltem accn̄talibus. Alia em̄ rōne vnus vocatur iohan
nes et alia rōne alter. vnus em̄ vocaꝰ iohannes qꝛ pater suus ita vocabaꝰ alter q̄a
natus est in die iohannis. Equiuocatio tamen talis non est ꝓprie dicta. Si enim
noīa ꝓpria essent equiuoca equiuocatiōe ꝓprie dicta tūc non possent poni in p̄ntꝫ
ex quo nullū equiuocū ponit in p̄dicamēto vt sic. cōstat autem ꝙ noīa ꝓpria ponū
tur in p̄nto substantie ex quo subē prime. Ista ergo equiuocatio est accn̄talis tm̄
improprie dicta. ¶ Dico notāter scd̄o ꝙ noīa ꝓpria ꝟcant tm̄ vnam rē diuisim q̄a
cōiunctim pn̄t ꝟcare plures. vt hoc nomē iohānes significat corpus et animaꝫ. sed
nō diuisim. qꝛ nec corpꝰ ꝑ se ē iohes nec aīa. ꝟ corpꝰ ⁊ aīa siꝰ cōstituūt totū cōposi-
tum. Significare aūt cōmuniter est significare plures res vniuoce ⁊ diuisim. vt ho
mo significat omnes homines qui naturam humanam perticipant.

Notandū scd̄o ꝙ qualitas quantuꝫ eli
citur ex lr̄a donati describiꝰ sic. Qualitas est nomē vniꝰ vel pluriū que dio cōmūiꝰ
intelligiꝰ sic. Qualitas est nomē aptū natum significare tm̄ vnā rem vniuoce ⁊ di-
uisim vlꝰ plures. In q̄ dione nomen ponitur pro gn̄e ꝑ qd̄ daꝰ intelligi ꝙ diffinitio
qualitatis est bona. oīe em̄ accidens debet diffiniri per suū subiectū. vt ostēdiꝰ. 7.
methice. modo qualitas est accidēs nois. ergo bene dꝛ qualitas est nomen Non
est tn̄ intelligendū ꝙ qualitas simplr̄ esset nomē. eo ꝙ omne accn̄s realiter distin-
guitur a subiecto suo vt declaratū est in p̄cedenti questione. Sed est intelligendū
ꝙ qualitas ꝟm esse materiale est nomē. quo omne accidens et subiectū nūero sunt
idem. vt diciꝰ. 1. topicorū. Cū vo in dione dicitur vnius. tangitur qualitas propria
Unde Qualitas ꝓpria est nomen vnius. s. rei ꝟcatiuum vt iohes. Johannes enim
significat indiuiduum. modo oīe indiuiduum est vnū numero Dicit em̄ Boetius
in libello qui intitulatur de vno ⁊ vnitate Oīe qd̄ est. ideo est. qꝛ vnū numero ⁊ sin
gulare est. Cum vero dicitur vel pluriū tangitur qualitas appellatiua. vn̄ quali-
tas appellatiua est nomen plurium. s. rerū significatiuū vt hō. homo em̄ est vniuer
sale. oīe autem vlꝰe significat oīa sua supposita que in illa natura cōi conueniunt.
Non est tn̄ intelligendū ꝙ vlꝰia p̄mo ⁊ directe significant singularia quia primo et
directe significant naturam cōmunem. et ex ꝯn̄ti ꝟcant indiuidua que illā naturam
cōmunē ꝑticipant. vn̄ et dixit Richardus biligam. homo hoiem ꝟcat. i. naturā hu
manā primo et principalꝰr. et tn̄ nullum hoiem. i. singulare ꝟcat. s. primo et directe.
licet bene ex ꝯn̄ti. Quattuor aūt modis aliq̄d dicitur significare plura. Prio actu.
vt homo actu ꝟcat multa. Scd̄o opiōne vt hoc nomē deꝰ sol luna mundus signi-
ficant plura opinione. Primus em̄ impositor opinatꝰ est esse plures deos. silꝰr mū
dos et plures soles. licet ergo hoc nomē deus significat tm̄ vnam rem actu. apti-
tudine tn̄ significat multas. Sic etiā sol significat actu tm̄ vnam rem. aptitudine
tn̄ significat multas. Unde et ista noīa sol deꝰ mundꝰ sunt qualitatis appellatiue
Ista tn̄ aptitudo in illis nominibus significare plura nō tenet se ex ꝑte rei sed ex par
te impositionis vt dictum est. qꝛ credit esse plures deos. Tertio nomen significat
plura potentia et successione vt fenix. vnica em̄ est auis in mundo que dꝛ fenix actu
potentia tn̄ et successione sunt plures. Dicit em̄ Plinius ꝙ fenix est vnica auis in
arabia que cum senescit. t̄pe calidissimo colligit ramos exiccatos de arboribus no
bilibus et in dorsum suū ponit et volat in sursum quātum altius potest in radium
solis. et sic ista ligna accenduntur et descendens in certum locum fenix comburi-
tur. ex cuius cineribus alia fenix postea generatur. Quarto nomē significat plura

imaginatione. vt hoc nomē chymera est nomen appellatiū ⁊ non significat plura
actu nec potentia nec opiniōe. sed imaginatione. significat em̄ illud qd̄ per partes
sue diffinitiōis exp̄mitur. vt caput virgineum ventrem leoninū. et caudaꝫ serpenti-
nam. Dictū em̄ est ante ꝙ chymera est ens ꝟm imaginationem que imagiatio est
impossibiliū. vt dicitur. iij. phisicorum.

Notandum tertio ꝙ qualitas ī nomīe
est duplex. Cuius rō est ista qꝛ qualitas recipiꝰ a forma. sed forma rei est duplex ⁊
cōsideraꝰ dupliciter. Primo em̄ forma consideraꝰ absolute ⁊ ꝟm se ⁊ sic est vlꝰis et
ab illa forma sic cōsiderata accipitur qualitas appellatiua. appellatiua enim qua
litas ꝟcat rem cōmunicabilē multis. cōmunicari aūt multis est de rōne vlꝰis. vlꝰe
em̄ dat esse nomen ⁊ rationē suis singularibꝰ. vt diciꝰ. 7. metha. vn̄ et diciꝰ quali-
tas appellatiua q̄si ad plura pulsiua. nomen aūt appellatiue q̄litatis pellitur ad
multa ꝟcanda. Secundo ꝯsideraꝰ forma rei nō absolute ⁊ ꝟm se. sed vt est in cer-
ta materia recepta. et sic forma est indiuidua et singularisata Dicit em̄ thomas in
de ente ⁊ essentia. ꝙ forma rei ꝟm se accepta vlꝰis est. sed ꝯsiderata vt recipiꝰ in ma-
teriā que materia est p̄ncipiū indiuiduatiōis. tunc forma singularisaꝰ et indiuidua
tur. ⁊ a tali forma sic in materia indiuiduata recipiꝰ qualitas ꝓpria. Unde et dici-
tur qualitas propria quasi poris et multitudine priuata. quia tantum vni conue-
nit. pori em̄ sunt parua foramina in corꝑe aīalis ꝑ que exit sudor. et sunt multa. sic
per quandā similitudinem diciꝰ proprium quasi poris ⁊ pluralitate significatiōis
priuatum. patet ergo vnde sumitur qualitas nominis originaliter. De isto tamen
melius patebit in sequentibus.

Notandū quarto. ꝙ quia qualitas est
modus significandi nois accn̄talis. oīs aūt modꝰ significandi origialiter sumitur
a re mediante modo intelligēdi. Primo em̄ modus ꝟcandi sumiꝰ a modo intelli-
gendi. modꝰ autem intelligēdi accipiꝰ a modo essendi ḡ modus essendi est princi-
piū remotū et originale modorū significandi. modus aūt intelligendi ꝓpinquum
oportet ergo intelligere a quo modo essendi originaliter sumiꝰ qualitas nominis
Pro q̄ notādū ꝙ licet dictū est in notabili ꝙ q̄litas sumiꝰ a forma. et forma est du
plex. s. vlꝰiter intellecta a qua sumiꝰ qualitas appellatiua et singulariter accepta a
qua sumitur qualitas propria. Ut aūt hoc latius et distinctiꝰ intelligereꝰ. Scien
dum est ꝟm autorem modorū ꝟcandi ꝙ qualitas ponitur a donato ꝓ accidente
nois. non sic ꝙ esset aliqd̄ nomen quod nulliꝰ esset qualitatis. sed sic ꝙ qualitas ē
preter intellectum essentialē nois. vt possumꝰ intelligere aliqd̄ nomē esse pars orō
nis et non intelligendo eius qualitatē oīe em̄ prius potest intelligi sine posterio-
ri vt dicit Purphirius. ergo possum intelligere aliq̄d esse nomen non intelligendo
eius qualitatē. Capiꝰ ergo qualitas originaliter a mō essendi forme qui modus
essendi est duplex. Unus em̄ modus essendi forme est cōis qn̄ scꝫ forma absolute ⁊
ꝟm se et eius rationē absolutā ꝯsideraꝰ. et sic ab illo modo essendi capiꝰ qualitas
appellatiua. nomē em̄ qualitatis appellatiue ꝟcat rem cōicabilē multis. formarū
aūt ratio est cōicari et dare esse multis. Aliter est modꝰ essendi forme appropria-
tus vel singularis. qn̄ scꝫ forma ꝯsideraꝰ vt est limitata in certa materia et singula
risata. et ab illo modo essendi forme sumiꝰ qualitas ꝓpria. sicut em̄ forma conside-
rata vt est in certa materia indiuiduatur et eius cōicabilitas terminatur sic similiꝰ
nomen proprie qualitatis tm̄ vnam rem significat. vt patet ergo vnde origialiter
sumitur qualitas appellatiua et etiā ꝓpria. Istis notabilibꝰ sic stātibus est.

Conclusio responsalis. Tātū due sunt

qualitas in nomine. scꝫ propria et appellatiua. Huius conclusionis veritas patet ex his que dicta sunt.

Ar. Prīo. Littera donati est incōgrua ergo. ꝓbatur. In ea interrogatiuū ⁊ responsiuū disconueniūt in casu. igitur est incōgrua tenet ꝯn̄a. q2 hoc est contra regulam cōem grāmatice. in qua dr̄ ꝙ interrogatiuū et responsiuum debent cōuenire in casu an̄s. q2 interrogatiuū scꝫ quo est ablt̄i casus et responsiuū biptita est nt̄i casus. ¶ Dico verum argumentum cōcludit ꝙ intergatiuū ⁊ responsiuū debent ꝯuenire in casu qn̄ reguntur ab eodem regente. vt q̄s currit respondetur iohānes. ⁊ quādo regunt̄ ex eadem vi. Si aūt regunt̄ ex diuersis viribus non oportet q̄liter est in ꝓposito. q2 interrogatiuum quo regit̄ ab illa prepōne in a pte post ex vi nature. ⁊ respōsiuū biptita regit̄ a pte ante ex vi persone ab illo verbo est quare argumentum non ꝯcludit.

Ar. Scd̄o. Aliqd̄ est nomē qd̄ nullius est qualitatis ꝓbatur. q2 hoc nomen q̄s ē nomē vt notū est ⁊ nullius est qualitatꝫ. ꝓbat̄ q2 donatus dicit in capitulo de pronomie ꝙ quis est minꝰ q̄ꝫ finite q̄litatꝫ modo talis nec est ꝓpria nec appellatiua. ¶ Dico ꝙ donatus dicit ꝙ hoc nomē quis sit minus q̄ꝫ finite. non voluit dicere et negare ꝙ quis non esset appellatiue qualitatꝫ sed voluit ibi dicere ꝙ non ita certe significat sicut alia nomina.

Ar. Tertio. Aliqd̄ est nomē qd̄ nullius est qualitatis. ꝓbat̄ de isto noīe mgr̄ Non ꝓprie vt notum est. non etiā appellatiue ꝓbatur. Illud qd̄ ex impositione s̄cat vnam rem nō est appellatiue qualitatis. sed hoc nomē magr̄ s̄cat vnam rem ex impositiōe ergo. Maior q2 nomen appellatiuū ex impōne s̄cat multas res. Mior q2 hoc nomē magister imponit̄ ad s̄candum vnā rem quando quis ꝓmouetur ad dignitatē magistralē. ¶ Dico verū argumentum concludit si hoc nomen magister imponeret̄ ad s̄candū vnā rem cum q̄s ꝓmouetur in magistrū sed in tali ꝓmotione ꝓprie non imponit̄ et hoc nomē. sed tm̄ verificatur de ipso mediante copula de presenti. de quo prius non verificabatur nisi mediante copula de potest vel erit et sic argumentum non concludit.

Ar. Quarto. aliqua sunt noīa que nullius sunt q̄litatis. igitur ꝓbatur de istis nominibus. oīs nullꝰ quilibꝫ ꝙ nullius sunt q̄litatis ꝓbat̄. Nō appellatiue q2 nō sunt termini cōes in logica ergo nec sunt appellatiue q̄litatis in grāmatica tꝫ ꝯn̄a. ab eodē ad idem. q2 terminꝰ cōis in logica est nomē appellatiuū in grāmatica. vt ptꝫ de istis nominibꝰ lapis. lignū an̄s aūt est notum. q2 omīs nullus q̄libet sunt sinkathegreumata. modo sinkathegreuma nō est t̄minꝰ cōis. ¶ Dico verū argūtū concluderet si terminꝰ cōis in logica. ⁊ nomen appellatiuum in grāmatica essent idē ꝯuertibiliter. sed h̄nt se sicut supius et inferiꝰ. nomen enim appellatiuū est supius. et terminus cōis inferius. oīs em̄ terminꝰ cois noialis est nomē appellatiuū. sed nō ecōuerso sinkathegreumata em̄ sunt noīa appellatiua ⁊ non sunt termini cōmūes. ex quo non predicātur de pluribus.

Ar. Quinto. Nulla est qualitas cōis. igitur nulla est qualitas appellatiua tenet ꝯn̄a ab eodem ad idē an̄s. nulla est res cōis igit̄ nulla est qualitas cōmūis. An̄s ptꝫ autoritate Boetii in li. de vno ⁊ vnitate. cū dr̄ ꝙ oē qd̄ est ideo est. q2 vnum nūero et singulare est. ¶ Dico verū argūtū concluderet si q̄litas diceretur appellatiua vel cōmunis ratione modi essēndi. sed dicitur commūis ratiōe mōi significādi. q2 nomē appellatiue q̄litatis significat multas res.

Ar. Sexto. Aliqd̄ est nomē qd̄ nullius est q̄litatis. ꝓbatur de isto noīe vrista. Nō ꝓprie ꝓbatur. Illud qd̄ s̄cat m̄ltas res nō est q̄litatis ꝓprie. sed vrista significat multas res. ꝗ Maior q2 nomē ꝓprie qualitatis tantū s̄cat vnam rem. Minor q2 hoc nomē vrista s̄cat istam aquam que fluxit an̄ decē annos ⁊ que hodie fluit et que fluet post centū annos que non est eadem aqua. ¶ Dico v̄m argumentū concludit. q2 licꝫ non est eadē aqua simpl̄r que fluit hodie ⁊ q̄ fluxit an̄ ⁊ fluet postea. sufficit tn̄ ꝙ est eadem aqua s̄m successionem. Pro quo intelligendo. Sciendū ꝙ aliqua dicunt̄ idem tribꝰ modis. Primo aliq̄d dr̄ idem simpliciter in quo simpliciter nulla est facta mutatō ⁊ sic deus dr̄ idem. deus em̄ est immutabilis. vt ptꝫ. xij. metha. Scd̄o aliquid dr̄ idem q2 eius ps ꝑncipalis semꝑ est eadem ⁊ sic homo dicitur idē ꝑ totā vitā suam. q2 aīa sua semꝑ est eadem. Tertio aliquid dicitur idem s̄m successionem et ꝯsimilē sitū et ordinē quo ad celum. ⁊ sic vrista dr̄ idem fluuiꝰ qui iam fluit et fluxit an̄ centū annos ⁊ fluet post centū annos. q2 continue vna pars succedit aliam et etiaꝫ est in simili situ et ordine ad celū vrista. ergo proprie est nomen situs et non substantie.

Ar. Septimo. Aliqd̄ est nomen qd̄ nullius est qualitatis igitur ꝓbat̄. q2 hoc nomen deus est nomē ⁊ nulliꝰ qualitatis non ꝓprie q2 deus est vl̄e et species. vt cōiter dicunt logici modo ꝓpriū non est spēs nec vl̄e. Non appellatiue ptꝫ q2 nomē appellatiue qualitatis s̄cat multa. sed deꝰ tm̄ vni conuenit. q̄a vnus est deus maior est nota sil̄r mior. ¶ Dico ꝙ hoc nomen deꝰ est nomē appellatiue qualitatis et licet non ꝯuenit multis actu. tamē aptitudine. Et si dicit̄ sequitur deus significat m̄lta aptitudine ergo actu. tenet ꝯn̄a q2 aptitudo est reducenda ad actū. Dicitur em̄. i. celi. Frustra est calciatio. cuiꝰ nō est calciamentuꝫ. ¶ Dico verum argumētum concluderet si aptitudo reduceret̄ ad actum. sed non oportet ꝙ aptitudo reducatur ad actū sed potentia reducitur ad actum. Sequit̄ correlarie prio ꝙ aptitudo ⁊ potētia dr̄n̄t tripliciter. patꝫ q2 aptitudo sequit̄ formā sed potentia materiam. Scd̄a dr̄n̄a. aptitudo non reducit̄ ad actum sed poten̄a si non est frustra reducitur ad actū. Ratio quare aptitudo non reducitur ad actum. quia aptitudo requirit formam. modo forma est ens in actu. ens enim in actu est forma vel ens habēs formam. Sed potentia reducit̄ in actum. q2 potentia sequitur materiam. modo materia non est in actu sed in potētia tm̄ vt dr̄. i. Phisicorū. Tertia dr̄n̄a quia aptitudo p̄supponit rem esse. sed poten̄a non p̄supponit rem esse vn̄ hec est v̄a anticristus pōt currere. sed hec est falsa. anticristus aptꝰ natꝰ est currere

Ar. Ultimo. Aliqd̄ est nomē qd̄ nulliꝰ est qualitatꝫ ꝓbatur. q2 nomē materialiter captū est nomē vt notum est et nulliꝰ est qualitatꝫ ꝓbatur. non proprie. quia. nomen materialiter supponēs. s̄cat plura igitur ꝓbatur. quia s̄cat se ⁊ suū sil̄e. modo id qd̄ s̄cat se ⁊ suum simile s̄cat multa vel plura. Dicūt em̄ iuriste. Pluralis locutio nūero duorū est ꝯtenta. Non etiā appellatiue probatur autoritate grammaticorum qui dicunt. Est ꝓprie qualis omnis vox materialis. ¶ Dico verū argūtū cōcludit ꝙ si nomen materialit̄ captū solum accipitur pro se tunc est ꝓprie qualitatis. q2 sic tm̄ accipitur sub cōceptu vnius. Si aūt nomē materialiter supponens accipitur pro se et sibi simili tūc est appellatiue qualitatis q̄a sic accipitur sub conceptu communi ergo ⁊c̄.

¶ Compationis gradꝰ quot sunt? Tres. Qui? Positiuꝰ vt doctꝰ. Cōpatiuꝰ vt doctior. Suplatiuꝰ vt doctissimus

Utrum tm̄ tres sint gradus compationis.

Pro intellectiōe questiōis mote. ¶ Notādū est primo. ꝙ Cōpatio describitur sic. Compatio est noīm eiusdē casus idē ꝯnotātiū vel idē cō notare appentium s̄m magis et minus ī diuersis gradibꝰ debita collocatio. Que dīo compationis declarat̄ esse bona. In ea em̄ primo ꝓ gn̄e ponitur debita collatio. vn̄ Debita collatio est ꝙ si positiuꝰ est singularis nūeri. etiā cōpatiuꝰ ⁊ superlatiuꝰ dn̄t esse singularꝭ nūeri. et ergo hic non est cōpatio. doctꝰ doctior doctissimi. Dicit̄ scd̄o noīm eiusdē casus. q2 si cōpatiuus et suplatiuꝰ essent diuersorū casuū nō esset cōpatio. Dicitur

etiā noīm ad denotandū ꝙ vnū nomē nō facit cōpationē. Dicit tertio idē connos
tātiū.i.ſcantiū ad denotandū ꝙ ꝯpatiuꝰ poſitiuꝰ et ſuplatiuꝰ debēt ſcare idem li
cet non eodē modo. poſitiuus em̄ ſcat abſolute ſine exceſſu. cōpatiuus cum exceſ
ſu mediocri. ſuplatiuus cum exceſſu i ſummo vt poſtea dicet. Dicit quarto. vl' idē
cōnotare apparentium. ad includendā illā cōpationē. nouus nouior nouiſſimus.
In qua licet cōpatiuus poſitiuꝰ ⁊ ſuplatiuus non ſcant idē. tn̄ vident ſcare idem
ꝓpter idemptitatē vocis. Nouus em̄ poſitiuus et compatiuꝰ nouior. valent tm̄ ſi
cut recens. ſed ſuplatiuus nouiſſimus valet tm̄ ſicut vltimus. Dicit quinto ſm ma
gis.i.ſm exceſſum. vt magnus maior maximus. Dicit ſexto ſm minꝰ.i.ſm creſcen
tiam et diminutionē. vt paruus mior minimꝰ. Dicitur vltimo in diuerſis gradibꝰ.
ad denotandū ꝙ compatio cōplexa debet fieri ꝑ tres gradus. ¶ Eſt aūt cōpatio
duplex. quedā regularis. et quedā irregularis. Cōpatio regularis eſt compatō in
qua compatiuꝰ ⁊ ſuplatiuꝰ regulariter formant a poſitiuo ſub ꝯueniētia principij
et dr̄ia finis. Uel vbi compatiuus excedit poſitiuum in vna ſyllaba. ⁊ ſuperlatiuus
excedit poſitiuū in duabus. Et ad talē cōpationē requirunt quattuor cōditiones
Prima ꝙ in tali compatiōe debet eſſe ꝯueniētia ꝑncipij et dr̄ia finis in compatio
poſitiuo ⁊ ſuplatiuo et ergo hic nō eſt compatio reglaris bonus melior optimus
ſil'r hic. malus peior peſſimus. Scd̄a ꝯditio ꝙ ꝯpatiuus excedat poſitiuum i vna
ſyllaba et ſuplatiuus i duabꝰ. et ergo hic nō eſt compatio reglar3. magnificus ma
gnificentior magnificentiſſimus. q2 cōpatiuus excedit poſitiuum in duabꝰ ſyllabis
et ſuplatiuus in tribus. Tertia cōcluſio ꝙ in cōpatione regulari debet eſſe regula
ris formatio cōpatiui ⁊ ſuplatiui a poſitiuo. et ergo hic nō eſt cōpatio regularis.
arduus magis arduus arduiſſimus eo ꝙ ibi non ponit compatiuus ſed ponitur
aliquid loco compatiui. Quarta ꝯditio ꝙ in compatiōe reglari debet eſſe idemp
titas et cōueniētia ſcati. et ergo hic non eſt comparatio regularis nouus nouior
nouiſſimꝰ vt dictum eſt ſupius. Sed compatio irregularis eſt qn̄ compatiuus et
ſuplatiuus non regulariter formant a poſitiuo ſub conueniētia ꝑncipij et dr̄ia fi
nis. Et fit compatio irregularis quattuor modis. Primo per ſubtractionē ſyllabe
vt iuuenis iunior. Scd̄o per additionē ſyllabe vt magnificus magnificentior ma
gnificentiſſimꝰ. vbi additur illa ſyllaba cen. Tertio per illā mutationē vocis. vt bo
nus melior optimus. Quarto per mutationē ſcati vt nouus nouior nouiſſimus.
ſil'r pōt compatio irregularis fieri ſuppletione. vt quādo poſitiuus cum illo aduer
bio magis ponit loco comparatiui vt pius magis pius pijſſimus.

Notandū ſcd̄o. gradus cōpatiōis cōit

deſcribitur ſic. Gradus cōpatiōis eſt nomen ꝯcretiue ſcans diſpōem intenſibilem
vel remiſſibilem augmentabilem vel diminuibilē cum exceſſu vel ſine exceſſu Dici
tur primo in dione gradꝰ cōpationis eſt nomē ſcans concretiue. Un̄ ſignificare cō
cretiue eſt ſcare adiectiue. Significare aūt adiectiue eſt ſcare ſubām et accn̄s. acci
dens formal'r. ⁊ ſubām materialiter. vt albus formal'r ſcat albedinē. dr em̄ in pre
dicamentis. Albus ſolam qualitatē ſcat qd̄ eſt verū formaliter. materialiter albꝰ
ſcat ſubā3 vel ſubiectū in quo ē albedo. vnde ⁊ concretū dicit a con qd̄ eſt ſimul et
cerno.i. ſignifico quaſi ſim' cernēs vel ſcās duo. Dicit ſcd̄o in dione. diſpōem intē
ſibilem vl' remiſſibilem. augmentabilem vel diminuibilem. Pro quo ſciendū ꝙ in
tenſio et remiſſio ꝓprie conueniunt qualitatibus. augmentatio aūt et diminutio
quantitati. vnde Intēſio ē ꝑexn̄tis qualitatis in ſubctō fortificatio. vt cum aliqd ē
modicum album et poſtea fit magis album. et dicit intenſio quaſi intus tēſio. Il
lud em̄ ꝓprie intendit qd̄ ſuſcipit magis vt dr in ꝑntis. Remiſſio aūt eſt ꝑexiſtent3
qualitatis in ſubctō debilitatō vt cum aliquid eſt calidum in ſummo et poſtea fit
tepidum. Augmentatio eſt preexiſtentis quantitatis maioratio. vt cum aliquid eſt
paruum modo creſcendo ⁊ vegetādo fit maius. Diminutio eſt ꝑexiſtēt3 quātitas

minoratio. noīa aūt de ꝑdicamento qualitatis ſignificant intēſibilem remiſſibilem
vt albus niger bonus malus. ſed nomina de predicamento quantitatis ſcant diſ
poſitionē augmentabilem vel diminuibilem. Dicitur tertio in diffinitiōe. cū exceſ
ſu vel ſine exceſſu. et in iſtis ꝑticulis tangit triplex gradus compatiōis per quem
noīa compantur. Poſitiuus tangit cum dicit ſine exceſſu. per poſitm̄ em̄ res com
pantur abſolute ſine om̄i exceſſu vt iohēs eſt ita bonus ſicut nicolaus. Cum vero
dr cū exceſſu tangitur compatiuꝰ et ſuplatiuus per compatm̄ res cōpantur cu3 ex
ceſſu mediocri. vt ſortes eſt fortior nicolao. ꝑ ſuplatm̄ aūt compant res cum exceſ
ſu in ſummo. vt Johannes eſt fortiſſimꝰ hoīm. vt poſtea dicet. Ultra ſuplatiuum
nō fit exceſſus. triplex itaqꝫ eſt gradus ꝑ quē compatiōem facimꝰ. Primus eſt po
ſitiuus. Un̄ Poſitiuꝰ eſt gradꝰ cōpatiōis ſignificās ſuū ſcatū ſub modo compan
di res adinuicem ſine exceſſu abſolute. vt iohēs eſt ita doctus ſicut petrus que va
let tantū. iohēs non excedit petrum in ſcientia. Uel deſcribitur ſic. Poſitiuꝰ eſt no
men ſcans concretiue diſpoſitionē intenſibilē vel remiſſibilem augmētabilē vel di
minuibilem ſine exceſſu. Dicitur aūt poſitiuꝰ a verbo pono. is. ere. quia ipē ponit
fundamentum aliorum graduū compatiui ⁊ ſuplatiui quo ad formationem. quia
ambo formant ab eodem vt poſtea dicet. Sil'r ponit fundamentū eorū quo ad re
gimen. q2 quēcunqꝫ caſum regit poſitiuus eundē etiā regit compatiuꝰ ⁊ ſuplatiuꝰ
vt inferius. Termiatiōes aūt ipſiꝰ poſitiui ſunt octo. er vt paup. es vt diues. is vt
humilis. vs vt magnus. ans vt amans. ens vt ſapiens. ers vt ſolers. x vt felix.
¶ Compatiuus deſcribitur ſic. Eſt gradus compatiōis ſcans ſuum ſignificatum
ſub modo compandi res adinuicem cum exceſſu mediocri et determinato vt Jo
hannes eſt fortior platone. Uel compatiuus eſt nomen concretiue ſcans diſpoſi
tionem intenſibilem vel remiſſibilem. augmētabilem cū exceſſu mediocri. ⁊ deter
minato. Et dr compatiuꝰ per excellentiā. q2 per ipm magis compamꝰ res adinui
cē qꝫ ꝑ alios gradꝰ. Dis aūt compatiuꝰ aut termiatur in or aut in us. et eſt gene
ris communis aut neutrius ꝟſus Compatiuus in or generis cōis habet Compa
tiuus in us generis neutriꝰ habetur. Et de formatiōe compatiui Priſtianꝰ duas
aſſignat regulas. Prima ſi poſitiuus fuerit ſcd̄e declinatiōis tūc compatiuꝰ forma
tur a gtō ſingulari. breuiando i et addendo or vt albꝰ albi breuia: et adde or. erit
albior. Secunda regula Si poſitiuus fuerit tertie declinationis tūc compatiuus
formatur a dtō ſingl'ari breuiando i et addendo or. vt fortis forti. breuia i et adde
or erit fortior. Exceptiones aūt iſtaꝝ regulaꝝ ſunt leues et cōes ideo in petro hel
ie videantur. ¶ Suplatiuus deſcribit ſic eſt gradus compationis ſcans ſcatum
ſuū ſub modo compandi res adinuicem exceſſus ſummi. vel eſt nomen concretiue
ſcans diſpoſitiōem intenſibilem vel remiſſibilē. augmentabilē diminuibilē cum ex
ceſſu in ſummo. Et dicit ſuplatiuꝰ a ſupferendo. q2 ſupfertur omnibus rebus col
latis ſui generis. hoc eſt tantum dicere ꝙ vltra ſuplatm̄ non fit exceſſus. Et omnis
ſuplatiuus aut eſt ſcd̄e declinatiōis. vt fortiſſimus. aut ꝑme vt fortiſſima Et de eiꝰ
formatiōe ſunt tres regule. Prima ſi poſitiuus fuerit ſcd̄e declinatiōis tūc ſuperla
tiuus formatur a gtō ſingulari addendo s et ſimꝰ. vt doctus docti addendo s et
ſimus erit doctiſſimus. Scd̄a regula ſi poſitiuus eſt tertie declinatiōis et termi
tur in is tunc ſuperlatiuus formatur a gtō ſingulari addendo ſimus vt fortis ad
de ſimus fit fortiſſimus. ab iſta regula excipiunt quinqꝫ noīa deſignata ꝑ hāc dcō
nē fagus que non formant ſuplatiuū in ſimꝰ. ſed in limus ꝑ geminū ū proferendo
vt facilis hab3 facillimus. agilis agillimus. gracilis gracillimꝰ. hūilis humillimꝰ
ſil'is h3 ſimillimꝰ. Rō aūt huiꝰ quare iſta nomia quinqꝫ hn̄t duplex ll. in ſuperlati
uo. q2 ſuperlatiuꝰ in ipſis format a gtō ſingulari deponēdo is et addendo limus
vt ſimilis deponendo is manet ſimil. addendo limus fit ſimillimus. Tertia regu
la ſi poſitiuus termiatur in r cuiuſcūqꝫ declinatiōis fuerit tunc ſuplatiuus forma
tur a ntō ſingl'ari addendo rimus. exm̄ de tertia vt paup adde rimꝰ erit paupimꝰ

de secunda miser adde rimus erit miserrimus. Exceptiões harum regularũ sunt cões vñ videant in Petro helie. Terminationes aũt suplatiui sunt octo. timus vt optimus. simus vt doctissim⁹. limus vt humilim⁹. ximus vt maximus. rimus vt pauprimus. remus vt supremus. fimus vt infimus nimus vt minimus.

Notandũ tertio ꝙ autoꝛ modoꝛũ ſcan

di dicit ꝙ cõparatio pro tanto a donato ponit̃ ꝓ accidente nõis qꝛ est extra intellectũ essentialem nomis. possum eñ intelligere aliquid esse nomen essentialiter nõ intellecta eius cõparatiõe. eo ꝙ prius potest intelligi sine posteriori ad accidẽs autem sufficit ꝙ abest suo subiecto ſm modum intelligendi vt dictum est superius. omnis autẽ modus significãdi capitur a suo modo essendi originaliter. Ideo sciẽdũ ꝙ qꝛ oẽ nomen cõparabile ſcat formã que licet ſm sui essentiã non suscipiat magis et minus. tñ ſm esse qd̃ habet in subiecto suscipit magis et minus et intenditur et remittitur. vt oñdit hoc Aristo. in li. ꝑdicamẽtoꝝ in ꝑnto qualitatis. vbi dicit ꝙ qualitas ſm se non suscipit magis et minus sed ſm esse qd̃ habet in subctõ Et qꝛ esse forme tripl'r potest se habere in subiecto. qñqꝫ forma habet esse in subiecto absolute ⁊ simpl'r. non cũ excessu respectu alterius. et hoc ſcatur ꝑ positiuum. vt albus. Secunda forma habet esse in subiecto cum excessu mediocri respectu alteri⁹ et hoc esse ſcatur ꝑ cõparatiuum vt albioꝛ. Qñqꝫ ṽo forma habet esse in subiecto cum excessu in summo respectu alterius ⁊ hoc significat̃ ꝑ suplatm̃. Ideo cõparatio origĩalit̃ sumit̃ ſm autorẽ modoꝛum ſcandi ab esse forme qd̃ hꝫ in subiecto suo et qꝛ hoc esse variat̃ tribus modis. g̊ etiã tres sunt gradus cõparatiõis et non plures. ptꝫ igit̃ ꝙ tm̃ tres sunt gradus cõpatiõis in grãmatica q̃bus nõia cõparant̃.

Notandũ q̃rto. Cõpatio ſm autorem

modoꝛum ſcãdi est mod⁹ ſcandi nõis attributus. et cõcessus nõi ad ſcandum rẽ suã intensibilẽ vel remissibilẽ. augmentabilem vel diminuibilem vt est in subiecto simpl'r vel cum excessu circa terĩm vel cũ excessu in termĩo. Et in ista dõe tangitur simplex gradus cõparationis. Cum dicitur simpl'r in subctõ tangit̃ positiu⁹. Cũ dicitur cum excessu citra terĩm tangit̃ cõparatiu⁹. Cum vero dꝛ vel cum excessu in termino tangit̃ suplatiuus. vñ positiuus ſm autorẽ modoꝛum ſcandi describitur sic. Positiuus est modus ſcandi attribut⁹ nõi ad designandũ rem suã vt est ĩ subiecto simpl'r vt alb⁹. Cõparatiu⁹ est mod⁹ ſcandi nõis attribut⁹ nomĩ ad designandum rem suã prout est in subiecto cũ excessu citra terminũ vt albioꝛ. Suplatiuus est modus significandi nõis attributus nõi ad designandũ rem suã vt est in subiecto cum excessu in termĩo. vt albissim⁹. ¶ Sciendũ est etiã ꝙ est vna regula notabilis in grãmatica circa cõparationẽ attendẽda. Nõia adiectiua que hñt i aut us vel u ante us. vel etiã u ante is non hñt cõparationẽ ꝓpriam. sed circũlocutiuum per suum positiuũ et cũ hoc aduerbio magis. exm̃ primi vt egregius quod sic cõparat̃. egregius magis egregius. exm̃ secũdi strennuus magis strẽnu⁹. exm̃ tertiȷ̃ tenuis magis tenuis. Et illius regule duplex est causa. Prima ꝓpter euitare malum sonum. si eñ diceret̃ egregius egregioꝛ. arduus arduoꝛ esset turpis sonus propter nimium et frequẽtẽ ꝯcursum vocaliũ. qui ꝯcursus causat malũ sonũ. Secũda causa est repugnãtia duarũ regularũ in grãmatica et hec causa est melioꝛ. Prĩa quia est regula gñalis in grãmatica ꝙ oẽs cõparatiu⁹ regulariter formatus debꝫ excedere positiuũ in vna sillaba. Secũda reg'a ꝙ qñ illa vocalis i ponit̃ inter duas vocales tunc amittit vim vocalis ⁊ fit ꝯsonans ⁊ debet cõsillabicari cum vocali sequenti. Rõne prime regule deberet dici pius pĳoꝛ ꝑ tres sillabas. Rõne secũde regule deberet dici pioꝛ ꝑ duas sillabas. Ne ergo alicui regule esset ꝯtradictio eo ꝙ ambe sunt autẽtice in grãmatica. grãmatici inuenerunt medium ꝙ talia nomia

habent comparatiuum per circũlocutionem positiui ⁊ huius aduerbiȷ̃ magis. Et hͦ tangit alexander cũ dicit. I vel u si ꝑit us sequitur magis et positiuus. Aut u si pꝛeit is tenuis fit tibi testis. Strẽnuus ⁊ dubius pius arduus egregiusqꝫ Per magis ista suum formabunt cõparatiuũ. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cõclusio respõsalis Tm̃ tres sunt gra

dus cõparatiõis specifice et formalit̃ distincti. et hoc cõparatiõis ꝯplete ſm diuisionẽ mediatam et cõiter cõsuetã fieri. Ueritas huius cõclusiõis patet ex sufficientia et est ista. Oẽs gradus ꝯparatiõis aut ſcat cum excessu aut sine excessu. si sine excessu sic est positiuus si cum excessu hoc est dupliciter. Aut cũ excessu in summo sic est suplatiuus. aut cum excessu mediocri sic est cõparatiuus. Dicitur primo in ꝯcl'oe. ꝙ tm̃ tres sunt gradus cõparationis complete ꝓpter cõparationem in completã que tm̃ fit per duos grad⁹ vt iuuenis iunioꝛ. Dicitur secũdo in cõcl'ione ſm diuisionem mediatam quia secũdũ diuisionẽ immediatã essent tm̃ duo gradus cõparationis vt dictũ est in sufficientia. Et sunt grad⁹ cõparatiõis inuenti duplici de causa Primo vt vnũ et idem accidens ſm speciẽ possit in esse eidem rei vel etiam ĩ diuersis rebus cũ excessu vel sine excessu. ¶ Dico notanter idem accñs ſm speciem quia idem accñs ſm numerum non põt inesse diuersis rebus. Dicitur eñ. 7 methaphi. Accidens non migrat de subiecto in subiectũ. Et 4 phicoꝝ dꝛ. Idem nõ est diuersis. Scd̃o causa breuitatis breuius est eñ dicere. sortes est albioꝛ platone. q̃ꝫ dicere sortes est magis albus q̃ꝫ plato. Et breuius est dicere sortes est albissim⁹ hoim̃ q̃ꝫ dicere. sortes est albioꝛ inter homines.

Ar. Primo non sunt tres grad⁹ cõparatiõis igitur ꝓbat̃. qꝛ positiuus non est gradus cõparationis. ꝓbatur ꝑ oẽm gradum res cõparant̃. sed per positiuum res non cõparant̃ igit̃ maioꝛ est nota. minoꝛ qꝛ oĩs cõparatio fit cũ quadã excedẽtia vel excessu. vt iohẽs est doctioꝛ petro. modo positiu⁹ ſcat sine excessu. ¶ Dico ṽm argumẽtũ ꝯcludit ꝙ ꝑ cõparatm̃ res cõparant̃ sed sine excessu. licet vt in plurimũ cõparatio fit cum excessu.

Ar. Secũdo nõ sunt tres gradus cõparationis. ꝓbatur solum cõparatiu⁹ est gradus cõparatiõis ꝓbat̃ autoritate. Siligã qui ostendit ꝙ oĩs gradus cõparationis dicitur cõparatiuus. ¶ Dico ṽm argumentũ concludit ꝙ oĩs gradus cõparatiõis dꝛ cõparatiu⁹ capiẽdo cõparatiuũ cõmuniter. ꝑ dꝫ capi ꝓpꝛie. et sic cõparatiu⁹ dꝛ grad⁹ cõparationis ꝑ excellentiã. qꝛ per ipsum sepi⁹ res cõparant̃ ⁊ est vsitatioꝛ q̃ꝫ aliȷ̃ duo gradus.

Ar. Tertio non sunt tres gradus cõparatiõis igit̃. ꝓbat̃ non oẽ nomẽ cõparatur ꝑ istos tres grad⁹ igit̃ ꝓbatur de nõibus iuuenis senex que solum cõparantur ꝑ duos gradus vt iuuenis iunioꝛ. senex senioꝛ. ¶ Dico ṽm argumẽtũ ꝯcludit ꝙ tres sunt gradus cõparatiõis cõplete in cõparatione tñ incõpleta et imꝑfecta nõ oportet esse tres gradus.

Ar. Quarto quinqꝫ sunt gradus cõparationis ergo non tres. ꝓbat̃ de ista cõparatione ꝓpe ꝓpioꝛ ꝓximus. tunc vltra ꝓxim⁹ ꝓximioꝛ ꝓximissim⁹. ¶ Dico verũ argumentũ ꝯcludit. ꝙ ꝓxim⁹ põt esse positiuus et etiã suplatiuus respectu diuersoꝛũ. qñ eñ importat ꝓpinquitatẽ loci tunc est suplatiu⁹ hui⁹ cõparatiõis ꝓpe ꝓpioꝛ ꝓximus. sed qñ ſcat consanguinitatẽ tũc est positiu⁹ huius cõparatiõis ꝓximus ꝓximioꝛ ꝓxissimus.

Ar. Quinto. Plures sunt gradus cõparationis q̃ꝫ tres. ergo ꝓbat̃. qꝛ sex sunt gradus cõparatiõis. ꝓbat̃ qꝛ tres sunt gradus cõparationis ascendendo vt magnus maioꝛ maximus. sil'r sunt tres gradus descendendo. vt paruus. oꝛ. mus. ¶ Dico conclusio intelligitur ꝙ tres sunt gradus comparationis verum est de cõparatione que fit per ascensum et non de cõparatione que fit ꝑ descensum Uel dico ꝙ cõparatio que fit per descensum cõꝑhendit̃ sub cõparatione que fit per

assensum. eadem enim est via ab athenis ad athebas. iij. phisicorum ꝛ econuerso.

Ar. Sexto. Compatio in grāmatica non est possibilis. igitur ꝑbat̄ q꞉ si sic vel ergo esset in vna dcōne vel in pluribus non in vna q꞉ compatio est pluriū nominum vt dictum est ante. Non em̄ in pluribus q꞉ idē accidens nō potest esse in diuersis subiectis dicit̄ em̄. 7. metha. ꝙ accidens nō migrat de subiecto in subiectum. ¶ Dico verū argumentū cōcludit ꝙ idem accn̄s non est in diuersis subiectis ꝺm numez sed bene scd̄m speciem. ꝛ sic dico ꝙ bene cōpatio est in positio cōpatio et etiā in suplatiuo sed non eodem modo. q꞉ in positiuo sine excessu. in cōpatiuo cum excessu mediocri in suplatiuo cum excessu in summo

Ar. Septimo. Compatio non est accn̄s nois. igitur ꝑbat̄ autoritate Prisciani qui nō ponit compationē. mō Priscian⁹ est ꝑnceps grāmaticorum omni aūt autori in sua facultate est credendū. ¶ Dico ꝙ locus ab autoritate negatiue non valet. vn̄ non sequitur Priscian⁹ hoc nō posuit ergo nō est ita sed affirmatiue bene valet. Et rō q̄re Priscian⁹ nō posuit cōpationē inter accn̄a nomis q꞉ Priscian⁹ solū posuit illa accn̄a que cōueniūt cuilibet nomini modo compatio non cōuenit cuilibet nomini quia solum adiectiuis.

Ar. Octauo et vltimo. Cōpatiuus et suplatiu⁹ non formant̄ a positiuo igitur ꝑbatur. omē qd̄ fit a sibi simili fit. sed compatiu⁹ suplatiu⁹ ꝛ positiu⁹ dn̄t spē igitur. cōpatiu⁹ ꝛ suplatiu⁹ non formant̄ a positiuo. maior est Aristo. 7 metha. mīor patet ex declaratiōe cōclusionis. ¶ Dico verū argumētū concludit ꝙ cōpatiu⁹ ꝛ suplatiuus non formant̄ a positiuo quo ad significationē q꞉ sic differūt specifice. licet bn̄ quo ad vocē. vt vox compatiui ꝛ suplatiui formant̄ a voce positiui vt declaratū est in regl'is formationū cōpatiui ꝛ suplatiui.

¶ Que nomia cōparant⁝ Appellatiua dūtaxat. qualitatē aut quātitatem significantia. Qualitatem vt bonus malus. Quantitatē vt magnus paruus Compatiuus cui casui seruit⁝ Ablatiuo vtriusq̧ nūeri sine prepositione. Quo dicimus em̄⁝ doctior illo vel doctior illis. Suplatiu⁹ cui casui seruit⁝ Genitiuo tantū plurali vel collectiuo singulari Quomodo dicimus em̄⁝ Doctissimus poetarū fuit Virgilius vel optimus plebis.

Vtrū tm̄ noia appellatiua qualitatē et q̄ntitatē ꝺcantia cōpant̄. et vtrum lr̄a de regimine compatiui ꝛ superlatiui sit bene assignata. Pro intellectione questiōis mote. ¶ Notandum primo ꝙ hec questio duo querit. Primo querit vtrum noia significātia qualitatē et quantitatem comparantur vt dicit̄ littera secundo querit. Utrum regimē compatiui ꝛ suplatiui in littera positum sit bene assignatū. Pro intellectione partis prime. Notandum ꝙ ad nomen comparabile requiruntur quinq̧ conditiones. Prima ꝙ tale nomē sit appellatiuum. et per hoc excluduntur noia propria que vt sic. i. inquantum propria non ꝯpantur. Rō q꞉ illud qd̄ debet cōpari debet ꝺcare rem intensibilē vel remissibilem ꝛ dꝫ ꝺcare illud qd̄ suscipit magis et min⁹. noia aūt ꝓpria ꝺcant subām. substātia aūt non suscipit magis neq̧ min⁹ vt ptꝫ in ꝑdicamētis. ¶ Dico ꝙ nomia ꝓpria inquantū ꝓpria nō compant̄ licet noia ꝓpria trāssumptiue sumpta ꝯpant̄. vt cū salomon capitur ꝓ sapiente. et pius pro benigno. Scd̄a conditio requisita ad nomē cōparabile est ꝙ tale debet ꝺcare qualitatē aut quantitatē et ꝑ hoc excludunt̄ termini de ꝑdicamēto subē ꝛ de aliis ꝑdicamentis qui nō cōparant̄. eo ꝙ non ꝺcant qualitatē aut quantitatē. Tertia ꝯditio est ꝙ tale nomen habeat vocem abilē ad cōparandū. et ergo hoc nomen niuius non ꝯparat̄. eo ꝙ nō habet vocē abilē ad cōpandū. si em̄ dicerem⁹ niuius niuior. esset minus concursus vocaliū ꝛ sic per consequens malus ꝛ turpis sonus. Sic sil'r hoc nomē par non cōpatur. q꞉ nō hꝫ vocem abilem ad compandū. Sequit̄ correlarie ꝙ candid⁹ cōpatur ꝛ nō niuius. Ratio quia candidus habet vocē abilē ad comparandū et nō niuius. sil'iter similis cōpatur et par nō ꝯpatur. q꞉ sil'is habet vocē abilem ad cōpandū sed nō par. Quarta ꝯditio sic requisita ad nomē cōpabile ꝙ illud debet ꝺcare qualitatē aut quātitatem concretiue. et ergo abstracta nō cōpantur ideo q꞉ abstracta vt albedo nigredō ꝺcant formam absolute que forma nō suscipit magis et minus in sui essentia dt em̄ Gilbertus autor sex ꝑncipiorū. Forma est simplex ꝛ inuariabili essentia consistens. Sed cōcreta vt alb⁹ niger cōpant̄. q꞉ talia significāt formā vt ē in subiecto modo forma ꝺm se esse qd̄ habet in subctō suscipit magis et minus vt dicitur in ꝑdicamentis. Quinta ꝯditio ꝙ omē ꝯpabile debet esse adiectiuū vocis ꝛ ꝺcati simul et ꝓpter hanc conditionem hoc nomen qualis non cōparat̄. licet em̄ qualis ꝺcat q̄litatē ꝯcretiue tm̄. q꞉ non est adiectm̄ vocis et ꝺcati simul. ideo nō comparatur.

Notandū scd̄o pro intelligentia huius quō noia significantia q̄ntitatē cōparant̄ ex quo omē nomen compabile debet ꝺcare rem que suscipit magis et minus. ꝛ Aristo. oñdit in libris ꝑdicamentorū in secūda ꝓprietatē ꝑdicamēti q̄ntitatis ꝙ quantitas nō suscipit magis et minus. Notandum ꝙ magis et minus capiuntur dupl'r. Uno mō vt magis dicit intensionem vel maiorē. et min⁹ dicit remissionē isto mō capiēdo magis ꝛ minus ꝯueniūt soli qualitati. q꞉ intensio ꝛ remissio locū ꝯueniunt q̄litatibus et noia ꝺcantia quantitatem nō suscipiunt magis et minus q꞉ qualitas non est quātitas. Scd̄o magis ꝛ min⁹ capiunt̄ vt ꝺcant extensionem. ꝛ isto modo magis ꝛ min⁹ conueniunt etiā quantitati. vna quantitas em̄ est plus extensa q̄ȝ alia vt vlna est plus extensa q̄ȝ media et isto modo cōcedit̄ ꝙ noia ꝺcantia quātitatem suscipiūt magis et minus. Sequit̄ correlarie licꝫ quātitas nō suscipit magis et minus intensiue. tm̄ extensiue ꝛ sic nomia ꝺcantia quantitatē etiā suscipiūt magis et minus extensiue sed non intensiue.

Notandū tertio ꝙ donat⁹ in textu determinat de regimine cōpatiui ꝛ suplatiui non ꝑncipali intēsione. Rō q꞉ scia donati ptinet ad ethimologiam. scia aūt de regimie ptinet ad dyasintheticam. sed facit donatus ideo vt ꝑfecte notificaret naturam graduū cōpationis q̄ natura exprimitur ꝑ eorum regimē ꝛ ꝯstructionē. pro quo Notandū ꝙ compatiuus capitur dupliciter Uno mō adiectiue et isto modo cōuenit cum suo substātiuo in accn̄tibus grāmaticalibus vt fortior hō laborat et sic cōpatiuus nullū casuꝫ regit. Rō q꞉ adiectm̄ non regit substantiuū nec ecōuerso. sed sic cōpatiu⁹ cōstruitur cum substātiuo sub conuenientia gn̄is nūeri et casus. Scd̄o capit̄ ꝯpatiu⁹ ꝯpatiue et sic habet duplex regimē. Unum regimē accōmodatū ꝛ sic regit eundē casum quem suus positiuus. sicut em̄ hec est cōgrua diues agri sic hec ditior agri. Rō huius dicetur inferius. Scd̄m regimen habet apte post ꝓpriū ꝛ isto mō regit aptepost q̄nq̧ ablm̄ singl'aris nūeri vt fortior illo q̄nq̧ ablm̄ pluralis nūeri vt ptꝫ in ꝯcl'one. Pro quo intelligendo ꝙ vtriusq̧ in lr̄a ꝑt teneri dupliciter. Uno modo collectiue ꝛ sic non debet hic teneri. q꞉ sic lr̄a esset falsa. valeret em̄ tm̄ ꝙ compatiu⁹ regit ablm̄ vtriu

usqꝫ numeri.i.regit abltm̄ qui indr̄nter est in vna et eadē orōne singularis et etiam
pluralis nūeri.et hoc est falsum nūerus em̄ singularis et pluralis nō possunt con
uenire vni ꝛ eidē eodē mō ex quo distinguūtur specifice. Scd̄o vtriusqꝫ tenet̄ diui
siue.vt sit sensus.compatiuus regit abltm̄ casum vtriusqꝫ numeri.id est compara
tiuus regit quandoqꝫ abltm̄ sigularis numeri vt fortior illo.aliquando vero abla
tiuum pluralis numeri vt fortior illis.

Notandum q̄rto et vltio ꝙ Donatus

ostendit regimen ipsius superlatiui dicēs ꝙ superlatiuus regit qn̄qꝫ gtm̄ pluralis
nūeri nois non collectiui vt fortissimus hoim.qn̄qꝫ aūt regit gtm̄ singularem nois
collectiui.vt virgilius fuit optimus plebis.vt patebit in conclusione.Pro quo in
telligendo suplatiu⁹ tenet̄ dupliciter.Uno mō adiectiue ꝛ sic ꝯuenit cū suo sustā
tiuo in numero genere ꝛ casu.vt fortissimus hō.et sic non regit aliquē casum adie
tiuum enim non regit substantiuū nec ecōuerso vt docetur in dyasinthetica.Scd̄o
tenet̄ superlatiu⁹ superlatiue.ꝛ sic hꝫ duplex regimē vnū ꝓpriū alid accōmodatū
regie accōmodato regit eūdē casuꝫ apte post quē regit su⁹ positiu⁹ sicut em̄ ꝯgrue
dicim⁹ diues agri.sic etiam ꝯgrue dicim⁹ ditissim⁹ agri.Regimie aūt ꝓprio regit
gtm̄ singularem nois collectiui.gtm̄ pluralē nois collectiui vt patebit in conclusio
ne.Ratio aūt istius quare compatiuus et suplatiuus regimine accōmodato re
gunt eundem casum quem positiuus q̄ꝛ manente eadē causa manet idem effect⁹
sed eadem ꝑcatio est in positiuo compatiuo et superlatiuo.licet nō eodē modo vt
dictū est in questiōe p̄cedente ꝛ per ꝯn̄s idē regimen tenet ꝯn̄s.q̄ꝛ significatō ꝛ mo
dus significandi est causa regiminis vn̄ dixit florista.Quam sibi structurā primus
gradus obtinet illam.Sup̄mus medius semp ꝑuabit eandem.Diues agri dicior
agri ditissimus agri.Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio prima.tm̄ noia appellatiua

significantia qualitatem intensibilē vel remissibilem aut quantitatem augmenta
bilem vel diminuibilem ꝯcretiue et hn̄tia vocē abilē ad compandum compantur
cōpatione noiali Ueritas huius conclusiōis patet ex p̄mo notabili.¶Dico primo
in conclusione tm̄ noia appellatiua ꝓpter nomina propria que non comparantur
vt dictū est.et hoc in ꝓpria ſcatione sumpta .licet qn̄ capiunt̄ transsumptiue tunc
possunt compari.¶Dico scd̄o noia significantia qualitatē ꝓpter nomina vel dici
bilia de p̄dicamento qualitatis.vt albus niger que compantur. ¶Dico tertio vel
quantitatem ꝓpter includere dicibilia et nomina de p̄dicamento quantitatis que
compantur vt magnus paruus. ¶Dico quarto ꝯcretiue propter abstracta que
non compantur vt albedo nigredo.Significare concretiue est significare qualita
tem aut quantitatem cum subiecto.vt albus niger. Sꝫ significare abstractiue est
significare qualitatem aut quantitatem absolute sine subiecto.vt albedo nigredo
¶Dico quinto habentia vocem abilem ad comparandum propter ista nomina.
par et niueus . que non comparantur.eo ꝙ non habent vocem abilem ad com
parandum.vt declaratū est in notabili primo.¶Dico vltimo comparatione no
minali . quia aduerbia etiam comparantur.sed non comparatione nominali sed
aduerbiali vt postea dicetur.

Cōclusio scd̄a. Cōpatiu⁹ cōpatiue ten-

tus virtute ꝓpria regit abltm̄ qn̄qꝫ singularis nūeri vt fortior illo.qn̄qꝫ vero abla
tiuum pluralis numeri.vt fortior illis.et hoc sine prepositione.¶Dico p̄mo in con
clusione compatiuus ꝯpatiue tent⁹.q̄ꝛ cōpatiu⁹ adiectiue tent⁹ nulluꝫ casuꝫ regit

eo ꝙ adiectiuū non regit substantm̄ vt fortior homo. ¶Dico sil'r compatiu⁹ com
patiue vel diuisiue tentus regit genitiuū ex vi ptitiōis vt maior horū charitas.
¶Dico scd̄o virtute propria.q̄ꝛ regie accōmodato a suo positiuo regit eundem ca
sum quem positiu⁹ vt dictum est in tertio notabili. ¶Dico tertio sine prepōne q̄a
cum prepositione regit actm̄ vt sortes est fortior inter hoies.

Conclusio tertia.suplatiuus suplatiue

tentus virtute ꝓpria regit gtm̄ ꝑcantem plura.aut gtm̄ singularē nois collectiui
aut gtm̄ pluralem nomis non collectiui.exm̄ primi optimus plebis. exm̄ scd̄i do
ctissimus poetarū fuit virgilius.¶Dico primo in conclusione. suplatiu⁹ superlati
ue tentus q̄ꝛ suplatiuus adiectiue tent⁹ nullū casum regit.vt dictum est in quarto
notabili. ¶Dico virtute ꝓpria q̄ꝛ virtute positiui regit eundem casum quem po
sitiuus.Rō aūt huius quare suplatiuus regit gtm̄ ꝑcātem plura q̄ꝛ regimē oritur
ex proportione et cōuenientia modorum ꝑcandi inter dictionem regentē et recta
sed inter gtm̄ significantē plura et suplatm̄ est ꝓportio modorū ꝑcandi g̊ suplatiu⁹
regit gtm̄ ꝑcantem plura.maior est nota mior patet q̄ꝛ suplatiu⁹ denotat compa
tionē fieri inter multa et illā m̄l'titudinem importat gtūs rectus a suplatiuo vt di
cendo sortes est fortissimus hoim.Sequit̄ correlarie primo ꝙ donat⁹ non princi
pali intentiōe determinat de regie compatiui et suplatiui q̄ꝛ determinatio regis p
tinet ad dyasintheticam modo scia donati ptinet ad ethimologiam Sequit̄ cor
relarie scd̄o ꝙ non oportuit donatū determinare de regie positiui sicut determiat
de regimine compatiui et superlatiui.Rō q̄ꝛ regimē positiui est plus varium et di
uersificatum q̄ꝫ compatiui et superlatiui qn̄qꝫ em̄ positiu⁹ regit gtm̄ vt diues agri
qn̄qꝫ dtm̄ vt similis illi qn̄qꝫ actm̄ vt albus dentem qn̄qꝫ abltm̄.vt dignus laude
patet igitur correlarium.

Ar. Primo.Non tm̄ noia appellatiua cōpantur igit̄.ꝓbat̄ an̄s q̄ꝛ noia ꝓpria
etiam compant̄ vt patet de istis noib⁹ ꝓprius.clemens pius salomon igit̄
ꝯcl'o non valet.¶Dico verum argumentum concludit ꝙ nomina propria
ꝯpant̄ nō vt ꝓpria sunt ꝑ bn̄ transsumptiue sumpta vt dictum est in notabili p̄io.

Ar. Scd̄o.Non tm̄ noia cōpant̄ igit̄ probat̄ an̄s. q̄ꝛ inuenit̄ ipse ipsissimus.
modo ip̄e est ꝓnomē.¶Dico verū argumētū cōcludit compatione anti
qua et greca nō autem latina.vel ipse captum quasi in significatiōe aliena
bene compatur vt valet tm̄ sicut similis.sed in ꝓpria significatiōe nō compatur.

Ar. Tertio.Uerba etiā compantur igit̄ non solū noia ꝓbat̄. Illud ꝯpat̄ qd̄ su
scipit magis ꝛ minus.sed verbū suscipit magis ꝛ minus g̊ maior est nota
et est vna conditio requisita ad id qd̄ debet cōpari.mior est Gilberti porre
tani in capit'o de actiōe.vbi on̄dit ꝙ actio suscipit magis ꝛ min⁹ sil'r passio.¶Di
co verū argn̄tū cōcludit ꝙ verba suscipiūt magis et min⁹ sed hoc nō sufficit ad cō
pationem sed vltra requirit̄ ꝙ illud qd̄ debet compari debet habere vocem abilē
ad compandū.qualiter non est in v̄bis vt dicet̄ in capitulo de verbo.

Ar. Quarto.Noia substātiua etiā cōpant̄ ergo nō tm̄ adiectiua. ꝓbat̄ de isto
nomie visus qd̄ cōpatur visus visior visissim⁹.sil'ter hoc nomen tygris qd̄
est substantiuū et ꝯpatur tygris tygrior.¶Dico v̄m argn̄tū cōcludit ꝙ h̄
nomen visus transsumptiue sumptū pro crudeli cōpatur.sed captum pro animali
sic non compatur.sic etiā hoc nomen tygris transsumptiue sumptū pro crudeli sic
compat̄.sed captū ꝓ serpēte veloc̄ cursus ꝛ mot⁹ sic non compatur.

Ar. Quinto.Noia significantia subāꝫ cōpant̄.g̊ ꝓbat̄ de isto noie rōnalis qd̄
ꝑcat subāꝫ q̄ꝛ ponit̄ i p̄nto subē.et tn̄ ꝯpatur rōnalis rōnalior rōnalissim⁹
¶Dico v̄m argumētū ꝯcludit ꝙ hoc nomē rōnalis inq̄ntū ꝑcat hominem
vel subām cōnotando ip̄am habere aīam rōnalē sic est in p̄nto subē. ꝛ nō ꝯpatur ꝑ
vt rōnale dt potētiā ad rōcinādū.vt valꝫ tm̄ sicut potens vti rōne ꝛ sic bn̄ cōpatur

Ar. Sexto noīa ſcātia quātitatē nō ꝯpaꝛ̄ ergo ꝓbatur Illud qḋ cōpaꝛ̄ ſuſcipit magis et minꝰ. noīa q̄ntitatē nō ſuſcipiūt magis neqꝫ minꝰ ergo. Maioꝛ eſt nota ⁊ eſt vna ꝯditio requiſita ad nomē ꝯꝑabile. Minoꝛ qꝛ q̄ntitas non ſuſcipit magis et minꝰ vt dicit Ariſto. in p̄dicamentꝫ. ¶ Dico ꝟm argūtū ꝯcludit ꝙ noīa ſcātia q̄ntitatē nō ſuſcipiūt magꝫ ⁊ minꝰ. vt magꝫ et minꝰ dicunt intenſionē ⁊ remiſſionē. ſed bñ vt dicūt maioꝛē vel mioꝛem extēſionē vt dictū eſt ĩ notabili ſcḋo.

Ar. Septio nomina ſcantia reſpectū cōpaꝛ̄. igitur ꝓbatur de iſto nomine ſimilis. quod importat reſpectum. ꝓbaꝛ̄. qꝛ referꝛ̄ ad aliḋ. ḋr em̄ Ariſto. in p̄dicamentis ꝙ ſiꝉis eſt relatiuum eq̄ꝑantie ⁊ referꝛ̄ ſimilis ſimili ſimilis. ¶ Dico ꝟm argūtū ꝯcludit ꝙ hoc nomen ſiꝉis non cōpaꝛ̄ vt importat reſpectum abſolute ſed inq̄ntū ille reſpectus fundaꝛ̄ in q̄litate rōne cuius compatur.

Ar. Octauo. Magnū paruū nō ſcant quātitatē. ergo ꝓbaꝛ̄ qꝛ importāt reſpectū ꝓbaꝛ̄ ꝑ Ariſto. ĩ p̄dicamētis q̄ ḋr ꝙ magnū ꝑuū ſunt ĩ p̄nto reſpectiōis et importãt reſpectū formaliter. ¶ Dico verū argūtū ꝯcludit ꝙ iſta nomia magnum paruum important reſpectū ſed rōne iſtiꝰ reſpectꝰ non cōpaꝛ̄ ſed potius rōne fundamenti ſcꝫ q̄ntitatis, que eſt fundamentū illius reſpectus.

Ar. Nono autoꝛ excedit metas. igiꝛ̄ eiꝰ ꝓceſſus non valet. ꝓbaꝛ̄ qꝛ autoꝛ determinat de regīe. mō determiare de regimie ꝑtinet ad dyaſinthericā. ſcia aūt donati eſt ethimologia. ¶ Dico ꝟm argūtū ꝯcludit ꝙ autoꝛ determinat de regimie nō p̄ncipaꝉr ſed incidētaꝉr tantū vt declaratū eſt ĩ tertio notabili.

Ar. Decimo. Compatiuꝰ nō regit abltm̄ vtriuſqꝫ nūeri. igitur ꝓbaꝛ̄ qꝛ nullus ablatiuus eſt vtriuſqꝫ nūeri. ꝓbatur qꝛ nullꝰ ablatiuus ſcat ſingulariter et pluraliter ſimul ex quo illa ſunt oppoſita. Illud em̄ qḋ ſcat ſingulariter ſcat ꝑ modū vnius ſed id qḋ ſcat pluraliꝛ̄ ſcat ꝑ modū plurīū modo ſignificata ꝑ modū vniꝰ et plurium ſunt oppoſita. oppoſita aūt non poſſunt ĩeſſe vni vt ḋr in poſtp̄dicamētis. ¶ Dico verū argumētū cōcludit ꝙ vtriuſqꝫ in littera non capitur collectiue ſed diuiſiue vt declaratum eſt in tertio notabili

Ar. Vndecio. Compatiuꝰ non regit abltm̄ igiꝛ̄. qꝛ regit gtm̄ ꝓbaꝛ̄. in iſta orōne Maioꝛ horū charitas. Dico ꝟm argūtū ꝯcludit ꝙ compatiuus ꝑtitiue tentus regit gtm̄. ſed compatiue tentus regit abltm̄. ⁊ hoc vult cōcluſio.

Ar. Duodecimo ⁊ vltio Suplatiuꝰ non regit gtm̄ pluralem nomis non collectiui ꝓbaꝛ̄ quia ſi ſic maxīe in iſta orōne leo eſt fortiſſimus lincum. ſed hoc non ꝓbatur vbicunqꝫ eſt regimē, ibi ē ꝯgruitas. ſed hec non eſt congrua leo eſt fortiſſimus lincū igitur maioꝛ eſt nota qꝛ regimen p̄ſupponit cōgruitatem vt dicit autoꝛ modoꝛum ſcandi. Minoꝛ eſt Alexandꝛi qui dicit. Congrua non eſt hec. leo eſt fortiſſimus lincum. ¶ Dico verum argumētum concludit ꝙ hec non eſt congrua leo ē fortiſſimꝰ lincū logicaliter. ſed bene eſt ꝯgrua grāmaticaliter. Ratḋ primi quia compatio logicalis requirit ꝙ res ꝯꝑate ſint eiuſdem ſpeciei. vt dicitur vij. phiſicoꝛū. modo leo et linx ſunt res diuerſarum ſpecierū. Rō ſcḋi qꝛ ſuperlatiuꝰ regit gtm̄ pluralem nominis non collectiui. ⁊ ergo eſt ꝯgrua grāmaticaliter

¶ Genera nominū quot ſunt? Quattuoꝛ. Que. Maſculinum vt hic magiſter. Femininū vt hec muſa. Neutrum vt hoc ſcamnū. Cōmune vt hic et hec ſacerdos. Eſt preter ea trium generum quod omne diciꝛ̄. vt hic et hec et hoc felix. Eſt ⁊ epichenū id eſt quod promiſcuum genus dicitur. vt hic paſſer. hec aquila. muſtela. miluus.

Vtrum tm̄ quattuoꝛ ſint genera noim

ſcꝫ maſculinum. feim. neutrū. et cōe. Pro intellectione queſtionis mote. ¶ Notandum primo. ꝙ genus nois deſcribitur ſic. Genus nomis eſt proprietas diſcretiua ſexus vel tanqꝫ diſcretiua ſexus vel mixtim ſe hñs vel p̄ncipalium duoꝛū abnegatiua. Pro cuius diōnis intelligētia habēda. Sciendū ꝙ triplex eſt genꝰ nomis. ſ. reale noiale ⁊ imaginariū. Reale eſt qḋ per diſcretionē ſexus ꝯgnoſcitur. et ſic dicimus noia ſignificantia res de ſexu maſculino eſſe generis maſculini. nomia vero ſignificantia res de ſexu femiō eſſe gnīs feminini. Et hoc genus tangitur in diffinitiōe cum diciꝛ̄. genus nois eſt ꝓprietas diſcretiua ſexus. Aliud aūt eſt genus noiale et eſt qḋ ꝯgnoſcitur ꝑ finales terminatiōes. ⁊ ſic dicimus ꝙ nomina terminata in vs ſunt gnīs maſculini. in a generis femĩ in um generis neutri. Tertium genus eſt imaginarium ⁊ eſt qḋ ꝯgnoſcitur a ſiꝉitudine alicuius ꝓprietatꝫ generis realis et ſic dicimus. hoc nomen lapis eſſe generis maſculini. non ideo quia ſignificat rē de ſexu maſculino. eo ꝙ in lapidibus non eſt ſexus. ſed quia ſignificat rem que habet in ſe ꝓprietatem gnīs maſculini. ſ. ledere pedem. ledere em̄ eſt agere. agere aūt eſt proprietas de ſexu maſculino. vñ dicitur lapis quaſi ledens pedem. Similiter hoc nomen petra eſt generis femĩ. non ideo quia ſcat rem de ſexu feminio. ſed ideo quia hoc nomen petra ſignificat rem que habet in ſe ꝓprietatem gnīs femĩ. ⁊ que imitatur ꝓprietatem generis feminini. ſ. pati diciꝛ̄ em̄ petra quaſi pedibus trita et hoc genus tangitur cum ḋr vel tanqꝫ diſcretiua ſexus. In p̄dicta ergo diōne tanguntur quattuoꝛ genera p̄ncipalia. maſculinū et feim tanguntur cum ḋr genus eſt ꝓprietas diſcretiua ſexus vel tanqꝫ diſcretiua ſexus. cōmune aūt genus tangitur cum ḋr. vel mixtim ſe habens. genus em̄ cōe deſignat qñqꝫ rem de ſexu maſculino qñqꝫ de ſexu femiō. vt dicetur inferius. Vltimo vero cum ḋr. vel p̄ncipalium duoꝛum abnegatiua. tangitur genus neutrū. genus em̄ neutrum abnegat maſculinū et feim genus vt dicetur inferius. ¶ Pro qua diōne latius intelligēda opoꝛtet intelligere q̄d ſit ſexus. vñ ſexus cōiter deſcribiꝛ̄ ſic. Sexus eſt ꝓprietas rerum animatarum vim generatiuam habentium ſcḋm q̄ꝫ vnum diciꝛ̄ pariens alterū vero generans. Diciꝛ̄ primo ſexus eſt ꝓprietas rerum aīatarum ꝓpter excludere res inanimatas in quibus nō reperitur ſexus. vt in lapidibus ſiꝉr per hoc excludit ſol et coꝛpora celeſtia. que licet faciunt ad gñationem. tñ non habēt ſexum. ḋr em̄. ij. phiſicoꝝ. Homo generat hoīem et ſol. Qꝛ aūt ſol et coꝛpa celeſtia non habent ſexum patet. qꝛ ſexus ſolum conuenit rebus aīatis. coꝛpa aūt celeſtia non ſunt aīata ſaltem aīa per inheſionē vt declaratur in phīca. Dicitur vltimo ſcḋm q̄ꝫ vnum ḋr generās aliud vero pariens. ꝓpter plantas. que q̄uis ſint aīate eo ꝙ habēt aīam vegetatiuā non tñ hñt ſexum. qꝛ vna non diciꝛ̄ generās ⁊ alia pariens. Qꝛ autē apud medicos vna herba diciꝛ̄ maſculus aliq̄ñ et alia feīa. hoc eſt improꝑe et ſimilitudinarie. vt in abꝛothono inueniꝛ̄ maſculꝰ et femīa. vt declarat Auicenna in. ij. libꝛo de ſimplicibus medicinis. Cognoſcitur aūt genꝰ nois duobus modis. Primo a priori. et hoc penes ſignificationē et ſic dicimus ꝙ nomia ſcantia res de ſexu maſculino ſunt generis maſculini vt iohēs. Noia vero ſignificantia res de ſexu feminino ſunt generis femĩ. Scḋo cognoſcitur genꝰ in nomie a poſteriori. et hoc pluribus modis. Primo per demonſtrationem. vt iſte hō in qua orōne homo eſt generis maſculini tantū. et abſolute poſitū eſt generꝭ cōmunis Scḋo cognoſcitur per relationem. vt homo currit qui moueꝛ̄ in qua orōne hō eſt generis maſculini tantum Tertio cognoſcitur per additionē adiectiui ad ſubſtantiuū. vt albus hō. Quarto per additionē econuerſo ſubſtantiui ad adiectiuū. vt felix vir. Quinto ꝑ terminationē vt dictū eſt. Sexto per prepoſitionem articuli. Illis em̄ nominibus quibus preponitur ille articulus hic. ſunt generis maſculini. quibus hec ſunt generis feminini. quibus hoc ſunt generis neutrius.

Notandū secūdo. ꝙ genꝰ nominis cōiter

describitur sic. Genus nois est ꝓprietas nomis attributa nomī aut rōne significationis vel ex vsu grammaticorum vt sibi ꝯgrue est preponibile vnum pronomē articulare vel plura. In qua diffinitione datur p̄mo intelligi ꝙ gn̄us noim aliqn̄ cognoscitur ex ſcatione vt dictum est supius. qn̄qꝫ vero cognoscit ex vsu grammaticorum. non eñ semꝑ potest ostendi ꝓprietas actiua vel passiua in noibus. sed sufficit ꝙ genus eorum est ex vsu grāmaticorū qui ꝓferebant noia talia sub tali vł tali genere vt patebit inferius. In qua dione scd̄o tangunt gn̄a noim. cum enim dicitur articulare vnū. tangitur masculinū feim neutrum ꝛ epichenum. noibus eñ illorum generum p̄ponitur vnū articulare tm̄. Cū vero dr̄ plura. tangitur genꝰ cōe om̄e et dubiū. nomibus eñ illorū generum p̄ponunt plura articularia. vt patebit ex dionibus sequentibus. ¶ Genus masculinū est ꝓprietas nois qua ſcat ſcatuꝫ suū sub ꝓprietate actiua. ſm quā ſcationē vel vsum grāmaticorū ei est preponibile vnū articulare ꝓnomē. s. hic. sub quo non est vtriusqꝫ sexus ſcatiuum. Et sic per illā pticulaꝫ excluditur genꝰ epichenū. licet eñ nomī epicheni generis preponitur tm̄ vnū articulare. s. hic vt hic passer. tn̄ hoc nomē nō est gn̄is masculini. quia sub illo articulo hic. hoc nomē passer ſcat vtrūqꝫ sexum. s. masculinū ꝛ feim. Cōiter autem describitur genus masculinum Genus masculinū est nomē cuius ſcatum capitur a ꝓprietate actiua ꝓprie vel similitudiarie Vel qd̄ habꝫ terminationē masculino generi ꝯuenientem Vel q2 in eius declinatōe preponitur ei vnum articulare ꝓnomē. s. hic. vt hic magister. ¶ Genus feim est ꝓprietas nois attributa nomī qua ſcat suum ſcatū sub ꝓprietate passiua. ſm quā ſcationē vel vsum grāmaticorum ꝯgrue sibi est p̄ponibile vnum articulare ꝓnomen scꝫ hec. sub quo non est vtriusqꝫ sexus ſcatiuū. Et hec vltima pticula similiter additur ꝓpter nomia epicheni generis quibus licet aliquādo p̄ponit hoc articłare hec. vt hec aquila. tn̄ nō sunt generis femi. q2 sub illo articulo. s. hec ſcant vtrūqꝫ sexum. s. masculinum et femininū Cōmuniter autē diffinitur sic. Genus feim est nomen cuiꝰ ſcatum capitur a proprietate passiua ꝓprie vel similitudiarie. vel quia habꝫ termiatiōem feminino generi ꝯuenientē. vel q2 in eius declinatiōe p̄ponitur vnum articulare ꝓnomen quod est hec. vt hec musa. ¶ Genus neutrū est ꝓprietas nois attributa nomini ea rōne qua significat ſcatum suū indifferenter se habente ad ꝓprietatē actiuam vel passiuam indeterminate vt animal. vel ab negante tam genus masculinū quā feim tam terminate ꝙ indeterminate vel lignum. Pro qua dione intelligenda nomen dicitur neutrius gn̄is dupliciter vel dr̄iter Aliqua eñ noia dicunt neutrius generis. quia abnegant vtrunqꝫ sexum tam determinate et indetermiate simł. ꝛ talia abnegant vtrumqꝫ sexum simul. ꝛ ponunt ꝓprietatē nō sexatam. vt lignū. Scd̄o noia dicuntur neutrius generis q2 abnegant vtrūqꝫ sexum solum determiate. licet nō indeterminate ꝛ gn̄aliter. sed vt indifferenter se habent ad vtrūqꝫ. vt anial. ¶ Sequit correlarie p̄mo ꝙ noia dicūtur neutriꝰ gn̄is dr̄iter. vt patet ex declaratiōe notabilis. ¶ Sequit correlarie scd̄o. ꝙ neutrum in ꝓposito non tenetur pure negatiue patet quia neutrum pure negatiue tentū valet tm̄ sicut nullus. et sic dicere aliquod esse neutrum genus. esset dicere nullū genꝰ. sed neutrum capit hic positiue aliqualiter priuat eñ masculinū et feminum genus et ꝓprietates sexus. tamē reliquit proprietatem aliquam in re que non est sexata. Et dicunt grāmatici ꝙ genus neutrum p̄uat masculinum ꝛ femininum. ꝛ ponit quandā dispositiōꝫ rei carentis sexu vt patꝫ in isto nomine scamnū. Vel genus neutꝝ cōiter describitur sic. Genus neutrum est cuius ſcatum nec capitur a ꝓrietate actiua nec passiua. sed abnegat vtramqꝫ proprietatem. vel quia habet termiationē neutro gn̄i ꝯuenientē. Vel quia in eius declinatione p̄ponitur vnū articulare. s. hoc. vt hoc scamnū. ¶ Pro diffinitione gn̄is cōis. ¶ Notandum ꝙ genus cōe capitur dupłr. Vno modo ꝓprie ꝛ sic distinguit

cōtra genꝰ om̄e. ꝛ epichenū. ꝛ isto modo non capitur hic. Ratio q2 genus omne et epichenum vt patet in textu comp̄henduntur sub gn̄e cōmuni vt dr̄ in notabili tertio. Scd̄o capitur genus cōe cōiter. vt sub se comp̄hendit genus om̄e et epichenū et sic genus cōe cōmuniter captū est duplex. Quoddā est genus commune vnius articularis tantum qd̄ scꝫ sub vno articulo comprehēdit vtrunqꝫ sexum. vt genus epichenū hoc eñ nomen passer sub isto articulo hic. ſcat masculum ꝛ etiam femellam. Aliud autem est genus cōe pluriū articularium. et hoc est duplex. Quoddā duorum tantū. et hoc est duplex. Quoddā eñ habet duo articularia copulatim ꝛ hoc vocatur genus cōe ꝓprie sumptū. vt hic et hec sacerdos. Quoddam aūt habꝫ duo articularia disiunctim et hoc vocat dubiū. vt hic aut hec dies. vt dicetur inferius. Quoddā aūt est genus cōmune plurium articulariū quam duorum. vt triuꝫ. et hoc vocatur omne. vt hic ꝛ hec ꝛ hoc felix. Cōmune genꝰ ꝓprie sumptum describitur sic. Est ꝓprietas nomis qua ſcat significatum suum sub ꝓprietate actiua ꝛ passiua simul ſm quam significationem vel vsum grammaticoꝝ ꝯgrue ei p̄ponuntur duo articularia cōiunctim. vt hic et hec sacerdos. Et non dr̄ genus cōe a cōitate essendi. q2 nulla res cōis est que esset masculꝰ et femella simul. sed dicit genꝰ cōmune a cōitate significandi. quia nomen cōis generis quandoqꝫ significat rem de sexu masculio. qn̄qꝫ rem de sexu femino. vt hoc nomē sacerdos qn̄qꝫ significat masculinū. qn̄ qꝫ femininū. iuxta eñ ritū gentiliū virgines et puelle fuerāt sacerdotes vt in templo veste dee puelle ministrabant et sacerdotes erant. Non est ergo hoc nomen sacerdos impositum in ordine religiōis christiane. q2 mulieres in ecclesia non sunt sacerdotes. sed est impositū ſm ritum et modū gentiliū. ¶ Cōiter autē describitur sic. genus cōe est genus. cuius ſcatum accipit tam a ꝓprietate actiua vel passiua sine abnegatione vtriusqꝫ ꝓprietatis. Vel quia habet terminationem noi cōis generis ꝯuenientē. Vel quia in eius declinatiōe p̄ponuntur duo articularia ꝓnomia copulatim. vt hic et hec sacerdos.

Notandum tertio ꝙ donatus in textu

volens ostendere genus om̄e ꝛ epichenum dicit. Est preterea trium generū quod omne dicitur. vt hic et hec ꝛ hoc felix. Est et epichenum id est qd̄ promiscuum dicitur. vt hic passer hec aquila mustela miluus. In qua littera pterea est vna dictō et est coniunctio conditionalis importans subdiuisionē generis communis. vt littera valeat tantum. p̄terea vel insuꝑ. ¶ Sciendum ꝙ genus cōmune est duplex. quoddam eñ est cōmune qd̄ habet tria articularia et hoc vocatur om̄e. et quoddam est genus cōmune vnius articularis tantum. qd̄ vocatur epichenum vel promiscuū genus. Si enim preterea in textu essent due dictiones donatus contradiceret sibiipi. eo ꝙ prius dixisset ꝙ genera nominum essent tantum quattuor et hic subiungeret adhuc duo scilicet omne et epichenum. ¶ Genus omne est proprietas nominis qua significat significatum suum sub proprietate tam actiua quā passiua vel abnegante vtramqꝫ. ſm quam significationē vel vsum grammaticorum ei preponunt tria articularia ꝓnomina cōiunctim. vt hic ꝛ hec ꝛ hoc felix. Et dicitur omne genus quia includit omnia genera principalia scꝫ masculinum femininum et neutrum. Vel genus omne est cuius significatum capitur tam a proprietate actiua q̄ꝫ passiua cum abnegatiōe vtriusqꝫ ꝓprietatis. Vel quia habet terminationem omni generi conuenientem. Vel quia in eius declinatione preponunt tria articularia. vt hic et hec ꝛ hoc. Ratio huius aūt quare ex masculino ꝛ feminino fit genus cōe. q2 ex actiuo ꝛ passiuo fit vnū. queadmodū ex materia et forma fit vnum masculinum aūt est actiuū ꝛ feim passiuū. Sꝫ ex masculino et neutro non fit vnuꝫ neqꝫ ex feio et neutro fit vnū. Rō q2 ex p̄uatiōe ꝛ habitu non fit vnū modo neutrū hꝫ se vt p̄uatio. masculinū vō ꝛ feim vt habitꝰ. Sequit correlarie ꝙ hic om̄e cū dr̄ hoc nomē est ois gn̄is. ois nō capit distributiue ptꝫ. q2 si aliqd̄ nomē esset ois gn̄is

capiendo oīs distributiue tunc etiā essent gnīs epicheni vel dubij.sed capitur om̄e
ꝓ illo cui preponūtur tria articularia scꝫ hic ⁊ hec et hoc.¶ Genus epicheni est pro
prietas noīs que ꝑcat significatum suū.hoc est sexum vtrūqꝫ sub vno articulo ratō
ne cuius ꝑcationis vel vsu grāmaticorū ꝯgrue tali noī ꝑponuntur vnum articula
re.et dr̄ epichenum ab epi qđ est sup̄ et cenon cōe quasi sup̄ cōe. Illud em̄ quod
nomen cōis gnīs significat sub duobꝰ articulis scꝫ hic et hec. hoc nomen epicheni
generis ꝑcat sub vno scꝫ hic vel hec.Quis aūt articulus sit ꝑponendꝰ nomini epi
cheni generis vt grāmatici dicunt hoc attendit̄ ex ꝑte vocis. Si em̄ noīa epicheni
generis hn̄t terminationem noīm masculini generis .vt us,vel er.tūc eis ꝑponitur
hic vt hic passer hic miluꝰ. Noīa aūt epicheni generis que hn̄t termiatonē noīm
femi gnīs illis preponitur hec.vt hec aquila.hec mustela. Secundo genꝰ epiche
num dr̄ genꝰ ꝯmiscuū q: scꝫ ꝯmiscet ⁊ comprehendit vtrūqꝫ sexum sub vno articu
lo.Cōmuniter autē describitur sic.Genus epichenum est nomen quod sub vno ar
ticulo vtrūqꝫ sexum scꝫ feim et masculinum ꝑcat. ¶ Sequit̄ correlarie primo ꝙ ge
nus epichenum cōprehendit sub genere cōi quo ad significationē sed quo ad vocē
sub gn̄e masculino et feminino.ptꝫ correlarium ex dictis.¶ Sequitur correlarie se
cūdo ꝙ hoc nomen corpus vel substātia non est epicheni generis.Rō q: nomē epi
cheni gnīs debet significare tm̄ res sexatas.modo corpus et substantia significant
res non sexatas.subā em̄ significat lapidem.lapis aūt non habet sexum.Etiam no
men epicheni generis debet significare rem vtriusqꝫ sexus adequate.modo substā
tia corpus non significant res sexatas adequate.sicut dictum est.¶ Sequitur cor
relarie tertio ꝙ nomia cōis generis non sunt epichena.licet ꝑcent rem vtriusqꝫ se
xus patꝫ.q: nomen epicheni generis ꝑcat sub vno articulo.cōis vero generis non.
¶ Sequitur correlarie quarto ꝙ hoc nomen luceus non est gnīs epicheni ptꝫ. q̄a
non significat rem sexatam.in piscibus em̄ non est sexus.in piscibus enim proprie
non est generatō per mixtionē seminis.sed potius ꝑ cōfricatiōez ¶ Sequit̄ corre
larie quinto ꝙ hoc nomen aīal nō est epicheni generis.licet ꝑcat masculum et fe
mellam sub vno articulo patet correlariū.q: nomen epicheni generis debet ꝑcare
rem vtriusqꝫ sexus determiate ⁊ positiue.mō anial ꝑcat indeteriate et abnegatiue.
ex quo est generis neutrius vt dictum est ante.¶ Sequitur correlarie sexto ꝙ do
natus dicens in textu.est preterea ⁊c̄.nō ꝯtradicit sibiipi.q: nō vult innuere ꝙ ꝑter
quattuor genera ꝑdicta essent ad huc plura genera.sed vult dicere ꝙ subdiuiden
do genus cōe adhuc erunt duo genera cōtenta sub cōi.scꝫ om̄e et epichenū quēad
modū dictum est supius.¶ Sciendū vlterius ꝙ dubiū genꝰ et etroclitū nō sunt ge
nera spēalia ab illis distincta. Pro quo notandum nomen dicit̄ dubij generis non
q: dubiū esset de eius gn̄e sed q: antiqui grāmatici nulla rōne cogente talia noīa
sub diuersis generibus ꝓferebāt.qn̄qꝫ sub masculino qn̄qꝫ aūt sub feminio.poste
riores vero grāmatici nolētes ꝯtradicere priorībꝰ.q: vt dr̄.i.celi.oportet patribus
credere.talia noīa sub illis sili̇ter generibꝰ posuerunt ⁊ dicebāt ea esse dubij gene
ris.vt hoc nomen dies in singulari est gnīs dubij.vnde et rōne illius ei in declinan
do preponunt̄ duo articularia disiunctim.vt hic aut hec dies. Dicunt em̄ grāmati
ci ꝙ dies sub masculino ꝑcat certum tempꝰ.sub feminino incertum.vn̄ dicunt. Di
cimus iste dies ostenso tꝑe certo . Incertum tempꝰ denotat illa dies. Talia autē
vt cōiter grāmatici dicunt sunt decem.ꝟsus. Margo dies cortex silex pantheraqꝫ
dāma. Finis cum clunis adeps forceps hec dubia sunt¶ Nomen autē dr̄ etrocliti
generis non ideo.q: genꝰ etroclitū esset spēale genus a gn̄ibus dictis distinctum
sed dicitur ideo etrocliti generis.quia reꝑitur ⁊ habet diuersitatem in genere sic ꝙ
in numero singulari reperitur in neutro genere.et in plurali sub genere masculino
vt patet in hoc nomine celum quod in singulari est generis neutrius . ⁊ in plurali
gnīs masculini. Vn̄ et dicuntur etroclita quasi diuersiclinea.dicitur em̄ etroclitum
ab etheron grece qđ est varium latine et clisis declinatio quasi nomē hn̄s varieta

tem in declinatione vel gn̄e vel alijs accidentibus. Fit aūt etroclisis plus proprie
quinqꝫ modis tm̄.ꝟsus. Clerice quinqꝫ modis etroclita noīa ponis . Celum vas
epulum locus et iupiter quoqꝫ iouis. Tn̄ cōiter grammatici ponunt octo modos
¶ Primus modus est genere tm̄.vt celum qđ in singulari est gnīs neutrius et in
plurali generis masculini.¶ Scđo declinatiōe tm̄.vt hoc nomē vas qđ in singu
lari est declinatōis tertie et in pl̄i scđe.¶ Tertio genere ⁊ declinatione . vt epulum
qđ in singulari est decliatiōis scđe.in plurali pme.sil̄r hoc nomē epulū in singula
ri est generis neutrius et in plurali generis femini.¶ Quarto fit etroclisis significa
tione tm̄.vt caro qđ in singulari nūero ꝑcat carnē hūanā.sed in pl̄i ꝑcat carnes cō
mestibiles.vt carnes aīalium.¶ Quinto fit etroclisis formatiōe casus tm̄.vt iupi
ter iouis.¶ Sexto ꝑ defectū in casibꝰ vt vis.hoc em̄ nomē in singulari non hꝫ om
nes casus.licet habeat in plurali. Vn̄ dixit alexander. Vis vimqꝫ dabit totum plu
rale tenebit.¶ Septimo fit etroclisis gn̄e ⁊ significatiōe.vt locus.hoc enim nomē
in singulari numero est generis masculini.in plurali generis neutrius sil̄r ꝭ nomē
locus in plurali ꝑcat aliud qꝫ in singulari.in plurali enim locꝰ ꝑcat climata vel ha
bitationes hominū.sed in singulari ꝑcat fundamentū argūti et sedem quō capitur
locus z topicorū cum dicimꝰ.locus iste tenet a ꝯcreto ad abstractum. Octauo fit
etroclisis gn̄e ꝑcatione et declinatiōe simul.vt ficus.ficus em̄ qn̄qꝫ est scđe declina
tionis.qn̄qꝫ quarte.qn̄qꝫ generis masculini.qn̄qꝫ femi.sil̄r diuersa ⁊ plura ꝑcat ꝟ
sus. Est ficus morbus est ficus fructus et arbor. Dicit̄ hic ficus pro morbo pro re
liquis hec. Noīa aūt que sunt etroclita in declinatione patent in his metris. Noīa
bis quinqꝫ dic quarte siue scđe. Laurus cum quercus pinus cornus quoqꝫ domꝰ
Et colus ⁊ ficus cātus vl̄ cetꝰ ⁊ ortꝰ. Nunqꝫ pma suū sed mutāt vltia sensum.

Notandum q̄rto et vltio ꝙ q: vt dictū

est ante oīs modus ꝑcandi ptis debet capi a mō essendi in re oportet ḡ ondere vn̄
capiat̄ genꝰ in noīe. vn̄ Notandū ꝑm autorē modorū ꝑcandi ꝙ in rebꝰ viuentibus
et sexatis reꝑiunt̄ due ꝓprietates ꝑcipue gn̄ales.scꝫ ꝓprietas agētis ⁊ ꝓprietas pa
cientis et licet in oībus rebus ex materia et forma cōpositis inueniant̄ he proprie
tates due.q: forme ꝓpriū est agere.materie vero pati.vt dr̄ z de gn̄atione . magis
tamē distincte ⁊ ꝑfecte ꝓprietas agentis et ꝓprietas pacientis vident̄ esse in rebꝰ
aīatis ⁊ sexatis.rōne cuius vnū dr̄ gn̄ans vt masculꝰ.reliquū vero vt femia pariēs
vn̄ et ꝓpter hoc antiqui genꝰ diffiniūt dicētes Genus est dicretio sexus id est genꝰ
est modus ꝑcandi noīs sumptꝰ a ꝓprietate actiua vel passiua. Que ꝓprietates
due in rebus sexatis magis distincte et ꝑfecte reꝑiunt̄. vn̄ sequit̄ ꝙ ab his ꝓprieta
tibus duabus sumit̄ genus in noīe. hec ille ¶ Vn̄ genus in cōi describit̄ sic ꝑm au
torem modorum ꝑcandi Genus est modus ꝑcandi noīs attributus noī mediante
quo sub ꝓprietate actiua vl̄ passiua cōsignificat ¶ Genus masculinū est modꝰ ꝑcā
di noīs attributus nomi mediāte quo sub ꝓprietate actiua consignificat vt vir la
pis ¶ Genꝰ feim est modus ꝑcandi noīs attributꝰ noī mediāte quo sub ꝓprietate
passiua consignificat vt ml̄r petra ¶ Genꝰ cōe est modꝰ ꝑcandi noīs attributꝰ noī
mediāte quo sub ꝓprietate vtraqꝫ determiate ꝑcat vt hō virgo ¶ Genus neutrū
est modus ꝑcandi noīs attributꝰ nomi mediāte quo sub ꝓprietate vtraqꝫ indeter
miate siue sub indifferentia ad vtrūqꝫ ꝑcat vt aīal lignū. Vn̄ subiūgit ꝙ aliqđ nom̄
dr̄ oīs gnīs.hoc cōpetit adiectiuis que genꝰ non hn̄t ex ꝓprietate rei . sed habent
ipm ex ꝓprietate rei substātie vn̄ et adiectiuū dr̄ oīs gnīs q: ei pōt adiungi substan
tiuum cuiuslibet generis vt felix De genere epicheno et dubio sufficienter dictum
est superius Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio rn̄salis Tm̄ q̄ttuor sunt gn̄a

in nomīe formaliter et specifice distincta ad se inuicem irreducibilia. scꝫ masculinū femininū cōe et neutrum. et hoc capiendo gen⁹ cōe cōmuniter. ¶ Dico notāter capiendo genus cōmune cōmuniter. vt scꝫ compꝛehēdit sub se omne et epichenum. qꝛ si genus cōmune capetur ꝓprie vt distinguitur cōtra omne et epichenū. essent plura genera q̄ꝫ quattuoꝛ vt declaratū est superius. ¶ Dico siľr in cōclusiōe ꝙ quattuoꝛ sunt genera in noīe ꝫm diuisionē mediatā. qꝛ ꝫm diuisionē immediatam solū essent duo. Oīe em̄ genus noīs vel est certum vel incertum. Si certū hoc est dupliciter. aut simplex aut compositū. Si simplex hoc est tripľr aut ꝫcat sub ꝓprietate actiua et sic est masculinū. aut sub ꝓprietate passiua sic est femininum. aut abnegat vtrūqꝫ et sic est neutrū. Si aūt ē compositū hoc est dupľr Uel ei ꝑponunť tria articľaria sic est oīe. vel duo tm̄. et sic est cōmune. Si aūt est incertū hoc est dupliciter. aut rōne sexus sic est epichenū. aut rōne autoꝛitatis sic est dubium.

Ar. Primo. Tm̄ duo sunt gn̄a in nomīe igiť ꝓbať. sicut est in natura sic dꝫ esse in arte. sed in natura solū duo sunt gn̄a igiť etiā in arte Maioꝛ. qꝛ ars imitatur naturā vt dꝛ 2 phicoꝝ. Mioꝛ est Prisciani quito maioꝛis cum dicit duo sunt gn̄a que nouit natura masculinū ꝛ feim ¶ Dico verū argn̄tū concludit ꝙ duo sunt gn̄a que nouit natura. i. que in mēte accipiunť a discretione sexus. pn̄t tm̄ esse plura que non capiunť in mente a discretiōe sexus. vt neutrū ꝛ cōe.

Ar. Secundo. Aliqđ est nomen qđ nullius est generis. ꝓbatur. qꝛ hoc nomē wissa. ꝓbatur. maxime masculini generis. sed hoc non ꝓbatur. qꝛ sequiť bene. omne nomen terminatum in a exceptis excipiēdis est gn̄is femi. sed wissa est nomen terminatum in a exceptis excipiendis. ergo wissa est gn̄is feminini. tenet ꝯn̄a in darij. maioꝛ et minoꝛ sunt note. ¶ Dico ꝙ hoc argūtū non est i darij. qꝛ maioꝛ est ypothetica. et nō kathegoꝛica. ad darij aūt requiriť ꝙ maioꝛ debꝫ esse kathegoꝛica. est em̄ regula cōis in logica. gerundia termīata in do faciūt propositionē ypotheticā. similiť ablti positi in designatiōe cōsequentie. qđ hic ꝯtingit cum dicitur exceptis excipiendis.

Ar. Tertio. Neutrū genus non est gen⁹. igiť non sunt q̄ttuoꝛ gn̄a noim. Añs ꝓbatur. Nullū genus non est genus. sed neutrū genus est nullū gen⁹. igiť Maioꝛ. qꝛ illud qđ est nihil non est genus. Mioꝛ. qꝛ neutrū est signū negatiuū et vꝫ tm̄ sicut nullum vel nullū illoꝝ. ¶ Dico ꝫm argn̄tū ꝯcluderet. si neutrū hic capetur pure negatiue. sed debet capi positiue vt dictum est supꝛius.

Ar. Quarto. Aliqđ est nomē qđ nulli⁹ est gn̄is ꝓbať. qꝛ hoc nomē deitas nulli⁹ est gn̄is. ꝓbať qꝛ maxie ꝙ esset feīni. sed hoc nō. ꝓbať genus nominis habet siľitudinē et originē a modo essendi. sed in re ꝫcata ꝑ hoc nomē deitas nō est mod⁹ essendi feīne⁹. ꝛ ꝓprietas passiua igiť nō gen⁹ femi. Maioꝛ est nota. Minoꝛ qꝛ deitas ꝫcat deū. in deo aūt nō est ꝓprietas passiua sed maxie actiua vn̄ dꝛ. i. metha. Deus oib⁹ videť causare esse. modo causare esse est agere ¶ Dico verum argn̄tū ꝯcludit ꝙ licꝫ hoc nomē deitas non ꝫcat rem sub ꝓprietate passiua ꝫm se sufficit tn̄ ꝫm imaginationē nr̄am. nos em̄ imagiamur deū pati ab oꝛōnibus ꝛ petitiōib⁹ nr̄is quas suscipit. modo recipere est pati.

Ar. Quinto. Hoc nomē sacerdos non est gn̄is cōis igiť. ꝓbatur nomē cōis generis debet ꝫcare masculum et etiā femellā. sacerdos aūt solum ꝫcat masculum. quia solū masculi sunt sacerdotes. ¶ Dico ꝫm argn̄tū cōcludit. ꝙ hoc nomē sacerdos solū ꝫcat masculum ꝫm religionē cristianā. sed nō est impositū ꝫm ritū religiōis cristiāe. sed ꝫm ritum gentiliū in q̄ etiā ꝟgines ꝛ mulieres erāt sacerdotes vt dictū est supꝛius Uel alij dicunt ꝙ sacerdos. vno mō dꝛ quasi sacras cōficiēs et est gn̄is masculini tm̄. sed qn̄ dꝛ sacra dans vel docēs tūc est generꝫ cōis qꝛ mľier etiā pōt dare sacra vt baptismū tpe necessitatꝫ. siľiter pōt docere. licet non aperte in ecclesia. qꝛ Paulus apľus hoc ꝓhibuit. tamen pōt docere in loco priuato. prima solutio est melioꝛ.

Ar. Sexto. Aliquod est nomen quod nullius est gn̄is ꝓbatur. hoc nomē causa. ꝓbať. Non femi probať. oīe gen⁹ debet capi a ꝓprietate rei. sed hoc nomē causa ꝫcat sub ꝓprietate actiua igiť est gn̄is mascľini. Maioꝛ est nota. mioꝛ qꝛ causa agit ꝛ ꝓducit effectū. causa em̄ est ad quā sequitur effectus modo ꝓducere est agere ¶ Dico verū argn̄tū ꝯclu. ꝙ nō semꝑ gen⁹ capiť a modo essēdi sed sufficit ꝙ vt in pľimū ꝛ sic i isto noīe causa sumiť a terminatione. similiter in hoc nomīe fistula. ꝛ autoꝛ modoꝛum ꝫcandi intelligitur vt in plurimū.

Ar. Septimo. Nullum est genus cōe igitur ꝓbať. nulla res est cōis igitur nľlum est genus cōe. tenet ꝯn̄a a superioꝛi negato ad inferius añs est Boecij in libro de vno ꝛ vnitate dicentis. Oīe qđ est ideo est qꝛ vnū nūero est modo vnū nūero ꝛ singľare ꝯuertunť. vt dꝛ. iij. metha. ¶ Dico verum argn̄tum cōcludit ꝙ genus cōmune non dꝛ cōmune ratione modi essendi sic ꝙ esset res cōmunis. sed dꝛ cōmune rōne modi ꝫcandi quia qn̄qꝫ ꝫcat rem de sexu masculino. qn̄qꝫ de sexu feminino vt dictum est superius.

Ar. Ultimo. Autoꝛ ꝯtradicit sibiꝑpi igitur ꝓbatur. quia prius dixit ꝙ tm̄ quatuoꝛ essent genera noim. ꝛ postea dicit in textu ꝙ adhuc ꝑter illa sunt oīe et epichenū. ¶ Dico verū argn̄tū ꝯcluderet si ꝑterea in textu essent due dictōes. ꝫ est vna. Nō vult ergo donat⁹ dicere ꝙ adhuc essent plura genera q̄ꝫ quattuoꝛ. ꝫ vult dicere ꝙ subdiuidendo genus cōmune adhuc sunt duo. scꝫ oīe ꝛ epichenum que continentur sub genere cōmuni vt dictum est supꝛius.

¶ Numeri noim quot sunt? Duo. qui. Singľaris vt hic magister. Pluralis vt hij magistri.

Utrū tm̄ duo sint nūeri in noīe scꝫ singularis et pluralis.

Pro intellectiōe q̄stiōis mote. ¶ Notandū ꝑmo ꝙ nūerus noīs describitur sic. Nūerus est ꝓprietas noīs attributa nomi ea rōne qua ꝫcat ꝫcatuꝫ suū singľariť. hoc est per modū vnius vel per modū pluriū. Pro cuius diffinitionis intellectu. Sciendū ꝙ primo diciť in diffinitiōe nūeri. nūerus est ꝓprietas nominis. ad innuendū ꝙ nūerus est accn̄s noīs. omnis em̄ ꝓprietas est accn̄s illius cuius est ꝓprietas. Et sic hec ꝑticula ꝓprietas nomis poniť loco generis. ¶ Dico secundo in dione qua mediante ꝫcat ꝫcatū suū singľariť vel pľr. vbi tangiť duplex numerus scꝫ singularis et pľis. Nūerus singľaris est ꝓprietas noīs attributa noī ea ratione qua ꝫcat ꝫcatū suū per modum vnius vt hoc nomē homo. est singľarꝫ numeri. qꝛ ꝫcat ꝫcatū suū per modū vnius. sic siľr hoc nomē iohes est singularis numeri. q̄a ꝫcat ꝑ modū vni⁹. Illa aūt dcō dꝛ ꝫcare in ꝓposito per modum vnius cui vel eius determīabili ꝯgrue ꝑponiť vn⁹ vel vna vel vnum ꝫm exigentiam congruitatis. vt bene dicitur vnus homo. vnus iohes. ¶ Dico notanter vel eius determinabili ꝓpter nomia adiectiua quibus non ꝯgrue ꝑponitur vnus vna vľ vnum similr sinkathegreumatibus. quia non ꝯuenienter dr̄. vnus albus. sufficit tn̄ ꝙ ei⁹ determinabili. s. hō ꝑponitur ꝯuenienter vnus. qꝛ bn̄ diciť vn⁹ hō. sic siľr licet huic sinkathegreumati. oīs non preponiť vnus qꝛ inepte diciť vnus oīs. tn̄ eius determinabili. s. hō ꝯgrue ꝑponiť vnus. ¶ Sciendū est etiā ꝙ nūerus singularis et qualitas ꝓpria dn̄t. licꝫ ambe ꝫcant ꝑ modū vnius. hn̄t em̄ se vt supꝛius et inferius. nūerus singularis est supꝛius. qualitas ꝓpria inferi⁹. omne em̄ nomē ꝓprie qualitatis est singularis nūeri. dn̄t ergo qualitas ꝓpria et nomē singľaris nūeri. quia nūerus singularis ꝫcat per modū vnius grāmaticaliť quia nomi singularis numeri vel eius determinabili ꝯgrue ꝑponiť vnus vna vel vnum ꝫm exigentiā cōgruitatis. Sꝫ nomen ꝓprie q̄litatis ꝫcat ꝑ modū vni⁹ logicaliter. qꝛ supponit ꝓ vno tm̄ et nō ꝓ pluribus saltem vniuoce. vt determinatū est circa q̄litatē ꝓpriam Nomen

aũt ſingularis nũeri nõ ſemꝑ ſupponit ꝓ vno tm̃.vt cum dico.oĩs hõ currit.homo eſt ſingularis nũeri et ſupponit pro quolibet hoĩe ꝓ quo diſtribuit. Aliqñ tamen nomen ſingularis nũeri etiã ſupponit ꝓ vno tm̃.vt iohes currit.iohes enim ſupponit diſcrete. Supponere aũt diſcrete eſt ſupponere pro vna re tantũ.

Notãdũ ſcđo ꝙ nũerus pluralis deſcri

bitur ſic. Eſt ꝓprietas nominis attributa noĩ ea rõne qua ſ̄cat ſ̄catũ ſuũ pluraliter hoc eſt ꝑ modũ pluriũ. Illa aũt dictio in ꝓpoſito dr̃ ſ̄care ꝑ modum plurium cui vel eius deteriabili congrue ꝑponitur plures vel plura ſm̃ exigentiã congruitatis vt bene dicitur plures hoĩes.ſilr̃ ↄgrue dr̃ plura aĩalia. ¶ Dico notanter vel eius determiabili q: aliqñ noĩ pluralis numeri nõ cõueniẽter ꝑponitur plures vel plura.ſufficit tñ ꝙ eius deteriabili.vt adiectiuis.ſilr̃ ſinkathegreumatibus non cõueniẽter ꝑponitur plures vl̃ plura.ſufficit tñ ꝙ eius determiabili quemadmodum dictum eſt circa nũerũ ſingularẽ. Nũerus aũt pluralis.et qualitas appellatiua differunt ſicut ſupius ⁊ inferius.nũerus em̃ pl̃is eſt inferius.⁊ q̃litas appellatiua ſuperius.oĩe em̃ nomẽ pl̃is nũeri eſt appellatiue q̃litatis.ſed non ecõuerſo oĩe nomẽ appellatiue q̃litatis eſt pl̃is nũeri.vt hõ eſt appellatiue q̃litatis et non eſt ſinglaris nũeri. Vñ licet tam nomẽ appellatiue q̃litatis ꝗ̃ pl̃is numeri ſ̄cant ꝑ modũ pluriũ.nõ tñ eodem modo.q: nomẽ pl̃is nũeri ſ̄cat ꝑ modum pluriũ grãmaticaliter.q: ei vl̃ ei⁹ determiabili cõgrue ꝑponit plures vel plura. vt dictum eſt.ſed nomẽ appellatiue qualitatis dr̃ ſ̄care ꝑ modum pluriũ logicaliter. q: ſupponit ꝓ pluribus per modum pluriũ.vt dictum eſt circa qualitatem appellatiuam.

Notandũ tertio ꝙ nũerus ſm̃ priſcia

num quinto maioris ſic deſcribit. Numerus eſt forma dictionis que diſcretionem quantitatis facere põt. Quã dioñẽ Petrus helye ſic declarat in cõmento. Nũerus em̃ eſt forma dcõnis.i.deteriatio dcõnis. Dicitur aũt rõnabilit̃ termiatio dcõnis eius forma.ſicut em̃ res phiſice diſtinguuntur per formas vt dr̃.vij.metha.forma eſt que ſepat et diſtinguit.ſic dcões diſtinguunt ꝑ termiationes finales. Unde et dixit Ariſto.in p̃ntis ꝙ abſtractũ et concretũ ſ̄cant idem formalit̃.ſed differũt ſolo caſu.i.finali termiatione. Dicitur ſcđo in dioẽ.que diſcretionẽ quãtitatis facere poteſt.i.per quam cognoſcitur an dcõ ſ̄cat vnũ vel plura.vt cum dr̃.hõ.ex illa termiatiõe cognoſcit̃ ꝙ homo eſt ſinglaris numeri.ſed cũ dr̃ hoĩes.ex illa termiatõne cognoſcitur ꝙ hoĩes eſt pl̃is numeri. ¶ Sequitur correlarie p̃mo. ꝙ hec conſequentia nõ valet hoc nomẽ ſ̄cat vnũ.igitur eſt ſingularis nũeri.pꝫ de iſto nomine athene. ¶ Sequit̃ correlarie ſcđo ꝙ hec ↄña non valet.hoc nomẽ ſ̄cat plura. ergo eſt pluralis nũeri.patꝫ de iſto nomie hõ. Sed ſic eſt arguẽdum hoc nomẽ ſignificat vnum ꝑ modũ vnius.ergo eſt ſingularis nũeri.ſimilit̃ hoc nomen ſ̄cat plura ꝑ modũ pluriũ.ꝗ eſt pluralis nũeri. ¶ Sequit̃ correlarie tertio. ꝙ licet iſta nomina gens plebs populus ſ̄cant plura.hoc tñ eſt per modum vnius.cum quodlibet illorum ſtat pro vno ente aggregatiue vno. ¶ Sequitur correlarie quarto.ꝙ differentia eſt inter nomen collectiuũ et nomẽ pl̃is nũeri.q: nomen collectiuũ eſt quod in ſingulari nũero ſ̄cat multa vel plura ꝑ modum vnius.vnde iſta dictio ſm̃ aliquos ſ̄cat ꝑ modum vnius que ſic ſe habet ꝙ ad veritatem ꝓpõnis in qua ponit̃ ſufficit veritas vnius ſingularis.vt poſito ꝙ ſolus vnus hõ ſit in mundo. hec eſt vera hõ eſt.q: ſequit̃ bene.iohes eſt.ergo homo eſt.tenet ↄña ab inferiori ad ſupius.ſilr̃ poſito ꝙ ſolũ vna gens ſit.hec eſt vera gens eſt.q: ſequitur bene. iſta gens eſt.ergo gens eſt.tenet ↄñtia ab inferiori ad ſupius. Sed nomen pluralis numeri ſignificat plura ꝑ modum plurium.vt hoĩes gentes.vñ illa dictio dr̃ ſ̄care ꝑ modum pluriũ que ſic ſe hꝫ ꝙ ad veritatẽ ꝓpõnis in qua ponitur non ſufficit veritas vnius ſingularis.vt poſito ꝙ ſol⁹ vnus hõ ſit in mũdo.tunc eſt falſa.homĩes ſunt. eo ꝙ hec eſt falſa.ſortes eſt homines. q: ſortes eſt vnus homo. Silr̃ poſito ꝙ vna natio ſit in mundo.tunc hec eſt falſa.gentes ſunt q: hec dictio gẽtes ſupponit ꝓ pluribus nationibus. ¶ Sequit̃ correlarie quinto.ꝙ noĩa indeclinabilia ſm̃ ſe nõ hñt nũerũ ſed neutrũ recipiunt ex additiõe dcõnum ſinglaris vel pluralis nũeri. Cũ em̃ dico vnus neqꝫ.hoc nomẽ neqꝫ eſt ſingularis. Cũ vero dico plures neqꝫ tunc eſt pluralis nũeri.

Notandũ quarto et vltio ꝙ quia dictũ

eſt ante ꝙ oĩs modus ſ̄candi in grãmatica debet ſumi a ꝓprietate ⁊ modo eſſendi in re. Pro quo intelligendo. Sciendũ eſt ſm̃ autorẽ modorũ ſ̄candi. ꝙ nũerus realis qui eſt in rebus extra aĩam ſm̃ intentiõem Boetij in arithmetica ſua deſcribitur ſic. Numerus eſt multitudo ex vnitatibus ꝓfuſa vel ꝓueniẽs.vt ſex eſt multitudo proueniens ex ſex vnitatibus coniunctis. Duplex aũt ẽ vnitas.quedam eſt vnitas que eſt principiũ nũeri formalis ⁊ eſt indiuiſa rei entitas.et ab illa vnitate ens dr̃ vnum id eſt indiuiſum.⁊ ab illa vnitate ſumitur multitudo et nũerus formalis vel eſſentialis.et eſt ꝑ quem nũeramus eſſentias ⁊ naturas rerũ.dicim⁹ em̃ tres anguli.q̃ttuor anguli. Alia aũt eſt vnitas q̄ eſt pricipiũ nũeri materialis. ⁊ eſt indiuiſa rei continua a qua cõtinuũ dicit̃ vnũ.vt linea nõ interciſa vel non indiuiſa dr̃ vnum quia eius partes ſe ſimul tenent et illa vnitas ſepius reiterata eſt principium numeri materialiter.qui oritur ex diuiſione ↄtinui quo nũerant̃ indiuidua gñabilia ⁊ corruptibilia.dicim⁹ em̃ quattuor lapides.ſex hoĩes. In vtroqꝫ autem nũero reperiuntur due ꝓprietates gñales.ſ.ꝓprietas indiuiſibilitatis que conuenit rei rõne vnitatis et ꝓprietas diuiſibilitatis que cõuenit rei rõne multitudinis que ab vnitate cauſatur et ab iſtis duabus ꝓprietatibus accipit̃ numerus noĩs qui eſt modus ſ̄candi accidentalis. Nũerus ergo noĩs ſm̃ autorem modorum ſ̄cãdi deſcribitur ſic. Eſt mod⁹ ſignificandi noĩs mediãte quo ipſum ꝓprietatẽ indiuiſibilitatis que eſt ꝓprietas vni⁹.vel ꝓprietatẽ diuiſibilitatis que eſt ꝓprietas multitudinis conſignificat. Nũerus ſinglaris eſt mod⁹ ſignificandi nomis conſignificandi rem ſub ꝓprietate indiuiſibili que eſt ꝓprietas vnius.vt homo. Nũerus pluralis eſt mod⁹ ſ̄cãdi noĩs ↄſ̄candi rem ſub ꝓprietate diuiſibili que eſt ꝓprietas multitudis.vt hoĩes aĩalia. Iſtis notabilib⁹ ſic ſtantibus eſt.

Concluſio reſpõlis. tm̃ due ſunt nume

ri in noĩe ſpecifice ⁊ formalit̃ diſtincti noĩm in vtroqꝫ nũero declinabiliũ.ſ. ſingularis.vt hic magiſter.pluralis vt hĩ magiſtri. ¶ Dico noĩm in vtroqꝫ numero declinabiliũ.ꝓpter noĩa que carẽt aliquo nũero que nõ declinant̃ in vtroqꝫ numero. vt noĩa ꝓpria ſilr̃ iſta noĩa athene.thebe vt patebit.

Ar. Primo. Plures ſunt numeri noĩm ꝗ̃ duo igit̃.ꝓbatur.q: nũerus dualis etiam eſt numerus vt pꝫ ꝑ Priſcianũ quĩto maiorꝫ.igit̃ erũt tres nũeri in noĩe. ¶ Dico ꝙ nũerus dualis comꝑhendit̃ ſub plurali.q: quicq̃d excedit vnitatẽ cõputandũ eſt ſub pl̃itate.et ille dcões ſm̃ Priſcianũ dicunt̃ dualis nũeri que ſignificant duas res.vt biuiũ.duo.

Ar. Secundo. Aliqđ eſt nomen qđ nullius eſt nũeri. ꝓbat̃ de iſto noĩe vigitivnus. Non pluralis ꝓbat̃ nullũ nomẽ ſcđe declinatiõis in pl̃i terminatur in us.modo vigintiunus eſt ſcđe declinationis.etiam ſi eſſet pluralis numeri.tunc gtũs pluralis in nominibus ſcđe declinatiõis termiaretur in ius ⁊ dtũs in i que oĩa ſunt incõuenientia. Sed ꝙ non ſit ſingularis nũeri.quia oĩa noĩa nũerabilia excepta hac dictiõe vnus vna vnũ ſunt pl̃is numeri. ¶ Dico ꝙ hoc nomen vigintiunus eſt pluralis nũeri.⁊ dicatur ↄſiter ꝙ gtũs pluralis in noĩbus ſecunde

declinationis non terminatur in ius et dtũs in i. verum est in nominibus scd̃e declinationis simplicibus. sed in his que cõponunt ex diuersis dcõnibus numeralibus nõ oportet hoc esse verum. Et declinatur. Et pluraliter ntõ hij vigintiunꝰ hec vigintiuna. hoc vigintiunũ. Gtõ horũ vigintiunius. harũ vigintiunius. hoꝝ vigintiunius Datiuo his vigintiuni. Accusatiuo hos vigintiunum. has vigintiuna hoc vigintiunũ. Uocatiuo o vigitiune vigintiuna. vigintiunum. Abltõ ab his vigintiuno in feĩo vigitiuna. in neutro. vigintiuno. Johẽs tñ Januẽsis ponit duas regulas de istis noĩbus. vigintiunũ vigintiduo cuius nũeri sint. Pria qñ subm̃ p̃cedit talia noĩa tunc sunt pl̃is numeri. vt habeo denarios vigintiunum. Scd̃a regula qñ substantiuũ sequit̃ talia noĩa tunc sunt singl̃aris nũeri. vt vigintiunũ denarios habeo. hic vigigintiunũ est singularis nũeri.

Ar. Tertio aliqd̃ est nomẽ qd̃ nulliꝰ est nũeri. patet de istis nominibus athene thebe que nullius sunt nũeri. Non singularis patet. qꝛ cõiter grãmatici dicũt ꝙ athene thebe sunt pl̃is nũeri tm̃. Sed ꝙ non pl̃is patet. qꝛ sunt nomia ꝓpria. modo noĩa ꝓpria carent pl̃i nũero. Sil̃r ꝯcedimꝰ istã tanq̃ꝫ congruaꝫ athene est pulchra ciuitas. venetie est fortꝫ ciuitas. qd̃ tñ nõ esset si essent pluralis numeri patet qꝛ alias suppositũ et appositũ discõueniũt in nũero. ¶ Dico verum argũtũ ꝯcludit ꝙ athene thebe sunt singularis nũeri quo ad ſcationẽ. quia tantũ vnam rem ſcant. s. vnam ciuitatẽ. licꝫ quo ad vocem sint pl̃is nũeri. Uel dicenduꝫ ꝙ quo ad cõtinẽs sic sunt singularis nũeri. sed quo ad contenta pl̃is. vt dt̃ Joannes Januẽsis. ¶ Sequit̃ correlarie p̃io ꝙ hꝫ est ꝯgrua. athene est pulchra ciuitas ꝛ licet suppositũ ꝛ appositũ discõueniunt quo ad vocẽ tñ ꝯueniũt quo ad ſcationẽ ¶ Sequit̃ correlarie scd̃o ꝙ hec ꝯñꝫ nõ valet. athene est pl̃is nũeri quo ad vocem ergo ẽ pl̃is nũeri. qꝛ arguit̃ a diffinito ſm q̃d ad dcõeꝫ simpl̃r. ¶ Sequit̃ correlarie tertio. ꝙ alexander dicens. Et debet doctas bonus ire scholaris athenas. indicat nũerum huiꝰ nomis athenas quo ad vocem. sed quo ad ſcationem indicãdo deberet dici doctam athenam.

Ar. Quarto. Plures sunt nũeri in noĩe q̃ꝫ duo igit̃ ꝓbat̃. qꝛ aliquis est nũerꝰ certus. vt magister aliquis incertus. vt magr̃i hec em̃ dcõ magistri indifferenter potest esse singularis vel pluralis nũeri. ¶ Dico ꝟm argumentũ cõcludit ꝙ nũerus certus cõphendit̃ sub singulari. sed incertus sub plurali.

Ar. Quinto. Aliqd̃ est nomẽ qd̃ nulliꝰ est nũeri ꝓbat̃. de istis noĩbus ois nullus ꝙ non singularis. qꝛ nomen singularis nũeri ſcat ſcatũ suũ. vt vnũ sed ois nullꝰ sil̃iter alia sinkathegreumata nihil ſcant. sed solũ cõsignificant. ¶ Dico verũ argumẽtũ ꝯcludit ꝙ licet sinkathegreumata nihil ſcant capiendo significare ꝓprie. sed cõmuniter bene significant.

Ar. Sexto. Aliqua sunt noĩa que nulliꝰ sunt nũeri ꝓbat̃. qꝛ nomĩa collectiua nullius sunt numeri qꝛ nõ singularꝫ probat̃. qꝛ ſcant plura. g̊ sunt pl̃is nũeri. tenet ꝯñꝫ. qꝛ dictio pluralis nũeri ſꝫcat plura. Añs patꝫ. qꝛ ideo dicunt̃ collectiua qꝛ significant multa. ¶ Dico licet noĩa collectiua ſcant plura nõ tamen ꝑ modum plurium. vt hic capitur significare per modũ pluriũ. nec etiaꝫ valet ista ꝯñꝫ. hoc nomen ſcat plura ergo est pluralis numeri. quia alias q̃libet terminꝰ cõmunis esset pluralis nũeri.

Ar. Septimo. Nũerus singularꝫ nõ est nũerus. igit̃ ꝓbat̃. qꝛ nũerus singularis ꝛ vnũ equipollẽt. eo ꝙ dictio singl̃aris nũeri ſcat ꝑ modũ vniꝰ sed vnitas in arithmetica non est numerus sed p̃cipiũ numeri. vt dicit Boetius in arithmetica sua. ergo sil̃iter in grãmatica nũerus singularis non est nũerꝰ. ¶ Dico ꝟm argũtũ ꝯcluderet si nũerus singl̃aris et vnũ equale ſcarẽt vnitatẽ tũc bene equipollerent. modo nũerus singl̃aris aliter ſcat vnitatẽ et aliter vnum. quia vnũ ſcat vnitatem ratione ſcationis primarie ꝛ ratione impositionis. dictio autem singularis numeri significat primarie substantiam et connotat illã esse vnã vl̃ plures

Etiam differunt in isto. qꝛ vnũ ſcat vnitatẽ ſcatiõe eẽntiali. ſꝫ nũerus singl̃arꝫ ſcat vnũ ſcatiõe accñtali ꝯueniũt tñ in isto. qꝛ sicut vnitas p̃cedit nũerũ et oẽs nũeros. sic sil̃r nũerus singularis p̃cedit pluralem.

Ar. Ultio. Nũerus nõ est accñs nois ergo. nulla forma dictionis est accñs. numerꝰ est forma dcõnis. ergo. Maioꝛ est nota. qꝛ forma est p̃cipiũ eẽntiale intrinsecũ rei. i. phicoꝝ. Mioꝛ est Prisciani q̃nto maioꝛꝫ q̃ dt̃ ꝙ nũerus est forma dictiõis. ¶ Dico ꝟm argñtũ ꝯcluderet ꝙ forma eẽnalis nõ est accñs. vt aĩa hois. sed forma accñtalis põt esse accñs. vt albedo respectu sortis. ꝛ sic numerus est forma accñtalis dictiõis.

¶ Figure noim quot sunt? Due. Que? Simplex vt decẽs potens. Composita vt indecẽs. impotens. Quot modis noĩa cõponunt? Quattuoꝛ. Quibꝰ? Ex duobꝰ integris vt suburbanꝰ. Ex duobus corruptis vt efficax municeps. Ex integro et corrupto. vt ineptus. insulsus. Ex corrupto et integro. vt nugigerulus. Aliquãdo ex q̃plur ibus vt inexpugnabilis. imperterritus.

Utrũ tm̃ due sint figure nominũ scꝫ simplex ꝛ cõposita.

Et vtrũ noĩa tm̃ cõponantur quattuoꝛ modis. Pro intellectione questiõis mote. ¶ Notandum est primo. ꝙ hec questio duo querit. primo querit vtrum tm̃ due sint figure in nomine. s. simplex ꝛ cõposita. scd̃o querit vtrũ nomina cõponant̃ tm̃ quattuoꝛ modis. Pro ꝑte p̃ma questiõis intelligẽda. figura nomis cõiter diffinit̃ sic. Est ꝓprietas nois attributa noi ea rõne qua ipm est diuisibile vl̃ nõ diuisibile in duas vel in plures ꝑtes intelligibiles p̃oris sensus capaces. In q̃ diõne duplex tangit̃ figura simplex ꝛ cõposita. Figura simplex est quedã ꝓprietas attributa noi ea rõne qua ipm non est diuisibile in duas vel in plures ꝑtes intelligibiles p̃oris sensus capaces. Et dicit̃ simplex nõ ideo qꝛ nomẽ illiꝰ figure nõ esset cõpositũ. sed ideo qꝛ dcõ illiꝰ figure nõ est diuisibilis in pl̃es ꝑtes ſcatiuas. dictio em̃ simplicis figure bñ diuidit̃ in pl̃es ꝑtes. sed ille nõ sunt ſcatiue. s. a se ꝛ a sibi similĩ. ꝑtes em̃ dcõnis simplicꝫ figure pñt esse ſcatiue suꝑpsius ꝛ sibi sil̃is. hoc em̃ est naturale cuilibet rei ꝛ voci ſcare se et suũ simile.

¶ Figura composita est quedam ꝓprietas nomis attributa nomi ea ratione qua ipm est diuisibile in duas vel in plures partes significatiuas et intelligibiles prioris sensus capaces. vt municeps quod diuidit̃ in munus ꝛ capiẽs. ¶ Sequit̃ correlarie. licet hoc nomẽ municeps non diuiditur in plures ꝑtes ſcatiuas ſm se suffi eit tamẽ ſm eorum integra et perfecta. Ad nomen aũt composite figure vt cõiter dꝛ requiruntur quattuoꝛ cõditiões. Prima ꝙ nomẽ cõposite figure dꝫ esse dictio polisyllaba. ita ꝙ sit diuisibilis in plures ꝑtes ſcatiuas. et ergo nulla dcõ monasyllaba ẽ cõposite figure. vt mõs fons. Monasyllabũ dꝛ dcõ vniꝰ sillabe. a monos quod ẽ vnũ. ꝛ sillaba q̃si hñs vnã sillabã. Polisyllabũ dicit̃ a polis quod ẽ pl̃itas ꝛ sillaba quasi hñs plures sillabas. Secũda ꝯditio requisita ad nomẽ composite figure. ꝙ talis dictio habeat ꝑtes que si ꝑ se sumerent̃ debent esse ſcatiue. et ergo dictiones accepte cum sillabicis adiectionibus nõ sunt composite figure. vt hiccie

heccine.hoccine.patet ꝙ illa dictio cine nihil ₰cat.sic etiā geminatio non facit figuram compositam ꝓprie capiendo figurā compositā.vt quisquis. Tertia conditio requisita ad nomen composite figure est.ꝙ dctō composite figure habeat partes ₰catiuas in eodem ideomate.⁊ ergo hoc nomen nasus.non est composite figure. sus em̄ in latino ₰cat scrofam.sed na in polonico ₰cat accipere.Quarta conditio ꝙ partes ille debent ₰care idem in simplici qđ ₰cabāt in composito.⁊ ergo hoc nomē dn̄s.non est composite figure.q2 ꝑtes eius vicȝ do ⁊ minꝰ in simplici ⁊ diuisim non significāt idem qđ significabāt in composito.⁊ hoc voluit diffinitio cum dixit. prioris sensus capaces.

Notandū secūdo ꝙ grāmaticꝰ non contradicit logico in eo ꝙ grāmaticus dicit ꝙ ꝑtes nomīs composite figure debent esse ₰catiue.et logicus dicit ꝙ ꝑtes nullius nois debent esse ₰catiue.Dicit enim.i. periermeniarū.Nomen est vox ₰catiua ad placitū cuius nulla ꝑtium ₰cat aliquid sepate.sed vterq3 bene dicit.sed ſm diuersum respectū. Grammaticus em̄ vult ꝙ ꝑtes nomīs composite figure debēt esse significatiue.verum est diuisim et seorsum capte.vt sunt dictiones per se capte.grāmaticus dicit ꝙ compō dȝ esse ex significatiuis partibus.logicus aūt dicēs ꝙ ꝑtes nois non debent esse ₰catiue.verum est vt sunt in toto ⁊ ꝑtes sunt.q2 sic totum significat.Sicut in sili ꝑs in natura vt est ī toto nō hȝ esse sed totū hȝ esse.Dicitur em̄.7.phico.Pars vt est in toto solum habet esse in potētia ⁊ nō actu.sed totū hȝ esse in actu sic est in proposito.

¶ Sciendum etiā ꝙ figura cōposita capit̄ dupliciť.Uno mō cōiter et sic om̄e illud dicitur cōposite figure qđ potest diuidi ī duas vel in plures ꝑtes ₰catiuas nō curando an deriuatur a dcōne cōposite figure vel non ⁊ sic capit donatꝰ figuram cōpositam ⁊ sic comprehendit sub se figurā decōpositam.Scđo figura cōposita capit̄ ꝓprie ⁊ spēaliter.⁊ sic illud dr̄ composite figure qđ est diuisibile in duas vel in plures partes ₰catiuas ⁊ qđ non est deriuatū ab alia dcōne cōposite figure.⁊ sic figura composita distinguitur cōtra figuram decōpositā ⁊ sic necessario ponūtur in nomīe tres figure.⁊ sic hoc nomen magnanimitas esset figure decōposite. magnanitas venit ab hoc noīe magnanimꝰ.qđ cōponit̄ a magnus et animꝰ. isto modo Priscianus cepit figuram decompositam.

Notandū tertio pro scđa ꝑte questiōis intelligenda.s.vtrū noia cōponant̄ solum quattuor modis.Sciendū ꝙ compō in grāmatica diffinit̄ sic.Compō est duarū dcōnum vel pluriū diuersas res ₰cantiū in vnū cōbinatio.vt omꝑs.Et est compō in grāmatica inuenta quattuor de causis.Primo causa breuitatis.q2 breuius est dicere omꝑs q̄3 oia potens.Scđo propter metrum.q2 aliqñ in metro non pōt poni dcō simplicis figure.⁊ tamē ponitur dcō composite figure.Tertio ꝓpter remouere ⁊ tollere dubium.qñ em̄ dico facio ₰cat absolute facere.⁊ nescio si bene vel male.Cum vō dico bn̄facio.tollitur dubiū ⁊ ₰catur facio bona tantū.Quarto ꝓpter exprimere sufficienter mētis conceptum sicut em̄ cōcipimus sic loquimur eo ꝙ voces ₰cant conceptus.i.periermeniarum. sed concipimus aliqñ rem simpl'r et hoc exprimimꝰ ꝑ figuram simplicē. aliqñ autem ꝯcipimus rem cōplexe ⁊ hoc exꝑmimus ꝑ nomen ꝯposite figure. versus.Vox componetur vt sermo abbreuietur.Metrū seruet̄ sic et confusa tenetur. Ostēdit ḡ Donatus in textu ꝙ noia cōponuntur quattuor modis. Primo ex duobꝰ integris vt suburbanus.Uñ dcōnem cōponi ex duobꝰ integris est ipsam cōponi ex dcōnibꝰ quarū q̄libet ꝑ se sumpta est ₰catiua.vt suburbanus.in qua compōne tam sub q̄3 vrbanus ₰cat.sub em̄ ₰cat subiectiōem vel inferioritatem.vt vrbanꝰ ₰cat ciuitatem Unde iste dr̄ suburbanus q̄ habitat ante ciuitatē. Scđo nomē cōponit̄ ex duobꝰ corruptis vt efficax.municeps.Uñ nomen cōponi ex duobꝰ corruptis est ſm cōponi ex duabus ꝑtibus quarū nulla ꝑ se est ₰catiua.vt efficax.⁊ hoc est verum ſm se.licet ſm eorū integra ₰cāt.vt munꝰ ⁊ capiēs ₰cant.Tertio noia cōponuntur ex integro et corrupto.vt ineptus insulsus.Insulsus componit̄ ab integro i et corrupto sulsus.et dicitur insulsus quasi non salsus sale sapiētie. Ineptus cōponit̄ ab in qđ est non et eptus q̄si non aptus.Quarto nomē ꝯponit̄ ex corrupto ⁊ integro vt nugigerulꝰ qđ cōponit̄ a noīe pl'is nūeri nuge nugarū et noīe gerulus.⁊ dr̄ nugigerulus iste q̄ dicit ⁊ fert mēdatia.¶ Sequit̄ correlarie ex dictȝ ꝙ corruptū in ꝓposito non capit̄ ꝓprie capiendo em̄ corruptū ꝓprie tūc est nō ens.Dicit em̄ in postp̄dicamentis.corruptō est transitꝰ rei ab esse ad non esse. modo ex illo qđ non est res non componit̄.sed capitur hic corruptum cōiter.⁊ sic illa dictio dr̄ corrupta cui in cōpōne aliq̄d additur subtrahit̄ vel mutat̄.Illa vō dcō dr̄ integra cui nihil in cōpōne subtrahit̄.addit̄ vel mutat̄.sed est talis in compōne q̄lis fuit extra compōnē ¶ Sequit̄ correlarie scđo ꝙ corruptio in grāmatica fit quattuor modis.Primo ꝑ additionē syllabe vel lr̄e.⁊ hoc pōt fieri aliqñ in ꝑncipio.aliqñ in medio.aliquādo in fine.vt ddo indupator ꝓ imꝑator.Scđo corrupto in grāmatica fit ꝑ depōnem littere vel syllabe.vt efficax mūiceps.Tertio fit per mutationem vnꝰ lr̄e in aliam. vt ineptus insulsus.Quarto fit ꝑ transpositionē lr̄e.vt teucer ꝓ teucre.⁊ hoc fit per figuram que dicitur metathesis.vbi est trāspositio.⁊ dicitur a meta qđ est trans et thesis positio quasi transpositio.

Notandū quarto ⁊ vltio ſm autorem modorū ₰candi ꝙ figura vt est modꝰ ₰candi nois non accipit̄ a proprietate vocis vt quidā dicunt dicentes illud nomen esse simplicis figure cuius vox est simplex vt doctus.Et illud cōposite figure cuiꝰ vox est cōposita.vt indoctus.⁊ id figure decōposite cuius vox est cōposite figure.Quia si hoc esset verū sequeret̄ ꝙ modus significandi partis orōnis non accipetur vel ortū haberet a ꝓprietate rei vel modo essendi.sed potius a ꝓprietate vocis.qđ est fl'm.ostensuȝ est em̄ ante ꝙ ois modꝰ ₰candi ortū habȝ a mō eēndi.mediāte modo intelligēdi.ddm est ḡ ꝙ figura vt ē accn̄s ⁊ modus ₰candi nois ortū hȝ a ꝓprietate rei ⁊ mō essendi.Pro quo intelligendo sciendū ꝙ in rebus inueniuntur tres ꝓprietates cōes ⁊ gn̄ales.s.ꝓprietas simplicitatis.ꝓprietas compōnis.et ꝓprietas decōpōnis.Et ꝓprietatē decompōnis dico ꝓprietatē collectiōis ex pluribꝰ q̄3 ex duobꝰ.nam decēpositū est qđ ex pluribꝰ q̄3 duobus est aggregatum.Ab istis ergo tribus ꝓprietatibꝰ reꝑtis in rebus sumitur figura que est modꝰ ₰candi accn̄talis nois. et ab his etiā ꝓprietatibꝰ tribꝰ logicus tres voces ad ₰candū imponit.s.terminū ꝓpōnem ⁊ syllogismū. vt ostenditur.i.priorum licet aliter accipiat̄ simplicitas compō et decompō in nomīe simplicis figure composite ⁊ decomposite.q̄3 in termino propositione ⁊ syllogismo. In ꝓpōne em̄ et syllogismo est compō ſm distantiā partiū.vt in ꝓpositiōe predicatū et subiectū distant ꝑ copulā per quā ꝯiunguntur.In nomine aūt cōposite figure est compō ſm indistantiā partium.sic etiā aliter est simplicitas terminorum in nomine simplicis figure.Cū em̄ terminū dicimꝰ simplicē capitur cōiter simplicitas vt opponitur compositiōi que est ſm distantiā partiū. Cum vero dicimus nomen simplex.capitur simplicitas vt opponit̄ cōpōni que est ſm indistantiam partium.¶ Sequit̄ correlarie ꝙ cū dico indoctus est simplex dictio vel terminus ſm logicū.quia est vnū nomē.sed non est simplex dictio vel terminꝰ ſm grāmaticum q2 est cōposite figure.¶ Diffinit̄ ergo figura vt est accn̄s nominis.Figura est modus ₰candi accn̄talis nois quo mediāte ꝓprietatē simplicitatis vel compositōnis vel decompōnis esse ₰cat.Figura simplex est modus ₰candi nominis attributus nomī quo mediāte ꝓprietatē simplicitatis con₰cat.vt diues.clarꝰ. Figura cōposita est modus ₰candi accidentalis nominis attributus nomini quo mediāte pro

ꝓprietatē compōnis ꝯſcat. vt indoctus. Figura decōpoſita eſt mod⁹ ſcandi acc̄ñtalis nois attribut⁹ noī quo mediāte ꝓprietatē decompōnis .ſ. collectiōis cōſignificat. vt inexpugnabilis. Iſtis notabilib⁹ ſic ſtantibus eſt.

Cōcluſio prima. Tm̄ due ſunt figure in

nomīe ſpecifice et formaliter diſtincte .ſ. ſimplex et cōpoſita. capiendo figurā compoſitā cōiter. ¶ Dico notāter in ꝯcluſiōe ꝙ tm̄ due ſunt figure in noīe capiendo figurā compoſitā cōmuniter. quia ſi figura cōpoſita caperet̄ ꝓprie neceſſario poneretur figura decompoſita quēadmodū figuram decompoſitam cepit Priſcianus vt dictum eſt in notabili ſecundo in fine.

Cōcluſio ſecunda. Tm̄ quatuor modis

noīa cōponunt̄ qui ſunt ſpecifice diſtincti ad ſe inuicē irreducibiles .ſ. ꝑmo ex duobus integris. ſcd̄o ex duobus corruptis. tertio ex ītegro ⁊ corrupto. quarto ex corrupto et integro. ¶ Dico notāter ad ſe inuicem irreducibiles. quia plures ſunt modi componendi nominū ꝗ̄ȝ iſti quattuor. vt ſunt illi modi quos Alexander ponit ſed iſti reducuntur ad iſtos hic poſitos. Vñ ſm̄ Alexandrū noīa cōponunt̄ etiam q̄ttuor moīs. Primo ex duob⁹ rect̄ȝ. vt reſpub. ⁊ iſte mod⁹ reducit̄ ad primū .ſ. ad cōponi ex duob⁹ integr̄ȝ. ⁊ dcō que componit̄ ex duobus rectis debet declinari ex ꝑte amboꝝ rectoꝝ. Scd̄o nomē ſm̄ Alexandrū componitur ex duobus obliquis vt tibi ſoli hm̄oī. ⁊ iſte modus reducit̄ ad ſcd̄m qui eſt cōponi ex duob⁹ corruptis ⁊ tale nomē eſt indeclinabile ſimpl̄r. Tertio nomen cōponit̄ ex recto et obliquo. vt ꝓſorōnis paterfamilias. ⁊ tale nomē declinatur ex ꝑte recti. ſȝ ex ꝑte obliqui eſt indeclinabile. Nō rect⁹ em̄ hȝ ſe vt habit⁹ obliqu⁹ vt priuatio. ſicut g̊ priuatio ſequit̄ habitū. ſic declinatio obliqui ſequit̄ declinationē recti et attribuit̄ recto. Et reducit̄ iſte modus ad tertium. qui eſt componi ex integro ⁊ corrupto. Quarto nomen cōponitur ſm̄ Alexandrū ex obliquo et recto. vt legiſdoctor. iuriſperitus ⁊ reducitur iſte modus ad quartum qui eſt componi ex corrupto ⁊ integro. et talis dictio etiā declinatur ex parte recti. ſed ex parte obliqui manet indeclinabilis eadem ratione que dicta eſt ſuperius.

Ar. Primo. Nō ſunt due figure in noīe igit̄ ꝓbat̄. auctoritate Priſciani q̄ poſuit tres ſcȝ ſimplicē. cōpoſitā. ⁊ decōpoſitā. mō Priſcian⁹ eſt ꝑnceps oīm grāmaticoꝝ. Dico ſm̄ argūtū ꝯcludit ꝙ capiēdo figurā ꝯpoſitā ꝓprie tūc bñ pōit̄ decōpoſita. ſ dico ꝙ hic dȝ capi cōiter vt ꝯꝑhēdit ſub ſe figurā decōpoſitā

Ar. Scd̄o. Plures ſunt figure in noīe ꝗ̄ȝ due ꝓbat̄. qr aliqua eſt figura dubia vt dicit Johānes ianuēſis in catholicon. vñ dt iſta noia infidelitas impietas eſſe figure dubie. ¶ Dico ſm̄ argūtū ꝯcludit ꝙ alique dictiōes dicuntur figure dubie. nō ſimpl̄r. ſed quo ad nos. quia aliqui dicebant talia nomina eſſe ſimplicis figure. ⁊ aliqui cōpoſite. ⁊ ſic dicunt̄ eſſe figure dubie.

Ar. Tertio. Potēs nō eſt ſimplicis figure. ergo ꝓbat̄. qr eſt decōpoſite figure ergo ꝓbat̄. qr eſt ꝑticipiū ab illo verbo poſſuȝ qd̄ eſt cōpoſite figure. ergo eius participiū eſt decōpoſite figue. tȝ ꝯñā. qr ꝑticipiū qd̄ deriuat̄ a verbo cōpoſite figure. dr̄ figure decōpoſite vt poſtea dicet̄. poſſuȝ aūt cōponitur a potis ⁊ ſum. ¶ Dico ſm̄ argūtū ꝯcluderet ſi potens caperet̄ hic ꝑticipaliter ſed capitur hic nominaliter ⁊ tranſit in vim nominis.

Ar. Quarto. Efficax non eſt cōpoſite figure ergo ꝓbat̄. dictio cōpoſite figure dȝ eſſe diuiſibilis in ꝑtes ſcatiuas. ſed efficax nō diuidit̄ in ꝑtes ſcatiuas ergo. maior ꝑtȝ ex dione cōpoſite figure. Minor. qr effi. et cax. nihil ſcant. ¶ Dico verū argūtū cōcludit ꝙ dictio cōpoſite figure dȝ eſſe diuiſibilis in partes ſignificatiuas ſm̄ ſe vel eius integra. modo licet in iſta dictione efficax effi et cax

non ſignificant tñ ſufficit ꝙ ſignificant ſm̄ eorum integra .ſ. effectum ⁊ capiens. ſic etiam dicatur de municeps.

Ar. Quinto. Nomē nō pōt componi ex duob⁹ integr̄ȝ igitur ꝓbat̄. ex duobus entibus in actu non fit tertium. ſed qd̄libet integrum eſt ens in actu igitur Maior eſt Ariſto. 7. metaph. et i phicoꝝ. Ex actu em̄ ⁊ potētia fit vnuȝ vt dr̄. ix. metaph. Minor patet. quia ens in actu eſt qd̄ habȝ formā vel met eſt forma. modo qd̄libet integrum habet formā .i. modū ſcādi qui eſt forma dictiōis. igitur nomen nō componit̄ ex duobus integris. ¶ Dico ſm̄ argumentū ꝯcludit ꝙ ex duobus entibus in actu nō fit tertiū. niſi vnum ſit in potentia ad alterū. vt ex farina ⁊ aqua fit tertiū. quia panis vnum em̄ habet ſe in potentia ad alterum. vt farina ad aquā quā in ſe recipit. Sic etiam eſt in propoſito. vnū em̄ nomē qd̄ cum alio componitur eſt in potentia ad aliud.

Ar. Sexto. Nullū nomē cōponit̄ ex duobus corruptis igit̄ ꝓbatur añs. ex nihilo nihil fit. ſed corruptum eſt nihil. ergo ex corrupto nihil componitur. Maior eſt Ariſto. i. phiſicoꝝ. Mior qr corruptio eſt mutatio in nō eſſe. vt dr̄ i poſtꝑdicamēt̄ȝ. ¶ Dico ſm̄ argūtū ꝯcludit ꝙ corruptū ꝓprie ſumptū ⁊ phiſice hoc eſt nihil. corruptum tñ cōiter ſumptū et grāmaticaliter. bene eſt aliquid vt dictum eſt in tertio notabili.

Ar. Septio. Partes noīs cōpoſite figure nō debent ſignificare illud in ſimplici qd̄ ſignificabāt in compoſito igitur ꝓbatur. qr ꝑtes nois nō debēt ſcare igitur ꝓbatur añs autoritate Ariſto. i. periermeniarū. vbi Ariſto. concludit ꝙ nullius nois ꝑtes debēt eſſe ſignificatiue. Verū eſt vt ꝑtes ſunt. ⁊ vt ſunt in toto. qr ſic totum ſignificat. et hoc voluit Ariſtote. ſed bene pñt eſſe ſcatiue inꝗ̄ȝtū ſunt per ſe dictiones. ⁊ hoc vult grammaticus de iſto tñ ſufficienter dictū eſt in notabili ſecundo.

Ar. Vltimo. Plures ſunt modi cōponendi ꝗ̄ȝ quatuor ꝓbat̄ autoritate donati. qui ſubiūgit quintū modū cū dicit in textu. ex ꝗ̄ȝpluribus. vt inexpugnabilis impꝑterritus. ¶ Dico ꝙ donat⁹ nō vult ꝙ eſſet quint⁹ mod⁹ cōponēdi noīa. ſed vult ꝙ noīa aliq̄ñ cōponunt̄ ex pluribus ꝑtibus ꝗ̄ȝ ex duab⁹. vt ex tribus vel quattuor. tñ ille mod⁹ comꝑhendit̄ ſub aliquo dictorū modorum.

¶ Caſus nominū q̊t ſunt? Sex. Qui? Ntūs Gtūs. Datiuus. Actūs. Vtūs. Abltūs. Per hos em̄ caſus omniū generum noīa ꝓnoīa ꝑticipia declinantur hoc modo.

Vtrum tantū ſex ſint caſus nominum

ſcȝ ntūs. gtūs. dtūs. actūs. vocatiu⁹ et ablatiu⁹. Pro intellectione queſtionis mote. ¶ Notandū ꝑmo. ꝙ caſus nois diffinit̄ ſic. Caſus nois eſt ꝓprietas nomis qua ipm̄ nomen ſcat ſuū ſcatū recte vel oblique. Pro qua diffinitiōe intelligēda. Dicitur ꝑmo caſus nois eſt ꝓprietas nois. datur intelligi ꝙ caſus eſt accñs nominis. oīs em̄ ꝓprietas accidit illi cui⁹ eſt ꝓprietas. Dicit̄ ſcd̄o q̄ mediāte nomē ſcat ſignificatū ſuū recte vel oblique. ibi tangit̄ diuerſitas caſuū in nomīe Aliqui enim caſus ſcant recte. vt noīatiuus principal̄r. ⁊ ex ꝯñti vtūs. eo ꝙ vtūs eſt rectus ſecundarius vt cōiter grāmatici dicūt. Aliqui aūt caſus ſcāt oblique. vt gtūs datiuus actūs et abltūs. Vñ ſcare recte eſt ſcare ſuum ſignificatū abſolute ſine connotatione obliquitatis. vt Johannes ſignificat Johannē abſolute nulla proprietate obliq̄tatȝ ſupꝑaddita. Vñ ſicut in Mathematica linea recta eſt vt dicit Euclides primo elementorū cuius medium nō exit ab extremis ⁊ que nihil participat de obliquitate ſic ⁊ in grāmatica nomīatiu⁹ ſignificat ſcatū ſuū abſolute ſine aliqua connotati

one obliquitatis. Significare autem oblique est ꝑcare ꝑcatum suum cum cōnota
tione obliquitatis supaddita. vt Johes ꝑcat Johem nō absolute vt ntīs. sed sup
addit ꝓprietatem cui⁹ vel ꝓprietatē possessiōis. sic dtūs ꝑcat nō absolute sicut no
miatiu⁹. sed supaddit ꝓprietatē cui vel ꝓprietatē acquisitiōis. Vñ sicut in mathe
matica linea obliqua. vt dicit Euclides est in qua mediū exit ab extremis ꝛ supad
dit aliquid vltra lineā rectā. quia exitū et eleuationē medij vltra extrema. sic ī grā
matica obliq̄ aliq̄d supaddūt vltra ꝑcatū ntī q: ꝓprietates obliquitatis que sunt
q̄ttuor. s. cui⁹ cui quē et a quo. vt dicit autor modorū ꝑcandi. ¶ Sequitur correla
rie ꝙ rectus et obliqu⁹ ꝑcant idem ꝑm rem licet non eodem modo. patet pria ps
correlarij. q: rectus et obliquus ponunt in eodē ꝑdicamento. vt Johānes Johā
nis Johāni omia ponunt in ꝑdicamēto substātie. et ꝑ cōsequēs idē ꝑcant. ptz aūt
scda ps correlarij. q: ntūs ꝑcat absolute. obliqu⁹ aūt ꝑcat cōnotatiue et supaddit
aliquid vltra significatū nomiatiui.

Notandū secundo. ꝙ ntūs est prim⁹ ca
sus et diffinit cōiter sic. Ntūs est nomē ꝑcans ꝑcatū suū recte sine per modum
quis. Unde ꝑcare per modū vt quis est ꝯueniēter rñderi ad interrogationē factā
per quis. q̄ vl' qd ꝫm exigentiā congruitatis. vt cū querit. q̄s currit. rñdet Johes
Dicit aūt ntūs ideo. q: ꝑ ipm rebus nomia imponimus. impō eñ noim fit in ntō
Et dr ntūs a verbo noino. as. are. ab vltimo supino noiatu muta u ī i et adde uus
fit ntūs. Locat aūt ntūs primo loco ideo. q: ntūs est causa aliorum casuum. eo ꝙ
alij deriuantur ab eo. mō causa est pos effectu. Etiā ideo q: ntūs ꝑcat recte ꝛ abso
lute alij aūt casus ꝑcāt oblique ꝛ ꝯnotatiue. mō rectū est añ obliquū. ꝛ absolutum
añ cōnotatiuū. ¶ Scds casus est gtūs ꝛ diffinitur cōiter sic. Gtūs est nomē ꝑcās
ꝑcatū suū ꝑ modū vt cuius. Vñ illa dictio dr ꝑcare ꝑ modū vt cuius que cōueniēn
ter rñdet ad interrogationē factā ꝑ cui⁹. vt querēdo cui⁹ est liber. rñdet Johānis
Et dr gtūs a ꝟbo gigno is. ere. ab vltimo supio genitu muta u in i ꝛ adde uus erit
gtūs. Et dr gtūs ꝓ tanto q: ꝑ ipm gñationem et genologiā designamus. Dicitur
etiā casus patrū. quia ꝑ eū genitores et pr̄es ꝑcam⁹. vt cū querim⁹ cuius es filius
rñdet iohis. ¶ Tertius casus est dtūs. vñ dtūs cōiter diffinit sic. Dtūs est nomen
ꝑcans ꝑcatū suū oblique ꝛ ꝑ modū vt cui. Unde illa dictio dr ꝑcare ꝑ modum vt
cui que ꝯuenienter rñdetur ad interrogationē factam ꝑ cui. vt cū querit cui dedisti
librū rñdet iohāni. Et dr dtūs a ꝟbo do as are. quod hꝫ datū datu in supio. vnde
mutādo u in i addendo uus fit dtūs Et ꝫm Johem ianuēsem dtūs est casus ami
corum. amicorū eñ est dare et tribuere. ¶ Quartus casus est actūs. ꝛ diffinit cōit
sic. Actūs est nomē ꝑcans ꝑcatū suū oblique ꝑ modū vt quē. Vñ illa dictio dicitur
ꝑcare ꝑ modū vt quē que ꝯgrue rñdet ad interrogationē factā ꝑ quē quā vl' quod
ꝫm exigentiā ꝯgruitatis. vt querendo quem diligis rñdet Johem. Et dr actūs a
verbo accuso as. are. qd hꝫ in supino accusatū accusatu. vñ ab vltimo supino accu
satu mutando u in i ꝛ addendo uus fit accusatiuus. Et est accusatiuus casus ꝫm
Johannē ianuēsem inimicorū. Inimicorum eñ est se mutuo criminari ꝛ accusare
¶ Quintus casus est vtūs. ꝛ diffinit cōiter sic. Vtūs est nomen ꝑcans ꝑcatum su
um per modum vocatiōis. excitatiōis vl' exhortatiōis ꝫm quā ꝑcationē ꝯuenient
ei preponit aduerbiū o. vt dicendo o petre. Et dr vtūs a verbo voco vocas vocare
quod habet in supino vocatū vocatu. vñ ab vltimo supino mutando u in i ꝛ addē
do uus fit vocatiuus Dicitur aūt cōiter vtūs rectus secundarius triplici de causa.
Primo rōne terminatiōis. q: sepius habet consilem terminationē sicut nominatiu⁹
Scdo rōne constructionis. q: hꝫ cōsilem modū cōstruendi sicut ntūs. sicut eñ no
minatiu⁹ ꝯstruit apteañ ꝛ intransitiue. vt iohānes currit. sic ꝛ vtūs. cōiter grāmatici
dicunt petre lege. Unde ꝛ dixit Priscian⁹ scdo minoris Nominatiuus ꝛ vtūs abso
lute sunt. i. intransitiue construuntur. Tertio vtūs dicitur rectus scdarius ratione

ꝑcatiōis. q: null⁹ casus alter est ita affinis ꝛ ꝓportionat⁹ ntō in ꝑcatiōe sicut vtūs
Utrū tñ vtūs reddat suppositū ꟝bo ꝛ ꝑcet in rōne ꝑncipij non est presentis negocij
sed in scda parte alexandri determinatum est hoc sufficienter. ¶ Sextus casus est
abltūs et diffinit coiter sic. Abltūs est nomē ꝑcans ꝑcatū suū oblique ꝛ per modum
vt a quo. Vñ illa dctō dr ꝑcare ꝑ modū vt a quo q̄ ꝯuenienter rñdetur ad interro
gationē factā per quo. vt querēdo a quo venisti. rñdetur a iohanne. Et dr abltūs
ab aufero aufers. qd habꝫ ablatū ablatu in supino mutando u in i ꝛ addēdo uus
fit abltūs. ꝛ dr abltūs ꝓ tāto q: ꝑ ipm ablationē rerū designamus.

Notandū tertio. ꝙ casus ꝫm Priscia
nū sexto maioris diffinit sic. Casus est modica mutatio eiusdē vocis seruans gen⁹
ꝛ spēm que creberrime fit in fine. pro dione intelligenda. Dicit primo in dione mo
dica mutatio q: si esset grādis mutatio non eēt casus. vt si mutarē magn⁹ in grā
dis non est casus. Dico scdo. eiusdem vocis. q: si esset alia vox in recto ꝛ obliq̄ non
esset casus. vt bonus melioris. Dicit tertio in dione seruans genus. ḡ hic nō est ca
sus doct⁹ doctior docta. Dicit q̄rto ꝛ spēm. ꝛ ḡ hic nō ē casus doct⁹ doctior vbi do
ctus est primitiue speciei. doctior non ꝑmitiue. Dicit q̄nto que creberrime fit ī fine
q: variatio casus aliqñ fit in ꝑncipio. vt ego mei. aliqñ in medio vt paterfamilias.
sepius tamen variat casus in fine. Sub casu aūt cōprehendit forma casualis. Vñ
Sciendū ꝙ forma casualis est quedā ꝓprietas nois attributa noi ea rōne q̄ dr ha
bere oēs casus in singlari nūero sub vna termiatiōe aut plurib⁹. ꝛ sunt septē. Pria
forma casualis dr aptota. et est nomē hñs solū vnicū casū sub vna termiatiōe. vt
grate spōte q̄ solū hñt ablm̄ Vl' etiā illd dr aptote forme qd hꝫ tres casus sub vna
termiatōe. vt phas nephas. phas eñ est nomē neutri⁹ gñis modo nom̄ neutrius
gñis hꝫ in actō ntō et vtō vnā teriatōeꝫ. Et dr ab a qd est sine ꝛ ptotos casus. non
ideo ꝙ absolute nullū casū haberet. sed caret plr̄itate casuū Scda forma casualis
dr monaptota. ꝛ est nomē hñs oēs casus sub vna teriatiōe vt cornu. Et dicit a mo
nos quod ē vnū ꝛ ptotos casus q̄si hñs oēs casus sub vna teriatiōe. Sic etiā noia
indecliabilia sunt monaptote forme. Tertia forma est diptota. ꝛ est nomē habens
oēs casus in singulari nūero sub duabus termiationib⁹ vt pasca et dr a dya quod
est ptotos casus q̄si hñs oēs casus sub duabus termiatiōib⁹. Triptota est nomen
hñs omēs casus sub trib⁹ teriatiōib⁹. vt scānū. Et dr a tris ꝙ est tres et ptotos ca
sus q̄si hñs oēs casus sub trib⁹ teriationib⁹. Quarta forma casualis est tetrapto
ta et est nomen hñs oēs casus sub q̄ttuor teriatiōibus distinctis vt hoc nomē ma
gister. Et dr a tetra quod est q̄tuor et ptotos casus q̄si nomē hñs oēs casus sub q̄
tuor teriatiōibus distinctis. Quinta forma casualis est pentaptota. ꝛ est nomen
hñs oēs casus sub quinqꝫ termiatiōibus distinctis vt dñs. Et dr a penta quod est
quinqꝫ ꝛ ptotos casus q̄si nomē hñs oēs casus sub quinqꝫ teriatiōib⁹ distinctꝫ. Se
xta ꝛ vltima forma casualis est exaptota ꝛ est nomē hñs oēs casus sub sex termia
tiōib⁹ distinctis vt vnus solus totus. Et dicit ab ꝛ quod est sex. ꝛ ptotos casus q̄
si nomē hñs oēs casus sub sex termiationibus distinctis.

Notandū quarto et vltio ꝙ q: ōis mo
dus ꝑcandi dꝫ origialit sumi ab aliq̄ ꝓprietate reali ꝛ mō essendi oportet intellige
re vñ sumit casus q̄ est modus essendi accñtalis nois. Pro quo notandum dicit
autor modorū ꝑcandi ꝙ in reb⁹ realib⁹ repiūt due ꝓprietates reales cōes scꝫ ꝓprie
tates ꝑncipij ꝛ ꝓprietates termi. Itē in reb⁹ realibus silr inueniuntur adhuc alie
ꝓprietates reales. scꝫ ꝓprietas vt quod ē aliq̄d in se. ꝛ ꝓprietas cui⁹ est aliq̄d ꝛ ꝓ
prietas vt cui aliq̄d dat vel acq̄rit. ꝛ ꝓprietas vt quē. ꝛ ꝓprietas vt a q̄ que prope
tas vt dicit Petrus helie ꝑcantur per hoc nomē quis et ei⁹ obliquos. A ꝓprietate

ergo ꝑncipij ꝛ termini accipiūtur casus noim ꝓprietatibꝰ scd̾is supadditis ab illis ergo ꝓprietatibus oriunt̾ sex casus noim. Et describitur sic casus. Casus est modꝰ ꝯcandi nomis quo mediāte nomē ꝓprietatē ꝑncipij vel termini cōꝯcat ꝓprietatibus vt quod cuius cui quem a quo supadditis. ¶ Primꝰ ḡ casuū est Ntūs et diffinitur sic. Ntūs est modus ꝯcandi rem nomis in rōne ꝑncipij. modo vt ꝙ est alterū superaddito consignificans vt homo currit. Jlle Ntūs homo ꝯcat in rōne ꝑncipij respectu actus ꝟbi scȝ currendi. ꝛ ꝯcat sub mō vt qd̾ est alterum. dr̾ em̄. vij. metha. Substantia est ꝑor accidente tp̄e natura et dione. ¶ Scd̾us casus est Gtūs ꝛ diffinitur sic. Est modus ꝯcandi nomis rē sub rōne ꝑncipij vel termi indr̾ter ꝓprietate vt cuius est alterum supaddita. ꝯsignificās. Cum em̄ dicit̾ Johis interest currere. iste Gtūs Johis ꝯcat in rōne ꝑncipij respectu actus verbi. sed cum dico misereor Johis. iste Gtūs ꝯcat in rōne termini. ¶ Tertius casus est Dtūs et diffinitur sic Dtūs est modus ꝯcandi in rōne ꝑncipij vel termini ꝓprietate vt cui alterū acquiritur supaddita. ꝯsignificans exm̄ ꝑmi vbi in rōne ꝑncipij. Johāni placet studere. Exm̄ scd̾i vbi in rōne termini. Do tibi. ¶ Quartus casus est Actūs et diffinitur sic Actūs est modus ꝯcandi nomis sub rōne ꝑncipij vel termini ꝓprietate. vt quē sup addita cōsignificans. Exm̄ ꝑmi Johem oportet studere. Exm̄ scd̾i Lego lectiones ¶ Quītus casus est Vtūs ꝛ est modus ꝯcandi nois sub rōne termī respectu dependentie actus exercitati ꝯsignificans. vt O Johānes. Jlle Vtūs Johes ꝯcat in rōne termi tm̄ respectu dependētie istius actus exercitati scȝ o. Duplex est ergo actꝰ Quidā est actus signatus qui importat̾ ꝑ verba ꝛ ꝑticipia. om̄e verbū sil̾r participium ꝯcat actuȝ. vt lego ꝯcat actū legēdi. Alter est actus exercitatus. ꝛ est q̄ importatur per ꝓlationē huiꝰ aduerbij o. ꝛ huius actus terminꝰ est Vtūs. Unde et dicitur Vtūs q̄ȝ est terminus illiꝰ vocatiōis et actus vocandi qui signat̾ ꝑ hoc aduerbiū vocandi o. ¶ Ultimꝰ casus est abltūs ꝛ diffinit̾ sic. Abltūs est modus ꝯcandi nomis in ratione ꝑncipij vel termi indr̾ter. ꝓprietate a quo supaddita consignificās. Exm̄ ꝑmi. A forte legit̾. Exm̄ scd̾i. vtor pane. ¶ Sequit̾ correlarie ex dictꝫ primo ꝙ Ntūs aliqn̄ ꝯcat in rōne ꝑncipij vt Johes currit. vt ntūs ꝯstructꝰ a ꝑteante et supponēs ¶ Sequit̾ correlarie scd̾o ꝙ ntūs aliqn̄ ꝯcat in rōne termī vt ntūs apponēs a ꝑte post ꝯstructꝰ. vt sum hō. ¶ Sequit̾ correlarie t̾tio. ꝙ obliq̄ aliqn̄ ꝯcāt in rōne ꝑncipij inq̄ntū sunt supposita respectu ꝟborū impꝑsonaliū ꝛ vt cōstruuntur intransitiue. qn̄q̄ȝ aūt in rōne termī inq̄ntū ꝯstruunt̾ transitiue. ¶ Sequit̾ correlarie quarto ꝙ Vtūs solū ꝯcat in rōne termini. scȝ respectu actus importati per hoc aduerbiū o. licȝ alij dicūt ꝙ etiā ꝯcat in rōne ꝑncipij respectu actus ꝟbalis. de isto tn̄ latius dictū est in scd̾a ꝑte alexādri cū quesitū fuit. vtrū vtūs hȝ reddere suppositum verbo ꝑsonali. ¶ Sequit̾ correlarie quinto ꝙ nō est incōueniēs eundem casuȝ ꝯcare in rōne ꝑncipij ꝛ termī respectu diuersorū. licȝ respectu eiusdē esset incōueniēs. vtȝ q̄ȝ obliqui cū ꝯstruunt̾ intrāsitiue cū ꝟbis impꝑsonalibus tunc ꝯcant in ratione ꝑncipij. Cū vero ꝯstruunt̾ trāsitiue cum verbis trāsitiuis a ꝑte post ꝯcant in rōne termini vt dictum est. Jstis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. tm̄ sex sunt casus

noim specifice et formal̾r distincti. et hoc noim nō defectiuorū. Dicitur notāter nominū non defectiuorū. q̄ȝ noia defectiua non hn̄t istos sex casus. vt sunt ista nomia vis thabi et sil̾ia. Et ꝓbat̾ veritas ꝯcl̾onis per sufficientiā sex casuū nominuȝ. Ois em̄ casus nois aut est intrāsitiuꝰ aut transitiuus. Si intransitiuꝰ aut est suppositū ꝑmarium sic est ntūs. aut suppositum scd̾ariū sic est vtūs Si aūt est transitiuus hoc est dupl̾r aut est transitiuus ꝑsonarum. aut actuū. Si ꝑsonarū hoc est dupliciter aut sumit̾ a ꝑncipio sic est gtūs. aut a fine ꝛ ꝓprietate finis sic est dtūs. Si autem actuū hoc est dupliciter. aut em̄ significat ꝑ modū agentꝫ sic est actūs. aut per modū patientꝫ sic est abltūs.

Ar. Primo. Ntūs nō est casus. igit̾ nō sunt sex casus noim. ꝓbat̾ an̄s. ois casus dr̾ a cadendo. sed Ntūs a nullo cadit ꝛ deriuat̾ igit̾ Ntūs nō est casus Maior est nota similit̾ Mior. ¶ Dico. licet Ntūs nō cadit ab alio casu passiue. q̄ȝ nō deriuat̾ ab alio casu tn̄ cadit actiue. i. ab ipo deriuātur alij casus. ꝛ h̾ sufficit ad hoc ꝙ Ntūs dicatur casus.

Ar. Scd̾o. Abltūs nō est casus nois. igit̾ nō sunt sex casus noim. ꝓbat̾ an̄s. q̄ȝ greci carēt abltō ḡ etiā latini. tȝ ꝯn̄a q̄ȝ ois latinitas ortū hȝ a greco vt ostēdit Priscianꝰ ī ꝓhemio maiorꝫ voluīnis. An̄s est notū. ¶ Dico ꝟm argumētū. ꝙ greci nō hn̄t abltm̄ expsse tn̄ implicite habēt. eo ꝙ loco ablatiui ponūt gtm̄. vt vbi nos dicimꝰ tenus crurībꝰ. greci dicūt tenus crurū. ꝛ sic licet greci nō habent sex casus. quo ad vocē tn̄ hn̄t q̄ ad officia.

Ar. Tertio. Aliqd̾ est nomē qd̾ nō decliāt̾ ꝑ sex casus. igit̾ ꝓbat̾. de noie indeclinabili qd̾ nō hȝ sex casus. ꝓbat̾ q̄ȝ est indeclinabile vt nequā. si em̄ est indecliābile nō hȝ sex casus ꝑ quod inflectit̾ ꝛ decliat̾. ¶ Dico ꝟm argn̄tum ꝯcludit ꝙ nomē indecliābile nō decliat̾ ꝑ sex casus quo ad vocē. tn̄ q̄ ad correspondentiā diuersorū ꝯceptuū bn̄. cū em̄ dico nequā currit. nequā ē nti casus. cū ꝟo dico huiꝰ nequā iterest currere. nequā est gti casus. cū ꝟo dico dedi huic nequā est dti casus.

Ar. Quarto. Octo sunt casus noim. igit̾ nō sex. ꝓbat̾ an̄s. q̄ȝ q̄ttuor sunt obliqui ḡ etiā q̄ttuor dn̄t esse recti ꝛ sic erūt octo. tȝ ꝯn̄a. q̄ȝ quot mōis dr̾ vnum oppositorū tot mōis ꝛ reliquū vt ꝑtȝ. 4. topicorū. Sȝ an̄s notū est. q̄ȝ obliq̄ sunt q̄ttuor scȝ. gtūs dtūs actūs ꝛ abltūs. ¶ Dico ꝟm argn̄tū ꝯcludit q̄t mōis dr̾ vnū oppositorū tot mōis dr̾ ꝛ reliquū. de vere oppositis ꝛ ꝓprie dictꝫ oppositꝫ. mō rectus ꝛ obliquꝰ nō sunt vere opposita. nec opponunt̾ ꝓprie rectus em̄ ꝛ obliquus ꝯcant idē eēntialit̾. vt dictum est supius.

Ar. Quīto. Plures sunt casus noim q̄ȝ sex ꝓbat̾ q̄ȝ vltra sex casus adhuc ponūtur septē forme casuales q̄ etiā sunt casus. ¶ Dico ꝙ ꝟm argn̄tū cōcludit ꝙ forme septē casuales cōprehendunt̾ sub casu. ꝛ sunt iste septē forme casuales septem modi declinandi ipsa noia in diuersis casibus.

Ar. Sexto. Plures sunt casus noim q̄ȝ sex ꝓbat̾. q̄ȝ aliq̄s est abltūs cū ꝑpōne et aliq̄s est abltūs sine ꝑpōne Jtē q̄dā est actūs cū ꝑpōne ꝛ q̄dā est actūs sine ꝑpōne. ¶ Dico ꝙ tres ablti reducunt̾ ad abltm̄ ꝛ acti ad actm̄. Et hec fuit opio grāmaticorū q̄s reprobat Priscianꝰ scd̾o miōris.

Ar. Septio. Nō oia noia declinant̾ ꝑ istos sex casus igit̾ ꝓbat̾. de noibꝰ indecliābilibꝰ q̄ nō declinant̾ ꝑ istos sex casus. q̄ȝ sūt idecliābilia. sil̾ter ista nomia nece ꝑce q̄ carēt ntō ꝛ vtō. ¶ Dico licȝ noia indecliābilia nō declinant̾ ꝑ istos sex casus q̄ ad dr̾n̄az vocꝫ. tn̄ q̄ ad dr̾n̄az ꝯcatiōis vt dictū ē. Et licȝ ista noia nece ꝑce nō declinant̾ i ntō ꝛ vtō ꝯm vsuȝ. tn̄ pn̄t decliari ꝯm artē ꝛ hoc sufficit.

Ar. Ultio. Vtūs n̄ ē casus igit̾ n̄ sūt sex casus noim ꝓbat̾ an̄s. Ois casus aut ē rectꝰ aut obliquꝰ. sed vtūs nec est obliquꝰ nec rectꝰ igit̾ Maior est nota ex sufficiēti diuisiōe. Mior ꝙ vtūs nō sit obliquꝰ notū est q̄ȝ obliq̄ solū sunt q̄ttuor. scȝ gtūs dtūs actūs et abltūs Nō etiā rectꝰ ꝓbat̾. q̄ȝ rectꝰ ꝯcat ꝯcatū suū absolute. sed vtūs ꝯcat ꝯnotatie. igit̾ maior est nota q̄ȝ ꝓpter h̾ dr̾ rectꝰ. Minor q̄ȝ vtūs importat excitationē. vt dicēdo Petre lege. iste vtūs petre vltra ꝯcatū suū importat excitationē. ¶ Dico ꝟm argn̄tū ꝯcludit ꝙ rectus ꝑrarius dȝ ꝯcare oino absolute. licȝ ḡ vtūs importat excitationē. nō tn̄ ꝓpter hoc dr̾ obliquꝰ q̄ȝ obliquꝰ ꝯcat ꝑ modū vt cuiꝰ cui quē et a q̄ qd̾ nō ꝯuenit ipsi vtō.

¶ Magister nomen appellatiuū gn̄is masculini nūeri ꝛc̄

Utrū exēplaris declinatio noim sit bn̄

posita. Pro intellectione questionis. ¶ Notādum primo ꝙ Donatus ideo determinauit de exemplari decliatione nominū vt iuuenes eo leuiꝰ ꝛ meliꝰ decliatiōes

noim intelligerēt. Exēpla em̄ vt dt Tho. sup p̄io p̄loꝝ ponunt ꝓpter facilitatem doctrie. vn̄ ⁊ dt Aristo. i. prioꝝ. Exempla ponimus nō ꝙ ita sint sed vt addiscentes addiscant. Capit aūt declinatio dupl'r. Primo cōiter ⁊ sic ꝯphendit sub se coniugationē. et sic capit cum dr verbū decliat. i. ꝯiugat de p̄sona in p̄sonā de mō i modū. ⁊ sic tp̄e in tempus. Alio mō capit declinatio ꝓp̄ie ⁊ sic solū ꝯuenit ptibus casualibus. et sic capit hic et diffinitur sic. Declinatio est nois in fine ꝑ obl'iquos variatio. Attendit aūt declinatio nomis penes gtm̄ et dtm̄ singulares p̄ncipal'r. licet etiā penes formatiōes alioꝝ casuū. Et hoc est dupl'r. vl' em̄ talis gtūs teriatur in vocalē vel in consonantē. Si in vocalē hoc est dupl'r vel in simplicē vocalem et sic est declinatio scd̄a. vt dn̄i. Uel in duplicē et hoc est dupl'r. vel explicite et sic est q̄nta vt spēi. Uel implicite ⁊ sic est p̄ma vt muse vbi nos loco ae dipthongi ponimus longū e. Si aūt gtūs teriatur in ꝯsonantem hoc est dupl'r. vel i p̄cedit s sic est tertia declinatio vt sacerdotis. vl' u p̄cedit s sic est quarta. vt fructꝰ. Et est sciendū ꝙ donatꝰ in exemplari declinatiōe noim non attendit ordinem declinationum. s₃ generū. Si em̄ attendisset ordinē declinationū tūc p̄mo debuisset decliare hoc nomē musa. hoc em̄ nomen musa est p̄me declinatiōis. p̄mū p̄cedit scd̄m. sed attendebat donatꝰ ordinē generū. genꝰ em̄ masculinū est an̄ feim. genus em̄ masculinū capit a ꝓprietate actiua. sed feim a ꝓprietate passiua vt dictū est supius. modo agens est prestantiꝰ passo. 3. de aīa. ⁊ p̄cedit passium. ⁊ ideo p̄us Donatꝰ docuit declinare hoc nomē magr̄ q̄₃ musa Et est etiā notandū ꝙ ista noia magr̄. musa. scān̄ū. sacerdos. felix. spēs in lr̄a posita supponūt material'r. nō quidē ꝓ se sed ꝓ sibi sil'i personalit accepto. ⁊ ꝙ hoc nomē magr̄ i lr̄a nō est gn̄is masculini. s₃ potiꝰ gn̄is neutriꝰ oīe em̄ nomē materialit captū est gn̄is neutriꝰ ⁊ indeclinabile vt cōiter dicūt grāmatici sed supponit ꝓ ista dcōne magr̄ in ista orōne. magr̄ legit. vbi hec dcō magister est singularis nūeri simplic₃ figure gn̄is masculini ⁊ in istis declinationibꝰ subintelligit hoc verbū dr. vel ponit. vel declinat. sic ꝙ donatꝰ vult tantum dicere. In ntō dr vel decliat hic magr̄. In gtō dr vel declinat huiꝰ magr̄i. et sic ꝯmittit hic q̄dā figura que dr eclipsis. q̄ fit qn̄ in orōne subintelligit. ⁊ nō exp̄sse ponit aliqd̄ verbū qd̄ tn̄ req̄rit ad p̄fectū sensu₃ faciendū. vt hic gl'ia patri et filio. vbi subintelligit hoc verbū sit. q₂ hec orō valet tm̄. gloria sit patri.

Notandū secūdo. ꝙ Donatꝰ volēs docere exēplarē declinatiōe₃ noim. in eoꝝ declinatione p̄ponit ꝓnoia articularia hic hec hoc cū eoꝝ cōdeclincis. non ideo ꝙ ista articularia vel eoꝝ p̄positio dcōibꝰ in declinando esset de eēntia declinationis. s₃ fecit hoc ꝓpter informationē iuuenū vt melius ⁊ faciliꝰ noscerēt casus. Demū fecit etiā hoc ideo vt haberet dr̄ia ⁊ distinctio dcōnū in diuersis casibus reperitur em̄ vna dcō diuersoꝝ casuū. ⁊ certificatio casus nō habet nisi ex prepōne articuli vt hec dcō magistri pōt esse nti casus i plurali et etiā gti casus in singulari. tn̄ ex prepōne articuli talis diuersitas ꝯgnoscitur Cū em̄ dico hij magistri est nti casus in pl'i. Si aūt dico huiꝰ magr̄i est gti casus i singulari. Rō aūt huiꝰ quare ꝓnomibus nō p̄ponunt articularia in declinando sicut noibus est ista. q₂ noia sunt incerta q̄ ad eoꝝ genus. ⁊ indetermiata. prepō autem articularis facit certitudinē in gn̄e noim. ꝓnoia vero sunt certa quo ad eoru₃ genus non oportet ergo vt ꝓnoibus p̄ponat articulꝰ. Rō aūt istiꝰ quare in declinatione noim p̄ponunt hec ꝓnoia. hic hec hoc et eoꝝ cōdeclīea. et nō alia ꝓnoia est ista. q₂ ista ꝓnoia sunt magis discretiua ⁊ certe sc̄atia. demōstrāt em̄ tam rem p̄sentē q̄₃ absentē. tam ad sensu₃ q̄₃ ad intellectū. Alia aūt ꝓnoia. vt ego tui sui ⁊c. demōstrant tm̄ rem p̄ntē ⁊ ad sensum. Rō aūt istius q̄re vtō non p̄ponitur articulus. q₂ articulꝰ p̄ponit causa certitudinis faciēde. vtūs aūt ꝑ se est certus. Etiam ideo q₂ ꝓnoia carent vtō. non pōt ꝙ ꝓnomē vti casus p̄poni vtō sed vtō p̄ponitur aduerbiū vocandi o. Ratio q₂ hoc aduerbiū o scat excitatiue. ⁊ hoc idē fit per vtm̄ eo ꝙ vtūs est terminꝰ excitatiōis. vt ergo scaret excitatio maior ⁊ eiꝰ termiatio intelligeretur. ꝯueniēter vtō p̄ponitur aduerbiū vocandi o. Rō aūt huius quare ablatio p̄ponūtur articl'aria cū prepōne a vl' ab est ista. vt habeat dr̄ia inter dtm̄ et abltm̄ sepius em̄ dtūs ⁊ abltūs cōueniunt in terminatiōe modo ille p̄positiones a vel ab important differentiā.

Notandu₃ tertio ꝙ donatus in littera ōndit lr̄as finales in q̄s noia prime declinatiōis hn̄t termiare. ⁊ dt ꝙ sunt due sc₃ s ⁊ a. teriationes aūt finales in quas noia p̄me declinatiōis terminant dt ꝙ sunt tres. s. a as et es. a vt musa. as vt eneas. es vt enchises. Pro quo notandum ꝙ lr̄a termialis ⁊ termiatio dr̄nt. Lr̄a em̄ termialis est vltima lr̄a dcōnis sed terminatio est vltia sillaba dcōnis. q̄nq₃ aūt euenit ꝙ idē sint lr̄a termialis ⁊ termiatio vt p₃ in hac dcōne maria. hoc tn̄ nō est eadē rōne. intelligit aūt lr̄a donati ꝙ terminationes noim p̄me declinatiōis sunt tres. verū est de noibꝰ latinis ⁊ in singl'ari numero declinabilibꝰ. ¶ Dico notāter noim latinoꝝ ꝓpter excludere termiationes nominū hebraycoꝝ p̄me declinatiōis. vt adā abraā que termiant in am. ¶ Dico etiā noim in singl'ari nūero declinabiliū. ꝓpter ista noia diuitie nuptie q̄ sunt prime declinatiōis et non terminant in aliquā istarū terminationū. Sed hoc non est ꝯtra litteram. quia lr̄a autoris intelligit vt dictū est de noibus in singl'ari numero declinabilibus. Sic sil'r est dcōm de istis noibus athene thebe. Ostendit etiā donatꝰ ꝙ noia p̄me declinatiōis in singulari nūero in gtō ⁊ dtō termiant in ae dipthongon hoc est longū e. Pro quo notandūm dipthongꝰ est cōglutinatio duarū vocalium in eadē syllaba vim suā retinētiū. Et dr dipthongꝰ a dij qd̄ est duo ⁊ pthongꝰ sonꝰ q̄si duarū vocaliū sonus. Et sunt q̄ttuor quarū due scribunt ⁊ ꝓferunt. s. au ⁊ eu Exemplū p̄mi audio. Exm̄ scd̄i euge. sed alie due scribunt sed non ꝓferunt. vt ae. et oe. Exm̄ p̄mi vt musae. Exm̄ scd̄i vt coelū. Ostendit etiā donatꝰ ꝙ nomia prime declinatiōis in dtō et abltō pl'i terminant in is qd̄ verū est vt in pl'ibus. Sūt em̄ etiā aliq̄ noia p̄me declinatiōis que in dtō ⁊ abltō pl'i teriant in bus. ⁊ hoc contingit in illis noibus p̄me declinatiōis que termiant in a ⁊ formant a nomie masculini generis termiato in us ⁊ neutrū nō sequit ꝑ um. vt aīa aīabus. ⁊ cū hoc requiritur ꝙ in illis sit discretio sexus vt pa₃ in his metris. A veniens ex us sine neutro transit in abus. Hinc aīatorum sint discernētia sexum. Filia musa dea cum libertabus equabus. His asinā iūgas aīabus atq₃ duabus. Et famulā seruā p̄dict₃ annūerabis. Et si sint pl'a tn̄ vsus nō tenet illa illa. ¶ Ostendit cōiter donatꝰ in textu ꝙ lr̄e in q̄s termiant noia scd̄e declinatiōis sunt tres. Aliqua em̄ teriant in r vt magister. Aliq̄ in us vt dn̄s. Aliq̄ in um vt templū. Terminationes aūt noim scd̄e declinationis sunt sex. er vt magister ir vt vir. ur vt satur. us vt magnꝰ. eus vt tydeus um vt templū. Tres aūt ponit regl'as donatꝰ de formatiōe vti in noibus scd̄e declinatiōis. Pria qn̄ ntūs in noibus scd̄e declinatiōis termiat in ius. si sint ꝓpria nomina tūc abiecta us fit vtūs in i. Ut tn̄ distinctiꝰ cognoscat que noia ꝓpria habēt ci in vtō ⁊ q̄ ti. cōiter grāmatici duas ponūt regl'as quarū p̄ma est. Nomia ꝓpria termiata in ius q̄ ab origine hn̄t t in ntō. hn̄t ti vt laurentiꝰ laurēti. dr em̄ laurentius q̄si laureā tenēs. sic vincētius dr q̄si victoriā tenēs. Scd̄a regula. Nomia propria in ius teriata que ab origine hn̄t c vtm̄ casu₃ teriant in ci. vt bonifacius bonifaci dr em̄ bonifacius q̄si faciēs bona. has regl'as alij dicūt sub alijs verbis. Nomina ꝓpria que teriant in cius q̄ hn̄t vocalē an̄ cius hn̄t ci in vtō. vt bonifacius bonifaci. Sed illa ꝓpria in ius termiata que hn̄t consonantem ante cius. hn̄t ti in vtō vt laurentius laurēti. Scd̄a regl'a de formatiōe vti in noibus scd̄e declinatiōis est hec. Qn̄ ntūs nois scd̄e declinatiōis termiat in er vel in um tunc vtūs est sil'is ntō in termiatione. exm̄ de er vt magister. exm̄ de um vt scān̄ū. Tertia regl'a qn̄ ntūs terminat in us tunc vtus formatur mutando us in e vt dn̄s dn̄e ⁊ ergo dicit in textu

quando in us. respondet. mutatur in e.

Notādū quarto ꝛ vltio ꝙ donat⁹ ostē

dens de tertia declinatiōe noīm dicit. decem sunt lr̄e terminales ꝛ finales in quas teriant̄ noīa tertie declinatiōis. aliq̄ teriant̄ in a vt dogma. aliq̄ ī e vt mortale aliq̄ in o vt homo. aliq̄ in c vt lac. aliq̄ in l vt mel. aliq̄ in n vt nomē. aliqua in er vt paf. aliqua in s vt ciuitas. aliqua in t vt caput. ꝛ aliqua in x vt felix. Terminationes autē in q̄s noīa tertie declinatiōis teriant̄ sunt septuagintaocto vel paulo plus. que scꝫ sunt dissimiles quo ad eēntiā. ꝛ etiā quo ad q̄ntitatē simꝉ qd̄ notanter dicitur quia loquēdo de teriatiōibus noīm tertie declinatiōis. que sunt dissimiles solum quo ad essentiā non essent septuagintaocto. sed vix septuaginta. Pro quo notādū ꝙ iste teriationes dicūtur dissiꝉes quo ad eēntiā que non cōponunt̄ ex eisdē litterꝫ vt is et es. Sed iste dicunt̄ dissiꝉes quo ad q̄ntitatē que sic se hn̄t ꝙ sunt cōposite ex eisdē lr̄is tn̄ vna corripit̄ ꝛ alia ꝓlongat̄ vt is q̄nqꝫ est breue ꝛ correptū vt canis q̄nqꝫ vo is ꝓductū. vt lis litis. Cōponit̄ aūt septuagintaocto a septuaginta ꝛ octo ꝛ est septuagintaocto dictio pl̄is nūeri. vt hīj et hee ꝛ hec septuagintaocto. Septuaginta aūt cōponit̄ a septē ꝛ gintos qd̄ valet tm̄ sicut decē. ꝛ dicitur septuaginta quasi septies decē. Pauloplus est aduerbium q̄ntitatis ꝛ valet tm̄ sicut modico plus. Et dr̄ a nomīe paulus paula paulum. qd̄ valet tm̄ sicut modicus modica modicum. Ostendit donatus in textu ꝙ lr̄e terminales in quas terminantur noīa quarte declinatiōis sunt due s ꝛ u similiter terminationes. exm̄ primi vt fruct⁹ manus. exm̄ scd̄i vt cornu. Declinant̄ aūt noīa quarte declinationis in v terminata solū in pl̄i. sed in singulari sunt indeclinabilia vn̄ Alexander. U non mutabis donec pl̄ale videbis In fine ostēdit ꝙ quinta declinatio hꝫ tantū vnam lr̄am terminalem et sil̄r terminationē in quā noīa quinte declinatiōis hn̄t terminari scꝫ s vt species. Ponūt autē grāmatici cōiter duas regulas de formatiōe gt̄i in noībus quinte declinatiōis. Prima regula est ista. Noīa quinte declinatiōis que hn̄t vocalem ante ei illa in gt̄o dn̄t ꝓducere ei vt species spēi. Scd̄a regula hec est. Noīa quinte declinationis que habent ꝯsonantem ante ei illa in gt̄o debent corripere ei vt fides fidei. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio rn̄salis. exemplaris decliatio

nominum a donato est sufficienter assignata. Patet veritas ꝯclusionis ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ar. Primo. Exemplaris declinatio noīm a donato posita est male ordinata igit̄ ꝓbatur. q2 prius debuit declinare hoc nomen musa q̄ꝫ hoc nomē magister ꝓbat̄. Primū est ante scd̄m sed musa est prime declinationis ꝛ mgr̄ scd̄e ergo. Maior est nota. Mior sil̄r ¶ Dico verū arḡntū ꝯcluderet si donatus in exemplari declinatiōe nominū attenderet ordinem declinationū sed attendit ordinem generum. modo masculinū est ante femininū.

Ar. Scd̄o. Processus donati est insufficiēs igit̄ ꝓbatur. quia non docet declinare noīa ꝓpria vt notum est. ¶ Dico ꝙ declinatio noīm ꝓpriorū conp̄hen ditur sub declinatiōe noīm appellatiuorū. Uel dd̄m ꝙ donatus docet declinare nomīa que declinabilia sunt in vtroqꝫ nūero. noīa aūt ꝓpria solum declinantur in singulari nūero.

Ar. Tertio. Lr̄a donati est intelligibilis igit̄ male posita ꝓbat̄. q2 in ea ponuntur plura nomina sine regente dcōe igit̄ est intelligibilis. tꝫ ꝯn̄a. quia orō intelligibilis ꝯstituitur ex dcōne regente ꝛ recta aīs patꝫ. q2 in ea ponunt̄ ista noīa magister nomē appellatm̄ ꝛ nō hn̄t dcōnem vn̄ regantur. ¶ Dico licꝫ nō hn̄t dictionē regentē exp̄sse tn̄ implicite hn̄t. q2 ibi subintelligit̄ verbum substātiuū iuxta illā regulā. Mltotiēs ṽbū substantm̄ petis extra. ꝛ valet tm̄ magister est nomen appellatiuum.

Ar. Quarto. magr̄ nō est nomen ꝓbat̄. eius partes sunt aduerbiū. igit̄ magr̄ est aduerbiū. tꝫ ꝯn̄a. q2 totum nō est aliđ nisi sue ptes. i. phicoꝝ. Sꝫ aīs ptꝫ. q2 magꝫ aduerbiū ē sil̄iter ter. ¶ Dico verū arḡntū ꝯcludit ꝙ magꝫ ꝛ ter sunt ptes illi⁹ noīs magister. qd̄ est ṽm ptes ethimologisatiōis. ſꝫ nō cōpōis mō autoritas p̄dicta intelligit̄ ꝙ ptes cōponētes simꝉ sumpte non sunt aliud nisi suum totum.

Ar. Quīto. Hoc nom̄ magr̄ nō est simplicis figure. ꝓbat̄ autoritate Johānis ianuēsis in catholicō qui on̄dit ꝙ hoc nomē magr̄ cōponit̄ a maior ꝛ sterion grece ꝙ est status latīe. q2 magr̄ est in statu ꝛ dignitate maior q̄ꝫ discipulus. ¶ Dico ṽm arḡntū ꝯcludit ꝙ Johes ianuēsis dicēs ꝙ mgr̄ est ꝯposite figure cepit figurā cōpositā cōiter ꝓ ethiologisatiōe ꝛ nō compositiōe ꝓprie dicta q̄ dictio dr̄ esse cōposite figure.

Ar. Sexto. Lr̄a donati est intelligibilis ḡ male posita. ꝓbatur. q2 hec orō ntō hic magr̄ est intelligibilis. ꝓbat̄. q2 hec est impfecta igit̄ est intelligibilis. tꝫ ꝯn̄a. q2 orō impfecta causat impfectū sensuꝫ. Aīs ptꝫ q2 in ea non ponit̄ appositū. mō orō pfecta est ex supposito ꝛ apposito. ¶ Dico ꝙ licꝫ in p̄dicta orōne nō ponit̄ appositū exp̄sse. tn̄ implicite subintelligit̄ hoc ṽbū dr̄ vel ponit̄ vꝉ decliat̄ ꝛ sic p̄dicta orō valet tm̄ in ntō declinatur hic magister.

Ar. Septio. Noīa p̄me declinatiōis in gt̄o nō hn̄t e ꝓductā ꝓbat̄. quia hn̄t y autoritate ṽgily q̄ dixit. Aulay in medio libabant pocula bachi. ¶ Dico ꝙ hoc est p figurā q̄ dr̄ dieresis q̄ hꝫ fieri qn̄ sillaba longa diuiditur ī duas breues. vt hic aulay pro aule. ṽsus Pro firi fieri dicas dieresis extat.

Ar. Octauo. Noīa scd̄e declinatiōis nō teriant gtm̄ in i igit̄ ꝓbat̄. q2 termiant̄ gtm̄ in ius. ꝓbat̄. de istꝫ vn⁹ sol⁹ tot⁹. ¶ Dico ꝙ lr̄a intelligit̄ de nomibus scd̄e decliatiōis q̄ nō hn̄t gtm̄ ꝛ dtm̄ sil̄em ꝓnoībus scd̄e declinatiōis. mō vn⁹ sol⁹ tot⁹ hn̄t gtm̄ ꝛ dtm̄ sil̄em ꝓnoīb⁹ scd̄e decliatiōis.

Ar. Nono. Pauciores sunt lr̄e teriales noīm t̄tie declinatiōis q̄ꝫ decē ꝓbatur q2 solū sunt tres ꝓbat̄. q2 om̄e nomē t̄tie decliatiōis aut termiatur ī vocalē aut in semiuocalē aut in ꝯsonantē. ¶ Dico ꝙ tm̄ tres sunt termiationes noīm tertie declinatiōis ṡm gen⁹ subalternū distincte. sed littera intelligit̄ ꝙ sunt decem scd̄m speciem sp̄ealissimam.

Ar. Decio. Autor est diminutus ꝓbat̄. q2 dicit ꝙ termiatiōes noīm tertie decliatiōis sunt septuagintaocto vel pauloplus. ꝛ nō enūerat ipas. videt̄ ḡ ꝙ est dyminut⁹. ¶ Dico ꝙ ṽm arḡntū ꝯcluderet si hoc faceret donat⁹ sine causa sed facit h̄ ideo ne tediū afferat legentibus.

Ar. Undecio. Plures sunt termiatiōes noīm tertie declinatiōis q̄ꝫ septuagintaocto ꝓbat̄. q2 id etiā ē vna vt dauid dauidis. sil̄r ub vt cherub aliq̄ aph vt seraph. ¶ Dico lr̄a donati intelligit̄ de noīb⁹ latinis ista aūt noīa sunt hebraica aut greca ꝛ non latina.

Ar. Duodecio. Noīa quite decliatiōis nō teriant gtm̄ in ei ꝓbat̄ q2 si sic sequeret̄ ꝙ hoc nomē bartholomeus esset quinte decliatiōis qd̄ est f̄lm̄ ptꝫ seq̄ela q2 termiat gtm̄ in ei. ¶ Dico ꝙ nō sufficit ꝙ nomē quite declinatiōis terminat̄ in ei in gt̄o sed etiā requirit̄ ꝙ termiet dtm̄ in ei mō hoc nomē bartholome⁹ terminat̄ dtm̄ in o ꝛ ergo arḡntū nō ꝯcludit.

Pronomē quid est pars orātiōis

que pro nomine posita tantundem pene significat personamqꝫ interdum recipit.

Vtrū diffinitio ꝓnois a donato posita

sit bene assignata. Pro intellectione questiōis mote. ¶ Notandum pmo ꝙ rō ordinis quare donatus statim post nomē determinauit de ꝓnoie est ista. qꝛ nomē ⁊ ꝓnomē hn̄t eundē modū ẜcandi gn̄alē scꝫ ẜcare ꝑ modū entis ⁊ subām licet habeat modū ẜcandi formalē diuersum. qꝛ nomē ẜcat ꝑ modū deteriate apphensionis. ꝓnomē vero ꝑ modū indeteriate apphensiōis. ⁊ ergo ꝓpter affinitatem modi ẜcandi nois cū ꝓnoie donat⁹ statim post nomē deteriat de ꝓnomie. Pro diffinitione ergo ꝓnois intelligenda. Sciendū diffinitū pn̄tis dionis est ꝓnomen non pro se sed ꝓ suis signatis captū. signata aūt ei⁹ sunt oīa ꝓnoia. Pro genere aūt in dione ponit̄ ꝑsorōnis ⁊ capit̄ eodē modo sicut in diffinitiōe nomis. Postea dicitur que ꝑsorōnis scꝫ ꝓnomē ponit̄ pro noie. ¶ Notandū ꝙ ꝓnomen ponit̄ loco nominis tribus modis. Primo officio tm̄. qn̄ scꝫ ꝓnomē hꝫ officiū nois, officiū eñ nominis est reddere suppositū verbo personali, modo hoc ꝓnomē hꝫ etiā. vt ego lego. Secūdo ꝓnomē ponit̄ loco nois ẜcatiōe tm̄. qn̄ scꝫ ꝓnoia ẜcāt idē sicut nomia loco q̄rū ponunt̄ nō tn̄ hn̄t officiū nois. vt iohes currit ⁊ illū diligo vbi hoc ꝓnomē illuꝫ ponit̄ loco illi⁹ nois. iohes tn̄ nō hꝫ officiū nois. qꝛ nō reddit suppositū v̇bo ꝑsonali. Tertio ꝓnomē ponit̄ loco nois officio ⁊ ẜcatiōe simt̄. qn̄ scꝫ ꝓnomē reddit suppositū v̇bo ꝑsonali sicut nomē ⁊ etiā ẜcat idem qd̄ nomē. vt iohes currit ⁊ ille mouetur. ¶ Sequit̄ correlarie pmo ꝙ nō est incōueniēs vnā ꝑtē ponere pro alia que in mō ẜcandi materiali ꝯueniunt. et in modo ẜcādi formali drn̄t qualiter ꝯtingit in ꝓposito. sed vnā ꝑtē ponere ꝓ alia q̄ in nullo ꝯueniunt nec in modo ẜcandi materiali nec formali. hoc est vitiū qd̄ aliꝗ sub aliꝗs verbis dicūt. ponere vnam ꝑtē pro alia q̄ nec in ẜcatiōe et officio ꝯueniūt. hoc est vitiū sed ponere vnā ꝑtem pro alia q̄ in ẜcatiōe ⁊ officio ꝯueniūt hoc nō est vitiū qualiter ꝯtingit in ꝓposito.

Notandū secundo. in dione dr̄ ꝙ prono

mē ponit̄ loco nois. ⁊ in isto tangit̄ causa inuentiōis ꝓnoim. vn̄ gn̄aliter grāmatici ondūt sex de causis ꝓnoia esse inuenta. Primo causa necessitatis. oīe eñ nomē erat tertie ꝑsone excepto vtō ⁊ sic noia non poterāt reddere suppositū v̇bis prime et secunde ꝑsone. vt g̊ ille defect⁹ adimpleret̄ tunc inuēta sunt ꝓnoia. Scd̄a cā est cā comoditatis ⁊ decētie. causa scꝫ dubiꝗ remouēdi idem eñ nomē sepius in orōne positū causat dubiū ⁊ tediū. sed cū ꝓnomē ponit̄ loco illius nois. tollitur tale dubiū. vt cū dico ayax venit ad troyam ⁊ ayax pugnauit. est dubiū si sermo fiet de eodem ayace vel non. sed cum dico ayax venit ad troyam ⁊ idem ayax pugnauit est certitudo ꝙ idem ayax qui venit ad troyā etiā idem ayax pugnauit. Tertio ꝓnomina sunt inuēta causa demōstratiōis ⁊ relatiōis faciēde. licꝫ eñ etiā ꝑ noia fit demonstratio ⁊ relatio. nō tn̄ ita certa ⁊ ꝓpria sicut ꝑ pronomia. Quarto pronomia sunt adinuēta causa discretiōis faciēde que sine ꝓnoibus fieri non pōt. Vn̄ Discretio est attributio alic⁹ act⁹ vel passiōis alicui rei cū exclusiōe illius actus vel passionis ab aliꝗs rebus. vt cū dico ego lego. hic est discretio qꝛ actus legendi attribuitur mihi et excludit̄ ab aliꝗs rebus. valet eñ tantum ego lego ⁊ nullus alter legit. Quinto ꝓnomina sunt inuenta cā ẜcatiue faciende. vn̄ ẜcatiua est attributō alicuius actus vel passionis alicui ꝑsone vel rei cum exclusiōe illius actus vel passionis ab aliꝗs ꝑsonis et rebus non similiter. sed ꝑ modū excellētie. vt cū dr̄ viuo ego dicit dn̄s. hic actus viuēdi attribuit̄ dn̄o deo ꝑ excellentiā ⁊ excludit̄ ab aliꝗs rebus valet eñ hec orō tm̄. ego deus viuo et nullus ita excellēter viuit sicut ego. deus enim viuit ꝑ eēntiā nos ꝑ participationē sue bonitatꝫ. vt dr̄. i. celi. Ab hoc quidem ente cūctis deriuatū est esse ⁊ viuere his quidē clarius his vero obscurius. Sexto pronomia sunt inuenta causa conceptiōis ⁊ euocatiōis faciende. ꝯceptio eñ ⁊ euocatio non potest fieri sine ꝓnominibus.

Notandum tertio ꝙ donatus in dione

ꝓnominis dicit ꝙ ꝓnomen ponitur loco nominis. Sciēdum ꝙ ꝓnomen ponitur indrn̄ter loco nominis appellatiui ⁊ etiā propriꝗ. exemplū primi hō currit ⁊ ille mouet̄. exemplū scd̄i. Johes currit et ille legit. ꝯuenientius tn̄ ponit̄ loco nois ꝓpriꝗ q̄ꝫ appellatiui quinymo si aliqn̄ ꝓnomen ponitur loco nois appellatiui tn̄ in illo appellatiuo loco cuius ponitur subintelligit̄ nomē ꝓpriū. Cū eñ dico homo currit ⁊ ille mouet̄. hoc ꝓnomē ille ponit̄ loco ꝓpriꝗ nois. Rō qꝛ hoc ꝓnomen ille in pdicta orōne ẜcat hoiem qui currit. mō act⁹ currendi ꝯuenit rei singulari. Dicitur eñ i. metaph. Actus sunt suppositorū ⁊ singl̄ariū. Rō autem istius quare ꝯuenienti⁹ ponitur loco nois ꝓpriꝗ q̄ꝫ appellatiui est ista. qꝛ nois ꝓpria ẜcāt certe ⁊ determiate et sic etiam ꝓnomina posita in demōstratiōe et relatiōe etiam certe et determinate ẜcant. ⁊ ergo ꝯueniēter ꝓnomē ponit̄ loco nois ꝓpriꝗ.. ¶ Pro latiori declaratione diffinitionis. Donat⁹ dicit ꝙ ꝓnomē tantundem pene ẜcat sicut nomen. i quo donatus innuit ꝯuenientiā ꝓnois cū noie. ambo eñ ẜcant substantiā licet drn̄ter. nomen eñ ẜcat subām ꝑ modum determiate apphensiōis. ꝓnomē v̇o ꝑ modū indeteriate apphensiōis vt dicetur inferius. Et tantūdē ꝯponit̄ a tm̄ et idē licꝫ scd̄m alios a tm̄ ⁊ demū. Eius aūt declinatio patꝫ in his metris Tantūdē neutrum dat tantidē gtm̄. Deficit in reliquis totidē plurale fit oīs. Sed pene est aduerbium similitudis et valet tm̄ sicut quasi. Aliꝗ tn̄ dicūt ꝙ est aduerbiū remissiuū. inde deriuatur penitus. ¶ Vltimo donatus dicit in diffinitione. ꝑsonāq̄ꝫ interdum recipit. vnde ꝓnomen recipere personā possum⁹ intelligere dupl̄r. Vno modo inquantū ꝑsona capitur ꝓ accidēte quod est ꝑsonona. et sic Recipere ꝑsonā est recipere pdicationem huius accidentis ꝑsona. ⁊ sic ꝓnomē nō dicit̄ in ꝓposito recipere ꝑsonā. qꝛ ꝓnomen semꝑ habet ꝑsonā. oīe eñ ꝓnomē aut est pme aut scd̄e. aut tertie ꝑsone. Secundo capitur persona pro certo et determinato significato. et sic capitur hic persona. Pronomen ergo recipit personam id est certam et determinatam rez significat in demonstratione et relatione. ¶ Dicit eñ Priscianus primo minoris. Pronomen ad omne suppositum mundi pertinet. id est quantū est de vi vocis ꝓnominalis nullam certam rem significat. vt dicetur inferius. sed certitudinem significati recipit ex demonstratiōe et relatiōe. Dicit eñ Priscianus primo minoris. Pronominis demonstratio vel relatio est eius vltimata significatio. quicquid eñ pronomen demonstrat vel refert hoc etiā significat.

Notandū quarto ⁊ vltio ꝙ mod⁹ signi

ficandi ꝓnomis ẜm autorē modorū ẜcandi. est ẜcare per modum entis et indeterminate apphensiōis. Pro quo modo ẜcandi intelligendo. Sciendum ꝙ ꝓnomē habet duplicem modū ẜcandi generalē ⁊ spẽalem. Gn̄alis est ẜcare per modum entis. et in isto mō ẜcandi conuenit cū nomine. nomen eñ etiam ẜcat per modum entis. et iste modus ẜcandi nois est materialis. dicitur eñ. i. de generatione ꝙ ratio materie est ratio ꝯuenientie. Modus ẜcandi aūt formalis ꝓnois est ẜcare per modū indetermiate apphensiōis. et iste est modus ẜcandi formalis pronominis per istū eñ ꝓnomen distinguit̄ a nomine. nomē eñ vt dictū est significat ꝑ modū determinate apphensiōis. Rō eñ forme est distinguere. dicit̄ eñ. 7. metaph. Forma est que sepat ⁊ distinguit. Vn̄ aūt capitur mod⁹ significandi per modū entis. ⁊ q̄d sit significare ꝑ modū entis dictū est sufficienter in nomine. vn̄ nō oportet h̄ hic repetere. dicitur eñ 8 topicorū. Conturbat qd̄ frequentat̄. Pro intellectiōe autem istius vn̄ sumit̄ modus significandi formalis ꝓnois scꝫ significare per modum indeterminate apprehensiōis. Notādū ē scd̄m autorē modorū ẜcādi ꝙ mod⁹ ẜcādi ꝑ modū īdeteriate apphēsiōis hꝫ ortū a ꝓprietate vl̄ a mō eēndi materie prīe ita ꝙ

materia prima ſm ſe indrñs ad omnem formam ſibi poſſibilem . cuius ratõnem Ariſto. i. Phiſico. aſſignat. Oſtendit em̄ ꝙ materia p̄ma eſt pura poñia nullā for⸗mā actu includens nec aliquā excludēs. vñ et materia prima non eſt nihil . ſed eſt ꝓpe nihil creata vt dixit Auguſtinꝰ. Si ergo materia p̄ma eſt in poñia ad oēz for⸗mā ꝯcludit ꝙ ipa ſ₃m ſe eſt indrñs ad oēm formā. hoc tñ ſpẽalius ⁊ latius declara⸗tur. i. phiſico ꝝ. Ab iſta ergo ꝓprietate materie p̄me que eſt ꝓprietas indetermina⸗tiōis. determinabilis tñ ſumit modꝰ ſ₃candi ꝓnois formalis. ſc₃ ſcare ꝑ modū in⸗determinate app̄henſiōis. nō ſic ꝙ ꝓnomē materiā p̄mā ſcaret. ſed q₂ ex mō eſſen⸗di reperta in materia prima intellectus noſter mouet ad ſcandā aliquā eſſentiam ſic intermiatā de ſe ad imponendā ſibi vocem ſub mō eſſendi indetermiate. eſt er⸗go ꝓportio et cōuenientia inter modū eſſendi materie p̄me ⁊ modū ſcandi ꝓnois ſicut em̄ materia p̄ma eſt indrñs ad oēm formā ſibi poſſibilē vt dictū eſt . ſic pro⸗nomē nullā certā rem ſcat. ſed eſt indrñs ad omne ſcatū. quicq̄d em̄ ꝓnomen pōt demōſtrare aut referre hoc etiā ſ₃cat vt dictū eſt. q₂ ꝓnois demōſtratio aut relatō eſt eius vltimata ſcatio. ꝓnomē em̄ q̄ntū eſt de vi vocis nihil certe ſcat ſed eſt in⸗differens ad om̄e ſ₃catū. vñ recte dixit Priſcianꝰ ꝙ ꝓnomē ad om̄e ſuppoſitū mū⸗di ꝑtinet primo minoris. ꝓlata em̄ voce ꝓnoiali nullū certū ſ₃catū inde habetur vt cū dico ille abſolute ſubām quidē ſignificat. ſed nullā determiate. ſed certitudi⸗nē ſue ſcatiōis ꝓnomen accipit ex demonſtratiōe et relatiōe. ſicut materia prima modū eſſendi deteriatū recipit a forma q̄ dat eſſe materie. ⁊ etiā ipam ad eſſe ſpeci⸗ficū ducit ⁊ determiatū. ſed cū dico ille hō. hō deteriate ſcat hoiem. eo ꝙ demon⸗ſtrat certū hoiem. Nunc ergo modū ſcandi ꝓnois recte aliȷ̄ grāmatici expſſerunt dicētes. ꝓnomē ſ₃cat ſubām ſine qualitate. in eo ꝙ dico ſubām. tango modū ſigni⸗ficandi ꝓnois gñalē. ſc₃ ſcare per modū entis. Sed in eo ꝙ dico ſine qualitate tango modū ſignificandi formalē ꝓnois . ſc₃ ſ₃care ꝑ modū indetermiate apprehē⸗ſionis. Iſtis notabilibus ſic ſtantibus eſt.

Concluſio rñſalis. diffinitio ꝓnomis a

donato eſt ſufficiēter aſſignata. Veritas huiꝰ ꝯcluſiōis p₃. Diffinitio illa eſt bōa q̄ indicat naturā diffiniti. ſed diffinitō ꝓnois eſt hmōi ergo eſt bene aſſignata . te⸗net ꝯña in darȷ̄ ⸗tualiter. maior eſt Bohetȷ̄ in libro dionum. diffinitio em̄ d₃ indi⸗care et non oſtēdere naturā diffiniti. dicit em̄ cōmentator. vȷ̄. metaphiſice. Diffini⸗tio eſt ſermo quiditatis ⁊ eſſentie. minor patet ex declaratione.

Ar. Primo. Ordo donati in locutiōe ꝓnois nō valet. ꝗ. ꝓbat añs. verbū deb₃ poni poſt nomē. ergo nō ꝓnomē ꝓbat añs. ex noie ⁊ v̄bo ꝯſtituit oratō ꝑfecta ſicut totū cōpoſitū ex materia ⁊ forma. igit verbum debet ſequi nom̄ tenet ꝯña. q₂ actus ⁊ poña debēt eſſe ꝯiūcta. vt d₂. z. de aīa et. 9. metaphi. Et etia₃ p₃ autoritate Priſciani q̄ ſtatim poſt nomē poſuit v̄bū. ¶ Dico v̄m argñtū ꝯclu⸗deret ſi donatus habuiſſet talē reſpectū ⁊ ꝯſideratiōnē. ſed donatus habuit alium reſpectū videlicet iſtū. ꝙ ipm ꝓnomē conuenit cū noie in ſcato quia vtrunq₃ ſ₃cat ſubām. licet non eodē mō. ⁊ ꝗ ꝓpter hanc affinitatē ſignificationis donatus poſu⸗it pronomē immediate poſt nomen.

Ar. Scdo. ꝓnomē non ponit loco nois ergo ꝓbat. vnā ꝑtem ponere pro alia eſt vitiū. ſed nomē et ꝓnomē ſunt ꝑtes diſtīcte ergo. ꝓnomē non ponitur loco nomis. Maior eſt donati in libello de barbariſmo ⁊ ſoleociſmo. Mi⸗nor eſt nota. q₂ nomen ⁊ ꝓnomē hñt diſtinctos mōs ſ₃candi eſſentiales et forma⸗les ꝑ quos diſtinguuntur ꝑteſorōis inter ſe. ¶ Dico verū arñtū ꝯcludit ꝙ ponere vnā ꝑtem pro alia que nec in mō ſ₃candi materiali nec officio ꝯueniūt hoc eſt vitiū vt ꝓ̄pōnem pro noie ſed ponere vnam ꝑtem pro alia que in mō ſ₃candi materiali ꝯueniūt. hoc non eſt vitiū. ſic aūt eſt de nomine ⁊ ꝓnomine.

¶ Arguit Tertio. ꝓnomen nō ponitur loco nois ergo ꝓbat. q₂ nec loco nominis ꝓprȷ̄ nec appellatiui. Non loco nominis ꝓprȷ̄ q₂ cū dico. homo currit ⁊ ille moue⸗tur. hoc ꝓnomē ille ponit loco illius nois appellatiui ſc₃ hō . Nec etiā ponit loco nois appellatiui. ꝓbat autoritate Priſciani. xȷ̄. minoris in capitulo de ꝓnoie qui oñdit ꝙ ꝓnomē ponit loco nois ꝓprȷ̄ tm̄. ¶ Dico v̄m argñtū ꝯcludit ꝙ ꝓnomen ſemꝑ ponit loco nois ꝓprȷ̄. cuius cauſa eſt dicta in tertio notabili. Et lic₃ aliqñ po⸗nit loco nois appellatiui tñ in illo noie appellatiuo ſolet intelligi nomē ꝓprium.

Ar. Quarto. Pronoia nō ponunt loco nois ꝓprȷ̄ ergo ſolutio nō valet. ꝓba⸗tur Añs de ꝓnoibꝰ poſſeſſiuis que nō ponunt loco noim ꝓpriorū. ꝓbatur incertū non ponit loco certi. ſed ꝓnoia poſſeſſiua ſ₃cant incerte propria au⸗tem certe. ergo ꝓnoia poſſeſſiua non ponuntur loco noim ꝓpriorū. Maior eſt no⸗ta. Minor pa₃. q₂ ꝓnoia poſſeſſiua ſ₃cant duplicē ꝑſonā poſſeſſorē et rem poſſeſ⸗ſam. ⁊ ſ₃cant plura et multa. vbi aūt eſt pl̄itas ibi eſt icertitudo. ¶ Dico v̄m argu⸗mētū ꝯcludit ꝙ ꝓnoia poſſeſſiua ſcant icerte ⁊ indeteriate extra demōſtrationē ⁊ relationē. ſed in demōſtratione ⁊ relatione ſignificāt certe.

Ar. Quinto. ex diffinitiōe ſequit falſum ꝗ ꝓbat. ex dione ſequit ꝙ apl̄us eſſet ꝓnomē. ſil̄r ph̄us ꝓbat. q₂ hoc nom̄ apl̄us ponit loco nois proprȷ̄ ſcilic₃ paulus ⁊ ſcat deteriatā rem . ſil̄r hoc nomē ph̄us ponit loco illiꝰ nomis ariſto. ¶ Dico v̄m argñtū ꝯcludit ꝙ hoc nom̄ ph̄us ponit loco huiꝰ nois ariſto. ⁊ apl̄us loco illius nois paulus. ſed nō rōne demōſtratiōis ⁊ relationis. ſed hoc eſt cauſa excellentie vel antonomaſie. ꝓnomē aūt ponit loco nois ꝓprȷ̄ ratione de⸗monſtrationis ⁊ relationis.

Ar. Sexto. Ex dione ꝓnois ſequit ꝙ hoc relatiuū qui relatiue tentū eſſet pro⸗nomen qđ eſt falſu₃. qui em̄ eſt nomē et non ꝓnomē vt ꝓbabit inferius. ꝓ⸗bat ſeq̄la ex dione . h̄ em̄ relatm̄ qui ponit loco nois ⁊ ſ₃cat idē ſicut nom̄ et recipit ꝑſonā. i. qñq₃ certā ⁊ determiatā rem ſ₃cat. qñq₃ aūt incertā vt in demon⸗ſtratiōe ⁊ relatiōe ſ₃cat certā extra demōſtrationē v̄o ⁊ relationē ſcat incertā rem ¶ Dico ꝙ non ſufficit ad dictionē que debet eſſe ꝓnomē ꝙ ponit loco nois. ſed re⸗quirit ꝙ nō reſoluat in certiorē modū ſ₃candi. mō ly qui relatiue captū reſoluitur in certiorē modū ſ₃candi. q₂ reſoluit in et. ⁊ tu ille. vt dicit Hugo. q₂ hec. homo cur⸗rit qui mouet. reſoluit ſic. hō currit et ille mouet ꝓnomē em̄ in demonſtratiōe ⁊ re⸗latione certiſſime ſignificat.

Ar. Septio. Pronomē nō recipit ꝑſonā ꝗ dio nō valet ꝓbat. nihil recipit illđ qđ h₃. ſ₃ ꝓnomē ſemꝑ h₃ ꝑſonā ꝗ. Maior eſt nota q₂ aliq̄d recipit illđ qđ nō h₃. Mior q₂ quocūq₃ ꝓnoie dato ipm eſt alicuꝰ ꝑſone. aut p̄me aut ſe⸗cūde aut tertie. ¶ Dico v̄m argñtū ꝯcluderet ſi ꝑſona capetur hic ꝓ accñte qđ eſt ꝑſona. ſ₃ capit h̄ ꝑſona ꝓ certo ⁊ deteriato ſ₃cato . qđ ſolū h₃ ꝓnomē i demōſtratio⸗ne ⁊ relatione vt dictū eſt in notabili tertio.

Ar. Octauo. Pronom̄ nō ſ₃cat ꝑ modū indeteriate app̄henſiōis ꝗ modꝰ ſ₃can⸗di ꝓnois nō v₃ ꝓbat Añs. q₂ ſi ſic ſequeret ꝙ hoc nomē hō eſſet ꝓnomen qđ eſt falſu₃ ꝓbat ſequela. q₂ hoc nomē hō ſ₃cat ꝑ modū indetermiate ap⸗p̄henſiōis. dt em̄ Biligā hō hoie₃ ſ₃cat ⁊ tñ nullū certū hoie₃. ſi ergo nō ſ₃cat certū hoie₃ ꝯcludit ꝙ hō ſ₃cat per modū indetermiate app̄henſiōis. ¶ Dico verū argu⸗mētū ꝯcludit ꝙ hō ſ₃cat indetermiate reſpectu ſuppoſitorū q₂ nullū ſ₃cat adequa⸗te. rōne tñ ſ₃catiōis vltiate ſ₃cat deteriate q₂ deteriate ſ₃cat naturā hūanā. ꝓnomē aūt ſ₃cat indeteriate rōne ſignificatiōis eſſentialis.

¶ Pronomini quot accidunt. Sex. que. Qualitas genus nūerus figura perſona caſus. Qualitas ꝓnoim in quo eſt Duplex eſt. Quo. aut em̄ finita ſunt pronoia aut infinita

Que sunt finita. Que recipiunt ꝑsonas. vt ego tu sui Que sunt infinita. Que non recipiūt ꝑsonas. vt quis que quod Genera pronominū quot sunt. Eadem fere que et nominū Masculinū vt quis. Femī vt que. Neutrū vt qd. Cōe vt q̄lis talis. Trium generum qd omne dicit̄. vt ego tu sui Nūeri ꝓnoīm quot sunt. Duo. qui. Singl'aris vt hic pluralis vt hij. Figure ꝓnoīm quot sunt Due. que. Simplex vt quis. Composita vt q̄squis. Persone ꝓnominū quot sunt. Tres. que Prima vt ego. Scd̄a vt tu. Tertia vt ille. Casus item pronominū quot sunt. Sex quemadmodū ⁊ nominū. Per hos em̄ casus omnium generum nomīa ꝓnomīa ꝑticipia inflectuntur hoc modo.

Vtrū tm̄ sex sint accn̄tia ꝓnois et vtrū

qualitas ꝓnominis sit duplex. Pro intellectione questionis mote. ¶ Notandum primo ꝙ hec questio duo querit. Primo querit vtrū tm̄ sex sint accn̄a pronominis scꝫ qualitas. genus. nūerus. figura. persona. et casus. Scd̄o querit vtrum tm̄ duplex sit qualitas ꝓnois scꝫ finita et infinita. Pro intellectiōe ꝑtis prime. Notandū ꝙ demōstratio et relatio etiā sunt accn̄a ꝓnois. accidit em̄ ꝓnoī capi relatiue vel demōstratiue. In oratione capit̄ relatiue vel demōstratiue. extra orationem autē non capitur demonstratiue aut relatiue. Sciendū ergo ꝙ demōstratio est rei subiecte oculis vel tanquā subiecte oculis certa repn̄tatio In qua dione tangitur duplex demōstratio scꝫ ad sensuꝫ et ad intellectū Cū dicit̄ rei subiecte oculis tangit̄ demonstratio ad sensum. ¶ Cū vo dr vel tanꝙ subiecte oculis. tangit̄ demōstratō ad intellectū. Vn̄ demōstratio ad sensum est qn̄ res demōstrata subiacet visui. Et est duplex. scꝫ ꝑsonalis ⁊ impꝑsonalis. Personalis est qn̄ idē i nūero qd demr̄at etiam intelligit̄. vt dicēdo iste hō currit Impꝑsonalis est qn̄ nō idē in nūero qd demōstratur intellelligitur. sed aliud. vt cū dico hec herba crescit in orto meo. hic vnū demonstrat̄ scꝫ herba p̄n̄s oculis. ⁊ alia herba intelligit̄. Siłr cum sacerdos benedicit sal. dicit Helise⁹ misit te aquis. hic vnū sal demōstrat̄ ⁊ aliud intelligit̄. Demōstratio aūt ad intellectū est qn̄ res demōstrata nō subiacet visui. vt hic deus demōstrando deum. deus em̄ visui non subiacet. dicit em̄ scriptura. Deū nemo vidit vnꝙ Relatio aūt describitur sic. Relatio est ante late rei recordatio. vt homo currit et ille mouetur E intelligitur sic Relatio est recordatio. i. reiteratio. ante late rei id est an̄tis. relatm̄ em̄ facit scd̄aꝫ noticiā de an̄te. Illud em̄ qd an̄s ꝑcat p̄marie relatiuum ꝑcat scd̄arie. relatiuū em̄ vt dicūt grāmatici capit significationē ab ente Duplex est aūt relatio quedam ꝑsonalis et quedā simplex Relatō ꝑsonalis ē qn̄ an̄s et relatm̄ supponūt ꝓ eadē re in nūero. vt iohānes currit ⁊ ille mouet̄ Relatō simplex est qn̄ an̄s ⁊ relatm̄ nō p̄supponūt ꝓ eadē re in nūero sed bn̄ in specie. vt mulier saluauit que dānauit In q̄ orōne an̄s mulier supponit ꝓ virgine gloriosa que salutē dedit. ⁊ relatiuū que supponit ꝓ eua que iduxit dānationē. ¶ Sequit̄ corre

larie ꝙ licet donatus non posuit demōstrationē ⁊ relationē exp̄sse. tn̄ implicite q̄ cōprehēdit eam sub qualitate patet. q: pronomīa i demōstratione ⁊ relatiōe sunt qualitatis finite. extra demōstrationē ⁊ relationē sunt qualitatis infinite.

Notandū scd̄o ꝓ secn̄da ꝑte questiōis

intelligēda ꝙ q̄litas ꝓnois diffinit̄ sic. Est ꝓꝓrietas ꝓnois attributa ei ea rōne q̄ ꝑcat ꝑcatū suū certe vel incerte in demōstratiōe ⁊ relatiōe certe. extra demonstrationem ⁊ relationem autē incerte. In ista ergo dione tangit̄ duplex qualitas scꝫ finita et infinita. Qualitas finita est ꝓꝓrietas ꝓnois attributa ei ea rōne q̄ ꝑcat ꝑcatū suū vel ꝑcata sua certe ⁊ deteriate. vt ego curro. Vn̄ est regl'a gn̄alis de ꝓnoib⁹ qn̄ sunt finite q̄litatis. Om̄e ꝓnomē siue p̄mitiuū siue deriuatiuū positum actualiter in demōstratiōe ⁊ relatiōe semꝑ est finite qualitatis. exm̄ de p̄mitiua ego curro. de deriuatia. meus asinus currit. Et hoc tetigit donatus in textu cum dixit. q̄ sunt finita. que recipiūt. i. que ꝑcāt certā ⁊ determiatam rem et hoc fit in demōstratione et relatiōe. qualitas infinita est ꝓꝓrietas ꝓnomis attributa ꝓnomini ea ratione qua ꝑcat ꝑcatū suū vel ꝑcata sua incerte ⁊ indeterminate. vt ille. Pronomia em̄ extra demonstrationē ⁊ relationē posita actualiter nullā certā rem ꝑcāt sꝫ Priscian⁹ dixit ea ꝑtiere ad om̄e suppositū mūdi. Vn̄ de ꝓnoib⁹ īfinite q̄litatis est hec regula gn̄alis. Om̄e ꝓnomen siue p̄mitiuū siue deriuatiuū extra actualē demonstrationē ⁊ relationē positū est q̄litatis infinite. exm̄ de p̄mitiuo. vt ille. exm̄ de deriuatiuo vt meus. Et hoc tetigit donatus in textu cū dixit. que sunt infinita que nō recipiunt ꝑsonas. i. que non ꝑcant certam ⁊ determinatā rem. ⁊ hoc est extra demōstrationem et relationē actualiter.

Notandū tertio ꝙ donatus volens ex

emplificare de q̄litate infinita exēplificat ꝑ noia dt em̄ ꝙ quis q̄lis talis sunt q̄litatis infinite. ꝯstat aūt ꝙ q̄s. qui. talis q̄lis. sunt noia ⁊ nō ꝓnomia vt postea dicetur Quare autem hoc donat⁹ fecit ꝙ ip̄e exēplificat de q̄litate infinita per noia dicunt aliqui ꝙ hoc fecisset ꝓpter reuerētiā ⁊ cōplacētiā sui magistri Dindimi. qui posuit ꝙ quis qui talis qualis essent ꝓnoia. Sed ista rō est modica. Dicitur em̄. i. ethicorū. Duobus existentib⁹ amicis sanctū est p̄honorare veritatē. Alij autem dicūt ꝙ solū posuisset ea ꝓ exēplis quorū non semꝑ requirit̄ veritas. Dicitur em̄. i. poꝝ Exempla ponim⁹ non ꝙ ita sint. sed vt addiscentes addiscāt. Alij dicūt ꝙ donat⁹ non voluit ꝙ quis ⁊ qui essent ꝓnoia sed solū declarat intentionem suam per ista nomia. voluit em̄ ostendere ꝙ ꝓnomina extra demonstrationē et relationem posita ꝑcant incerte ⁊ indetermiate. mō ꝯstat ꝙ iste dcōnes quis ⁊ qui que quod talis. q̄lis incerte etiā ꝑcant et ꝯfuse. ergo ꝓpter ꝯuenientiā quā hn̄t cum ꝓnominibus exemplicat ꝑ ea. Veritatē tn̄ dicēdo planū est ꝙ intentio donati fuit ꝙ quis qui. talis. q̄lis. essent ꝓnoia. ⁊ tp̄e donati sic tenebant̄. hoc etiā manifeste dicit Isidorus in li. ethimologiarū capl'o de ꝓnomine. ⁊ nūerat etiā q̄s. qui. talis. qualis. inter ꝓnomia. multa em̄ tꝑibus Prisciani tenebant̄ q̄ nūc ꝯtrario ordine dicunt̄. ars em̄ et ingeniū cōtinue crescit. ⁊. i. elenchoꝝ dr. Sciētie crescāt ꝑ additamenta. ꝑtꝫ igit̄ quare donatus posuit quis. qui. talis. qualis. pro exemplis.

Notandū quarto et vltio ꝙ Priscian⁹

primo minoris dixit. ꝓnoia extra demonstrationē ⁊ relationē esse cassa et vana qd dictum non quidem simpl'r est intelligēdū. Dupl'r ergo aliq̄d cassuꝫ ⁊ vanū ꝓm autorem modorū ꝑcandi dr. Primo simpl'r qd scꝫ nulli⁹ est vtilitatis nec attingit suum finem. ⁊ sic cultellus qui scindere non pōt vt plumbeus van⁹ ⁊ inutilis dicitur.

Sic sil'r oculus qui videre nõ põt dr inutilis. Vñ dr .iiij. metheororum. Omne ens bz ꝓpriam operationem in quã dum põt dr tale. si nõ põt non dr tale et sic pronomẽ non dr cassum ⁊ vanum. ꝓnomẽ em̃ est ꝑsõrõnis in grãmatica sine qua mentis cõceptus cõplete exprimi nõ põt. Et vt dictũ est in ꝑcedẽti questiõe ꝓnoia sex de causis sunt inuẽta. Scđo aliq̃d dr cassum et vanũ in respectu. sed non simpl'r. qđ enim non est vtile respectu vnius. est vtile ⁊ necessarium respectu alterius. ⁊ sic pronoia dicũtur cassa ⁊ vana ꝓ tanto. q2 ꝓnomẽ q̃ʒtum est de se nihil certi ꝓ'cat ⁊ determiat eo ꝙ ad omẽ suppositũ mũdi ꝑtinet vt dixit Priscian9. Voluit ergo Priscianus ꝙ ꝓnoia extra demonstrationẽ sunt cassa et vana. i. nullã certam rem designant. sed q̃ʒlibet possunt ꝓ'care. quicq̃d em̃ ꝓnomen demonstrat vel refert hoc ꝓ'cat. vt em̃ idem Priscian9 dixit ꝓnois demonstratio vel eius relatio est eius vltimata significatio. Istis notabilibus sic stantibus est

Conclusio respõsalis. Tm̃ sex sunt accidentia

dentia ꝓnomis specifice ⁊ formal'r distincta ad se inuicẽ irreducibilia apud grammaticos cõiter vsitata omi ꝓnoi ɔueniẽtia inq̃ʒtũ est ꝑsõrõnis ſm diuisionẽ meditatã ⁊ cõiter ɔsuetã fieri. Sil'r qualitas ꝓnois est duplex quedã est finita. ⁊ quedã infinita. Veritas hui9 ɔclusiõis ꝓ ambabus ꝑtibus. patet ex notabilibus ⁊ manifestabitur lati9 in argumentiʒ.

Ar. Prio. Plura sunt accñta ꝓnois q̃ʒ sex ꝓbat. q2 discretio ⁊ ꝓ'cantia etiã sunt accñta ꝓnois ꝓbat. q2 ꝑ ꝓnoia fit discretio. fit sil'r ꝑ ꝓnoia ꝓ'cantia. ¶ Dico ꝙ ɔclusio intelligit ꝙ tm̃ sex sunt accñta ꝓnois apđ grãmaticos cõiter vsitata. mõ discretio ⁊ ꝓ'cantia nõ sunt accñta ꝓnois cõiter vsitata. q̃d aũt discretio. q̃d ꝓ'cantia dictũ est suꝑius.

Ar. Scđo. Plura sunt accñta ꝓnois q̃ʒ sex ꝓbat. q2 demõstratio ⁊ relatio etiã sunt accñta ꝓnois g̊ ꝓbat añs. q2 aliq̃ñ capiũtur demõstratiue aliq̃ñ relatiue ¶ Dico verũ argñtũ ɔcludit ꝙ demõstratio ⁊ relatio sunt accñta ꝓnomis sed reducunt ad qualitatem.

Ar. Tertio. Plura sunt accñta ꝓnois q̃ʒ sex ꝓbat. q2 esse possessiuũ. esse ex vtraq̃ʒ ꝑte singulare. esse ex vtraq̃ʒ ꝑte pl'e. etiã sunt accñta ꝓnoim vt postea dicet. ¶ Dico ꝙ ɔclusio intelligit ꝙ tm̃ sex sunt accñta ꝓnois omi ꝓnoi ɔueniẽtia mõ esse possessiuũ. esse ex vtraq̃ʒ ꝑte singl'are. esse ex vtraq̃ʒ ꝑte pl'e nõ ɔueniunt cuilibet ꝓnoi. sed aliquib9 tm̃ vt patebit.

Ar. Quarto. Plura sunt accñta ꝓnois q̃ʒ sex ꝓbat. q2 decliatio. spẽs. forma casualis. motio. ¶ Dico ꝙ decliatio cõꝑhendit sub casu. spẽs sub figura. forma casualis sub casu. sed motio sub genere.

Ar. Quito. Persona nõ est accñs ꝓnois g̊ ꝓbat. q2 ꝑsona nõ enũerat int accidẽtia nois. g̊ nec ꝓnois tʒ ɔña. q2 nõ est rõ diuersitatis. Añs aũt est notũ. ¶ Dico ꝙ rõ diuersitatʒ est ista. q2 ꝑsona ɔuenit ꝓnoi ſm oẽs suas drñas q2 iueniunt ꝓnoia ꝑme ꝑsone. vt ego. scđe vt tu. ꝯcie vt ille. sed ꝑsona nõ ɔueniunt noi ſm oẽs suas drñas. q2 nullũ est nomẽ ꝑme ꝑsone.

Ar. Sexto. Nulla q̃litas est infinita ꝓbat. nullũ infinitũ est. g̊ nulla est q̃litas infinita. tenet ɔña a suꝑiori negato ad inferi9. Añs est Aristo. iij. phicorũ ¶ Dico ṽm argñtũ ɔcludit ꝙ nullũ infinitũ est capiẽdo infinitũ phisice. sʒ infinitũ grãmaticale bñ est iuxta deteriatione suꝑius dictam.

Ar. Septio. Nullũ ꝓnomẽ est q̃litatis finite. igit ꝓbat. semꝑ ꝓnomẽ est q̃litatis infinite tenet ɔña. q2 qualitas infinita ꝓ'cat incerte Añs ꝓbatur. illud ꝙ est de essentia rei nunq̃ʒ aufert a re. sed ꝓ'care ꝑ modũ indeteriate appꝛehensionis ⁊ incerte est eẽntiale ꝓnoi. g̊ ꝓnomẽ nunq̃ʒ est q̃litatis finite Maior est Aristo. 7. metaph. Minor ptʒ ex q̃stione ꝑcedente. ¶ Dico verũ argñtũ ɔcludit ꝙ ꝓnomẽ sꝑ ꝓ'cat ꝑ modũ indeterminate appꝛehensiõis eẽntial'r in demonstratone. tm̃

in relatione ꝓ'cat determinate et accidentaliter ratiõe cuius dicitur qualitas finite

Ar. Vltimo. Exẽpla donati sunt inualida et imꝑtinẽtia ꝓbat. q2 exemplificat ꝑ nois de ꝓnoibus. igit exẽpla sunt inualida tʒ ɔña. q2 exempla dñt cõformari scie cui9 sunt exẽpla. ¶ Dico ṽm argñtũ ɔcluderet si donat9 voluisset ex isto ɔcludere ⁊ fecisset ideo. ꝙ quis ⁊ qui sil'r talis tantus qualis essent ꝓnomia. sed fecit hoc alia rõne. vt dictũ est in tertio notabili.

Vtrũ lr̃a donati de genere. nũero. ꝑsona

na et casu ꝓnoim sit bñ assignata. Pro intellectiõe questiõis mote. ¶ Notandum primo ꝙ donatus in lr̃a volẽs determiare de gñe ꝓnoim dt. ꝙ eadẽ fere sunt gñia ꝓnoim sicut ⁊ noim. Pro quo intelligẽdo. gen9 in ꝓnoie diffinit dupl'r. Vno mõ a priori penes ꝓ'catione. sic est ꝓprietas pronois attributa ꝓnomi ea rõne q̃ ipm ꝓ'cat ſcatũ suũ sub ꝓprietate actiua vel passiua vel neutraliter se hñtia ad vtrunq̃ʒ Cui9 diõnis declaratio patʒ ex his q̃ dicta sunt in noie de gñe. Sʒ a posteriori diffinit gen9 sic. est ꝓprietas ꝓnois attributa pronoi ea rõne q̃ ipm est ordinabile ad nomẽ. tanq̃ʒ deteriatio ad suuʒ deteriabile. ea rõne q̃ ipm ẽ alicui9 gñis. vt cũ dico ego iohannes vidi celũ aꝑtũ. genus hui9 ꝓnois ego cognoscit ex gñe hui9 nomis iohes. ego em̃ ſm se est gñis omnis. sed cũ dico ego iohes. ego est gñis masculini ¶ Sequit correlarie primo ꝙ gñs pronois cognoscit q̃ñq̃ʒ ex gñe nois. vt cũ dico ego iohes vidi. sil'r gen9 nois q̃ñq̃ʒ ɔgnoscit ex gñe ꝓnois. vt dicẽdo. iste hõ. homo ſm se est gñis cõis. sʒ cũ dico. iste hõ est gñis masculini tm̃ rõne hui9 pronois iste ⁊ nõ est incõueniẽs ꝉ in his ꝑtib9 q̃ hñt ɔueniẽtiã magnam inter se. Ex his dictionib9 facilit põt elici diffinitio gñis masculini. femi et neutri9 Vñ genus masculinũ est ꝓprietas pronois attributa pronoi ea rõne q̃ ipm est ordinabile ad nomẽ masculini gñis. tanq̃ʒ determiatio ad suũ determiabile. vt ille iohes sedet. Sic etiã dicat de gñe feino ⁊ neutro. ¶ Sequit correlarie scđo ꝙ gen9 in ꝓnoie cognoscit dupliciter Vno mõ a ꝑori. scđo a posteriori. A ꝑori penes ꝓ'catione. a posteriori ⁊ sic dupliciter. Vno mõ rõne ꝯmiatiõis. ⁊ sic illa ꝓnoia q̃ terminantur in r vel in us sunt generis masculini. noster vr̃ me9 tu9. Illa q̃ in a mea tua gñis femini. Illa que ĩ um gñis neutrius vt meũ tuũ. Illa q̃ in as gñis cõis. vt nr̃as vr̃as. ¶ Quid aũt sit cognosci genus a priori ⁊ a posteriori dictũ est in noie. ¶ Sequit correlarie tertio ꝙ genus in ꝓnomine cõuenit cũ genere nominis. ⁊ etiã differt ab eo. Conuenit ꝑmo quia sicut genus in nomine cognoscit a ꝓprietatibus discretiuis sexus. sic in ꝓnomie. differũt aũt dupliciter. Primo quia genus in nomine cognoscitur ex prepositione articuli. sed in ꝓnomine nõ vt dictum est. Secundo differunt quia genus in nomine cognoscitur a ꝓprietatibus discretiuis sexus immediate. sed in ꝓnomie mediate. q2 mediante demõstratiõe ⁊ relatiõe. ¶ Sequit correlarie quarto ꝙ dõat9 dicit in lr̃a fere quasi diceret tot sunt gñia in ꝓnoie sicut in noie. Et hoc dt propter genus dubiũ ⁊ epichenũ que nõ inueniuntur in ꝓnomine Ratio primi quare gen9 dubiũ nõ est in pronomie. quia genus dubiũ sumitur ab incertitudine. ꝓnomia autem sunt determinata ⁊ certa. quia solum quidecim. sicut ergo inter multa est confusio ⁊ incertitudo. sic inter pauca est certitudo. Ratio scđi quare in ꝓnominibus nõ reꝑitur gen9 epichenũ. q2 gen9 epichenũ est quod ꝓ'cat vtrũq̃ʒ sexũ sub vno articulo. mõ ꝓnomibus non ꝑponunt articularia vt declaratũ est in nomine. ⁊ g̊ in ꝓnomibus nõ reperit gen9 epichenũ.

Notandũ scđo ꝙ eodẽ mõ sicut diffini

tus est nũerus et figura in noie. sic sil'r hic põt dici in ꝓnoie. solũ mutando genus vbi em̃ dcm̃ est in noie. Nũerus est ꝓprietas nomis. hic dicat nũerus est ꝓprietas ꝓnois. Et lʒ ꝓnoib9 nõ ɔuenienter ꝑponit vn9 vna vel vnũ. pl'es vel pl'a ſm se q2

hec est inepta vn⁹ ille. sufficit tñ ꝙ eoꝝ determinabilib⁹. q₂ hec est cōgrua ⁊ bona locutio vn⁹ homo. quemadmodū etiā dictū est de sinkathegreumatib⁹ ⁊ adiectiuis ¶ Sequit̃ correlarie ꝙ licȝ ꝓnomia ꝑmitiua sunt termi singl'ares. non tñ oportet ꝙ ĝ carere dñt pl'i nūero. Rō q₂ termin⁹ singl'aris pōt ẜcare pl'a collectim. licet nō diuisim. ⁊ sic ꝓnoīa ꝑmitiua in pl'i nūero ẜcāt pl'a cōiunctim. vt iste hoīes currunt Sic sil'r dōm est de figura. habet ĝ figura ꝓnomis eodem modo diffiniri sicut figura nois nisi variando gen⁹. Sciendū tñ ꝙ figura cōposita in noīe capit̃ plus ꝓprie q̄ȝ in ꝓnoīe. ad nomē em̄ ꝯposite figure requirunt̃ ꝙ ambe ptes dñt esse ẜcatiue. sed in ꝓnoīe sufficit ꝙ vna ps sit ẜcatiua. vt hiccine. heccine. hoccine. sunt composite figure. tñ vna ps scȝ cine nihil ẜcat. tñ vt postea dicet̃ illa sillabica adiectio nihil ẜcat tñ dat alijs ẜcare ⁊ augmētat ẜcationē in alijs dcōnib⁹. Tñ etiam aliqñ ꝓnomē cōposite figure ꝯponit̃ ex duab⁹ ptibus ẜcatiuis. vt idē cōponitur ab is et demū. ⁊ ambe ptes ille sunt ẜcatiue. ¶ Sequit̃ correlarie. ꝙ ꝓnomen componitur quattuor mōis. Primo cōponit̃ cū ꝓnomie. vt ego ipe. Scđo cu nomine. vt hmōi Tertio cū aduerbio. vt eccum cllū. vt em̄ postea dicet̃. eccū ꝯponit̃ a ꝓnoīe illum ⁊ aduerbio ecce. ⁊ dr̄ eccū q̄si vide illū. sil'r idē cōponit̃ a ꝓnoīe is ⁊ aduerbio demū deponendo s et um ⁊ manet idem. Quarto ꝓnomē cōponitur cum sillabica adiectione. vt egomet. tuimet. suimet. vt dicetur inferi⁹.

Notādū tertio. ꝙ ꝑsona in ꝓnoīe diffi

nit̃ cōiter sic. Persona est ꝓprietas ꝓnomis attributa ꝓnomini ea rōne q̄ ẜcat ẜcatū suū vel ẜcata sua sub modo loquendi de se vt de se. ad aliū vt ad aliū. de alio vt de alio In q̄ dione tangit̃ triplex ꝑsona. Cū em̄ dr̄ sub mō loquēdi de se vt de se. tangit̃ ꝑsona pria. Cū vō dr̄ sub mō loquēdi ad aliū, tangit̃ secūda ꝑsona. Cū vero dicit̃ sub modo loquēdi de alio. tangit̃ tertia ꝑsona. Vñ ꝑsona ꝑma diffinitur sic. est ꝓprietas ꝓnoīs attributa ꝓnomini ea rōne q̄ ẜcat ẜcatū suū vel ẜcata sua sub rōne modi loquēdi de se vt de se. vt ego cū suis obliquis. Secunda ꝑsona est proprietas ꝓnoīs attributa ꝓnomi ea rōne q̄ ipm̄ ẜcat ẜcatū suū vl' ẜcata sua sub modo loquēdi ad aliū vt ad aliū. vt tu cū suis obliquis. Tertia ꝑsona est ꝓprietas ꝓnoīs attributa ꝓnoī ea rōne qua ipm̄ ꝓnomē ẜcat ẜcatum suum vel ẜcata sua sub modo loquendi de alio vt de alio Et oīa ꝓnoīa sunt tertie ꝑsone excepto ego cum suis obliquis qđ est prime persone. ⁊ tu cū obliquis quod est secūde ꝑsone. versus Est ego prime tu vō secūde. Cetera nō sperne. ꝑsone dicere terne. Et rō quare vnū est tm̄ ꝓnomē ꝑme persone. ⁊ vnū secūde. mľta tertie ꝑsone. q₂ prima ⁊ secūda ꝑsone sunt certe ⁊ determinate in ẜcando. ⁊ ergo sufficit vnū ꝓnomen cum suis obliquis pro prima ꝑsona. sil'r vnū sufficit pro secūda ꝑsona cum suis obliquis. sed tertia ꝑsona ẜcat īcerte ⁊ ꝯfuse mľtū. q₂ aliqñ rē ꝑñtē aliqñ absentē. nūc ad intellectū. nunc ad sensum. et ergo ꝓpter illam diuersitatem exprimendam necessario requiruntur plura pronomina tertie persone.

Notandū quarto et vltimo ꝙ casus in

ꝓnoīe eodē mō habet diffiniri sicut casus in noīe nisi variando gen⁹. sicut em̄ noīa ẜcant recte vel oblique sic et ꝓnomina Pro intellectiōe ergo istius quibus dictionibus conuenit habere vtm̄ ⁊ quibus non. Sciēdū ꝙ tres ꝯditiones requiruntur ad hoc ꝙ aliqua dictio habeat vtm̄. Prima ꝙ dcō que debet habere vtm̄ debȝ significare ꝑñtialiter. ⁊ ꝓpter hanc causaȝ ꝓnoīa tertie ꝑsone carēt vtō. quia ẜcant absenter vt ille. Scđa cōditio ꝙ dictio que dȝ habere vtm̄ debet ẜcare certe. ⁊ ergo dictiones indiffinite vt quis q̄cunqȝ carent vtō. q₂ ẜcant incerte. Tertia conditio ꝙ dictio que debet habere vtm̄ debet ẜcare rem ad quam sermo dirigit̃. ⁊ ergo hoc pronomen ego caret vtō. quia significat sub modo loquendi de se vt de se. vt dictū

est in ꝓcedenti questiōe. Et he ꝯditōes tres tangunt̃ in his metris. Dant quintum casum ꝑñs directio certū. Expers si qua triū sit dictio non habet illum Sequitur correl'e ꝑimo ex dictis ꝙ dictōes quesitie et interrogatiue vt q̄s carent vtō. ptȝ q₂ vtūs significat certe. iste aūt dictōes ẜcant incerte. Sequit̃ correl'e scđo ꝙ dictōes distributie carēt vtō. ptȝ q₂ iste dictōes ẜcant incerte ex quo distribuūt. vbi em̄ est distributio ibi est multiplicatio termini cōis ꝑ signū vl'e facta. vbi aūt est multiplicatio et multitudo ibi est incertitudo. Sequit̃ correl'e tertio ꝙ dictōes relatiue vt ille ipse iste carent vtō. ptȝ q₂ vtūs ẜcat directe. dictōes aūt relatiue faciunt scđam noticiā de re. qđ em̄ añs significat ꝑmarie hoc relatiuū ẜcat scđarie. Sequitur correlarie quarto ꝙ dictōes negatie vt nullus et similes carent vtō. ptȝ q₂ tales sunt distributiue. mō dictōes distributie carent vtō. Etiam ideo q₂ vtūs ẜcat affirmatiue Sequit̃ correl'e quinto ꝙ dictōes indefinite carent vtō vt q̄cunqȝ qualiscunqȝ. patet quia vtūs significat certe iste aūt dictiōes significant incerte. Sequit̃ correlarie vltimo ꝙ tm̄ quatuor sunt pronoīa que habent vtm̄. vñ alexander. Quatuor exceptis pronomina nulla vocabis. Tu meus ⁊ noster nostras hec sola vocamus Istis notabilibus sic positis Est:

Cōclusio respōsalis. Littera donati de

gñe numero figura ꝑsona ⁊ casu pronoīm est sufficienter assignata. Patet conclusio ex his que dicta sunt

Ar. Primo non sunt eadem gña noīm et pronoīm igit̃ lr̄a falsa. probat̃ añs. q₂ si eēnt eadem gña noīm et pronoīm sequeret̃ ꝙ accñs migraret de subiecto in subiectū quod est fl'm et ꝯtra Aristo. vij. metaph. probat̃ sequela. q₂ si essent eadem gña noīm et pronoīm tunc gña noīm essent gña pronoīm ⁊ sic accñs migraret ⁊ esset in diuersis subiectȝ. ¶ Dico verum argūtū ꝯcludit ꝙ eadē sunt gña in noīe ⁊ ꝓnoīe quo ad spēm ȝ quo ad nūex non Et sic accñs migrat de subiecto in subiectum scđm spēm sed non scđm numerum.

Ar. Scđo. Non sunt eadem gña pronoīm sicut noīm ĝ probat̃. q₂ in noīe reperitur gñs dubium et epicenum que non reperiūtur in pronoīe. cuius causa dicta est in notabili primo. ¶ Dico verum argumentum concluderet si donatus in textu diceret omnimodam similitudinem. sed dicit aliqualem tantum.

Ar. Tertio. Aliqđ est pronomē epicheni gñis ĝ probat̃. hec est congrua passer volat ⁊ ille mouet̃. in qua orōne hoc pronomē ille est epicheni gñis probatur. relatiuū et añs debent conuenire in gñe. sed añs scȝ passer est epicheni generis. ĝ etiā relatiuū ille est epicheni gñis. tenet ꝯñtia. maior est floriste q̄ dicit. Vult gñs et numerū precedens siue relatum. Minor est nota. Sic eodem modo probaret̃ ꝙ in pronoīe esset gñs dubiū dicendo. iste dies. in qua orōne dies est generis dubij sic sil'r hoc pronomē iste. exquo demr̃atiuū et suū demr̃abile dñt ꝯuenire in gñe sicut adiectiuū ⁊ substantiuū. ¶ Dicūt aliqui ꝙ nō oportet añs ⁊ relatm̄. sil'r demr̃atiuū et suū demr̃abile cōuenire in gñibus minus ꝑncipalib⁹. sed sufficit ꝙ ꝯueniāt in gñib⁹ ꝑncipalibus. non gñs dubiū et epichenū sunt gña minus ꝑncipalia. Sȝ hec solutio nō vȝ. q₂ al's ista esset cōgrua. alba passer. sil'r ista passer volat et illa est alba. qđ est fl'm. melius ĝ dr̄ ꝙ non oportet ꝙ añs et relatiuū semper conueniāt in gñe. sil'r demr̃atiuū ⁊ suū demr̃abile. sed sufficit ꝙ genus vnius includitur in gñe alterius et sic est hic. q₂ genus huius relatiui ille includitur in gñe epicheno. exquo epichenum est mixtum ex masculino et feminino. sic sil'r hic. iste dies genus huius pronoīs iste includitur in genere huius substantiui dies.

Ar. Quarto. Gñs non est accñs pronoīs ĝ probat̃. q₂ gñs sumitur a ꝓprietate actiua vel passiua. sed gñs pronoīs nō sumit̃ a ꝓprietate actīa vel passiua igit̃. Maior est autoris modorū ẜcandi. Minor q₂ ꝓnomē ẜcat substantiā sine qualitate. igit̃ sine ꝓprietate actīa vel passiua. tȝ ꝯñā a supiori negato ad inferius. oīs em̄ ꝓprietas actīa vel passiua est qualitas. exquo est naturalis poña vel

impoñ.i.añs aūt ꝙ ꝓnomen ſcat ſine qualitate dictū eſt ante. ¶ Dico ỽm argūtū ꝯcluderet ſi ꝑ qualitatē cū dr ꝓnomē ſcat ſine q̄litate. intelligerent ꝓprietates accidētales ꝓnoīs. ſed ꝑ q̄litatē intelligit mod⁹ indeterīate apphēſiōis. ⁊ ſic nō arguit a ſupiori ad inferi⁹. ſ; bn̄ ỽm eēt ſi q̄litas capetur ꝑ q̄litate accn̄tali.

Ar. Quinto. Plures ſunt numeri in ꝓnoīe q̄3 duo igit ꝓbat. q2 in ꝓnoīe reperit numer⁹ vterq3 ꝓbat. q2 hoc ꝓnomē ſui eſt vtriuſq3 nūeri vt patebit inferi⁹. ¶ Dico ꝙ donat⁹ nō vult dicere ꝙ vterq3 nūer⁹ eſſet ſpēalis nūerus ſed vult dicere ꝙ hoc ꝓnomē ſui eſt vtriuſq3 nūeri. i. quãq3 ſinglaris numeri. quãq3 plr̄is vt patebit inferi⁹. ⁊ ſic argūtū nō ꝯcludit.

Ar. Sexto. Pronoīa non hn̄t plrēm nūerū ergo ꝓbat. q2 ꝓnoīa ponunt loco ꝓpriorū noīm. ſed noīa ꝓpria carent plr̄i nūero. ⁊ ergo etiā ꝓnoīa q̄ ponuntur loco ipoꝝ. Maior eſt nota ſilr̄ minor. ¶ Dico ỽm argūtū ꝯcluderet ſi ꝓnoīa eſſent inuenta ideo vt tm̄ ponerent loco ꝓpriorū noīm. ſed etiam ponuntur loco noīm apellatiuorū. ⁊ etiā nō eſt ſimile q2 ꝓnoīa pn̄t ſcare plura coniunctim. noīa aūt ꝓpria nō.

Ar. Septimo. Aliqđ eſt ꝓnomē qđ nulli⁹ eſt nūeri. ꝓbat. de iſt3 noſter ⁊ veſter nō ſinglaris ꝓbat auctate donati q̄ dicit ꝙ ſunt ex vtraq3 pte pluralia vt poſtea dicet. ḡ ſunt plr̄is nūeri. ¶ Dico ꝙ donat⁹ nō vult ꝙ noſter ⁊ vr̄ eſſent ex vtraq3 pte plr̄ia q̄ ad extīam rei ⁊ ſcatiōem numeri. ſ3 q̄ ad reſolutionem. Uel q2 in vtroq3 nūero deriuant a ꝑmitiuo pluralis nūeri vt poſtea dicet.

Ar. Octauo. Aliqđ eſt ꝓnomen qđ nulli⁹ eſt figure ꝓbat. de iſt3 ꝓnoīb⁹ eccū ellū ꝓbat ꝙ nō cōpoſite. ptes noīs ꝯpoſite figure dn̄t eſſe ſcatiue. ſed iſtarū dictionū eccū ellū ptes nō ſunt ſcatiue ḡ. Maior ē vna ꝯditio req̄ſita ad dictionem compoſite figure. Minor eſt nota. ¶ Dico verū argumentum concludit ꝙ partes iſtorum ꝓnominū eccum ellum ſm ſe non ſunt ſcatiue ſufficit tamen ꝙ ſm eorum integra.

Ar. Nono. Aliquod ē ꝓnomē qđ nulli⁹ eſt pſone. ꝓbat de iſto ꝓnoīe ego ipſe. Nō prīe. q2 finis eſt tertie pſone ergo totū eſt tertie pſone. t3 ꝯñā oīa ſunt denoīanda a fine vt dicit. ij. de aīa. ¶ Dico ỽm argūtū ꝯcludit ꝙ oīa ſunt denoīanda a fine in reb⁹ naturalib⁹. ſed nō artificialib⁹. ⁊ etiā vt in plurimū verū eſt ꝙ oīa denoīant a fine. q2 etiā aliqñ res denoīant a ꝑncipaliori pte. mō in iſta dictiōe ego ipē ly ego eſt ps ꝑncipalior. q2 reddit ſuppoſitum verbo cōuenit cum eo cum dico ipſe curro.

Ar. Decio. Aliquod eſt ꝓnomē quod nullius eſt pſone ꝓbat. de iſto ꝓnomie egomet. Nō prīe ꝓbat. q2 ſolū eſt vnū ꝓnomē prīe pſone vt dictū eſt ante. ¶ Dico ꝙ tm̄ vnū eſt ꝓnomē prīe pſone ſimplex. ſed cōpoſita pn̄t eſſe plura. mō egomet eſt cōpoſite figure

Ar. Undecimo. Utūs nō eſt caſus in ꝓnoīe. ḡ nō ſunt ſex caſus ꝓnoīm. ꝓbat añs. q2 plura ſunt ꝓnoīa que nō hn̄t vtm̄ caſum q̄3 que hn̄t. igit vtūs non eſt caſus ꝓnoīs. tenet ꝯñā. a maiori d3 fieri denoīatio. vt dr. viij. phicoru3 ꝓbat añs. q2 ſolū quattuor hn̄t vtm̄ et vndecim carent. ¶ Dico verū argumentu3 cōcludit ꝙ a maiori deb3 fieri denoīatio in poſitiuis. ſed non in ꝑuatiuis. modo carere vtō eſt quid priuatiuum.

Ar. Duodecimo. ꝓnoīa debēt hr̄e oīes caſus ergo nō deficiūt in vtō probat añs. nullū adiectiuū debet deficere in aliquo caſu. ſed ꝓnoīa ſunt adiectiua. ḡ. Maior. q2 hec eſt vna ꝓprietas adiectiuoꝝ nō deficere in caſu. Mior eſt nota. q2 mouent de gn̄e in gen⁹. mō motio eſt accn̄s quod conuenit adiectiuis ¶ Dico ỽm argumentū concludit de adiectiuis vocis et ſcati ſimul. mō ꝓnomia ſunt adiectiua vocis tm̄.

¶ Ego ꝓnomē finitum generis omnis nūeri ſingularis figure ſimplicis perſone prime caſus nt̄i qđ declinabit ſic.

Utrū exēplaris declinatio ꝓnominum

a donato ſit ſufficienter aſſignata. Pro intellectiōe queſtiōis mote. Notandum ꝑmo ꝙ declinationes in ꝓnoīe ſunt tm̄ quattuor. ⁊ in noīe quinq3. Cuius ratio diuerſitatis eſt q2 ꝓnoīa ſunt pauca. q2 ſolum quindecim. ſed noīa ſunt multa ⁊ quaſi infinita. non ergo oportet ꝙ tot ſunt declinatiōes in ꝓnoīe ſicut in noīe. quia finiti ad infinitum nulla eſt ꝓportio vt dicitur viij. phicorum ⁊. i. celi. Et ratio quare ſunt tm̄ quattuor declinatiōes in ꝓnoīe. q2 declinatio in ꝓnoīe attenditur penes variationē gt̄i ⁊ dt̄i. ſed hoc in ꝓnomib⁹ ſolū fit quatuor mōis vt dicet inferius. et per conſequens tm̄ quattuor ſunt declinatiōes in ꝓnoīe. Pro quo notandū. Prima declinatio in ꝓnoīe diffinit ſic. Eſt que mittit gtm̄ ſingularē in i vel in is vt ego mei vel mis. Et ſunt tria ſc3 ego tu ſui cū eorū obliquis. Declinant autem pronomina prime declinatiōis irreglariter ꝓpter duas cauſas. Pria q2 ꝑ obliquos iſtorum ꝓnoīm fit diſcretio pſonarū. neceſſe ergo fuit ꝙ talia ꝓnoīa habuerunt aliam vocem ſpecialē a voce nt̄i. alias em̄ per ipa nō fieret diſcretio ſed potius confuſio Scđa q2 de q̄3to aliquid eſt certius in ſcando de tanto debet eſſe incerti⁹ in declinando. vt qđ accreſcit in vno decreſcit in alio. ſed ꝓnomia prime declinatiōis ſunt certiſſima in ſcando. ergo dn̄t eſſe incerta ⁊ irregularia in declinando. Alij etiam dicūt ꝙ hoc ꝓnomen ego declinat irreglarit ꝓpter coincidentiā euitanda3 huius noīs ego egonis qđ eſt nomē paſtoris. de quo loquit Uirgili⁹ tertia egloga. conſtat aūt ꝙ grāmatic⁹ debet euitare coincidentiam vocum. hec tn̄ ratio eſt modica Et donat⁹ ponens exemplarē declinationē ꝓnoīm primo declinat hoc pronomen ego ⁊ dicit in textu. Ego ꝓnomē finitū gn̄is omnis numeri ſinglaris figure ſimplicis quod declinatur ſic. Ego mei vel mis mihi me a me. Habet autem hoc pronomen ego recte gtm̄ ſc3 mei et mis. ꝓpter exꝑmere duplicē poſſeſſionem ſc3 puram que exprimitur per mei. ⁊ impurā que exprimitur per mis. verſus. Si tua res agitur dicaſq3 mei tuiq3. Mis tis ridēs ſi res tua non ſit. Unde poſſeſſio pura eſt qñ res poſſeſſa pure ⁊ perfecte ptinet ad poſſeſſorem. Impura eſt qñ res poſſeſſa nō pure nec perfecte ptinent ad poſſeſſorē. Scīm etiā ꝙ mei repit tā in ꝑmitiuo q̄3 deriuatiuo. ſed eſt drn̄a quadruplex inter mei primitm̄ ⁊ deriuatiuū. Prima eſt mei ꝑmitiuū ſolū ſcat vnā pſonā poſſeſſorē. ſed mei deriuatiuū ſcat duplicem pſonam ſc3 poſſeſſorem ⁊ rem poſſeſſam. Scđa drn̄a. q2 mei primitiuū per ſe reddit ſuppoſitū verbo. ſed deriuatm̄ nō per ſe ſed cū ſubſtātiuo ſuo. vt mei fratris intereſt currere. Tertia drn̄a. q2 in mei deriuatio intelligit mei primitiuū ſed nō ecōuerſo. Ratio huius quia effect⁹ dat intelligere ſuā cauſam. ſed mei primitiuū eſt cā mei deriuatiui. Quarta drn̄a. q2 mei primitiuū poteſt ꝯuenire cū ſubſtantiuo in quolibet gn̄e. ex quo eſt gn̄is oīs. ſed mei deriuatiuū ſolū ꝯuenit cū ſubſtantiuo gt̄i caſus vel nt̄i plr̄is. de ſingulari vt mei fratris. de ntō plr̄i mei fratres. Poſtea donatus docet declinare hoc ꝓnomen tu ⁊ dicit in textu. Perſone ſcđe gn̄is omnis. Tu tui vl tis tibi te o tu a te. Ratō aūt iſtius quare hoc ꝓnomen tu habet vtm̄ eſt iſta. quia hoc ꝓnomen tu inuentum eſt ſub ꝓprietate ſcđe pſone. que ꝓprietas eſt vt̄i. ergo hoc ꝓnomen tu habet vtm̄ caſum. Poſtea donatus in lr̄a docet declinare hoc ꝓnomen ſui ⁊ dicit. Perſone tertie gn̄is omnis ſine ntō ⁊ vtō vtriuſq3 numeri. Sui ſibi ſe a ſe. Pro q̄ notandum ꝙ hoc ꝓnomen ſui eſt reciprocū. vn̄ Pronomen reciprocum eſt qđ aptū natū eſt referre ſubiectū totale ꝓpōis kathegorice. ⁊ ponitur in eadem ꝓpōe kathegorica cum ſuo añte denotans actū importatū per verbum trāſire in rem ſcatā per añs vt ego diligo ſe. que v3 tm̄. i. ego diligo me. Pronoīa aūt reciproca ꝓprie loquendo ſolū eſt vnū ſc3 ſui cū ſuis condeclineis. tn̄ grāmatici etiā dicunt ꝙ obliqui illorū ꝓnoīm ego ⁊ tu etiā cōſtruunt reciproce. Rō autem

huius quare sui caret ntō ꝛ vtō est hec. Prima qꝛ hoc pronomē sui est reciprocum
mō reciprocatio habet fieri in obliq̄s. cuius rō est ista qꝛ reciprocatio est quedam
transitio. sed obliqui ꝯstruuntur transitiue. ntūs aūt et vtūs absoluti sunt. i. trans
sitiue ꝯstruūtur vt dt Priscianus p̄mo minoris. Scd̄a causa ꝓpter euitare coinci
dentiā vocū. qꝛ si hoc ꝓnomen sui haberet vtm̄ tūc vel haberet sis vel si. mō sis est
verbū et si est coniūctio. Tertia causa pronomē eīm̄ grecū quod ei corr̄ndet caret
vtō ergo etiam hoc pronomē sui. tenet ꝯn̄a. qꝛ latinum originem habet a greco vt
ostendit Priscianus primo maioris in probemio.

Notādum scd̄o ꝙ scd̄a declinatio diffi

nit sic. Est q̄ mittit gtm̄ singularē in ius et hoc diuisim vel coniūctim. et dtm̄ in i.
Diuisim vt ille illius. ip̄e ipsius. ꝯiūctim vt hic huius. is eius. Et pronoīa scd̄e de
clinatōis sunt quinqꝫ scꝫ ille ipse iste hic is. Et p̄mo donatus declinare docet ista
tria ꝓnoīa ille ipse iste ꝛ dt. Persone t'tie gn̄is masculini ille illi⁹. ip̄e ipi⁹. iste isti⁹
vt pꝫ in textu Pro quo intelligendo notandū aliqua pronoīa scd̄e declinatōis vt
ista tria. ille ipse iste. habent ius in gtō diuisim. sed ista duo hic huius. is eius. hn̄t
ius ꝯiūctim. Uñ habere ius in gtō diuisim est i et us in gtō facere diuisas et di
stinctas sillabas vt ille illius. Sed habere ius ꝯiūctim est i et us in gtō nō facere
diuersas et distinctas sillabas. vt is eius. hic huius. Rō aūt istius quare ista duo
hic et is hn̄t ius ꝯiūctim est duplex. Prima ꝓpter euitare malū sonū quē grāmati
cus debet euitare. ꝙ aūt fieret malus sonus si haberēt ius diuisim qꝛ esset magn⁹
ꝯcursus vocaliū. mō magnus hyatus ꝛ ꝯcursus vocaliū causat malū sonū vt ostē
dit Priscianus p̄mo maioris. Scd̄o hoc fit. qꝛ est regl'a Prisciani primo maioris
ꝙ illa l'ra i posita inter duas vocales ꝑdit vim vocalitatꝭ et debet consillabicari
cum vocali sequenti vt maior. et sic etiam est hic. pꝫ ergo ꝙ ista duo hic et is hn̄t
ius coniūctim. sed ista tria ille ipse iste hn̄t diuisim. Postea donatus docet decli
nare hoc pronomen hic et dt in textu. Itm̄ articulare prepositiuū vel demōstrati
uum gn̄is masculini Hic huius vt pꝫ in textu. Pro quo notādum ex l'ra habem⁹
ꝙ hoc pronomen hic habet tria officia. Primo est articulare et hoc duplici de cau
sa. Prima qꝛ hoc pronomē hic cum suis obliq̄s supplet vicem vnius ꝑtis q̄ dicit
articulus vt dt Florista. Scd̄a hoc pronomen hic dꝛ articulare qꝛ artat dictōes ad
certū gn̄s nūeꝝ et casum. vt hoc nomē hō ꝑ se est gn̄is cōis. sed cū dico hic hō est
gn̄is masculini tm̄. Scd̄o hoc pronomen hic est demr̄atiuum tam ad sensum q̄ꝫ
ad intellectum. ad sensum vt hic currit. ad intellectum vt hic deus. Tertio est ꝛ dꝛ
prepositiuū qꝛ preponit dictiōibus in declinatōe. Etiā hoc pronomē hic in dtō re
gulariter deberet habere hui. qꝛ pronoīa scd̄e declinatiōis in dtō terminātur in i.
sed per figurā q̄ dꝛ ꝑagoge assumit c in dtō ꝓpter coincidentiā vocū euitādam hu
ius interiectōis hui. quā coincidentiā grāmaticus maxime debet euitare ꝓpter cō
fusionē et dubiū tollendam. Habet aūt fieri ꝑagoge qn̄ in fine dictōis l'ra vel silla
ba apponit. Et dꝛ a ꝑa qd̄ est iuxta et gogos ductio quasi ductio vl' appō l're vel
sillabe in fine dictōis. versus Aufert apocopa finē quē dat paragoge. Postea do
natus docet declinare hoc pronomē is et dt in textu. Itm̄ subiunctiuū vel relati
uum gn̄is masculini Is eius ei. Uñ ex l'ra hoc pronomē is habet duplex officium
Primo est subiuctiuū qꝛ hꝫ poni in orōe que alteri orōi subiungit et que aliā ante
se requirit vt sortes currit ꝛ is mouet. Secundo dꝛ relatiuū qꝛ refert ꝛ facit scd̄am
noticiam de an̄te. vt iohes currit ꝛ is mouetur. Sequitur correlarie ex dictis pri
mo ꝙ duo sunt pronomina demonstratiua et relatiua simul scꝫ ille et ipse. Et licet
Alexander dicat. Ille refert monstrat non facit hoc aliud. Verū est in cōi vsu. Aliȷ̄
tm̄ dicunt ꝙ metrū Alexandri dꝫ ita poni. Ille refert monstrat facit hoc aliud q̄ꝫ
ip̄e. qꝛ dicūt ꝙ non est rōnabile ꝙ Alexander oīa metra alia posuisset exametra ꝛ
solū vnū pentametrū. fecisset eīm̄ ꝯtra ꝯsuetudinē boꝝ qui scribunt carmina.

Notandū tertio. tertia declinatio diffi

nitur sic. Est que mittit gtm̄ singularē in i ꝛ dtm̄ in o in masculino ꝛ neutro genere
vel gtm̄ ꝛ dtm̄ in e in feīo gn̄e. exm̄ primi vt me⁹ mei. meum mei. exm̄ scd̄i vt mea
mee. ꝛ sunt talia quinqꝫ scꝫ meus tu⁹ su⁹ nr̄ et vr̄. ꝛ docet p̄mo declinare tria scilicꝫ
me⁹ tu⁹ su⁹. ꝛ dt in textu. Itē possessiua finita ad aliq̄d dicta ex vtraqꝫ ꝑte singl'a
ria me⁹ mei meo. tu⁹ tui tuo. su⁹ sui suo. Pro quo intelligendo istorum trium ꝓno
minū me⁹ tu⁹ suus ex textu q̄ttuor sunt ꝓprietates. Pria ꝙ sunt possessiua qꝛ ꝭcāt
duplicē ꝑsonā scꝫ possessoris ꝛ rei possesse. ꝑsonā possessoris singl'arit ꝛ minus p̄n
cipaliter ꝛ indirecte. ꝛ ꝑsonā rei possesse cōiter p̄ncipal'r ꝛ directe. vt cum dico me
us asinus. hoc ꝓnomē meus ꝭcat asinū cōiter ꝛ p̄ncipal'r. sed me ꝭcat min⁹ princi
paliter ꝛ singl'ariter. Scd̄a ꝓprietas est ꝙ sunt finita. ꝛ hoc intelligit dupl'r. Pri
mo sunt finita ꝛ hoc in demōstratiōe ꝛ relatiōe posita. qꝛ extra demōstrationē ꝛ re
lationem sunt infinita. Scd̄o dicuntur finita qꝛ finite ꝛ singularit possessorē ꝭcant.
Tertia ꝓprietas ꝙ sunt ad aliq̄d dicta. ꝛ hoc dupliciter. Primo dicunt ad aliquid
dicta. i. respectiue ꝭcant ꝛ relatiue. nō sic ꝙ essent in p̄dicamento relatiōis. sꝫ sic q̄a
importāt respectū rei possesse ad possessorē ꝛ econuerso. Scd̄o dicunt ad aliquid
. i. ad sua substantiua quib⁹ addunt ad orōem ꝑfectā ꝯstituendā vt meus asinus
currit. Quarta ꝓprietas ꝙ sunt ex vtraqꝫ ꝑte singularia. nō sic ꝙ semꝑ essent singu
laris nūeri. sed dicunt ex vtraqꝫ ꝑte singularia quo ad resolutionem. qꝛ tā in nūero
singulari q̄ꝫ pl'i resoluuntur in gtōs p̄mitiuorum singularis nūeri. Exm̄ de singl'ari
vt hoc est meū. i. mei aliq̄d. Exm̄ de plurali hec sunt mea. i. mei aliq̄d. Postea do
natus docet declinare alia duo ꝓnoīa scd̄e declinatiōis scꝫ noster ꝛ vester ꝛ dt in
textu. Item possessiua finita ad aliq̄d dicta ex vtraqꝫ ꝑte pluralia gn̄is masculini
noster nostri nostro. vester vr̄i vr̄o. ꝛc̄. Pro quo intelligendo ꝙ ista duo ꝓnoīa no
ster ꝛ vester dicunt pluralia ex vtraqꝫ ꝑte. nō sic ꝙ semꝑ essent pl'is nūeri. sꝫ dicunt
ex vtraqꝫ ꝑte pl'ia quo ad resolutionē. qꝛ tam in singulari q̄ꝫ in pl'i nomen resolui
tur in gtōs p̄mitiuos pl'is nūeri. Exm̄ vt hoc est nostrū que resoluit sic. hoc est no
stri aliquid. Exm̄ de pl'i. hec sunt nostra. i. hoc est nostri aliquid. in quibus oratio
nibus ly nostri est pl'is numeri.

Notanduꝫ quarto ꝛ vltimo ꝙ quarta

declinatio in ꝓnoīe diffinit sic. Est que mittit gtm̄ singularē in atis et dtm̄ in ati vt
nr̄as nr̄atis. vr̄as vr̄atis. Et talia sunt duo tm̄ ꝛ vocant gētilia apud grāmaticos
qꝛ per ip̄a gentē vnde quis natus est ꝭcam⁹. vt cum querit. cuias est iste. i. de q̄ gē
te. r̄ndetur nr̄as. i. de nr̄a gente. Silr' cum queritur. cuias est iste. r̄ndetur vestras
. i. de vestra gente. Rō aūt hui⁹ quare donatus nō docet declinare pronoīa quar
te declinatiōis. qꝛ talia sunt pauca. mō ꝓpter pauca nō oportet ponere nouum ge
nus demōstrationis vt dꝛ i posterioꝝ. Etiam eorum declinatio est ex declinatione
noīm tertie declinatiōis termiatorū in as. qꝛ ad similitudinē illorū declinantur. et
sic qꝛ eorū declinatio est facilis donat⁹ eā nō ponit. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est

Cōclusio rn̄salis. exēplaris declinatio

ꝓnoīm a donato est sufficiēter assignata. Ueritas hui⁹ ꝯclusiōis patꝫ ex his que
(dicta sunt in notabilibus.
Ar. Prio. ego nō est ꝓnomē q̄ exm̄aris declina
tio pronoīm male ponit ꝓbat añs. dictio materialiter tenta est nomē. sed
ego in textu tenet materialiter ergo. Maior est nota similit mior. vñ gram
matici dicūt. Dictio q̄cunqꝫ fuerit tibi materialis. Est substās neutrū indeclinabi
le nomē. ¶ Dico vm̄ an̄tū ꝯcludit ꝙ ego i l'ra ē nomē ex q̄ tenet materialit. ꝭ do

natus vult ꝙ ego qñ teneẗ ꝑsonaẗr tūc est pronomen gñis oĩs vt hic ego lego.

Ar. Scd̓o. ego non est gñis oĩs probaẗ. dictōi oĩs gñis preponūtur tria articularia in declinādo. sed huic dictōi ego nullū preponitur articulare ergo. ¶ Dico verum argumētum ꝯcludit ꝙ dictōi oĩs gñis noīali preponuntur tria articularia in declinando non autem pronominali.

Ar. Tertio ego non est ꝑme ꝑsone ꝗ lr̄a falsa probaẗ. q: reddit suppositū verbo tertie ꝑsone. dicit eñ in lr̄a. ego est pronomē. ¶ Dico verum argumentum concludit ꝙ ego est prime ꝑsone qñ teneẗ ꝑsonaliter vt ego lego modo in litera tenetur materialiter et sic bene est tertie persone.

Ar. Quarto. sui non est vtriusq; nūeri igiẗ probaẗ. Illud qd̓ est vtriusq; nūeri est singularis et etiā pluralis nūeri. sed nulla dictio pōt esse singularis et pl'is nūeri igiẗ. Maior est nota. minor probaẗ. q: opposita nō pñt ꝯuenire vni. sed singularis nūerus et pl'is sunt opposita ꝗ. Maior est Aristo. in postpredicamentꝫ. mior est nota. q: nūerus singularis et pl'is sunt spēs distincte q̄ opponunẗ formaẗr. ¶ Dico v̓m argūtum ꝯcluderet si donatus vellet dicere ꝙ hoc ꝓnomen sui in vna orōne esset singularis et pluralis nūeri. sed hoc non vult dicere. sed vult ꝙ hoc pronomē sui aliqñ in vna orōe est singularis nūeri et in alia pluralis.

Ar. Quinto. sui non caret ntō et vtō ꝓbaẗ. q: sequiẗ bene hoc ꝓnomē sui caret ntō ꝗ etiā caret obliquis. tꝫ ꝯñā. q: deficiente causa deficit et effectus. mō ntūs est cā obliquorū vt dictū est de casu in noīe. ¶ Dico v̓m argumētum ꝯcluderet si ntūs esset cā totalis ipsorū obliquoꝝ et cōpleta. sed volūtas grāmaticorum. ꝫcatio et ꝑmaria impō est cā sufficiēs ipsorū obliquorū. vñ rōne ꝫcationis repugnat huic pronomini sui ꝙ habeat ntm̄ et vtm̄. exquo est reciprocū vt declaratū est in ꝑmo notabili.

Ar. Sexto hoc pronomē meus nō debet habere vtm̄ ꝓbaẗ. quicq̄d est in effectu veri⁹ est in cā. sed hoc ꝓnomē mei qd̓ est cā hui⁹ ꝓnoīs meus caret vtō. ꝗ etiā me⁹. Maior est ꝑncipiū methaph. minor est nota. ¶ Dico v̓m argūtum ꝯcludit ꝙ hoc ꝓnomen meus nō habet vtm̄ rōe ꝫcatōis quā habet a mei scꝫ inquātum ꝫcat possessorē. sed habet vtm̄ rōne rei possesse. Sequiẗ correẗe ꝙ meus et noster hñt vtm̄ q: ꝫcant rem ad quā sermo dirigiẗ vt fili mi.

Ar. Septimo. meus non habet mi in vtō probaẗ. q: debet habere me ꝓbaẗ. q: tertia declinatio ꝓnoīs est sil'is scd̓e declinatiōi noīs sed noīa scd̓e declinatōis in us terminata hñt e in vtō. ꝗ etiam meus debet habere me in vtō et non mi. ¶ Dico verū argumētum ꝯcludit ꝙ hoc pronomē meus regulariter deberet habere me. sed habet mi irregulariter.

Ar. Octauo. meus non debet habere mi in vtō ꝓbaẗ. q: habet meus. vt in exemplo popule meus q̄d feci tibi. Si eñ ibi me⁹ esset nti casus orō esset incōgrua. ¶ Dico v̓m argūtū ꝯcludit ꝙ ī ista orōe ppl'e meus. me⁹ poniẗ ꝓ mi ꝑ figurā q̄ dr̓ antitesis. v̓sus. Sepi⁹ me ꝓ mi scripturis ponere vidi. Uel etiā dico ꝙ meus in ꝑdicta orōe nō est adiectiuū h⁹ substātiui ppl'e vt ptꝫ ex resolutōe hec eñ ppl'e meus q̄d feci tibi resolui̇ẗ sic. o popule q̄ es meus popul⁹ q̄d feci tibi

Utrū quis et qui sint ꝓnoīa Et utrum

litera donati. Da hoꝝ ꝯposita sit bene assignata. Pro intellectōe questiōis mote Notandū est ꝑmo ꝙ hec q̄stio duo querit. Primo vtrū q̄s et qui sint pronoīa vel noīa. Scd̓o querit vtrū illa lr̄a donati. da horum ꝯposita. sit sufficiēter assignata. Pro pte ꝑma intelligēda vtrū q̄s et qui sint noīa vel pronoīa. Sciendū ꝙ apud grāmaticos diuerse et ꝯtrarie sūt opiniōes de istꝫ dictōib⁹ q̄s et qui. Aliq̄ eñ dicunt ꝙ q̄s et qui essent vnū nomē sic ꝙ quis haberet duplicem ntm̄ similiter gtm̄ ꝓpter diuersa officia sua. vñ q̄s cū teneẗ interrogatiue dicūt q̄s in ntō. sed cū teneẗ relatiue habet qui. sil'r cū quis teneẗ interrogatīe hꝫ cuius in gtō. sed cum teneẗ relatiue habet cui. sed hoc est fl̄m. quis eñ et qui sunt diuerse dictōes. ¶ Aliȷ̄ aūt dicunt ꝙ q̄s ⁊ qui sunt distincta ꝓnoīa. ⁊ probāt hoc auctate donati q̄ posuit ea inẗ ꝓnoīa. qd̓ nō fecit alia rōne nisi q: sunt ꝓnoīa. Hoc iteꝝ nō est v̓m vt diceẗ inferi⁹. ¶ Aliȷ̄ aūt dicūt ꝙ q̄s semꝑ sit nomē. sed q̄ relatīe captū est ꝓnomē vt iohēs currit q̄ moueẗ. ⁊ ꝓbant hoc ꝑ totā dīoem ꝓnoīs. qui eñ relatīe captū poniẗ ꝓ nomīe ⁊ idē ꝫcat sicut nomē ⁊ recipit ꝑsonam. Inferi⁹ tñ ꝓbabiẗ ꝙ nō pōt ꝯcludi ex dīone ista ꝓnoīs ꝙ q̄ esset ꝓnomē. ¶ Aliȷ̄ aūt ⁊ hoc est verū dicunt ꝙ quis ⁊ qui sunt diuersa ⁊ distincta noīa. ⁊ hoc ꝓbabitur inferi⁹.

Notandū scd̓o ꝙ quis capitur quatuor

modis. Primo capiẗ interrogatiue. vt q̄s currit rñdeẗ iohēs. Scd̓o q̄s teneẗ admiratiue vt importat admirationē vl' stupefactionē. ⁊ sic capiẗ ꝓ q̄ꝫtus vel qualis vt q̄s furor o ciues. i. q̄ꝫtus furor vel q̄ꝫta ira. Tertio capiẗ q̄s vt valet tm̄ sicut aliq̄s. vt q̄s ponat arma lumbis. i. aliq̄s. Quarto capiẗ infinite vt ꝓspice q̄s veniat. Sil'r q̄ capiẗ trib⁹ mōis. Prio indefinite vt q̄ inuent⁹ fuerit iust⁹ celo pocieẗ. Secūdo teneẗ relatīe vt sortes qui currit mouetur. Tertō teneẗ rñsiue vt q̄rēdo q̄ arat rñdeẗ q̄ iugerā sulcat. Et est sciēdm ꝙ isti obliqui cui⁹ cui quē indr̄fiter descendunt et veniūt a q̄s vel a q̄. sed nō eadē rōe. quando eñ cui⁹ cui quē teneñẗ interrogatiue tūc veniūt a q̄s. vt q̄rendo cui⁹ est liber respōdeẗ iohis. cui dedisti librū respōdetur iohi. quē ꝑcussisti respōdeẗ iohēꝫ. in istꝫ orōnib⁹ cui⁹ cui quē veniūt a q̄s. Sꝫ quādo isti obliq̄ teneñẗ relatīe. tūc veniūt ⁊ deriuanẗ a qui. vt iohēs est bon⁹ cui⁹ est liber. dedi petro cui faueo. Sciēdm etiā ꝙ aliq̄ additiōes vel sillabice adiectiōes adduneẗ huic quod ē q̄s ⁊ nō huic quod est q̄. ⁊ econuerso aliq̄ adduneẗ huic quod est qui ⁊ nō adduneẗ huic quod est q̄s. Cū q̄s adduneẗ q̄nq; vt q̄snā. quisq;. quispiam. quisputas. ⁊ quisq;. v̓sus Cū quis nanq; piā sine q̄ iunge putasq;. Sꝫ sillabice adiectiōes que adduneẗ huic quod est qui ⁊ nō cū quis sunt quattuor. vt q̄dā. quouis q̄cunq;. q̄libet. v̓sus. Dam vis cūq; libet q̄ sine quis retinebit.

Notandū tertio ꝙ illi qui dicunt ꝙ q̄s

et qui sunt ꝓnoīa ex varijs volūt hoc ꝓbare. Prio ex isto q: donat⁹ posuit ea inter ꝓnomia ⁊ docuit eorū declinationē inter ꝓnomia quod nō fecisset nisi essent pronoīa. habēt eñ iste dctōes modū declinandi sicut ꝓnoīa. eo ꝙ declinanẗ sicut ꝓnomia secūde decliatiōis. Uolueñt secūdo h̓ deducere ex dīone ꝓnoīs quā ponit donat⁹ et arguūt sic. Cuicūq; ꝯuenit dīo ei ꝯuenit ⁊ diffinitū. sed istis dcōnibus quis ⁊ qui ꝯuenit dīo ꝓnoīs. ⁊ maxime huic dcōni q̄ relatīe capte. ergo qui relatīe captū est ꝓnomen. Maior est nota. q: vt dicit Thomas in de ente ⁊ eēntia. Dīo ⁊ diffinitū noīant eandē eēntiā lꝫ nō eodē mō. ergo cui ꝯuenit vnū eidē ꝯuenit ⁊ alterum Minor patet. q: hec dcō que relatiue capta poniẗ loco nomīs. vt iohēs currit qui moueẗ. ⁊ ꝫcat idē quod ꝫcat h̓ nomen iohēs. eo ꝙ relatm̄ capit suppōem ⁊ ꝫcationē ab antecedēte. Et hoc relatm̄ q̄ recipit ꝑsonā. q: quādoq; ꝫcat certā ⁊ determiatā rē. extra eñ relationē ꝫcat incertā rem. sed in relatiōe ꝫcat certā ⁊ determiatam rem. cū eñ dico iohēs currit qui moueẗ. hoc relatm̄ qui ꝫcat certā rem. q: iohānē sed cū dicō. qui inuentus est iustus celo pocieẗ. tūc ꝫcat incertā rem. videtur ergo. ꝙ tota dīo ꝓnoīs a donato posita cōueniat huic dcōni qui relatiue capte. Tertio volūt hoc ꝓbare ex mō ꝫcādi essentiali ꝓnoīs. quē ponit autor modorum ꝫcandi et arguūnt sic. Cuicūq; ꝯuenit mod⁹ ꝫcandi eēntialis ꝓnoīs hoc est ꝓnomē. ꝫ his dcōnib⁹ q̄s et qui ꝯuenit modus ꝫcandi eēntialis ꝓnoīs. ergo quis ⁊ qui sunt pronoīa. maior ptꝫ. q: mod⁹ ꝫcandi est forma ptis orōnis. mō forma locat rem ī genere ⁊ spē. ⁊ posita forma poniẗ res. Minor ptꝫ q: mod⁹ ꝫcandi eēntialis ꝓnoīs ē ꝫcare ꝑ modū entis ⁊ indetermiate appꝫhensiōis. ⁊ hoc ꝯuenit istis dcōnib⁹ q̄s et qui patet. quia q̄s ⁊ qui ꝫcant subām vt notū est. ⁊ ꝫcant indeteriate. quis eñ est interrogatm̄. mō dcō interrogatiua ꝫcat indeteriate. Sil'r qui capitur infinite. mō dcō in

finata ꝭcat incerte et indetermiāte. Uolūt quarto ꝗ deducere sic. Nomini in declinando preponūtur articularia. sed his dictōibus q̄s et qui in declinando nō preponantur articularia. ꝗ videt ꝙ non sunt noīa sed potius pronoīa. Maior est nota et patuit hoc circa capl'm de noīe circa declinationem noīs. Minor similiter est nota. His et similibus ratiōibus volunt quidam deducere ꝙ qui relatiue captū sil'r et q̄s essent pronoīa. sed non est verum qd̄ dicūt. quis em̄ semꝑ est nomen sil'r qui siue capiat relatiue siue infinite siue rn̄siue vt patebit circa conclusiōem. Rationes ꝗ eorum et cauillatōes hic adducte soluentur in argumentis.

Notandū quarto et vltimo. Scd̄a ps

questiōis quesiuit. vtrū lr̄a donati de compōe pronoīm cum dicit in textu. Da horum cōposita vt egomet tuimet suimet ꝛc. sit bene posita. Notādum ꝙ compō in pronoīe fit q̄tuor mōis. pͥmo ex duobus rectis vt egoip̄e. Scd̄o ex duobus obliquis vt meme et talia sunt indeclinabilia. Tertio ex duobus corruptꝫ vt idem qd̄ componit ab his et demū. Quarto ex integro et corrupto. vt qn̄ fit compō ex pronoīe et sillabica adiectōe vt egomet. sillabica em̄ adiectio hꝫ se quasi corruptū. vn̄ Sillabica adiectio diffinit sic. est appositio alicuius sillabe q̄ ꝑ se non est ꝭcatiua em̄ alijs causat et augmētat ꝭcatōem. Et sunt inuente sex de causis. Primo cā discretōis et certe ꝭcatiōis faciende vt egomet feci. i. ego et nullus alter fecit. hic est certa ꝭcatio Scd̄o cā ornatus vt quispiā. Tertio ꝓpter distributōem vt quilibet. Quarto ꝓpter ꝑticularisatiōem vt q̄dam. Quinto ꝓpter infinitatōem vt quicunq3 vult saluus esse. Sexto causa diuersitatꝫ ꝭcande vt q̄squis Sequit correl'e primo ꝙ sillabica adiectio in grāmatica habet se sicut cifra in arithmetica. sicut em̄ cifra i arithmetica nihil ꝭcat sed dat alijs ꝭcare. sic sillabica adiectio i grāmatica nihil ꝭcat sed addita alijs dictōibus auget ꝭcatum. Sequit correlarie scd̄o ꝙ sillabica adiectio nō ꝯueniēter additur pronoībus deriuatiuis. nō est ꝗ dicendū meusmet tuusmet. ptꝫ qꝛ sillabica adiectio addit dictōibus rōne discretōis faciēde. sed pronoīa deriuatia nō pn̄t facere discretōem. Sunt aūt sillabice adiectiōes q̄ addunt pronoībus triplices scꝫ cine met et pte. pͥma sillabica q̄ addit pronoībus est met. z addit tribus pronoībus ego vt egomet. tui vt tuimet. sui vt suimet. Et nō addit hec sillabica adiectio met huic pronoī tu in ntō. qꝛ non est dōm tumet. sed in gtō tuimet. Ratio ꝓpter euitare coincidentiam vocꝫ cū isto verbo tumeo. es ere qd̄ in tertia ꝑsona habet tumet. grāmaticus em̄ debet euitare coincidentiā vocū et malum sonū. Et talia declinant sicut eorum simplicia nisi ꝙ in gtō non dr̄ tuismet misimet ex vsu grammaticoꝝ. Scd̄a sillabica adiectio est pte. cū qua componuntur q̄nq3 pronoīa fēi gn̄is scꝫ mea tua sua nr̄a et vestra. et sunt indeclinabilia. licet aliqui dicunt ꝙ debeant declinari sicut eorum simplicia. hoc tn̄ non est cōe. Et ꝭcant morem vel consuetudinē vt meapte. i. de meo more. vestrapte. i. de vr̄o more vers9 Hic ideoma meum tu ꝭcare meaptim. Usum vel mores dic ꝭcare meapte. Tertia sillabica adiectio est cine. cū qua componūtur hec tria pronoīa hic ille iste. vt hiccine illiccine isticcine. z debēt declinari in istis casibus vbi hoc pronomē hic habet c. vt in masculino gn̄e hiccine heccine hoccine abhoccine. In pl'i caret. qꝛ nullus casus in pl'i habet c. Sic dicat de feīno et neutro. Dicunt tamen aliqui ꝙ in dtō non sit dicendum hiccine. qꝛ hoc pronomen hic in dtō nō habet c natural'r. sed ꝑ figuram vt dictum est ante. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio respōsalis Quis et qui sunt

noīa distincta. Sil'r ista lr̄a donati. Da hoꝝ ꝯposita est sufficiēter assignata. Prima ps huius ꝯcl'ois ꝙ q̄s et qui sunt noīa probat pͥmo auctate ꝑsciani pͥmi minoris. qui dt ꝙ quis qui qualis talis sunt noīa. q̄uis hēant sil'em declinatōem ꝓ nominib9. Et ꝯcludit ibidē ꝑscian9 ꝙ qꝛ ꝓnomen ponitur loco ꝓprij nomis. z ꝭcat certam rem. mō quis qui qualis talis nō ꝭcant ꝑsonā z rem ex quo tenent interrogatiue vel infinite. mō interrogatiuū z infinitū ꝭcant incerte. Scd̄o ꝓbat cōclusio auctate Petri Hyspani in tractatulo de relatis dicentis ꝙ quedā sunt relatia pronomialia vt ille. quedā noialia vt qui. vt sortes currit qui mouet. quare ꝯcl'o vera sed qꝛ agn̄tū in artib9 ab auctate est minimū. sed rōe maximū. oportet ꝗ ponere ratiōes q̄bus ꝯcl'o habꝫ ꝑsuaderi z ꝓbari. ¶ Pͥa ratō. om̄e ꝓnomē aut est pͥmitiū aut deriuatm̄. sed q̄s z qui nullū illoꝝ sunt. ergo nō sunt ꝓnomia. Maior est nota Minor. qꝛ ꝓnoīa pͥmitiua sunt octo. vt ego tu sui ille ip̄e iste hic is. Sed deriuatia sunt septē. vt me9 tuus suus nr̄ vr̄ nr̄as z vr̄as. mō quis z qui sub nl'o enumerant ¶ Secunda ratō. Nullum ꝓnomē format de se abstractū. sed hec dcō qui format de se abstractū. ergo qui nō est ꝓnomē relatiue captū. Maior est nota. qꝛ abstractū ꝭcat formā determinatā a qua denoīat z imponitur nomi ꝯcreto vt albedo respectu albi. ꝓnomen aūt ꝭcat ꝑ modum indetermiāte apphensionis. Minor. qꝛ a qui venit q̄dditas. Nec est instantia de isto ꝓnoīe idem qd̄ format hoc abstractū idēptitas. qꝛ idēptitas nō venit ab idem vt est ꝓnomē sed vt est nomē vt postea dicet. Sil'r non est instantia de isto ꝓnoīe hec. qd̄ ꝭm aliquos format hoc abstractū heccitas. qꝛ hoc nō est in vsu. sed est ꝭm fictionē volūtatis z noīs nulla rōne ostendēte. ¶ Tertia rō. ꝓnoīa sine demr̄atiōe z relatiōe sunt cassa z vana. sed quis z q̄ sine demr̄atione z relatiōe non sunt cassa z vana. ergo nō sunt ꝓnomia. Maior est Prisciani pͥmo minoris. Minor qꝛ he dcōnes quis z qui extra demōstrationē z relationē tenent interrogatiue vel infinite. vt q̄s tenet interrogatiue dicēdo quis currit sed qui tenet indiffinite. vt dicendo qui inuent9 fuerit iust9 celo pocietur. ¶ Quarta ratio. om̄e ꝓnomē est q̄litatis finite vel infinite. sed quis z qui nec sunt q̄litatis finite nec infinite igitur. Maior est nota. minor est donati qui dt ꝙ quis z qui sunt minus q̄ꝫ finita. ¶ Quinta ratō. si quis z qui essent ꝓnomia maxime ꝓpter hoc qꝛ hn̄t sil'em declinatiōem ꝓnoīm. sed hoc non ꝯcludit dictionē poni sub certa parte orōnis ꝓbat. qꝛ alias sequeret ꝙ vn9 solus totus etiā deberēt esse ꝓnomia. ex quo etiā hn̄t sil'em declinationē cū ꝓnoībus. Itē declinatio sola nō pōt dictionem ponere sub certa ꝑte orōnis. sed potius modus ꭍcandi eēntialis. mō modus ꝭcandi eēntialis ꝓnoīs nō ꝯuenit quis z qui vt patebit. ¶ Sexta rō. om̄e ꝓnomē ponit loco ꝓprij nomis. sed q̄s z qui nō pn̄t poni loco ꝓprij noīs ergo. Maior est nota Minor. qꝛ ꝓpria noīa ꝭcant certe z determiāte. sed quis et qui ꝭcant incerte. patet quia qui capit interrogatiue et qui infinite. mō interrogatiue dictiones z infinite significāt incerte. ptꝫ ergo ꝙ q̄s z qui non sunt ꝓnoīa. ¶ Qꝛ aūt scd̄a ps questionis sit vera scꝫ ꝙ ista lr̄a donati. Da horū cōposita. sit bn̄ posita. ptꝫ ex declaratiōe textus. Q̄ūo aūt soluende sunt rōnes illoꝝ qui dicunt q̄s z qui esse ꝓnoīa que rōnes adducte sunt in tertio notabili patebit ex argumentis sequentibus.

Ar. Primo. q̄s z qui sunt ꝓnoīa ꝓbat. ꝓpria passio nō derelīq̄t suū subiectum sed ꝓpriū ꝓnomis ꝯuenit huic qd̄ est q̄s z qui. ergo sunt ꝓnoīa Maior est nota. qꝛ ꝓpria passio insepabilit seq̄t suū subiectū. Minor est nota qꝛ sicut ꝓnoīa scd̄e declinatiōis terminant in gtō in ius z dtō in i. sic sil'r quis z qui. ¶ Dico verū argn̄tū ꝯcludit ꝙ quis z qui hn̄t ꝯsil'em modū declinandi sicut ꝓnoīa. sed non hn̄t scd̄am declinationē ꝓnoīs. qꝛ hoc solū ꝯuenit ꝓnominibus.

Ar. Scd̄o. q̄s z qui sunt ꝓnoīa ergo. cuicunq3 ꝯuenit dio illi ꝯuenit z diffinitū. sed q̄s et qui cōuenit dio ꝓnoīs. ergo. Maior est nota. qꝛ dio z diffinitū verificant de eodē. Minor. qꝛ tota dio ꝓnoīs ꝯuenit qui relatiue capto. ponitur em̄ loco nomis z ꝭcat idē sicut nomē z recipit ꝑsonā vt hic. hō currit qui mouetur. ¶ Dico ꝭm argn̄tū ꝯcludit ꝙ cui ꝯuenit dio eēntialis illi conuenit et diffinitū. non oportet aūt ꝙ dio accn̄talis. mō dio ꝓnoīs est dio accn̄talis. res em̄ ponūtur sub certo gn̄e rōne forē subālis z nō accn̄talis. Ut dico ꝙ tota dio ꝓnoīs non

cõuenit huic qđ est quis. q2 hec ꝑticula recipit ꝑsonā. nõ ꝯuenit ei. recipe eñ ꝑsonā non est absolute ſ̄care certā et determinatā rem. sed est ſ̄care certā ⁊ determinatā rem ⁊ ꝙ talis dictio non est resolubilis in certiorē modū demõstrandi vł referēdi. Cū eñ dico. iste sedet. hoc ꝓnomē iste recipit ꝑsonā. q2 nõ est resolubile in certiorē modū ſ̄candi. ex quo ad sensum demõstrat. mõ nihil ē certiꝰ sensu. ꝯstat aūt ꝙ hoc ꝓnomen qui est resolubile in certiorē modū ſ̄candi. q2 resoluit in et. ⁊ in ille. vt docet Hugo. Hoc relatiñ qui ꝗ qđ positū inter duo ṽba ⁊ referens subiectū resoluit in et. ⁊ in ille. vt sortes currit qui mouet. resoluit in istam. sortes currit ⁊ ille mouet. et sic argñtū nõ ꝯcludit.

Ar. Tertio. quis ⁊ qui sunt ꝓnoīa ergo ꝓbat. illud qđ ſ̄cat ꝑ modū indeterminate apphēsionis nõ est nomē. sed q̄s et qui ſ̄cant ꝑ modū indeteriāte apprehensionis ergo. Maior. q2 hoc est ꝓpriū noīs. Minor. q2 q̄s tenetur interrogatiue ⁊ qui infinite. modo dcõ infinita ⁊ interrogatīa ſ̄cant ꝑ modum indeterminate apphēsiõis. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ q̄s ⁊ qui ſ̄cant indetermiāte sed nõ sicut ꝓnomē. q2 ꝓnomē ſ̄cat ꝑ modū idetermiāte apphēsiõis essentialiter sed quis interrogatiē sumptū ⁊ ꝗ infinite ſ̄cant indetermiāte quo ad nos ſ̄cāt eñ sub mõ essendi limitato quo ad esse cõe vel singłare.

Ar. Quarto. Quis et ꝗ nõ sunt noīa ꝓbat. illud cuiꝰ declinatio ponit inter ꝓnoīa est ꝓnomē. sed declinatio huiꝰ qđ est q̄s ⁊ qui ponit inter ꝓnoīa. ergo. Maior est nota. q2 alias positio non esset ꝯgrua ⁊ ordinata minor ptꝫ in textu. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ illđ qđ ponit inter ꝓnoīa ⁊ hꝫ modū ſ̄candi ꝓnoīs hoc est ꝓnomē. mõ dictū est ꝙ quis ⁊ qui nõ hñt modū ſ̄candi ꝓnoīs. nec dio pronomīs eis ꝯuenit.

Ar. Quinto. Oñe nomen aut est qualitatis appellatiue vel ꝓprie. sed quis et qui nec sunt qualitatis ꝓprie nec appellatiue ergo. Maior est nota ex his que dicta sunt in dione noīs. Minor ꝙ nõ sunt qualitatis ꝓprie notum est Qz aūt non sunt qualitatis appellatiue. q2 nõ sunt termini cõmunes. igit non sunt qualitatis appellatiue. tenet ꝯña. q2 qualitas appellatiua ꝯuenit termīs cõibus ans aūt ꝓbat. q2 non p̄dicant de pluribꝰ. ¶ Dico ṽm argm̄ ꝯcluderet si terminus cõis ⁊ nomē appellatm̄ essent idem ꝯuertibiliter. sed hñt se sicut superius ⁊ inferiꝰ. nā terminꝰ cõis est inferiꝰ ad nomē appellatm̄. oīs eñ terminꝰ cõis est nomē appellatm̄. sed nõ ecõuerso oñe nomē appellatiuū est terminꝰ cõis. q2 oīs nullꝰ ⁊ alia sinkathegreumata sunt noīa appellatiua ⁊ nõ sunt termini ꝯmūes. ex quo nõ predicant. nec sunt vłia in logica.

Ar. Sexto. Nomini in declinando p̄ponuntur articularia. sed quis et qui nõ p̄ponunt articularia ergo. Maior est nota. ex dictꝫ. mīor siłr. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ oñi nomini in declināndo p̄ponunt articłaria. vł ei vł suo determīabili vel rñsiuo eiꝰ. mõ licet istis dcõibus nõ p̄ponunt articłaria ſꝫm se tñ sufficit ꝙ ſꝫm eorū determīabilia vel rñsiua. licet ergo huic dcõni q̄s nõ p̄ponitur articłare in declinãdo. tñ huic dcõi hõ p̄ponit qđ est rñsiuū ad quis. vt cū querit quis currit. rñdet hõ. Siłr licet huic dcõni relatiē qui nõ p̄ponit articłare. tñ eius añte. vt hõ currit qui mouet.

Ar. Septio. Quis ⁊ qui sunt ꝓnoīa ꝓbatur. Cuilibet autẽtico in sua arte est credendū. sed donatus est grãmaticꝰ autenticꝰ qui đt q̄s ⁊ ꝗ esse ꝓnomīa ꝗ sunt ꝓnomīa. Maior est nota siłr minor. ¶ Dico ṽm argñtum concludit ꝙ cuilibet autẽtico in sua arte est credendū si non est rõ fortior in oppositū. mõ donatꝰ ponẽs q̄s ⁊ ꝗ inter ꝓnoīa nõ voluit ꝑ hoc ostẽdere ꝙ essent ꝓnoīa. sed voluit ostendere ꝙ haberent ꝯsiłēꝫ modū declinãdi cū ꝓnoībus.

Ar. Ultimo. Idem nõ est ꝓnomē. ergo lr̄a donati falsa ꝓbat añs. Nullum ꝓnomen format de se abstractum. sed idem format de se abstractū. ergo idē non est ꝓnomen. Maior est nota ex dictis. Minor q2 format hoc abstractū idēptitas. ¶ Dico ṽm argñtū ꝯcludit ꝙ idem nõ format de se abstractū inquātū est ꝓnomē sed inquantū est nomen. Item nullū ꝓnomen regit dtm̄. sed idem regit dtm̄. igit. Maior est nota. q2 multi grãmaticorū dicūt ꝙ ꝓnomen tantum regitur vt dicit florista. tñ si ꝓnoīa regūt tūc regūt gtm̄ vt Alexãder dicit. Minor patꝫ in isto exemplo. homo est non idem asino. ¶ Dico siłr ꝙ idem inquantū est ꝓnomen nõ regit dtm̄. sed inquantū est nomen. vñ Idem capit dupłr. Uno mõ vt importat respectū ad seip̄m vt idem respectu eiusdem idem. ⁊ sic est nomen ⁊ regit datiuū. Scđo capit relatiue ⁊ sic est ꝓnomen.

Erbuꝫ quid est. Pars orationis

cum tempore et persona sine casu aut agere aliquid. aut pati. aut neutrum significans.

Utrū diffinitio verbi a donato sit bene

assignata. Pro intellectione q̄stionis mote. Notandū est p̄mo ꝙ diffinitū p̄sentis dionis est verbū. nõ ꝑ se sed ꝑ suis signatis captum. Sua aūt signata sunt omnia verba. vt amo lego doceo. Pro gñe autēꝫ in dione verbi ponit ꝑs orõnis. ⁊ capitur eodē mõ sicut antea incõplexe ꝑ dcõne que apta nata est integrare orõnē latinam ¶ Dicit donatꝰ ꝙ verbū ſ̄cat cū tpe. Notandū dr̄ña est inter ſ̄care tp̄us ⁊ ſ̄care cū tpe. Significare eñ tp̄us est ſ̄care rem tp̄is. ⁊ sic ista noīa annus dies mensis hora ſ̄cant tempꝰ. q2 ſ̄cant ꝑtem tp̄is. vnū eñ est tẽpꝰ qđ fluxit a p̄ncipio mundi ſ̄m cõtinuationem. ⁊ durabit vsqꝫ in finem mundi. quod tp̄s vt Aristo. viij. phicorum voluit est mensura primi motus p̄mo celi. In illo ergo toto tpe nos ponimꝰ ⁊ assignamus diuersas ꝑtes Dicimꝰ eñ annū esse spaciū de illo toto tpe. trecentorū sexagintaqñqꝫ dierū. Diem dicimꝰ spaciū. xxiiij. horarū. Significare aūt cum tpe. est ſ̄care cū certa vel certis dr̄ñtijs tp̄m. Differentie tp̄m sunt tres. p̄ñs p̄teritū et futurū Significare aūt cū tpe capit dupłr Uno mõ cõiter ⁊ gñaliter. ⁊ sic ſ̄care cum tpe est vltra ſ̄catū p̄ncipale iportare tp̄us. ⁊ sic hodiernꝰ hesternꝰ ſ̄cāt cū tpe. hodiernus eñ ſ̄cat tp̄us ⁊ diem cum p̄ñtia. sic hesternus. ſ̄cat diē cuꝫ p̄teritiõe ⁊ isto modo nõ ſ̄cant verba cum tpe. Alio modo ſ̄care cum tpe. est ſ̄care cum certa vel certis dr̄ñtijs tp̄m. ⁊ sic verba ſ̄cāt cū tpe. Aliqua eñ ſ̄cant cū tpe p̄ñti vt lego aliꝗ cum tempore ptõ vt legi. aliqua cū tpe futuro vt legā. ¶ Sequit corłie licet ꝑticipium ſ̄cat cū tpe nõ tñ eodē mõ sicut verbū. ptꝫ q2 verbū ſ̄cat cū tpe illimitabiliter ꝑticipiū aūt ſ̄cat cū tpe limitabiliter. Quid aūt sit ſ̄care cū tpe limitabiliter ⁊ quid illimitabiliter patebit circa tp̄s participij.

Notanduꝫ scđo. Donatus đt in textu

ꝙ verbū ſ̄cat cū ꝑsona. Pro quo intelligendo. Significare cum ꝑsona est ſ̄care cū ꝓprietate personali. Significare aūt cū ꝓprietate ꝑsonali est ſ̄care actionē vł passionē ꝓut attribuit rei ꝗ facit mentionē de se vt de se. ad aliū vt ad aliū. de alio vt de alio. Aliqua eñ verba sunt p̄me ꝑsone vt lego. Aliqua scđe ꝑsone vt legꝭ. aliꝗ tertie vt legit. Postea donatꝰ dicit in textu. ꝙ verbū ſ̄cat sine casu. ꝗ ꝑticula valet tm̄ sicut non exñs aliciuꝰ casus. solū eñ tres ꝑtes sunt que ſꝫcant cū casu. hoc est cū ꝓprietate rectitudinis vel obliꝗtatis. Non debet aūt. cum. in dione ṽbi capi associatiue. verbū eñ sic ſꝫcaret cū casu. q2 verbū ꝯstructū cū supposito in orõe ſ̄cat cū dictione casuali. ex quo facit orõnē ꝯgruā ⁊ ꝑfectā cū supposito. Sed debꝫ capi in diffinitiõe exñter. vt tm̄ valet ſꝫcat nõ exñs alicuius casus.

Notandū tertio. dicit vltra in diffiniti

one. agere aliq̄d. quod vz tm̄ sicut actōez inquantū illa actio producitur et fluit ab agente. Et in ista pticula includūtur verba actiua vt lego scribo. lego em̄ ẜcat actū legendi inquātum procedit ab agēte. Dicitur pati aliq̄d. i. passionē inquantū talis passio recipitur in passum. vt em̄ dr. iij. phicoꝝ. Actio procedēs ab agēte fluit ꝛ recipitur in passum. Et in ista pticula includūtur verba passiua vt amor legor. Dicit vltimo in dione. neutrū ẜcans. Notandū ꝙ ista particula neutrum in dione verbi duplr pōt exponi et teneri. Uno modo pure negatiue ꝛ sic vz tm̄. verbū ẜcat neutꝝ. i. nec actionē nec passionē sed purā eēntiam rei. vt verbū substantiuū sum nec ẜcat actionē nec passionē sed neutrū. i. purā rei eēntiaz. Scdo ista ptic'a neutrū capit ꝛ exponit positiue. ꝛ sic vz tm̄. verbū ẜcat neutrū. i. nec actionē tm̄ nec passionē tantū sed vtrūqꝫ indr̄nter. vt sunt verba cōia vt osculor criminor que ẜcant actionem ꝛ passionē simꝛ. ¶ Sequit correl'ie pmo ꝙ exponēdo dioem vbi. hec ptic'a aliq̄d dz addi ad oēs ptic'as p̄cedētes. ꝛ in hoc innuitur dupplex ẜcatū vbi. materiale ꝛ formale Materiale est subā vel res in qua est act⁹ verbi. Formale aūt est act⁹ verbi. vt lego formalr ẜcat actū legendi. materialr vero ẜcat subām in q̄ est talis act⁹ vbi ¶ Sequit correl'ie scdo. ꝙ licet verbū hz duplex ẜcatū tm̄ nō sequitur ergo ꝙ sit eq̄uocū. qꝛ equocatio est i dcōe illa eqꝫ pmo ẜcat pl'a. mō vbū ẜcat ẜcatū materiale ꝛ formale nō eqꝫ pmo. qꝛ formalr ẜcat actū verbalē ꝛ primo. materialiter autē et ex ꝯnti ẜcat subām in qua est talis actus verbi.

Notādū quarto ꝛ vltimo ꝙ ẜm auto

rem modorū ẜcandi. Modus ẜcandi verbi est ẜcare p modū fluxus ꝛ fieri distantꝫ a substantia. Pro quo notandū ꝙ verbū habet duplicē modū ẜcandi. materialem et formalē. Materialis est ẜcare p modū fluxus ꝛ fieri. Et dr materialis ꝓ tanto. quia in isto modo ẜcandi ipm verbuz conuenit cū pticipio qd etiā ẜcat p modum fluxus ꝛ fieri. rō em̄ materie est rō ꝯueniētie vt dr. i. de gn̄atiōe. Modus autem significandi formalis verbi est ẜcare p modū distātis a subā. Et dr formalis qꝛ per ipsum verbū formalr distiguit a pticipio. pticipiū em̄ ẜcat p modū indistantis a substantia. rō aūt forme est facere differre. dr em̄. vij. metaph. Forma est que separat ꝛ distinguit. Uerbū aūt ẜcat p modū fluxus ꝛ fieri. vn̄ Significare p modū fluxus ꝛ fieri est ẜcare aliq̄d vt est in cōtinua successione ꝛ fluxu. vt lego ẜcat actum legendi vt continue fluit ꝛ fit. sed non ẜcat p modū habit⁹ ꝛ pmanentie. vt lectio significat lectionem non vt est in fieri sed vt est in pfecto ꝛ cōpleto esse. Uerbum etiā ẜcat p modum distantis a substātia ẜm essentiā ꝛ naturā suā. licet ẜcatum vbi ẜm eē sit ꝯiunctū substātie. vt lego ẜcat actū legendi qui ẜm esse ꝛ existere est ꝯiunctus subē qꝛ est accn̄s. mō accn̄s ẜm esse in subā est. accn̄tis em̄ nō est p se esse vt dr. iiij. metaphice. tn̄ act⁹ legendi ẜm eēntiā ꝛ naturā distat a subā. qꝛ accn̄s formalr nō est subā. Dicit em̄. i. phicoꝝ. Subā ꝛ quātitas si sunt duo sunt. Non implicat aūt ꝙ multa sunt cōiuncta ẜm esse que tn̄ distinguunt ẜm eēntiam ꝛ eēntialr. albedo em̄ dulcedo et lac sunt vnū ẜm esse in lacte. tamē formaliter dulcedo nō est albedo nec lac. albedo em̄ est obiectū visus. dulcedo aūt gustus. mō sicut visus ꝛ gustus sunt sensus distincti. sic albedo ꝛ dulcedo q̄ pcipiunt his sensib⁹ etiam distinguuntur essentialr ꝛ formalr. ¶ Aliȷ̄ tn̄ dicūt ꝙ modus ẜcandi eēntialis verbi est ẜcare p modū fluxus ꝛ fieri ꝛ p modū dicibilis de altero. Et dicūt p hoc ꝙ verbum ẜcat per modum dicibilis de altero distinguitur ab ipo pticipio qd nō ẜcat p modum dicibilis de altero. Absolute tn̄ loquendo ẜcare per modū dicibilis de altero non cōuenit verbo vt est grāmatice ꝯsideratiōis. sed poti⁹ vt est logice consideratiōis logicus em̄ cōsiderat dicibilitatē vni⁹ de altero et nō grāmaticus. Itē pticipium etiam est dicibile de altero. q̄nymo pticipiū dicit ꝛ p̄dicat loco verbi. in hac em̄ ꝓpositiōe hō currit. currit nō est p̄dicatū ẜm se. sed est p̄dicatū in ordie ad suū pticipium in qd resoluit. vn̄ hec. homo currit. resoluit hō est currens. ¶ Sequit correlarie ꝙ Aristo. nō dr. i. periermeniaꝝ ꝙ verbū ẜcat p modū dicibilis de altero. sed dr ꝙ vbū substantiuū est nota ꝛ copula eoꝝ. i. p̄dicatorū q̄ de altero dicunt. bn̄ ergo dicūt cōes grāmatici ꝙ verbū ẜcat p modū fluxus ꝛ fieri distantis a subā. Istꝫ notabilibus sic positis est.

Conclusio respōsalis. diffinitio verbi a

donato posita est sufficienter assignata. vicꝫ ista. Uerbū est ꝑsorōnis cū tpe ꝛ persona ꝛc. Patet veritas ꝯclusionis ex his que dicta sunt in notabilib⁹.

Ar. Prio. Uerbū nō est ꝑsorōnis g̊ ꝓbat. verbū est tota orō g̊ nō est ꝑsorōnis tꝫ ꝯn̄a. qꝛ totū ꝛ ps distinguunt. an̄s ꝓbat. Illd qd causat pfectū sensum est oratio. ẜ verbū causat pfectū sensūz g̊ Maior. qꝛ hoc est ꝓprium orōnis causare pfectū sensū. Minor ptz. qꝛ cū querit. q̄d facit iohes rn̄det legit. hic hoc verbū legit causat pfectū sensum. Et etiā dr p̄scian⁹ pmo minoris ꝙ in om̄i vbo pme vel scde ꝑsone certus intelligit ntūs. in verbis aūt tertie ꝑsone intelligit ntūs incertus. ¶ Dico vꝫꝝ argn̄tū ꝯcludit ꝙ verbū facit pfectū sensuz nō rōne sui sed quantū est de bonitate intelligentꝫ. qꝛ si intelligēs vel audiēs vult ibi intelligere ntm̄ tunc est orō. Sic silr dicat ꝙ in om̄i vbo pme vel scde ꝑsone intelligit ntūs non ꝯ̄ꝫtū est rōne vbi ẜ ꝯ̄ꝫtū est de bōitate intellect⁹.

Ar. Scdo. Nomē ẜcat cū tpe g̊ ꝓbat. ann⁹ dies mēsis sunt noīa vt notū est et ẜcant cū tpe vt videt. ¶ Dico ꝙ ista noīa ann⁹ dies mēsis bn̄ ẜcant tps vel rē tpis. ẜ nō ẜcāt cū tpe. vt dictū in notabili pmo.

Ar. Tertio. Uerbū nō ẜcat cū tpe g̊ ꝓbat. illd qd absoluit a tpe nō ẜcat cū tpe. ẜ verbū absoluit a tpe g̊ Maior est nota. qn̄ em̄ aliq̄s priuat aliq̄ re nō ampli⁹ hꝫ eā. Minor est grāmaticoꝝ oīm dicentiū ꝙ in ista orōne. tonitru⁹ est son⁹ factus i nubib⁹. ẜ vbū est absoluit a tpe. Aristo. em̄. i. methcoroꝝ ꝯcedit istā tonitru est son⁹ fact⁹ in nubib⁹. ꝛ tn̄ si eēt p̄ntis tpis ꝓpō esset fl'ā. ex q̄ nūc nō est tonitru nec son⁹ fact⁹ in nubib⁹ ¶ Dico vꝫꝝ argm̄ ꝯcludit ꝙ verbū absoluit a tpe. nō sic ꝙ nulli⁹ eēt tpis. sed sic ꝙ nulli⁹ est certi tpis ẜ oīa includit simꝛ vt ptz in p̄dicta ꝓpōne q̄ valet tantum. qn̄cunqꝫ est vel erit vel fuit tonitru tūc est vel fuit vel erit sonus in nubibus.

Ar. Quarto. Uerbū nō ẜcat cū tpe ꝓbat. in ista ꝓpōe. deus est ꝓbat. qꝛ si ẜcaret cū tpe tūc ẜcaret deū esse in p̄nti tpe. ẜ ħ est fl'm ꝓbat. eterna nō sunt in tpe. ẜ deus est etern⁹. g̊. Maior est Aristo. iiij. phisicoꝝ tps em̄ est mensura rerū corruptibiliū. Minor est nota. ¶ Dico ꝙ licet eterna nō sunt in tpe ꝯmēsuraꝫ tn̄e. tn̄ coexistēter qꝛ sunt qn̄ tps est.

Ar. Quito. Uerbū nō ẜcat cū ꝑsona ꝓbat. de vbis impsonalib⁹ ꝓbat. qꝛ vbuz dr impsonale ab in qd est nō ꝛ ꝑsona q̄si sine ꝑsona ¶ Dico ꝙ m argm̄ cōcludit ꝙ verbū impsonale ꝯ̄ꝫtū est de se nulli⁹ est ꝑsone certe. ẜ includit om̄es ꝑsonas gn̄alr silr. ẜ certitudinē ꝑsone recipit a supposito qd ei addit. Cū em̄ dico. a me legit. est p'ie ꝑsone cū dico. a te legit. est scde ꝑsone. cū dico. a iohe legit. est tertie ꝑsone

Ar. Sexto. Aliq̄d est verbū qd nō ẜcat cū ꝑsona. ꝓbat de infinitiuo. dr em̄ donat⁹ ꝙ infinitiu⁹ est sine nūero ꝛ ꝑsona. ¶ Dico ꝙ argm̄ vꝫꝝ ꝯcluderet si donatus voluisset dicere absolute ꝙ infinitiu⁹ nulli⁹ esset ꝑsone. sed voluit ꝙ infinitiu⁹ nulli⁹ est ꝑsone certe quantū est de se. licet certitudinem ꝑsone recipit a supposito quod ei addit.

Ar. Septio. Uerbū ẜcat cū casu g̊ ꝓbat. qꝛ gerundia sunt verba vt donatus vult ꝛ ẜcant cū casu ꝓbat. illud cui p̄ponit ꝓpō p appōem ẜcat cum casu. sed gerūdio p̄ponit ꝓpō p appōem. g̊. Maior. qꝛ ꝓpō per appōem solum

ꝓponit̃ ꝑtib⁹ casualib⁹. Minor pꝫ ꝺ ꝺo vado ad legendū. Itē dt florista ꝙ gerundia hn̄t oēs casus excepto vtō. vn̄ dt. Cūctos gerūdiuū hꝫ casus nisi quītū. ¶ Dico veꝝ argm̄ ꝯcludit ꝙ gerūdio ꝓponit̃ ꝓpō ꝑ appōem nō rōne sui. ſꝫ rōne actiui subintellecti. vn̄ ꝑdicta orō. vado ad legendū. vꝫ tm̄. vado ad locū in q̄ legā. Sic silr̃ est dōm ꝙ florista dicēs ꝙ gerūdia hn̄t oēs casus ꝑter vtm̄. vm est nō q̄ ad existētiā. ſ ſilitudinē terīatiōis. hn̄t em̄ terīatiōes ꝺcōnū casualiū q̄r terīant̃ i do dum

Ar. Octauo. aliqꝺ est verbū qꝺ nō ſcat cū tpe. ꝓbat̃. de isto verbo creo. creatō em̄ fit in instanti ꝓbat̃. creare soli deo ꝯuenit. de⁹ aūt agit in instāti. actiones em̄ diuīe nō mensurant̃ tpe vt dr̄. iiij. phicoꝝ. ¶ Dico licꝫ creatō ſm se nō fit in tpe. ſꝫ q̄ ad modū apphēdendi nr̄m nos imagiamur ꝙ fiat successiue ꝛ sub tpe.

Ar. Nono. Aliq̄ sunt vba q̄ nō ſcant cū tpe ꝓbat̃. q̄r dr̄. ij. aīa. Illuminatio fit in instāti. ¶ Dico vm argm̄ ꝯcludit ꝙ illumiatio quantū est de se fiat i instāti. q̄r nō hꝫ ꝯtrariū i medio. ſꝫ tn̄ quantū ad recipiētia illā illuminationē. vt regiōes ꝛ cliata. tūc fit successiue. citi⁹ em̄ fit illis dies i oriēte q̄ꝫ illis in occidente vt ostēdūt astronomi.

Ar. Decio. Aliq̄ sunt vba q̄ nō ſcant cū tpe ꝓbat̃. genero. corrūpo. annichilo. ꝓbat̃. auctē Aristo. v. phicoꝝ. q̄ ꝓbat ꝙ gn̄atio ꝛ corruptio fiūt in instāti. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ capiēdo gn̄ationē ꝓ vltio instanti inductionis vel eductiōis forē tūc fit in istāti. silr̃ capiēdo corruptionē ꝓ vltio istāti recessus aīe tūc corruptio fit in instāti. Sꝫ capiēdo gn̄ationē ꝓ toto tpe q̄ materia disponit̃ ꝓ forma suscipiēda tūc gn̄atio fit successiue. q̄r in hoīe fit q̄ttuor mensib⁹. in q̄rto em̄ mēse de⁹ infundit aīaꝫ. Sic etiā capiēdo corruptionē ꝓ toto tpe q̄ est ad mortē tūc corruptio fit successiue. ꝛ sic pꝫ quō gn̄atō corruptō ānichilo ſcāt cū tpe

Ar. Undecimo. Ex dione sequit̃ fl̄m ꝓbat̃. q̄r sequit̃ ꝙ tria tm̄ essent gn̄a verbi ꝓbatur. q̄r dr̄ aut agere. aut pati. aut neutrū. mō cū dr̄ agere tangit̃ gen⁹ actiuū. pati passiuū. neutrū gn̄s neutrū. ¶ Dico veꝝ argn̄tū ꝯcludit ꝙ genera i verbo ꝑncipalia sunt tm̄ tria ꝛ ista tangunt̃ in dione. ꝑ hoc tn̄ nō negat̃ quin adhuc sint plura vt postea dicetur.

Ar. Duodecio ꝛ vltio. Uerbū nō ſcat ꝑ modū distātis a subā. ꝓbat̃. q̄r verbū ſcat actū ꝛ accn̄s. ſꝫ ois act⁹ ꝛ oīe accn̄s est ꝯiūctū subē. ꝰ. Maior est nota. q̄r ois act⁹ aduenit subē post ꝯpletū esse subē. mō oīe qꝺ aduenit rei post ei⁹ esse ꝯpletū est accn̄s vt dt cōmētator. ij. de aīa. Mior est Aristo. iiij. metaphice cū dt. Accn̄tꝫ nō est ꝑ se esse ſꝫ i alio esse. q̄r in subā. vn̄ ꝛ dicit̃ accn̄s q̄si cadēs ad aliud. q̄r ad subāꝫ. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ act⁹ ꝛ accn̄s nō distāt a subā q̄ ad esse exn̄tie. q̄r est in subā subiectiue. tn̄ distat ab ea ſm esse q̄ditatꝫ ꝛ eēntie ꝛ formaliter. q̄r accn̄s nō est subā vt dictū est sufficienter in vltio notabili.

Verbo quot accidūt. septē. que. qualitas ꝯiugatio genus nūerus figura tps et ꝑsona. Qualitas verborū in quo est in mōis ꝛ in formis. Modi qui sunt. indicatiu⁹ vt lego. imperatiu⁹ vt lege. optatiu⁹ vt vtinā legerē. cōiunctiuus vt cū legam. infinitiuus vt legere. impersonalis vt legitur.

Utrum tm̄ septem sint accn̄a verbi. Et

Utrū qualitas ꝯuenienter diuidat̃ in modū ꝛ in formā. qui modi in verbo sunt tm̄ quinq̄ꝫ. Pro intellectione questiōis mote. Notandum est ꝑmo ꝙ questio ista tria querit. Primo q̄rit vtrū accn̄a in verbo sint tm̄ septē. Scꝺo q̄rit vtrum qualitas verbi bn̄ diuidat̃ in modū et in formā. Tertio q̄rit vtrū mōi in verbo sunt tantum q̄nq̄ꝫ. ¶ Pro intellectiōe ꝑtis ꝑric. vtrū tm̄ septē sint accn̄a vbi. Scim ſm Priscianū. viij. maioris. Accn̄a verbi sunt octo. ſcatio vel gn̄s tps mod⁹ spēs figura cōiugatio ꝑsona ꝛ nūerus. Nō tn̄ est ꝯtra positionē donati. q̄r donat⁹ determiat de accidētib⁹ vbi ad seinuicē irreducibilib⁹. Si aūt volum⁹ loq̄ de accn̄tibus reducibilib⁹ tūc plura sunt q̄ꝫ septē. ſcatio em̄ cōprehendit̃ sub gn̄e. mod⁹ ꝛ spēs sub q̄litate. vel etiā spēs compħendit̃ sub forma. verba em̄ ꝑfecte forme sunt primitiue spēi. sed imꝑfecte forme deriuatie spēi. Declinatio cōiter sumpta bn̄ accidit verbo. sed ipsa compħendit̃ sub ꝯiugatiōe. Cōꝑatio aūt nō pōt ꝯuenire verbo. Ratio huius est triplex. Prima sumit̃ ex ꝑte ſcatiōis. verbū em̄ ſcat ſcatū suum sub fluxu ꝛ successiōe vt pꝫ ex ei⁹ mō ſcandi materiali. fluxus aūt ꝛ ois successio mensurat̃ tpe vt dr̄. 4. phicoꝝ. tps aūt q̄r est q̄ꝫtitas. q̄ q̄ntitas nō suscipit magis ꝛ min⁹ nec pōt intendi nec remitti vt dt aristo. in ꝑdicamētis. Scꝺa rō sumit̃ ex ꝑte regimis. si em̄ verbū deberet cōꝑari tunc nō regeret eundē casum quē regit suū verbū qꝺ est vꝛe ꝑncipiū in grāmatica. pꝫ sequela. q̄r ꝯꝑatiuus debꝫ regere abltm̄. ꝛ suꝑltūs gtm̄. mō nō omib⁹ verbis ꝯuenit regere abltm̄ vel gtm̄ app⁹. q̄re verbū nō ꝯꝑat̃ Tertia ratio sumitur ex ꝑte formatiōis ꝛ vocis. dcō em̄ q̄ debet cōꝑare debet hr̄e vocem abilem ad cōꝑandū. mō verbū non habet vocē abilem et ꝯcinnam ad ꝯꝑandum. patet igitur quare cōꝑatio nō accidit verbo. ¶ Sequit̃ ꝙ verbū pōt cōꝑari ꝑ circūlocutionē. sed hec nō est comꝑatio ꝓprie dicta pꝫ. q̄r actio et passio suscipit magis et min⁹ vt dicit̃ in ꝑdicamentis. bn̄ ergo dr̄ amo magis amo maxie amo.

Notandū scꝺo pro scꝺa ꝑte questionis

intelligenda quō qualitas diuidit̃ in modum et in formam. Scim qualitas verbi diffinit̃ sic. Est ꝓprietas verbi attributa verbo ea ratione qua ſcat ſcatū suum vel ſcata sua sub affectu animi. vel sub ea rōne qua est originatum vel non originatuꝫ ab alio sub diuersitate ſcatiōis. Et ista dione tangit̃ modus et etiā forma. Cū em̄ dicitur sub affectu aīi tangit̃ mod⁹. Cū vero dr̄ sub ea rōne qua est originatū vel nō originatū. tangit̃ forma. de quibus dicet̃ inferius. Dicit aūt donatus ꝙ qualitas est in modis et in formis. in eo mō essendi in quo suꝑius est in suo inferiori vel gen⁹ in suis speciebus. qualitas em̄ est suꝑius ad modū et formā. superius aūt est in suo inferiori actu. eo ꝙ oīe suꝑius est de essentia sui inferioris. essentia aūt actu est in eo de cuius est essentia. vt pꝫ. vij. metaphisice.

Notandum tertio. ꝙ Modus in verbo

diffinit̃ sic Modus est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne qua ſcat ſcatum suū vel ſcata sua sub aliquo affectu aīi determiate vel indeteriate In qua diffinitione tangunt̃ q̄nq̄ꝫ modi in vbo. Cū em̄ dr̄ sub affectu aīi determiate. ibi tangunt̃ quattuor modi. indicatiu⁹. imꝑatiu⁹. optatiu⁹ ꝛ ꝯiunctiu⁹. Cū vero dicit̃ indetermiate tangit̃ infinitiu⁹ modus. vn̄ Uerbū indicatiui mōi est verbū ſcans ſcatum suum vel ſcata sua sub affectu aīi per modū indicij vt lego. Uerbum imꝑatiui modi est verbū ſcās ſcatū suū vel ſcata sua sub affectu aīi ꝑ modū imꝑij vt ama. Uerbū optatiui mōi est verbū ſcans ſcatū suū vel ſcata sua sub affectu animi per moduꝫ optationis vt vtinam essem bon⁹ clericus. Uerbū ꝯiunctiui modi est verbū ſcans ſcatum suū vel ſcata sua sub affectu aīi ꝑ modū dubitatiōis vt si veneris ad me dabo tibi equum. Uerbū infinitiui modi est verbū ſcans ſcatum suum vel ſcata sua sub affectu aīi indetermiate repn̄tans vt legere. ¶ Sequit̃ corr̃ie ꝑmo ꝙ verbū indicatiui modi dr̄ ab indicando. ꝑ verbū em̄ indicatiui mōi indicam⁹ et ostendimus nos aliq̄d agere vt lego. vel pati vt legor. ¶ Sequit̃ corr̃ie scꝺo ꝙ verbū imꝑatiui modi dr̄ ab imꝑando. q̄r ꝑ verbū imꝑatiui mōi nos designam⁹ et expri

minimus actũ impandi vt lege ¶ Sequit correl'ie tertio ꝙ verbũ optatiui mõi dicit ab optatiõe. qꝛ ꝑ ipm optationẽ designamꝰ ⁊ exꝑmimꝰ ¶ Sequit correl'ie q̃rto ꝙ verbũ ꝯiunctiui mõi dicit a ꝯiungẽdo qꝛ ꝑ ipm reqrit sibi ꝯiũgi aliud verbũ in orõne si debet ꝯstituere ⁊ facere orõnẽ ꝯgruã ⁊ ꝑfectã vt cum dico. si studuisses necesse est subiungi aliud verbũ si debet fieri orõ perfecta. promotus fuisses. ¶ Sequitur correl'ie q̃nto ꝙ verbũ infinitiui modi dr̃ ab infinitatiõe ⁊ incertitudine verbum eñ infinitiui mõi quantũ est de se nullius est certi nũeri ⁊ ꝑsone. sed certitudinẽ sui numeri ⁊ ꝑsone capit ab additiõe suppositi vt dicet inferiꝰ. ¶ Sequit corr'ie sexto ꝙ verbũ indicatiui modi ſcat ꝑ modũ indicij accñtaliter. hoc aũt verbuꝫ indico cum suis condeclineis ſcat ꝑ modũ indicij essentialr̃. i. ex impõe sua. nõ oportet ergo ꝙ hoc verbũ indico sit indicatiui mõi in om̃ibus mõis. sed solũ in vno. Sic sil'r dicatur de istis verbis impero opto. q̃ ſcant ex impõne vltimata ꝑ modũ optationis vl' imperij. Sed verba impatiui mõi ſcant ꝑ modũ imperij accñtaliter. nõ oportꝫ ergo ꝙ hoc verbũ impero sit impatiui modi in quolibet mõ. ¶ Modus etiã verbi cõiter diffinit sic. Modus est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rõne q̃ ſcat sub varia inclinatione animi varios affectꝰ aĩe demõstrãs. Pro q̃ intelligẽdo. Sciñ ꝙ affectꝰ capit dupl'r. Pꝛio eñ capit affectus ꝓ motu vehemẽtis ⁊ magne passiõis in aĩa mouens aĩam ad gaudiũ. spem. dolorẽ vel timorẽ Et isto modo interiectio ſcat affectũ aĩe. aĩa eñ cũ audit aliquid delectabile aut rarũ mouet ad delectationem. cũ percipit aliquod terribile vel triste mouet ad timorẽ. Scd̃o capit affectꝰ ꝓ ꝓprietate vel dispositione que sequit inclinationẽ aĩe que supaddit inditiũ vel imperiũ. et hoc mõ modus verbi ſcat sub affectu aĩe. Sequit correlarie ꝙ interiectio ſcat affectum aĩe. vt cũ sequit gaudiũ. dolor. timor aut spes. Sed verbũ significat affectũ. vt cum sequitur imperiũ indicatio vel optatio.

Notãdum quarto et vltimo ꝙ indicatiuus

ponit primo loco inter modos verbi quinq; de causis. Prima qꝛ res verbi imposita est in indicatiuo. sicut eñ res nois est imposita in ntõ sic res verbi est imposita in indicatiuo. et sicut ntũs est primus casuũ sic indicatiuus est primus modorum Scd̃a cã qꝛ indicatiuꝰ est certior in nũerꝫ et ꝑsonis q̃ꝫ alij mõi. cuilibet eñ ꝑsone in indicatiuo spẽalis vox corrñdet. Et q̃uis etiã coniũctiuus sit ꝑfectus in tꝑibus ⁊ sub distinctꝫ vocibus distinctas habet terminatões. tñ ipe coincidit cum vocibus optatiui. Tertia cã. qꝛ oẽs alij mõi deriuant ab indicatiuo. mõ cã est prior effectu et om̃e ꝑmitiuũ p̃cedit deriuatiuũ. Quarta ratio qꝛ ꝑ ipm indicatm̃ res ṽbi directe ſcat et exprimit. ꝑ alios aũt indirecte quadã ꝓprietate supaddita mõ absolutũ est ante respectiuũ et ꝯnotatm̃. Quinta rõ. qꝛ oẽs grãmatici locauerunt ipsum indicatm̃ ꝑmo loco. et ꝑ ꝯñs et nos. opter eñ patribus credere vt dr̃ Aristo. i. celi Sequit corr'ie ꝙ licet impatiuus ꝑfectior sit q̃ꝫ indicatiuus. qꝛ melius impare q̃ꝫ indicare. tñ ab isto nõ capit hic ordo in mõis ṽbi. sed indicatiuus precedit impatiuũ ⁊ alios modos ex causis dictis. Et tenet indicatiuus quatuor mõis Primo indicatiue vt petrus legit. Scd̃o q̃sitiue vel interrogatiue vt q̃s legit. Tertio dubitatiue vt nescio q̃s legit. Quarto concomitatiue vt si asinus volat asinus hꝫ pennas. ¶ Impatiuus aũt ponit añ alios modos idõ. qꝛ ipe ꝑfectũ sensuꝫ facit ꝑse sine determinatõe alia. sicut eñ illa noĩa pax. rõ. non indigent adiectiali determinatõe. non eñ optet dicere bona pax. qꝛ pax semꝑ est bona. sic etiã impatiuus nõ indiget aliq̃ determinatõe. Ponit aũt impatiuꝰ ꝯpetẽter añ optatm̃. qꝛ meliꝰ est impare q̃ꝫ optare. ¶ Optatiuꝰ aũt p̃cedit coniunctiuũ. qꝛ optatiuꝰ respectu cõiunctiui ſcat certe et ꝯiũctiuus incerte. mõ certũ pꝰs est incerto. Signa aũt optatiui patent in his metris. Optatiuus habet vt vtinã q̃tinus et ne. ¶ Ultimo aũt inter modos finitos ponit coniunctiuus. qꝛ ipe est imperfectior alijs in ſcando et etiam faciendo orõnem ꝑfectã. Habet aũt ꝯiunctiuꝰ tria noĩa. Primo eñ vocat cõi noĩe ꝯiunctiuus. ⁊ hoc duplici de causa. Pꝛio qꝛ requirit sibi subiũgi alia ṽba si debet facere orõem ꝑfectã. vt si veneris ad me dabo tibi equũ. Scd̃o dr̃ coniunctiuus. quia petit ⁊ vult ꝙ ei ꝯiũgat signũ ꝑ quod cognoscit. Et signa coniunctiui modi patẽt in his metris. Cũ dum qñ nisi sunt ꝯiungentia signa. Scd̃o vocat subiunctiuꝰ. qꝛ requirit sibi subiũgi aliud verbum vt faciat orõem ꝑfectam. vt cum venerit paracletus docebit vos oĩa. Tertio dr̃ habitatiuꝰ. qꝛ ꝑ ipm orões dubias exꝑmimꝰ vt vtrũ homo sit aĩal. ¶ Ultimo vero loco ponit infinitiuꝰ. qꝛ ipe est imperfectior om̃ibus alijs mõis in tꝑibꝰ et ꝑsonis et ſcatiõe. et g̃ grãmatici recte eum locauerũt in fine. Autor modorũ ſcandi ita diffinit modũ. Modus est modus significandi verbi actiuus quo mediãte ꝓprietatẽ vel modũ indicij. imperij. voti. optationis. vel dubij. circa rem verbi et dependẽtiam ad suppositũ consignificat Et dicit ꝙ modus accipit a ꝓprietate q̃ est ꝓprietas qualificatõis et dispõnis et inclinationis rei ṽbi ad suppositũ qualitate indicij imperij. vel dubij. vel optationis. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio respõsalis. Tñ septem sunt

accñа verbi. Et qualitas bene diuidit in modũ et in formã. qui mõi in verbo sunt quinq; scꝫ indicatiuus impatiuus optatiuus coniũctiuus: et infinitiuus. Ptꝫ veritas conclusionis pro omnibus ꝑtibus et notabilibus et ex his que dicta sunt.

Ar. Primo. plura sunt accñа verbi q̃ꝫ septẽ g̃ probat. qꝛ compõ vel compõnere predicatũ cũ subiecto etiã est accñs verbi. ꝓbat aucte Aristo. i. ꝑiermeniarũ. qui dicit ꝙ hoc verbũ substm̃ sum importat actũ ꝯplexiuũ predicati cum subiecto. ¶ Dico verũ argumẽtum ꝯcludit ꝙ compõ est accñs verbi inquantum verbum est logice consideratiõis. sed non grammatice considerationis.

Ar. Scd̃o. qualitas verbi nõ est in modis et in formis g̃ probat Idem nõ est in diuersis. sed modus et forma sunt species diuerse. g̃ qualitas non est in modis et in formis. Maior est Aristo. iiij. ꝑhicoꝝ. Minor est nota qꝛ modus et forma dñt specifice ¶ Dico verũ argm̃ ꝯcludit ꝙ idem sub rõe accñtis non est in diuersis. sed idem sub rõe gñis bene est in diuersis. immo quodlibet vniuersale est vnum in multis et vnum de multis vt dicitur. i. posteriorum.

Ar. Tertio. qualitas nõ est in modis et in formis ꝓbat vnũ accñs non est in alio. sed qualitas est accñs. et modus et forma etiã sunt accñа. et ꝑ consequẽs qualitas non est in modis et in formis. ¶ Dico ꝙ accñtꝫ realis inhesionis nõ est accñs. sed bene predicatiõis et denoĩationis qualiter est in ꝓposito. Uel etiã dicendũ ꝙ accñtꝫ non est accñs rõe sui. sed bene in virtute substantie.

Ar. Quarto. qualitas non est accñs verbi. probat aucte Remigij qui dicit. ꝙ qualitas nõ requirit in verbo. si g̃ non requiritur in verbo non erit accñs verbi. ¶ Dico verũ argm̃ concluderet si Remigius absolute vellet ꝙ qualitas non requiritur in verbo. sed vult ꝙ qualitas nõ requirit in verbo. i. nõ debet queri cuius qualitatꝫ est verbũ. sed distincte debet queri. cuiꝰ mõi et cuius forme. si eñ quereret. cuius qualitatꝫ. esset dubiũ an deberet rñderi modus aut forma.

Ar. Quinto qualitas nõ est in modis et in formis ꝓbat. om̃e qd̃ est in aliquo est in eo aliquo mõ essendi in sed qualitas nõ est in mõis et informis aliquo mõ essendi in igit. Maior est nota et est Aristo. iiij. ꝑhicoꝝ. Minor qꝛ nõ videt quo mõ essendi in. ¶ Dico ꝙ qualitas est in mõis et in formis sicut gñs est in suis inferioribus et spẽbus. gñs aũt est in speciebus actu. qꝛ ẽ de eẽna ipaꝝ specierum. essentia aũt actu est in eo de cuius est essentia vt dicitur vij. metaꝑhice.

Ar. Sexto. plures sunt mõi in verbo q̃ꝫ quinq; ꝓbat. qꝛ est sextus modus vt impꝑsonalis. dicit eñ in textu. impersonalis vt legitur. ¶ Dico ꝙ donatus nõ vult ꝙ impꝑsonalis modus esset sextus modus. sed vult dicere ꝙ sicut in verbo ꝑsonali reperiuntur quinq; modi distincti. sic etiam in verbo impꝑsonali.

Ar. Septimo. Ordo donati in mōis nō valet ꝓbaꝶ. qꝛ impatiuꝰ debet preces dere indicatm̄ ꝓbaꝶ. magis dignū debet p̄cedere minus dignū. sed impatiuꝰ est dignioꝛ indicatiuo. ꝙ. Maioꝛ est Aristo. in p̄dicamētis. Minoꝛ quia meliꝰ est impare ꝙ̄ indicare. indicare em̄ est seruoꝝ. impare aūt dn̄oꝝ. ¶ Dico verū argūtū ꝯcluderet si donatꝰ hoc hic attenderet. sed attēdit ꝙ indicatiuus est causa alioꝝ modoꝝ. ꝛ ꝑfectioꝛ ip̄is. ꝛ ergo indicatm̄ p̄posuit alijs mōis omnibus.

Ar. Ultimo. Aliqͦ est v̄bū qͦ nulliꝰ est mōi ꝓbaꝶ. de isto v̄bo miserere in ista orōne. miserere mei deus. Nō impatiui ꝓbaꝶ. qꝛ nullus pōt imperare deo ergo non est impatiui. ¶ Dico v̄m argūtū ꝯcluderet si impatiuꝰ hic teneretur impatiue. sed teneꝶ oratiue. Teneꝶ em̄ impatiuꝰ octo mōis. v̄sus. Impat hortaꝶ ꝓmittit ꝯcludit orat. Temptat ꝛ applaudit. indignaturꝙ; secūdus.

¶ Forme v̄boꝝ quot sunt. Quattuoꝛ. Que. Perfecta vt lego. Meditatiua vt lecturio. Frequētatiua vt lectito. Inchoatiua vt feruesco calesco.

Utrū tm̄ quattuoꝛ sunt forme verboꝝ

ꝑfecta. inchoatiua. meditatiua. ꝛ frequentatiua. Pro intellectione q̄stionis mote. Notandū p̄io ꝙ forma verbi diffiniꝶ cōiter sic. Est ꝓprietas verbi attributa ipsi v̄bo ea rōne qua ip̄m est originatū vel non originatum ab alio verbo sub diuersitate ꝫcatiōis In ista q̄ dione duplex tangiꝶ forma v̄bi. ꝑfecta ꝛ impfecta. Perfecta tangiꝶ cū dꝛ. nō originatū. Impfecta tangiꝶ cū dꝛ originatū. vñ. Forma ꝑfecta diffiniꝶ sic. est ꝓprietas v̄bi attributa verbo ea rōne qua ip̄m nō est originatū ab alio v̄bo sub diuersitate ꝫcatiōis. vt lego. ¶ Dico notanter ab alio v̄bo. qꝛ v̄ba ꝑfecte forme p̄nt deriuari a noīe. vt v̄ba imitatīe forme deriuanꝶ a noīe. vt matriso a maꝶ. ꝛ tn̄ sunt ꝑfecte forme. vt em̄ postea diceꝶ imitatiua forma reduciꝶ ad ꝑfectā. Est aūt regl'a gn̄alis de v̄bis ꝑfecte forme hec. Uerba ꝑfecte forme regl'aria nō defectiā in p̄ma ꝑsona indicatiui mōi terminanꝶ in o vel in oꝛ. vt lego legoꝛ. Dico regl'aria. ꝓpter hoc v̄bū sum qͦ etiā est ꝑfecte forme. sed nō oportet ꝙ termieꝶ in o vl' in oꝛ. q̄a est regulare. ¶ Dico nō defectiua. ꝓpter aue salue vale. que sunt ꝑfecte forme. ꝫ nō oportet ꝙ terminenꝶ in o. vel in oꝛ. qꝛ sunt defectiua. ¶ Sequiꝶ corl'ie ꝙ v̄ba ꝑfecte forme ꝛ impfecte forme ꝫcant diuersa. non simpl'r. qꝛ v̄ba impfecte forme ꝑticipāt ꝛ h̄nt aliqualē ꝫcationē sui p̄mitiui. oīs em̄ effectꝰ ꝑticipat naturā sue cause. ꝫ dn̄t h̄re diuersaꝫ ꝫcationē q̄ ad modū ꝫcandi. qꝛ hoc qͦ v̄bū ꝑfecte forē ꝫcat absolute. hoc v̄bū impfecte forme ꝫcat cū quadā ꝓprietate supaddita. vt patebit inferiꝰ

Notandū scdo. Impfecta forma diffi

niꝶ cōiter sic. Est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne qua ip̄m est originatum ab alio v̄bo sub diuersitate ꝫcatiōis. Et tales ꝫm donatū sunt tres. ꝛ hoc p̄ncipales. vt meditatiua. inchoatiua. ꝛ frequētatiua. licet Priscianus. viij. maioꝝ adhuc ponit diminutiuā. imitatiuā. ꝛ desideratiuā. de quibꝰ diceꝶ inferius. vnde Illud v̄bū dꝛ inchoatiue forme qͦ vltra ꝫcatū sui v̄bi ꝑfecte forme inchoationē importat. vt feruesco venit a ferueo. et vltra significatum sui primitiui inchoationem importat Feruesco ꝫcat incipere feruere. Et oīa talia terminanꝶ in co. et formantur a secunda persona p̄ntis tp̄is indicatiui mōi addendo co vt ferueo ferues. adde co ꝛ erit feruesco. Et sunt tertie ꝯiugatiōis ꝛ neutriꝰ gn̄is. ꝛ carent ptō ꝑfecto. cuius ratio est. qꝛ verba inchoatiue forme importāt inchoationē. mō inchoatio repugnat ptō. oē em̄ qͦ inchoamus hoc est sub p̄nti. Ab ista tn̄ regula excipiꝶ hoc verbuꝫ

h̄ysco. qͦ regl'ariter deberet dici hiasco. ¶ Regula grāmaticalis de formatiōe verboꝝ inchoatiue forme. Si a v̄bo inchoatiue forme deponiꝶ vltima terminatio co ꝛ manet secunda persona p̄ntis tp̄is alicuiꝰ verbi. tunc illud verbum est inchoatiue forme. vt feruesco. depone co manet scda ꝑsona huiꝰ verbi ferueo ferues. ¶ Sequitur correlarie p̄mo ꝙ disco ꝛ glisco nō sunt inchoatiue forme. ptꝫ qꝛ deponendo illam termiationē co nō manet scda ꝑsona alicuiꝰ verbi. Uerbum aūt illud dicitur meditatiue forme qͦ vltra ꝫcatū sui verbi ꝑfecte forme meditationem importat. vt esurio qͦ deriuaꝶ ab illo verbo edo edis edere inquantū ꝫcat comedere. ꝛ i vltimo supino habet esu addendo rio fit esurio. Et talia terminanꝶ in rio ꝛ sunt quarte cōiugatiōis ꝛ carent ptis ꝑfectis. Dicit tn̄ Jo̅hes Januēsis. hoc verbum esurio in quantū est meditatiuū ꝛ ꝫcat meditationē esuriei sic caret ptō. Sed inquantū ꝫcat absolute famem pati habet p̄teritū esuriui. vt ibi. Esuriui ꝛ dedistꝫ mihi comedere. Item Jhesus postꝙ̄ ieiunasset. xl. diebꝰ ꝛ noctibꝰ postea esurijt. Similiter hoc verbū parturio inquantū est meditatiuū caret p̄terito. sed inquantū ꝫcat absolute generare sic habet p̄teritū. ꝛ sic ponitur ibi. Parturient montes nascetur ridiculus mus.

Notandū tertio. Tertia forma imper

fecta dꝛ frequētatiua. vñ Illud v̄bū dꝛ frequētatiue forme qͦ vltra ꝫcatū sui v̄bi ꝑfecte forme frequētationē importat. vt lectito. i. frequēter lego. Et talia terminantur in to. ꝛ sunt p̄me ꝯiugatiōis. Sꝫ q̄ terminanꝶ in so vt viso sunt tertie ꝯiugationis. sil'r illa que terminanꝶ in xo ectā sunt tertie ꝯiugatiōis vt flexo. Tres aūt sunt regl'e de formatiōe verboꝝ frequētatiue forme ꝫm Priscianū. viij. maioris. ¶ Prima. verba frequētatiue forme aliq̄n formanꝶ simpl'r ab vltīo supīo mutādo v in o vt viso formaꝶ ab vltimo supino huiꝰ verbi video qͦ hꝫ visu i vltimo supīo mutando u in o erit viso visis visere. qͦ ꝫcat cū freq̄ntia vl' desiderio videre. ¶ Scda regula. q̄n verba frequētatiue forme formanꝶ a v̄bis ꝑfecte forme que h̄nt a ꝓductam in penultima sillaba supini. tūc a mutaꝶ in i ꝛ u in o vt rogatu. muta a in i ꝛ v in o erit rogito as are. ¶ Tertia regula. q̄n v̄ba frequētatiue forme formanꝶ a v̄bo qͦ habet gi in ptō ꝑfecto. tūc tale verbum frequentatiue forme. formaꝶ a tali ptō perfecto addendo to. vt lego legi adde to erit legito. ¶ Sequiꝶ correlarie ꝙ vnū ꝛ idē verbū pōt de se formare tria frequētatīa vt lego format p̄mo lecto as. are. scdo lectito. qͦ venit a lecto. tercio format legito. lectito tn̄ īmediate nō venit a lego ꝫ mediate qꝛ mediāte illo qͦ est lecto vt patet.

Notādū quarto et vltimo ꝙ Priscianꝰ

viij maioris captl'o de specie ponit adhuc tres formas. imitatiuā. diminutiuā. et desideratiuā. vñ Illud verbū diciꝶ imitatiue forme qͦ vltra ꝫcatū sui p̄mitiui imitationē importat. vt matriso. i. matrē sequar. patriso. i. patrē sequoꝛ. fantaso. i. fantasma sequoꝛ. Et reduciꝶ forma imitatīa ad ꝑfectā. qꝛ talia verba nō deriuanꝶ ab alijs v̄bis. Sꝫ illud verbū dꝛ desideratīe forme qͦ vltra ꝫcatū sui v̄bi ꝑfecte forme desideriū importat. vt capesso. i. desidero cape. facesso. i. desidero facere. Et reducitur illa forma desideratiua ad meditatiuā. qꝛ desideriū est cū quadā meditatione Sed illud verbū dꝛ diminutiue forme qͦ vltra ꝫcatū sui p̄mitiui diminutionē importat. vt sorbillo. i. parū sorbeo. Et talia termianꝶ vt dꝛ Priscianꝰ ibidē i lo. Et reduciꝶ diminutīa forma ad inchoatiuā. qꝛ vbi est diminutio ibi est inchoatio aliq̄. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. Tantū q̄tuoꝛ sunt

forme verborum specifice ⁊ formalit̄ distincte sic ꝙ nō plures ad illas non reduci-biles ſm diuisionem mediatā. ¶ Dico notanter ad seinuicē irreducibiles. q2 plu-res sunt que reducunt̄ ad istas. vt iste tres quas Priscianꝰ ponit q̄ comphendun-tur sub istis p̄oribꝰ vt declaratū est in notabili q̄rto Et dicit autor modorum ſcan-di ꝙ forma in v̄bo sumit̄ ab eadē ꝓprietate a qua sumit̄ spēs in noīe. vt aūt dictum est in noīe spēs p̄mitiua ab esse p̄mario. sed spēs deriuatiua ab esse scd̄ario sumit̄. sic forma perfecta in verbo sumit̄ ab esse primario. sed deriuatiua ab esse scd̄ario. Vn̄ et forma ſm autorē modorū ſcandi diffinitur sic. Forma est modus ſcandi ac-tiuus verbi attributus verbo ea rōne qua ip̄m verbū modū existendi primariū vl̄ scd̄ariū conſcat. Exm̄ p̄mi vt lego. Exm̄ scd̄i vt lectito.

Ar. Primo. Non sunt quattuor forme verboꝝ ꝓbat̄. sicut se habet spēs in no-mine sic forma in verbo. sed spēs in noīe est tm̄ duplex. s. p̄mitiua ⁊ deriua-tiua. sic etiā forme in verbo d̄nt esse tantum due. Maior est Prisciani. viij. maioꝝ. Minor est nota. ¶ Dico v̄m argm̄tū ꝯcludit ꝙ forme in v̄bo in gn̄e sunt tātū due. s. ꝑfecta ⁊ impꝑfecta. tm̄ in specie p̄nt esse plures. ⁊ sic est hic.

Ar. Scd̄o. Verbū ꝑfecte forme ⁊ impꝑfecte forme non ſcant diuersa. igitur diō forme non val3. ꝓbatur an̄s. oīs effectus gerit sil̄itudinē sue cause. ſ verbū impꝑfecte forme est effectꝰ verbi ꝑfecte forme. ergo non ſcant diuersa il-la em̄ que diuersa ſcant non ꝑticipant. Maior est autoris modorū ſcandi. Minor est nota ex dictis in tertio notabili. ¶ Dico verū argm̄tū ꝯcluderet si v̄bū impꝑfecte forme simpl̄r ſcaret diuersa respectu v̄bi ꝑfecte forme. sed ſcat diuersa solū modali-ter. q2 illd̄ qd̄ verbū ꝑfecte forme ſcat absolute. hoc verbum impꝑfecte forme ſcat cū aliqua additione.

Ar. Tertio. Aliqd̄ est verbū qd̄ nullius est forme ꝓbat̄. q2 hoc verbum sum est verbū ⁊ nulliꝰ est forme. ꝙ hoc verbū sum nulliꝰ est forme ꝓbat̄. quia si ali-cuius maxie ꝑfecte. sed hoc nō ꝓbat̄. verbū ꝑfecte forme in p̄ma ꝑsona ter-minatur in o vel in or. sed hoc v̄bū sum nec terminat̄ in o nec in or in p̄ma ꝑsona. er-go non est ꝑfecte forme. Maior est nota ⁊ patuit ex notabili p̄mo. Minor est nota ¶ Dico v̄m argm̄tū ꝯcludit ꝙ oīe v̄bū ꝑfecte forme termiat̄ in o vl̄ in or. v̄m est h̄ de v̄bis regl̄ariter decliatis. mō sum declinat̄ irregulariter.

Ar. Quarto. Plures sunt forme v̄borū q̄3 quattuor. ꝓbatur autoritate Pris-ciani. viij. maioris. qui adhuc addit tres. s. imitatiuam. desideratiuā. et di-minutiuā. ¶ Dico v̄m argm̄tū ꝯcludit ꝙ tm̄ tres sunt forme verborū p̄nci-pales ad seinuicē irreducibiles. mō iste tres quas ponit Priscianꝰ reducuntur ad istas quattuor p̄dictas vt dictū est in notabili quarto.

Ar. Quinto. diō verbi inchoatiue forme nō valet ꝓbat̄. q2 si sic sequeretur ꝙ in-choo. incipio. essent inchoatiue forme qd̄ est ſm̄ ꝓbatur. q2 important in-choationē ⁊ inceptionē. ¶ Dico v̄m argm̄tū ꝯcluderet si ista v̄ba importa-rēt inchoationē vel inceptionē ſcatione minꝰ p̄ncipali. sed ista v̄ba importāt ichoationē ſcatione essentiali ⁊ p̄ncipali ⁊ ſcatiōe ad placitū.

Ar. Sexto. ordo formaꝝ nō est bn̄ assignatꝰ. ergo ꝓbat̄ an̄s. q2 iste tres for-me d̄nt prius poni q̄3 ꝑfecta ꝓbatur. q2 sicut est in natura sic debet esse in arte. sed in natura ita est ꝙ priꝰ meditamur de re q̄3 ip̄am ꝑfecte facimus. igit̄ ⁊ in arte. forma meditatiua debet p̄locari ꝑfecte. Maior. ars imitat̄ naturam ij. phicoꝝ. Minor est nota. prius em̄ cogitamus de re q̄3 eam facimꝰ. ¶ Dico verū argm̄tū ꝯcludit ꝙ ordīne nature forme iste tres impꝑfecte deberēt p̄cedere ꝑfectam. sed donatꝰ istā ꝯsiderationē nō habuit. sed donatus hic attendebat ordinē perfe-ctiōis et doctrine. p̄ponēdo ꝑfectā formam istis impꝑfectis.

Ar. Septimo. Verba meditatiue forme nō carent p̄terit3 igit̄ ꝓbat̄. q2 esurio est meditatiue forme ⁊ tm̄ h3 p̄teritū ꝓbatur. habet esuriui vt in euangelio Esuriui ⁊ dedistis mihi manducare. ¶ Dico verum argum̄tum ꝯcludit ꝙ esurio habet ꝑtm̄ sed nō inquantū meditatiue forme. sed vt absolute ſcat famē vel esuriē pati. vn̄ dicit̄. ij. de aīa. Esuriens est appetitus calidi ⁊ sicci.

Ar. Vltio. Plures sunt forme in verbo q̄3 p̄dicte ꝓbat̄. aliq̄ est forma appari-tatia. vt d̄r Iohēs ianuensis. vt albito est apparitatiue forme valet em̄ si-cut icipio apparere albū. ¶ Dico ꝙ forā apparitatia ꝯphēdit̄ ſm aliquos sub forma ichoatia. l3 alii volūt ꝙ debeat ꝯphēdi sub forā ꝑfecta. p̄mū est melius.

¶ Coniugatiōes v̄borū quot sunt. tres. que. prima in a se-cunda in e. tertia in i. Prima que est. que in indicatiuo mō tpe p̄nti numero singulari scd̄a ꝑsona verbo actiuo et neu-trali a ꝓductā habet ante nouissimā litteram. Passiuo cō-muni et deponēti ante nouissimam sillabā. vt amo amas amor amaris. Et futurū tps eiusdem modi in bo et ī bor sillabā mittit. vt amo amabo. amor amabor Secūda que est. que in indicatiuo mō tpe p̄nti numero singulari scd̄a ꝑ-sona verbo actiuo ⁊ neutrali e ꝓductā habet ante nouissi-mā litterā. Passiuo cōmuni ⁊ deponēti an̄ nouissimā silla-bam. vt doceo doces. doceor doceris. Et futurū tps eius-dem modi in bo et in bor sillabā mittit. vt doceo docebo. doceor docebor. Tertia que est. que in indicatiuo mō tpe p̄nti nūero singulari scd̄a ꝑsona verbo actiuo ⁊ neutrali i correptam vel i ꝓductā habet ante nouissimā litterā. Pas-siuo cōmuni ⁊ deponēti pro i littera e correptā vel i produ-ctā habet ante nouissimā sillabā. vt lego legis. legor lege-ris. audio audis. audior audiris. Et futurum tps eiusdē mōi in am ⁊ in ar sillabam mittit. vt lego legā. legor legar. audio audiā. audior audiar. Vbi p̄nt hec discerni. Hec in impatiuo et in infinitiuo mō statim discerni p̄nt. vtrum i litteram correptā habeant an ꝓductā. Nam i littera corre-pta si fuerit in e cōuertit̄. ꝓducta si fuerit non mutat̄. Est

q̄n tertia ꝯiugatio futurū tp̄s non in am tm̄ sed etiā in bo
et in bor sillabā mittit Interdū cū i lr̄am correptā non ha
buerit sed ꝓductā. vt eo is ibo. queo q̄s q̄bo. eam vel queā

Utrū tm̄ tres sint cōiugationes in ver

bo. scȝ prima. secūda. ⁊ t̄cia. Pro intellectiōe questiōis nōte. ¶ Notādū est primo
ꝙ ꝯiugatō vt est accn̄s verbi cōiter diffinit̄ sic. Cōiugatio est verbor̄ de ꝑsona in ꝑ
sonā. de mō in modū. de tp̄e in tp̄s. de nūero in nūerū. ꝯn̄s vel incōseq̄ns variatio
In qua dione tangit̄ duplex ꝯiugatio in gn̄e. Cū eīm dicit̄ ꝯn̄s tangitur ꝯiugatio
regularȝ. Cū vero dr̄ incōseq̄ns tāgitur ꝯiugatio irregularȝ. Cōiugatio regularȝ
est vbi vna ꝑsona regularit̄ fo̾atur ab alia. et vnus nūerus ab alio sub cōuenien
tia ꝑncipii ⁊ dr̄ia finis. Et dr̄ alio noīe ꝯn̄s siue normala. norme eīm grece est regu
la latine. Sȝ cōiugatio irregularis est vbi vna ꝑsona nō regulariter formatur ab
alia. ⁊ vn⁹ nūerus ab alio sub cōueniētia ꝑncipii ⁊ differētia finis. Et hec alio noīe
dr̄ incōseq̄ns siue anormala. anormalū eīm dr̄ ab a quod est sine ⁊ norma regula
quasi sine regulari cōiugatiōe. Et talia verba anormala vt cōiter grāmatici ponūe
sunt q̄ttuor. s. sus. Sū volo edo fero tot sunt anormala credo. Priscian⁹ aūt. viii.
maioris in fine de ꝯiugatiōe diffinit ꝯiugationē dicens. Coniugatio est ꝯsequens
verborū declinatio. Et diffinit solum ꝯiugationem regularē que in grāmatica est
principalior et plus intenta.

Notandū scd̄o. ꝙ coniugatio in verbo

cognoscit̄ trib⁹ modis. Prio penes infinitiuū. ⁊ sic illa verba que hn̄t a ꝓductum
ante re in infinitiuo sunt ꝑme ꝯiugatiōis vt amare. que e ꝓductū sunt secūde vt do
cere. q̄ e correptā tertie vt legere. q̄ vō i ꝓductū sunt q̄rte vt audire. Et hūc modū
attendit Remigi⁹. sed hic mod⁹ attendēdi ꝯiugationē nō est sufficiēs ⁊ vl̄is fallit
eīm in isto verbo do quod est ꝑme cōiugatiōis. tn̄ in infinitiuo an̄ re non hȝ a pro
ductū sed correptū. versus. Qui dare vult alīs nō debet dicere vultis. Secūdo cō
iugatio in verbis attēditur penes impatm̄. ⁊ sic illa verba que hn̄t a ꝓductū in im
patiuo sunt ꝑme ꝯiugatiōis vt ama. que e ꝓductū secūde vt doce. q̄ e correptum
sunt tertie vt lege. que vero i ꝓductū sunt quarte vt audi. Et hic mod⁹ est Alexan
dri ⁊ etiā nō est sufficiēs ⁊ vl̄is. fallit eīm in istȝ verbis dico duco facio que sunt ter
tie cōiugatiōis ⁊ tn̄ in impatiuo nō hn̄t e correptū. q̄r duco habȝ duc irregulariter
ꝑ duce. ꝓpter euitarȝ coincidentiā cū abltō huius noīs dux ducȝ. Silr̄ faceo ha
bet fac ⁊ nō face ꝓpter euitare coīcidētiā cū abltō hui⁹ noīs fax facȝ. Et dico hȝ dic
⁊ nō dice. ꝓpter euitare coincidentiā cū gtō ⁊ dtō hui⁹ noīs dica dice. grāmatic⁹ eīm
maxie habet euitare coincidentiā ⁊ malū sonū. Tertio cognoscitur ꝯiugatio in ver
bo penes indicatiuū. ⁊ istum modum docet donatus hic in textu. et est mod⁹ vni
uersalis ⁊ sufficiens.

Notandū tertio. ꝙ ſm donatū verbū

id dicitur prie cōiugatiōis quod i secūda ꝑsona p̄n̄tȝ tp̄is indicatiui mōi in singu
lari nūero hȝ a ꝓductū an̄ vltimā lr̄aȝ in voce actia ⁊ neutrali. vel ante nouissimā
hoc est vltimā sillabā in voce passiua cōi ⁊ deponentali. ⁊ cū hoc futurum tempus
eiusdē modi in bo vel in bor sillabam mittit. Exm̄ de verbo actiuo. vt amo amor.
de verbo neutrali vt sto stas. de verbo passiuo vt amor amarȝ. de deponētali vt va

gor vagaris. de cōi criminor criminaris. Sed verbū illud dr̄ scd̄e ꝯiugationis qd̄
in scd̄a ꝑsona p̄n̄tis tp̄is indicatiui modi in singulari nūero hȝ e ꝓductū ante vlti
mā lr̄am in voce actiua ⁊ neutrali. vel ante nouissimā sillabā in voce passiuali cōi
⁊ deponētali. ⁊ futurū tp̄us eiusdē modi in bo et in bor sillabā mittit. Exm̄ de ver
bo actiuo vt doceo doces. de passiuo doceor docerȝ. de neutrali sedeo sedes. de de
ponentali ꝯfiteor ꝯfiteris. de cōi non datur. q̄r nullū est verbū cōe scd̄e ꝯiugatiōis.
Intelligit̄ ergo lr̄a donati ꝯdictionaliter. si esset aliqd̄ verbū scd̄e ꝯiugationis cō
mune tūc haberet e ꝓductā in scd̄a ꝑsona ante nouissimā sillabā. Uerbū aūt illud
dr̄ tertie ꝯiugatiōis qd̄ in scd̄a ꝑsona p̄n̄tis tp̄is indicatiui modi in singulari nūero
habet i ꝓductū vl̄ i correptū ante nouissimā lr̄aȝ in voce actiua ⁊ neutrali. vl̄ e cor
reptā vel i ꝓductā ante nouissimā sillabā in voce passiua cōi ⁊ deponētali. ⁊ futurū
tp̄us eiusdē modi in am vel in ar sillabā mittit Exm̄ de tertia ꝯiugatiōe ſm se de v̄
bo actiuo vt lego legis. de passiuo legor legeris. de neutrali curro curris. de depo
nentali loquor loqueris. de cōi amplector amplecteris. Exm̄ de quarta ꝯiugatiōe
que cōprehendit̄ sub tertia ſm donatū. de verbo actiuo vt audio audis. de neutra
li venio venis. de verbo passiuo audior audiris. de deponentali vt partior partirȝ.
de cōmuni largior largiris.

Notandū quarto et vltimo ꝙ donat⁹

in textu dat doctrinā ⁊ modū quō possum⁹ cognoscere que verba tertie cōiugatio
nis hn̄t i productam vel i correptā in scd̄a ꝑsona ante vltimā lr̄am. vt dicit in textu
Ubi p̄n̄t hec discerni. s. que verba hn̄t i ꝓductā vel i correptā in secunda persona p̄
sentis tēporȝ indicatiui modi. Et dicit ꝙ hec cognosci possunt in impatiuo et in in
finitiuo eorundem verborum vtrū habeant i correptam vel ꝓductam. Si eīm hn̄t
in secunda ꝑsona i correptam tunc in formatiōe impatiui ⁊ infinitiui mutatur i in e
vt lego legis habet i correptā ante vltimā lr̄am scȝ s. q̄r in impatiuo habet e ⁊ in in
finitiuo vt lege legere. Producta aūt i si fuerit nō mutat̄ vt audio audis in impa
tiuo et in infinitiuo manet i vt audi audiri. Subiūgit donat⁹ ꝙ aliqn̄ est id est cō
tingit ꝙ in tertia ꝯiugatiōe futurū tp̄s nō tm̄ in am vel in ar terminatur ſ; etiam in
bo et in bor. Sed hoc cōtingit raro. ⁊ hoc fit in illis q̄ hn̄t i ꝓductam in scd̄a perso
na p̄n̄tis tp̄is indicatiui mōi. vt eo is ibo. queo q̄s quibo. eā vel queam.
¶ Notandū etiā ꝙ tertia ꝯiugatio capit̄ dupl̄r. Uno mō ꝓprie. ⁊ sic distinguitur
ꝯtra quartam. ⁊ sic illud verbū dr̄ tertie ꝯiugatiōis quod in scd̄a ꝑsona p̄n̄tis tp̄is
indicatiui mōi ante vltimā lr̄aȝ in voce actiua ⁊ neutrali i correptā hȝ. vel e corrcredp
tam ante nouissimā sillabā in voce passiua deponētali ⁊ cōi. vt exēplificatū est su
perius. Illud autē verbū dr̄ quarte ꝯiugatiōis qd̄ in scd̄a ꝑsona p̄n̄tis tp̄is indica
tiui modi habet i ꝓductā ante nouissimā lr̄am in voce actiua ⁊ neutrali. vel i ꝓdu
ctam ante nouissimā sillabā in voce passiua cōi ⁊ deponētali. vt etiā exemplificatū
est in fine tertiū notabilis. Alio modo capit̄ tertia ꝯiugatio cōiter vt cōp̄hendit
sub se quartā. ⁊ sic diffinit̄ vt diffinita est in tertio notabili. ¶ Sequitur corrl̄ie ꝙ
aliter donat⁹ capit ꝯiugationē verbi tertiā q̄ꝫ ꝑscician⁹ Priscian⁹ eīm cepit proprie
vt tertia distinguit̄ ꝯtra quartā. q̄r ponit quattuor ꝯiugatiōes vt ptȝ. viii. maioris.
Donat⁹ aūt cepit cōiter vt tertia cōp̄hendit sub se quartam. Diffinit̄ autem cōiu
gatio ſm autorē modorū ſcandi sic. Cōiugatio est modus ſcandi verbi ſcans re
verbi vt inflectitur per diuersas ꝓprietates tp̄m. modorū. nūerorū. ⁊ personarum.
consꝯcans. Sicut eīm declinatio in noīe est modus ſcandi rem nomis cōſcans vt i
flectitur ꝑ diuersas ꝓprietates casuales. sic ꝯiugatio est modus ſcandi verbi rem
verbi ꝯſcans. vt verbum inflectit̄ ꝑ diuersas ꝓprietates tp̄m. nūerorū. modorum.
⁊ ꝑsonarū. ¶ Sequit̄ corrl̄ie ꝙ ꝯiugatio in verbo distinguit̄ a declinatione in noīe
patet. q̄r cōiugatio verbi attendit̄ penes plura accn̄a. q̄r nūerū ꝑsonā tp̄s ⁊ modū.
sed declinatio in noīe solū attēdit̄ penes vnū accn̄s. scȝ casuȝ. vt ptȝ ex diffinitiōib⁹

ꝯiugationis et declinationis. Istis notabilibus sic stantibus est.

Ꝯ̄clusio responsalis. Tantū tres sunt

ꝯiugationes in verbo specifice ⁊ formal'r distincte ad se inuicem irreducibiles. ⁊ hꝫ capiendo tertiā ꝯiugationē cōiter vt cōp̄hendit sub se quartā. ¶ Dico notāter capiēdo tertiā ꝯiugationē cōiter vt cōp̄hendit sub se quartā. q2 capiēdo tertiā ꝯiugationē ꝓprie tūc necessario oportet ponere quartā ꝯiugationē vt dictū est in notabili quarto ⁊ vltimo.

Ar. Primo. Plures sunt ꝯiugationes in verbo ꝙ̄ tres igiꝰ ꝓbatur. sicut se hꝫ declinatio in noie sic ꝯiugatio in verbo. sed declinatio in nomie est quintuplex. ergo etiā ꝯiugatio in v̄bo debet esse q̄ntuplex. Maior patet ex ꝯueniēti silr̄itudine. sicut em̄ noia declinanꝰ de casu in casum. sic verba declinanꝰ de persona in ꝑsonam. de numero in nūerum. Mior ptꝫ ex his q̄ dicta sunt in noie. ¶ Dico v̄m argūtū cōcludit ꝙ sicut se hꝫ declinatio in noie sic ꝯiugatio in v̄bo. quo ad aliqua nō aūt quo ad oia. Ad hoc hꝫ se silr̄. q2 sicut noia declinanꝰ ꝑ diuersos casus sic verba ꝯiuganꝰ ꝑ diuersa tp̄a ꝑsonas ⁊ modos. Sed quo ad numerū declinationū ⁊ ꝯiugationū non est simile.

Ar. Scd̄o. Plures sunt ꝯiugatiōes i verbo ꝙ̄ tres ꝓbaꝰ. oīs latinitas ortum hꝫ a grecis. sed greci hn̄t decē ꝯiugatiōes igiꝰ ⁊ latini. Maior est Prisciani p̄mo maioꝝ. in ꝓhemio. Minor est eiusdē Prisciāi. viij. maioris. vbi ostendit ꝙ greci hn̄t ꝯiugatiōes decē. ¶ Dico v̄m argūtū ꝯcluderet si greci ⁊ latini eodē mō distiguerēt declinatiōes. latini em̄ distinguūt declinatiōes penes vocales. greci vero penes ꝯsonantes.

Ar. Tertio. Quinq; sunt ꝯiugatiōes in verbo ꝓbaꝰ. multiplicata causa multiplicatur effectꝰ. sed vocales que sunt causa distictionū in ꝯiugatiōibꝰ sunt quinq;. ḡ etiā ꝯiugatiōes in v̄bo sunt quinq;. Maior est nota. q2 causa ⁊ effectus dicunꝰ relatiue modo posito vnū relatiuoꝝ poniꝰ ⁊ aliud vt dr̄ in p̄dicamētis. Minor est nota. ¶ Dico v̄m argūtū ꝯcluderet. si distinctio ꝯiugationū capereꝰ penes oēs vocales sed capiꝰ tm̄ penes quattuor. non oportet ergo tot esse ꝯiugatiōes in v̄bo q̄t sunt vocales.

Ar. Quarto. Quattuor sunt ꝯiugatiōes in v̄bo ꝓbaꝰ auctate Alexandri. Remigij. silr̄ Prisciani. viij. maioris. ¶ Dico verū argūtum ꝯcludit ꝙ q̄ttuor sunt ꝯiugationes in verbo capiēdo cōiugationē tertiā proprie. donatꝰ aūt cepit cōmuniter vt cōprehendit sub se quartā.

Ar. Quinto. Aliqd̄ est verbū qd̄ nulliꝰ est ꝯiugatiōis ꝓbaꝰ. de isto verbo sum ptꝫ examināti textū ⁊ declarationē donati s̄m quā sub nulla pōt ꝯtineri ꝯiugatiōe. ¶ Dico ꝙ lr̄a ⁊ declaratio donati intelligiꝰ de v̄bis ꝑfectꝫ et non defectiuis ⁊ regl'ariter ꝯiugatis. mō sum est verbū irregl'are.

Ar. Sexto. Sum est scd̄e ꝯiugatiōis. ꝓbaꝰ sic. illd̄ verbū est scd̄e ꝯiugatiōis qd̄ hꝫ e ꝓductā in secūda ꝑsona p̄ntis tp̄is indicatiui mōi singl'arꝫ nūeri. s; sum est hmōi vt ptꝫ in ista scd̄a ꝑsona es vbi e est longū. ¶ Dico veꝝ argumētū ꝯcludit. sed hoc nō sufficit ad verbū secūde ꝯiugatiōis ꝙ dꝫ hr̄e e ꝓductam in scd̄a ꝑsona. sed vltra requiriꝰ ꝙ futurū tp̄s eiusdē mōi termieꝰ i bo vl' in bor mō hoc non est in isto verbo sum.

Ar. Septio. Aliqd̄ est verbū qd̄ nulliꝰ est ꝯiugatiōis ꝓbaꝰ. de istis orior morior. Q2 nō tertie ꝓbaꝰ. q2 hn̄t p̄terita verboꝝ quarte ꝯiugatiōis ḡ sunt q̄rte ꝯiugatiōis. tenet ꝯn̄tia. q2 opatio arguit formā vt dicit commentator in de subā orbis. illd̄ ergo qd̄ hꝫ silr̄itudinē formatiōis sicut verba q̄rte coniugationis illd̄ videꝰ esse quarte ꝯiugatiōis. ¶ Dico verū argūtū ꝯcludit ꝙ ista verba sunt tertie ꝯiugatiōis capiēdo tertiā ꝯiugationē cōiter. sed capiēdo eam ꝓprie tunc ista v̄ba sunt quarte cōiugationis.

Ar. Vltio. Nullū est verbū scd̄e ꝯiugatiōis cōis gn̄is. ḡ littera donati nō valꝫ cum loquiꝰ in secūda ꝯiugatiōe de verbis cōibus ꝓbatur an̄s. enumerando oia verba coia nullū inueniꝰ scd̄e ꝯiugatiōis. ¶ Dico ꝙ littera donati debꝫ intelligi ꝯdictionaliter si aliqd̄ tale esset tūc haberet in secūda ꝑsona vt donatus dicit. Vel etiā possumus dicere ꝙ multa verba sunt nunc deponētis generis q̄ antea fuerūt generis cōmunis.

¶ Genera verboꝝ quot sunt. quinq;. Que. actiua. passiua neutra. deponentia et cōia. Actiua que sunt. que in o desinunt et accepta r littera faciunt ex se passiua vt lego legor. Passiua q̄ sunt. que in r desinūt et ea dempta r lr̄a redeūt in actiua vt legor lego. Neutra que sunt. q̄ in o desinunt vt actiua. sed accepta r lr̄a latina non sunt vt sto curro. nam stor curror non dicitur Sunt p̄terea neutropassiua vt gaudeo gauisussum. soleo solitussum. fio fis factussum. mereo mestussum Deponētia q̄ sunt. q̄ in r desinūt vt passiua. sed ea dempta r littera latina nō sunt vt luctor loquor sequor nascor et orior. Cōia q̄ sunt. que in r silr̄ desinunt vt deponentia. sed in duas formas cadūt paciētis ⁊ agētis vt osculor criminor. dicimꝰ em̄ osculor te. osculor a te. criminor te. criminor a te. Numeri verborum quot sunt. duo. qui. singularis vt lego. pl'is vt legimus. Figure verboꝝ quot sunt. due que. simplex vt lego. composita vt negligo. Tp̄a v̄borū quot sunt. tria. que. p̄ns vt lego. p̄teritū vt legi. futurum vt legā. Quot sunt tp̄a in declinatiōe verboꝝ. quinq;. que presens vt legā. p̄teritū impfectū vt legebā. p̄teritū perfectū vt legi. p̄teritū plusq̄perfectū vt legeram. futurum vt legam. Persone verboꝝ quot sunt. tres. que. prima vt lego. secunda vt legis. tercia vt legit.

Vtrū tm̄ quinq; sint genera verborum

scz actiuū passiuū neutrū deponens ꝛ cōe. Pro intellectione questiōis notā. Notandum pmo. ꝙ Gn̄s verbi diffinit̄ sic. Est ꝓprietas verbi ex ꝑcatione actiōis vel
passionis vel vtriusqꝫ simul vel neutri⁹ ꝛ ex terminatiōe in o vel in or contracta. In
qua diōne tangunt̄ qnqꝫ gn̄a verbi. Cū em̄ dr̄ ex ꝑcatione actiōis, tangitur genus
actiuū vel etiā deponens. multa em̄ verba deponentis gn̄is ꝑcant actiue tm̄ vt lo
quor. Cū vero dr̄ vel passionis. tangit̄ gn̄s passiuū. sil̄r gn̄s deponentis, q̄r multa
verba deponentis gn̄is ꝑcant passiue tm̄ vt nascor. Cū vō dr̄ vel vtriusqꝫ simul̄. tan
gitur gn̄s cōe. verba em̄ cōis gn̄is vt postea dicet̄ indifferenter ꝑcant actionē vel passio
nem. Cū vero dr̄ neutrius tangitur gen⁹ neutrū. ¶ Sequit̄ correl'ie ꝙ gn̄s in verbo
cognoscitur tripl'r. Prio ex ꝑcatione. Scdo ex terminatiōe. Tertio ex ꝑcatiōe ꝛ ter
minatione simul. sed vtrum plus ex ꝑcatiōe vel termiatiōe dicetur inferi⁹. Dicit Pe
trus helye ꝙ plus ex terminatione. vñ dicit Porro scias ꝙ vox plus dr̄ ꝙ significa
tum discerni genera. ꝛ ꝓbat hoc ex tribus. Prio q̄r ista verba facio noceo ꝑcāt acti
ue tm̄ non sunt actiui gn̄is sed neutrius. vñ dr̄. Uox facio neutrū sed ꝑcare dat actū
Scdo ꝓbat. q̄r metuo timeo sunt gn̄is actiui ꝛ tm̄ ꝑcant passiue. Tertio probat q̄r
vapulo exulo ꝑcant passiue. sed tm̄ sunt neutrius gn̄is. vapulo em̄ valet tm̄ sicut ꝑ
cutior. vñ dicitur in euāgelio. Seruus sciēs voluntatē dn̄i sui ꝛ nō faciēs vapula
bit. i. ꝑcuciet̄ plagis multis. ¶ Sequit̄ correl'ie quarto ꝙ hoc verbum sum quo ad
vocē nullius est generis. tm̄ quo ad ꝑcationē est generꝫ neutri⁹. ptꝫ pmū q̄r sum nec
terminatur in o nec in or. mō o est terminatō generis actiui ꝛ neutri⁹. sed or est ter
minatio gn̄is passiui cōis ꝛ deponens. ptꝫ scdm. q̄r hoc verbū sum nec ꝑcat actiōꝫ
nec passionē. sed ꝑcat puram essentiā rei. ꝛ sic h̄ verbū sum ꝑcat neutrū ꝛ per conse
quens est gn̄is neutrius significatione.

Notandum scdo. Primū gn̄s in verbo

est gen⁹ actiuū. vñ. Uerbū actiui generꝫ ē ꝙ ī pria persona p̄sentꝫ tp̄is idicatiui mōi
termiatur ī o. ꝛ in eadē pria persona pōt recipe r super o ꝛ facere ex se passiuum vt
amo amor. Est aūt differētia int̄ verbū actiuū ꝛ actiui generꝫ. Uerbū em̄ actiuū est
quod actionē sꝫcat nō curādo cuius generꝫ sit. Et sic h̄ verbū loquor quod est ver
bū deponētis generꝫ sꝫcat actionē ꝛ est verbū actiuū. Sed verbū illud dicitur acti
ui generꝫ quod sꝫcat actionē ꝛ cū h̄ in pria persona indicatiui mōi termiatur ī o ꝛ re
cipit in eadem prima persona r sup o vt amo. Et ad tale verbū actiui generꝫ requi
rūtur tres cōditiōes. Pria ꝙ terminetur in o in prima persona in indicatio in p̄sen
ti. Secūda ꝙ recipiat in prima persona r super o. Tertia ꝙ sꝫcet actū transeuntem
in rem rōnalem. ꝛ ista ꝓprietas tertia itelligitur in verbis actiui generꝫ ꝓprie dictis
quia non semper requiritur ad verbū actiui generis ꝙ debet sꝫcare actū transeun
tem in rem rōnalem. vt lego lectionē. vnde Illud verbū dicitur actiui generis pro
p̄e dictū q̄d sꝫcat actū transeuntē in rem rōnalē. Sꝫ illud dicitur actiui generis cō
mūiter dictū q̄d sꝫcat actū transeuntē nō curādo si in rem rōnalem vl' nō. ¶ Sequi
tur correl'ie ꝙ verbū actiui generis est inferius ad verbū actiuū quia sequitur bene
omne verbum actiui generis est actiuū. sed nō ecōuerso omne verbū actiuū est acti
ui gn̄is. ptꝫ q̄r loquor est verbū actiuū ꝛ nō est actiui generis. ¶ Scim etiā ꝙ v̄buꝫ
dicitur actiui generis tripl'r. Prio voce tm̄ sicut video. video em̄ ꝑcat passiue. quia
videre ꝑcat species visibiles in potentiā ꝛ organū suscipe. mō recipe est pati Et etiā
dicitur. z. de aīa. Sensus est virtus passiua. Secundo v̄bū dr̄ actiui gn̄is signifi
catione tantū. vt audior quod ꝑcat actiue. q̄r ꝑcat spēs audibiles de se mlt'iplicare
modo multiplicare est agere. Tertio verbū dicit̄ actiui gn̄is voce ꝛ sꝫcatione simul
vt amo lego. Sed verbū illud dicitur passiui gn̄is q̄d in prima ꝑsona p̄ntis tp̄is i
dicatiui modi terminat̄ in r. et in eadem prima ꝑsona pōt dimittere r ꝛ redire in
suum actiuum vt amor amo. Et est drn̄a inter verbum passiuum ꝛ passiui generis
Uerbū illud dr̄ passiuum quod passionē sꝫcat nō curādo cui⁹ generis sit. Et sic nas

scor est verbū passiuum licet sit deponentis gn̄is Sed verbū passiui gn̄is est quod
ꝑcat passionē ꝛ in pria ꝑsona indicatiui mōi terminat̄ in r. ꝛ in eadē prima ꝑsona po
test dimittere r ꝛ redire in suum actiuū. vt amor legor. ¶ Sequit̄ correl'ie ꝙ verbū
passiui gn̄is est inferius ad verbū passiuū. ptꝫ om̄e em̄ verbū passiui gn̄is est passi
uum. sed nō ecōuerso om̄e v̄bū passiuū est passiui gn̄is. nascor em̄ ē verbū passiuū
q̄r ꝑcat passionē. tm̄ nō est passiui gn̄is sed deponētis. Tres aūt conditiōes requi
runtur ad verbū passiui gn̄is. Prima ꝙ in prima ꝑsona terminet̄ in r. Scda ꝙ in
eadem ꝑsona pōt dimittere r ꝛ redire in suū actiuū. Tertia ꝙ significet passionem
ab extrinseco illatā vt ꝑcutior crucifigor. ¶ Sequit̄ correl'ie ꝙ palleo rubeo egro
to ꝑcant passionē. sed ab intrinseco aduenictē ꝛ ergo nō sunt passiui generꝫ. ¶ Se
quit̄ correl'ie ꝙ verbū passiui gn̄is dr̄ tripl'r. Prio voce tm̄ vt audior videor. talis
em̄ ꝑcant actiue vt dictū est. Scdo ꝑcatiōe tm̄ vt vapulo. i. percutior. venio. i. ven
dor. ꝛ cōponit̄ a venū ꝛ eo. Tertio voce ꝛ ꝑcatiōe simul̄ vt amor legor.

Notandū tertio. verbū neutrius gn̄is

est quod in prima ꝑsona p̄ntis tp̄is indicatiui modi terminat̄ in o, et in eadem pri
ma persona nō pōt recipe r sup o ꝛ facere ex se passiuū vt sto curro. nō em̄ dr̄ in pria
ꝑsona stor curror. ¶ Sequitur correl'ie prio ꝙ licet v̄ba neutrius generꝫ in tertia ꝑ
sona recipiūt r. vt vinum bibitur. via currit̄. non tm̄ ꝓpter hoc sunt passiui generis.
¶ Sequitur correlarie secūdo ꝙ verba neutri⁹ generis in prima ꝑsona recipiūt r ꝑ
ꝓsopopeyam. vt ego bibor. q̄si vinū loqueret̄. Est aūt drn̄a inter v̄bum neutrale et
neutri⁹ generꝫ. Uerbū neutrale est q̄d nec ꝑcat actionē nec passionē nō curādo quā
termiationē habeat. ꝛ sic hoc verbū sum dr̄ verbū neutrale. Sed v̄bū illud dicitur
neutrius generꝫ quod nec actionē nec passionē ꝑcat ꝛ cū hoc in pria ꝑsona termiat̄
in o ꝛ sꝫm vsum nō pōt recipe r sup o vt sto. ¶ Seq̄tur correl'ie v̄bū dicitur neutri⁹
generꝫ tripl'r. p̄mo voce tm̄ vt vapulo. scdo ꝑcatiōe tm̄ vt sum. t'cio voce ꝛ ꝑcatione
simul̄ vt curro. Uerbū aūt illud dr̄ deponētꝫ gn̄is quod ī pria ꝑsona p̄ntis tp̄is indi
catiui mōi singularꝫ nūeri termiatur ī r. ꝛ in eadē p̄ma ꝑsona nō pōt dimittere r. q̄r si
dimitteret r nō esset latinū. vt loq̄r. nō em̄ dicimus latie loq̄ Et verbū dr̄ deponens
tis generꝫ tribus de causis. Pria q̄r aut deponit ꝑcationē actiuā ꝛ sꝫcat passiue tm̄
vt nascor. Aut deponit sꝫcationē passiuā ꝛ ꝑcat actiue tantū vt loquor. Secūdo di
citur deponēs. q̄r deponit futuꝝ ꝑticipij in dus. a v̄bis em̄ deponentꝫ generꝫ nō for
mantur ꝑticipia in dus termiata. ꝛ ergo loquēdus nascendus baccalariādus magi
strādus noīa sunt ꝛ nō ꝑticipia. vñ dicit Petrus helye. Rursus de neutrꝫ vel depo
nētalibus in dus. Noīa ꝓcedūt. q̄ ꝑticipātia nō sunt. Tertio dicunt̄ deponētꝫ gene
rꝫ ꝑ antifrasim. i. ꝯtrariā locutionē. q̄ mime deponunt illā l'ram r. q̄r alias nō essent
latina vt loquo nō est latinū. Tres aūt conditiōes req̄runtur ad verbū deponentꝫ
generꝫ p̄ma ꝙ termietur in r. secūda ꝙ nō pōt dimittere r in p̄ma ꝑsona indicatiui
in singulari nūero. t'tia ꝙ aut ꝑcet actionē tm̄ vt loquor. aut passionē tm̄ vt nascor.

Notanduꝫ q̄rto ꝛ vltimo. Verbuꝫ cōis

generꝫ est quod ī pria ꝑsona p̄ntis tp̄is indicatiui mōi terminatur in r ꝛ nō pōt di
mittere r. ꝛ in eadē p̄ma ꝑsona ꝑcat actionē ꝛ passionē sil'. vt criminor experior oscu
lor. Tres ergo ꝯditiōes req̄runt̄ ad verbū cōis generꝫ. pria ꝙ termietur in r. secun
da ꝙ nō pōt dimittere r. t'tia ꝙ ꝑcet actionē ꝛ passionē sil'. tamē quādo regit accm̄
ꝑcat actiue tm̄ vt crimior te. i. vilipēdo ꝛ ꝯfundo te. Sed quando regit ablt̄m̄ ꝑcat
passiue tm̄ vt criminor a te. ¶ Seq̄tur correl'ie prio ꝙ omne verbū cōe sꝫm se ꝛ ꝓ se
sumptū est equiuocū ptꝫ. q̄r sꝫcat plura vno noīe ꝛ diuersis rōib⁹. q̄r actiōeꝫ ꝛ passi
onē. ¶ Seq̄tur correl'ie secūdo ꝙ h̄ nō ē ꝓpō. ego crimior ptꝫ. q̄r ē orō eq̄uoca. Se
q̄tur correl'ie tertio ꝙ hic est ꝓpō ego crimior te. sil'r hic. ego crimior a te patꝫ. quia

hoc verbū crimīoꝛ in istis orōnibꝰ tenet vniuoce. in prima em̄ ſcat actiue tm̄ q̄a re‐git actm̄. in secūda passiue tm̄ qꝛ regit ablm̄ tm̄ ¶ Sequit correꝫie quarto ꝙ dona‐tꝰ dicēs i textu ꝙ verbū cōis gn̄is cadit i duas formas. ꝑ formā intelligit ſcatiōem ideo qꝛ ſcat entia naturalia q̄ distinguunt ꝑhice per formas. vt hō est asinus. per aiam rōnalem. dr em̄. vij. metaphice. Forma est q̄ sepat ⁊ distinguit. Sic in gram‐matica dictiōes distinguunt per ſcatiōes. Autoꝛ modoꝝ ſcandi oñdit ꝙ gn̄s vꝫ‐bi capit a modo essendi ⁊ ꝓprietate rei verbi. q̄ est ꝓprietas dependentie rei verbi post se ad obliquū in rōne termini non cōtracti sed ꝯtrahibilis. Uerbū em̄ ſcat ac‐tū q̄ est accn̄s. accn̄s aūt qꝛ hꝫ esse fluxibile nō termiatū ex natura sua. reqrit termi‐nari ⁊ hūc terminū ſcat obliquꝰ appꝰ rectus vt amo iohem. actꝰ amandi termina‐tur in iohe. Diffinit gn̄s verbi ſm autorē modoꝝ ſcandi sic. Gn̄s est modꝰ ſcan‐di actiuꝰ verbi qua mediante ꝓprietatē depēdentie rei vbi ad obliquū post se sub rōe termī cōſcat. Diffinit aūt verbū actiui. passiui. neutrꝰ. deponētꝫ ⁊ cōis generꝫ eodē mō sicut dictū est in notabilibꝰ. ideo non est necesse hoc repetere. Dr em̄ Uer‐bū actiui gn̄is est quod sub terminatione vocis in o possibile est suscipe r ⁊ freque‐tius actionē consꝫcat vt amo. sic etiā dr de aliꝭ. Istis notabilibꝰ sic stantibus est.

Conclusio rn̄salis. tm̄ quinqꝫ sunt gn̄a

verbi. scꝫ. actiuū. passiuū. neutrum. deponēs. ⁊ cōe. specifice ⁊ formalr distincta. ad seinuicē irreducibilia. Dico notāter ad seinuicē irreducibilia. quia plura assignant gn̄a verbi q̄ꝫ ista quinqꝫ. sed reducunt ad ista. Aliqd em̄ est gn̄s neutropassiuum aliud passiuūneutrū. sed ista reducunt ad gn̄s neutrum. vn̄ Uerba neutropassiua sunt que sub voce neutrali hn̄t ptā verboꝝ passiuoꝝ. Et sunt quinqꝫ magis vsita‐ta. vn̄ Alexander. Audeo cū soleo fio quoqꝫ gaudeo fido. Quinqꝫ puer nūero neu‐tropassiua tibi do. Prandeo cū mereo ꝑdictis annūerabis. Uel neutropassiuū est vt aliꝭ dicunt quod in pn̄ti ⁊ in tpibꝰ a pn̄ti deriuatis hꝫ vocē neutralē. sed in ptō ⁊ in tēporibꝰ a ptō deriuatis hꝫ vocē passiualē. Et neutropassiuū est nomen compo‐situ ex recto et obliquo ⁊ ex pte recti scꝫ passiuū tm̄ declinat. ⁊ sic cū dicitur neutra‐passiua. accipit in plī nūero. sed in singulari nūero dicit neutropassiuuꝫ. Sꝫ verba passiuaneutra sunt q̄ sub voce passiua hn̄t ptā verboꝝ actiuoꝝ. vt cōperioꝛ habꝫ cōperi. diuertoꝛ diuerti. Et sunt tria. vnꝰ Passiuaneutra tria sunt hac lege notāda Nā dat diuertoꝛ diuerti cōperioꝛqꝫ comperi. Dat ptm̄ mercoꝛ meruiqꝫ. vel Uer‐bum passiuumneutrum est quod in pn̄ti et in tpibus a pn̄ti formatis habet vocez passiualem. sed in ptō et in tpibus a ptō perfecto formatꝫ hꝫ vocē actiualē. Et pas‐siua neutra cōponit ex duobꝰ rectis. in singulari em̄ dicit neutrūpassiuū. et declina‐tur ex parte vtriusqꝫ recti. ⁊ capitur hic in plī cū dicit passiuaneutra Sꝫ verba neu‐trapassiua sunt q̄ sub voce neutrali. ſꝫcant passiue vt vapulo veneo. Et sunt quat‐tuoꝛ. versus. Exulo vapulo veneo fio q̄ttuoꝛ ista. Sensum passiui sub voce gerunt aliena. Et exulo dicit q̄si extra solū. i. terrā ꝓpriā pelloꝛ. qui em̄ exulat de terra pro‐pria. ꝓscribitur ⁊ expellitur. Et neutrapassiua cōponit ex duobꝰ rectis. ⁊ in singula‐ri dicitur neutrūpassiuū. ⁊ declinatur ex pte vtriusqꝫ recti. ⁊ sic capitur hic in plī cū dicitur neutrapassiua. Ista tm̄ gn̄a reducuntur ad genus neutrum.

Ar. Pmo. aliquod est verbū qd nullꝰ est gn̄is ꝫ ꝓbatur. sum est verbū ⁊ nul‐lꝰ est gn̄is ꝓbatur. Nō neutrꝰ. ꝓbatur. verbū neutrꝰ gn̄is termiatur i o sꝫ sum nō termiatur in o. ꝫ nō est neutrꝰ gn̄is. Maioꝛ est donati in textu. minoꝛ est nota. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ sum nullꝰ est gn̄is quo ad vocē. tm̄ ē generꝫ neutrꝰ q̄ ad ſꝫcationē. vnde dixit Petrus helye. Sum quoqꝫ dic neutrum quod essendi denotat actū. Quamuis finis in o non inueniatur in illo.

Ar. Secūdo. do ē verbū ⁊ nullꝰ generꝫ ꝫ ꝓbatur. Nō actiui. ꝓbatur. qꝛ verbū actiuū recipit r sup o in pma ꝑsona. sed hoc vbū do nō pōt illud facere er‐go. Maioꝛ est donati in textu. Minoꝛ ptꝫ. qꝛ nō bn̄ dicitur doꝛ vt oēs dicūt grāmatici. vn̄ Alexander. Ex do passiua nisi doꝛ solū lego dicta. ¶ Dico verū argu‐mentū ꝯcludit ꝙ do nō hꝫ doꝛ in pma ꝑsona ſm vsum. licꝫ bene ſm artem.

Ar. Tertio. Plura sunt gn̄a in vbo q̄ꝫ q̄nqꝫ ꝓbat. qꝛ genꝰ epichenū etiam est genꝰ in verbo ꝓbat. sicut em̄ in noie reperit nomē qd ſcat vtrūqꝫ sexum si‐mul vt passer. sic etiā inuenit verbū qd ſcat actione ⁊ passionē sil vt verbū cōe. videt ergo ꝙ in verbo reperiat gn̄s epichenū ¶ Dico ꝙ nō est simile. qꝛ in noie repit nomē qd ſcat vtrūqꝫ sexū simt vniuoce ⁊ vno ꝯceptu vnico. sed in verbis non repit verbū qd ſcat actionē ⁊ passionē simt vniuoce. qꝛ crimioꝛ est verbū equiuocū ꝑ se ⁊ absolute sumptū vt dictū est superius.

Ar. Quarto. Aliqd est verbū qd nullꝰ est gn̄is ꝓbat. de isto verbo facio. Nō actiui ꝓbat sic. verbū actiui gn̄is format de se passiuū in oꝛ. sꝫ facio nō for‐mat de se passiuū in oꝛ. ergo facio nō est gn̄is actiui. Maioꝛ est ex textu et vna ꝯditiōe reqsita ad gn̄s actiuū. Mioꝛ. qꝛ nō dicimꝰ facioꝛ. ¶ Dico verū argm̄tū ꝯcludit ꝙ facio est gn̄is actiui quo ad ſcationē. licet quo ad vocē sit gn̄is neutrius vt dictū est ante. ⁊ hꝫ passiuū fio quo ad ſcationē.

Ar. Quinto. Aliq̄ sunt verba q̄ nullius sunt gn̄is ꝓbatur. de verbis vtis. Non passiui ꝓbat. verbū passiuū dimittit r ⁊ redit in actiuū. sed verba vocatiua nō pnt dimittere r inꝯtū vtia. dicūt em̄ grāmatici ꝙ vba vtia solū sunt sub voce passiua ⁊ nō actia. Maioꝛ est vna ꝯditio reqsita ad verbū passiui generꝫ mioꝛ est nota. ¶ Dico veꝝ argm̄tū ꝯcluderet si vba vtia deberēt dici passiui gn̄is. sꝫ ma‐gis deponētis gn̄is. qꝛ nō deponūt illā lrāz r. tn̄ isti q̄ ponūt verba vtia tā in voce actia q̄ꝫ passiua. haberēt ꝯcedere ꝙ ipsa essent passiui gn̄is.

Ar. Sexto. Plura sunt gn̄a in verbo q̄ꝫ quiqꝫ ꝓbat. qꝛ aliqua verba sunt neu‐tropassiua ⁊ aliq̄ passiuaneutra. ꝫ plura sunt gn̄a q̄ꝫ quinqꝫ. Ans patꝫ de istꝫ verbis audeo soleo. ¶ Dico ꝙ tm̄ quinqꝫ sunt gn̄a in verbo ad seinuicē irreducibilia. pn̄t tn̄ esse plura q̄ reducunt ad ista. vt sunt verba neutropassiua et passiuaneutra, que reducunt ad gn̄s neutrum.

Ar. Septio. Uerba cōis gn̄is nō cadūt i duas formas ꝓbat. sicut est in natu‐ra sic est in arte. sed in natura nō est possibile vnā rem hr̄e duas formas. er‐go nec in arte vna dcō pōt hr̄e duas ſcatiōes. Maioꝛ est Aristo. ij. phicoꝝ Mioꝛ ē nota qꝛ vnꝰ rei est vna forma sicut vnū esse. ¶ Dico veꝝ argm̄tū ꝯcludit ꝙ vna dcō simplr vna ⁊ vniuoca nō hꝫ plꝫs ſcatiōes. sed dcō equoca pōt hr̄e plures ſcatiōes. nec etiā dcō equoca est dcō simplr. ſ est vna ſm vocē sꝫ plꝫs ſm ſcatiōes

Ar. Ultio. Omē verbū ſcat actiōez. ergo nullū ſcat passionē. Ans patꝫ. qꝛ oē verbū ſcat actū. ꝫ omne verbū ſcat actionē tꝫ ꝯña ab eodē ad idē. ans est autoꝝ modoꝝ ſcādi. ¶ Dico veꝝ argm̄tū ꝯcluderet si idē esset actꝰ ⁊ actō ⁊ si idē esset ſcare actū ⁊ actionē sed h̄ nō est idē. actus em̄ est supius ad actionem omē em̄ qd ſcat actionē ſcat actū sed nō ecōuerso. passio ergo etiā pōt dici actus. patet ergo ꝙ argm̄tū nō ꝯcludit.

Utrū lrā donati de numero. figura per

sona ⁊ tpe sit bene assignata. Pro intellectiōe questionis more. Notandū pmo ꝙ numerꝰ verbi cōiter diffinit sic. Est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne q̄ ipsuꝫ ſcat ſcatū suū vt attribuit vni vel pluribꝰ. vni vt ego lego. pluribꝰ vt nos legimus In qua dione tangit duplex numerꝰ verbi. singularis tangit cū dicit vni. pluralis tangit cū dicit pluribꝰ. vn̄ Numerꝰ singlaris est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne qua ſcat ſcatū suū verbale vt attribuit vni vt ego lego. Nūerꝰ plis est ꝓprie‐tas verbi attributa verbo ea rōne qua ſcat ſcatū suū verbale vt attribuitur pluri‐bus vt nos legimus. ¶ Sequit correꝫie pmo ꝙ numerꝰ in verbo cognoscit duplr Uno mō rōne ſcatiōis ⁊ hoc est a priori vt dictū est in dionibus. Scdo numerus in verbo cognoscit ratiōe cōstructiōis. ⁊ hoc est a posteriori Illud em̄ verbū qd cō

strui cū supposito singularis nūeri est singularis nūeri. vt ego lego. Illud vbo qđ ꝯstruit cū supposito pl'is nūeri est pl'is nūeri vt nos legim⁹. ¶ Sequit corel'ie secūdo ꝙ drīa est inter nūerū nois ⁊ vbi. q: in noie repit nomē qđ sub vna voce q̄nq3 ē singl'aris nūeri. q̄nq3 pl'is nūeri. licet sub diuerso mō. vt mgrī. In vbo aūt nulla reperitur vox q̄ esset singular3 ⁊ pl'is nūeri. ⁊ h intelligēdo de verbo ꝑsonali finiti modi penitet em̄ pōt esse singl'ar3 nūeri ⁊ etiā pl'is nūeri. sed est imꝑsonale. sic etiā infinitiu⁹ pōt esse singl'aris ⁊ pl'is nūeri. s3 nō est verbū finiti modi.

Notandū scđo ꝙ figura verbi eodē mō

h3 diffiniri sicut in noie. nisi mutando gen⁹. Verbū g̊ ꝯponit q̄ttuor modis Primo ex duob⁹ integr3 vt aduenio. Scđo ex duob⁹ corruptis vt negligo qđ componit a nec ⁊ lego. deposita ⁊ abiecta c. ⁊ addita illa lrā g. Et rō q̄re in ei⁹ cōpone nō mutat c in g. q: tunc g. deberet esse ꝑs p̄cedentis sillabe. Tertio vbum cōponit ex integro ⁊ corrupto vt ꝑficio. Quarto cōponit ex corrupto ⁊ integro vt asscribo. assurgo. asscribo em̄ componit ab ad et scribo mutādo d in s. ¶ Sequit corel'ie p̄mo ꝙ guberno ꝓm Johem ianuēsem est cōposite figure. cōponit em̄ a vbo cohibeo ⁊ hyberna. Est em̄ gubernare dirigere nauem in ꝑiculis maris. Cohibeo em̄ ꝑcat mitigare vel impedire. Hyberna aūt ꝑcat tēpestatem maris. ¶ Sequit corel'ie scđo ꝙ negligo nō cōponit a nō ⁊ lego vt cōiter dicūt. q: vt Johes ianuēn docet solū tria vba cōponunt a nō vt nolo nescio ⁊ neq̄o. ꝫ poti⁹ cōponit a nec ⁊ lego vt dictū est.

Notandū tertio. Tpus in verbo cōiter

diffinit sic. Est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne q̄ ipm ꝑcat ꝑcatū suum sub aliq̄ drīa tpis realis. q̄ sunt p̄ns ptm̄ ⁊ futurū. Verbum aūt illud dr̄ p̄ntis tēporis qđ ꝑcat ꝯcatū suū vbale sub drīa tpis p̄nt3 vt lego. Illud verbū dr̄ pti tpis quod ꝑcat ꝯcatū suū vbale sub drīa tpis pti vt legi. Illud vbum dr̄ futuri tpis qđ ꝑcat ꝑcatū suū vbale sub drīa tpis futuri vt legā. ¶ Sequit corel'ie p̄mo ꝙ rctē tps dr̄ esse accn̄s vbi pt3. q: vbū ꝑcat actionē vel passionē. sed ois actio ⁊ passio mensuratur tpe vt dr̄. iiij. ꝑhicoꝝ. ¶ Sequit corel'ie scđo ꝙ tps in vbo tm̄ est triplex. pt3 vbū ꝑcat actionē vel passionē. sed ois actio aut h3 fieri in tpe p̄nti. aut facta est in p̄terito. aut erit in futuro. ¶ Sequit corel'ie tertio ꝙ p̄ns tps nō diuidit ꝓpter eius ꝑuitatem. licet em̄ tps p̄ns ꝓm se est diuisibile. q: est ꝯtinuū. tn̄ ꝯsiderat indiuisibiliter. ⁊ sic nō diuidit ꝓpter ei⁹ ꝑuitatē. ¶ Sequit corel'ie q̄rto ꝙ futurū temp⁹ nō diuidit ꝓpter ei⁹ incertitudinē. dicitur em̄. i. periermeniarū. De futuris ꝯtingentibus nō est determinata veritas. ¶ Sequit corel'ie q̄nto ⁊ vltio ꝙ ptm̄ ꝯuenienter diuidit ꝓpter ei⁹ certitudinē. qđ em̄ ptm̄ est certū ē ꝙ fuit. Pro q̄ intelligendo ptm̄ tp̄s diuidit vt donat⁹ dr̄ in textu. in ptm̄ imꝑfectum. in ptm̄ ꝑfectum. ⁊ in p̄teritum plusq̄ꝑfectū. Illud verbum dr̄ p̄teriti imꝑfecti tpis qđ ꝑcat ꝑcatū suum verbale ꝓut est incōplete ꝑfectum modicū distans a p̄nti vt legebā. Sed illud dicit p̄teriti plusq̄ꝑfecti tpis qđ ꝑcat ꝑcatū suū vt est plus q̄ ꝑfecte cōpletū remotissime distās a p̄nti vt legerā. Illđ aūt vbū dicit pti ꝑfecti tpis qđ ꝑcat ꝑcatū suū vt est ꝑfecte cōpletū remote distās a p̄nti vt legi. Et ista tpa donat⁹ tetigit in textu cū dixit Quinq3 sunt tpa in declinatiōe verboꝝ. Autor modorū ꝑcandi sic diffinit tempus. Tp̄s est mod⁹ ꝑcandi accn̄talis vbi quo mediāte verbū circa rē modum tpis consꝑcat. Tps p̄ns est mod⁹ ꝑcandi rē verbi ꝓut cadit sub drīa tpis p̄ntis. Tempus ptm̄ est modus ꝑcandi rē vbi ꝓut cadit sub drīa tpis p̄teriti. Tps futurū est modus ꝑcandi rem verbi ꝓut cadit sub drīa tpis futuri ¶ Sequit corel'ie ꝙ sic in natura tps ꝯsequit motū celi sic mensura mēsuratum ⁊ passio subiectum. sic in grammatica tps ꝯsequit modum eē flux⁹ ⁊ successiōis. quō aūt aliq̄ ꝑcant esse in tpe cōmēsuratie vt corruptibilia. ⁊ quō aliq̄ coexꝯiter. vt eterna. dictū est i caplo de vbo.

Notandū quarto et vltimo ꝙ persona

verbi diffinit cōiter sic. Est ꝓprietas verbi attributa vbo ea rōne q ꝑcat ꝑcatum suum ꝓut pōt attribui rei vt facit mētionē de se vt de se. ad aliū vt ad alium. de alio vt de alio. In q̄ diōne tāgit triplex ꝑsona. p̄ma tangit cū dr̄ de se vt de se. scđa tāgit cum dr̄ ad alium vt ad alium. tertia tangitur. cum dicitur de alio vt de alio. Diffinit aūt p̄ma ꝑsona sic. est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne qua ꝑcat ꝑcatū suū ꝓut attribuit rei q̄ facit mentionē de se vt de se vt ego lego. Secūda ꝑsona est ꝓprietas verbi attributa vbo ea rōne q̄ ꝑcat ꝑcatū suū ꝓut attribuit rei q̄ facit mentionē ad aliū vt ad aliū vt tu legis. Tertia ꝑsona est ꝓprietas verbi attributa verbo ea rōne qua ꝑcat ꝑcatū suū ꝓut attribuit rei q̄ facit mentionē de alio vt de alio vt ille legit. Scim ꝓm autorē modorū ꝑcandi ꝙ ꝑsona capit a mō essendi rerum rōnabiliū. vic3 a mō loquēdi. q̄ mod⁹ loquēdi est triplex. ⁊ g̊ etiam ꝑsona in ptibus orōnis repit triplex. Persona g̊ ꝯuenit vbo nō rōne rei ⁊ ꝑcati ꝓprij. sed ex eo ꝙ ꝑcatū verbi vel res vbi est applicabilis ⁊ attribui pōt rei ꝑcate ꝑ suppositū. vn̄ Persona vbi diffinit sic. est mod⁹ ꝑcandi vbi quo mediāte vbum conꝑcat ꝓprietatem loquēdi nō inherētē rei vbi. sed vt res vbi applicabilis est rei suppositi substāti ꝑ se ꝓprietati loquēdi. ¶ Sequit corel'ie ꝙ ꝑsona ꝯuenit vbo nō rōe sui s3 in cōꝑatione ei⁹ ad suppositū. ¶ Sequit corel'ie scđo ꝙ illud verbū dicit esse p̄me ꝑsone cuius ꝑcatū est applicabile supposito ꝓut ꝑcat sub mō loquēdi de se vt de se. Sic sil'iter dicat de ꝑsona secūda ⁊ tertia. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

Conclusio responsalis. Littera donati

de nūero. figura. ꝑsona. et tempore verbi est sufficienter assignata. Patet ex his q̄ dicta sunt in notabilibus.

Ar. Prio. Nūerus nō est accn̄s vbi ꝓbat. q: multa vba sunt sine nūeris. dicit em̄ donatus ꝙ vba imꝑsonalia sunt sine nūero ⁊ ꝑsona. ¶ Dico verū argumentū ꝯcluderet si donat⁹ absolute voluisset ꝙ verba eēnt sine numeris ⁊ ꝑsonis. sed vult ꝙ aliq̄ sunt verba q̄ sibi nullū certū nūerū ⁊ ꝑsonā determināt ꝫ p̄nt esse oim nūeroꝝ ⁊ ꝑsonaꝝ indr̄nter. ⁊ q̄ certitudie3 ꝑsone ⁊ nūeri accipiūt ab auditione suppositi. vt sunt vba imꝑsonalia ⁊ infinitiui mōi.

Ar. Secūdo. Nūer⁹ pl'is nō repit in verbo ꝓbat. illud est pluralis nūeri cui⁹ ꝑcatū attribuit pl'ibus. s3 ꝑcatū vbi nō pōt attribui plurib⁹ g̊. Maior pat3 ex diōne nūeri pl'is Mior. q: ꝑcatū verbi est accn̄s. mō idē accn̄s nō pōt cōuenire plurib⁹. Dr̄ em̄. iiij. ꝑhicoꝝ. Idē nō est in diuersis ¶ Dico vm̄ argm̄tū ꝯcludit idē ꝑcatū verbi s3m nūerū nō cōuenit plurib⁹. tn̄ bn̄ ꝓm spē3. ⁊ sic etiā idem s3m speciem pōt esse in diuersis.

Ar. Tertio, Plures sunt figure i verbo q̄3 due. ꝓbat. q: aliq̄ est figura decōposita vt pt3 ꝑ p̄scianū. viij. maioꝝ caplo de figura. vt ꝯcupisco ꝑterrefacio. ¶ Dico ꝙ figura decōposita cōp̄hendit sub figura cōposita.

Ar. Quarto. Negligo nō est figure cōposite. ꝓbat. dcō ꝯposite figure d3 diuidi in plures ꝑtes s3catiuas. s3 negligo nō diuidit in plures ꝑtes ꝑcatiuas. g̊ Maior est nota. Mior pt3 de se. ¶ Dico licet h verbū negligo s3m se non diuidit in plures ꝑtes s3catiuas. tn̄ sufficit ꝙ diuidit in ꝑtes s3catiuas s3m ei⁹ integra. vt in nec ⁊ lego.

Ar. Quinto. Donat⁹ i textu ꝯtradicit sibi ip̄i. g̊ ꝓcessus su⁹ nō v3. ꝓbat añs. q: p̄mo i textu dicit ꝙ tpa i verbo sunt tria. ⁊ postea dicit ꝙ tpa i decliatione verboꝝ sunt q̄nq3. ¶ Dico veꝝ argm̄ ꝯcluderet si h esset ad idē. ꝙ ꝯtradictio d3 fieri ad idē. mō in p̄mis donat⁹ ponit tria tpa in vbo ad seinuicē irreducabilia. ⁊ postea subiūgit alia q̄ reducunt ad ista q: ad ptm̄.

Ar. Sexto. Tp̄us nō est de ꝯsideratiōe grāmatici ꝗ ꝓbatꝛ. qꝛ est de ꝯsideratōe naturalis phi vt ptꝫ .iiij. phicoꝝ vbi Aristo. diffinit tp̄s. ¶ Dicatꝛ ꝙ ꝯsiderare de tp̄e ꝗ ad esse ꝑtinet ad naturalē phm̄. sed ꝗ ad ſcare vel cōſcare ꝑtinet ad grāmaticū.

Ar. Septio. Nō sunt tria tp̄a in verbo ꝓbatꝛ. qꝛ ptm̄ ⁊ futurū nō sunt tp̄a ꝓbatꝛ. illud qđ nō est nō est tp̄s. ꝫ ptm̄ ⁊ futurū nō sunt ꝗ. Maioꝛ ē nota. qꝛ nō ens nō est aliqđ. Mioꝛ ꝙ ptm̄ nō ē quia dicitꝛ .i. celi. Ad ptm̄ nō est poña qꝛ abijt. ⁊ futurū etiā nō est sed veniet. ¶ Dico licet ptm̄ ⁊ futurū nō sunt quo ad esse. tn̄ sufficit ꝙ sunt ꝗ ad ſcari. qꝛ pn̄t ſcari. ꝯcedūt eni logici ꝙ etiā impossibile est ſcabile Nec oportet ꝙ ꝑtes tales sint simul. qꝛ tp̄s est res successiua. mō rei successiue repugnat habere oēs ꝑtes suas simul. ⁊ sic qn̄ arguitꝛ. Illud nō est cuius ꝑtes nō sunt. sed ꝑtes tp̄is nō sunt. maioꝛ est vera de rebus permanentibus ⁊ nō successiuis.

Ar. Ultio. ꝑsona nō ē accn̄s verbi ꝓbatꝛ. ꝑsona ſcat sub mō loquendi. sed v̄bo nō ꝯuenit modꝰ loqn̄di igitꝛ. Maioꝛ ē nota ⁊ est autoꝝ modoꝝ ſcādi. Mioꝛ. qꝛ modꝰ ſcādi ꝯuenit rebꝰ aiātis rōnabilibꝰ. verbū aūt ſcat accn̄s cui nō ꝯuenit modus loquēdi. ¶ Dico verū argn̄tū ꝯcludit ꝙ verbū ſm se nō hꝫ ꝑsonā nec ei ꝯuenit ſꝫm se. sed ꝑsona ꝯuenit verbo in comꝑatiōe ad suppositū. cui conuenit modꝰ ⁊ ꝓprietas loquēdi. vt dictū est in vltimo notabili.

Duerbium quid est. Pars orationis que adiecta verbo significationem eius explanat atq₃ implet.

Vtruꝫ diffinitio aduerbij a donato sit

sufficienter assignata. Pro intellectiōe q̄stionis mote. ¶ Notādū p̄mo ꝙ donatꝰ postq̄₃ determiauit de ꝑtibꝰ declinabilibꝰ ⁊ p̄ncipalibꝰ eas diffiniēdo. ⁊ eaꝝ accn̄a ostendendo. iam ꝯsequēter determiat de ꝑtibus īdeclinabilibꝰ et minꝰ p̄ncipalibus. Et ratio huiꝰ quare breuiꝰ expedit se de ꝑtibꝰ indeclinabilibꝰ ⁊ etiā pautioꝛa accn̄a ꝑtiū indeclinabiliū ponit q̄₃ declinabiliū. qꝛ ꝑtes indeclinabiles nō ſcant rē sed solum circūstātias rerū. ⁊ ergo ab eoꝝ ſcatis non pn̄t oꝛiri ⁊ accipi modi ſꝫcandi sicut a ſꝫcatis ꝑtiū declinabiliū. ꝑtes eni declinabiles ſꝫcant rem. indeclinabiles vero modū rei tm̄. ⁊ ergo qꝛ ꝑtes indeclinabiles noiant modum essendi modicum etiā habent modos ſꝫcandi paucos. modi eni ſꝫcandi p̄supponunt modos essendi plurificatis autem causis etiā plurificantꝛ effectus. ⁊ paucificatis causis etiā paucificantur effectꝰ. exq̄ sunt relatiua. ¶ Pro diffinitione aūt aduerbij intelligenda. Sciēm diffinitū ꝑn̄tis dionis est aduerbiū in suppōe personali captū non ꝓ se sed ꝓ suis signatis. i. pro dictionibꝰ aduerbialibꝰ. Pro gn̄e autem in ista diffinitione ponitur ꝑs oꝛōnis ⁊ capitꝛ eodē mō sicut antea capiebatꝛ. scꝫ ꝓ dcōne apta nata ingredi oꝛōnem latinā. Est aūt aduerbiū pars oꝛōnis indeclinabilis. non eni inflectitꝛ ⁊ declinatꝛ de casu in casum sicut ꝑtes p̄cedentes. Dicitur scđo in dione. que adiecta. hoc ē adiectiualitꝛ apposita ipi verbo. In q̄ ꝑticła donatꝰ vult ꝙ aduerbiū est adiectm̄ ipsiꝰ verbi. ⁊ vult ꝙ aduerbiū respectu verbi hꝫ ꝓprietatē adiectiui ꝓprium eni adiectiui ē deteriare ⁊ specificare illđ cuiꝰ est adiectm̄ vt albus hō. Sic siłr aduerbiū deteriat ⁊ specificat ꝯfusaꝫ ſꝫcationē verbi vt curro bn̄. curro eni per se positū ſꝫcat oēm actū currendi siue bonū siue malū. ꝫ cū dico curro bn̄. solum ſcat actum currendi bonum. Qꝛ autem aduerbium sit adiectiuum verbi tetigit b Priscianꝰ p̄mo mioꝛis cū dixit. Aduerbiū est vi verbi adiectm̄. quod intelligitꝛ sic. Aduerbiū est adiectm̄ id est deriuatiuū. verbi scꝫ ipsius vi. id est ex suo modo ſꝫcandi.

Notandū scđo ꝙ licet aduerbiuꝫ deter

miat verbū non tn̄ oportet ꝙ sit eiusdē ꝑtis oꝛōnis cū verbo cuius est adiectiuum quemadmodū adiectm̄ nois est eiusdē ꝑtis oꝛōnis cū substātiuo qđ determiat. q̄a adiectiuū nois habet eundem modū ſcandi gn̄alē cū illo cuiꝰ est adiectm̄. q̄nymo ⁊ specialē ⁊ formalē ꝑ quē aliqđ dicitꝛ esse nomen. vt hoc adiectm̄ albus cū illo substātiuo hō ambo ſcant ꝑ modū entis ⁊ determiate app̄hensiōis. Sed aduerbiuꝫ cū verbo qđ determiat nec habet eundē modū ſcandi gn̄alē nec specialeꝫ. et per cōsequēs nō oportꝫ ꝙ adiectiuū verbi sit eiusdē ꝑtis oꝛōnis cū v̄bo qđ determiat Sciendū etiā ꝙ licꝫ aliqn̄ aduerbiū etiā determiat alias ꝑtes oꝛōis. nō tn̄ sicut ꝓpria determinatio. sed aduerbiū determiat verbū sicut ꝓpria determiatio. ⁊ sic aduerbiuꝫ aliqn̄ determiat ꝑticipiū vt legens bn̄. sed hoc fit rōne verbi cuiꝰ ſcationem habet participium. Determiat aūt aduerbiū verbum tribus modis. Primo supaddenter. qn̄ scꝫ aduerbiū additū verbo facit ipm̄ latius accipi q̄₃ acciperetꝛ sine tali additiōe. vt dicēdo sortes currit imaginabiliter. cū eni sortes currit ſcatꝛ tm̄ actus currēdi ſm existiam ⁊ rem. sed cū dico. sortes currit imaginabilitꝛ. nō solū ſcatꝛ actus currēdi ſm veritatē ⁊ existiam. sed etiā ſꝫm imaginationē. Scđo aduerbium determinat verbum distrahenter. vt sunt aduerbia negandi q̄ addita verbis negant ⁊ distrahunt ſcata illoꝝ verboꝝ vt sortes nō legit. Ex istis duobꝰ modis aduerbium satis improprie determiat verbū. Determinare eni ex virtute vocabuli est specificare. mō determinare supaddēter nō est specificare. sed potiꝰ latius et confusius facere stare. Siłr aduerbia negandi nō ꝓprie determiant. qꝛ negare est destruere et nō specificare. Negatio eni est signū malignantis nature vt dixit Boetius. q̄cquid post se inuenit totū destruit ⁊ eiꝰ oppositū inducit. Tertio aduerbium determinat verbū diminuenter. qn̄ scꝫ aduerbiū additū verbo facit ipm̄ accipi ꝓ paucioꝛibus q̄₃ acciperetꝛ sine tali additione vt curro bn̄. qn̄ eni absolute dico curro. accipitꝛ ꝓ q̄libet actu currēdi. sed qn̄ dico curro bn̄. solū accipitꝛ ꝓ actu currendi bono.

Notandū tertio. donatus dixit ī textu

explanat atq₃ implet. Grammatici in expositione harū ꝑticularū diuersificati sunt Quidā eni volunt ꝙ iste ꝑticule due idem sunt ⁊ ſcant in re. dr̄n̄t tn̄ ratione. ⁊ isti. ꝯsiter dicūt ꝙ ista ꝯiunctio ⁊ in dione posita debet capi expositiue ⁊ non copulatiue. Melius tamē dꝛ ꝙ iste due ꝑticule. explanare et implere. ad diuersa dn̄t referri ⁊ diuersa importare. Explanare eni absolute valet sicut adiectiualiter determinare. Sed implere valet tm̄ ꝯfusam ſcationē verbi specificare ⁊ remouere. ¶ Sequitur corrłie p̄rio ꝙ explanare ꝯuenit cuilibet aduerbio. oīe eni aduerbiū est vi v̄bi adiectiuū. ⁊ oīe aduerbiū determiat verbū. mō explanare vꝫ tm̄ sicut adiectiualitꝛ determinare. ¶ Sequitꝛ corrłie scđo ꝙ implere nō ꝯuenit cuilibet aduerbio ꝓꝑe eni implere conuenit aduerbijs que determinant verbum diminuēter tantū. ¶ Sequitꝛ corrłie tertio ꝙ aduerbiū nō sic implet ſcationē verbi ꝙ ſcatio verbi esset imperfecta ⁊ incōpleta. verbū eni est ꝑs oꝛōnis ꝑfecta in sua specie ⁊ natura. eo ꝙ habet modum ſcandi formalem a mō ſcandi formali aliarum ꝑtiū distinctū. mō ꝑfectio rei est a forma. Sed aduerbiū dꝛ cōplere ſcatū verbi et implere ad istū sensuꝫ sic ꝙ ipm̄ aduerbiū cōfusam ſcationē verbi quo ad animū audientis ⁊ app̄hendentꝫ determiat. vt cū dico curro absolute ſcat omnē actū currendi. sed cum dico curro bn̄. solū accipitꝛ ꝓ actu currēdi bono. ¶ Sequitꝛ corrłie q̄rto ꝙ recte donatꝰ posuit istas ꝑticulas diuersas. explanat atq₃ implet. ptꝫ qꝛ aduerbia determinant verba varijs mōis. oīa eni aduerbia determināt verbuꝫ. eo ꝙ hoc est proprium aduerbij. modo ꝓprium ꝯuenit cuilibet ꝯtento sub specie. sed aliqua aduerbia vltra illam determiationem gn̄alem oīi aduerbio ꝯueniente determināt diminuē

ter. pmā determinatōem gn̄alem exp̄ssit p hāc pticulā explanat. scd̄am per implet

Notandū quarto et vltimo q̄ sm̄ autorem

modorū s̄candi modus s̄candi aduerbij est iste. Aduerbiū est parsorōnis s̄cans per modum determinātis alterū qd̄ per modum fluxus ₇ fieri s̄cat In quo mō s̄candi aduerbij totali innuit duplex modus s̄candi aduerbij ptialis. Signiſicare em̄ p modū determinantis alterum est modus s̄candi gn̄alis vel materialis aduerbij. Alie enim ptes indeclinabiles etiā determināt. ptes em̄ indeclinabiles s̄cant dispōem rerū. modo dispō rei determinat illud cui⁹ est dispō. Sed cum dr̄ q̄ aduerbiū deteriat illud qd̄ p modū fluxus ₇ fieri s̄cat ibi tangit mod⁹ s̄candi formalis aduerbij p quē distinguit ab alijs ptibusorōnis ₇ p quē aduerbiū sub esse ptisorōnis ꝯstituit. In illo ḡ mō s̄candi formali tangit ꝓprium aduerbij videlicꝫ q̄ ipm̄ aduerbiū determiat v̄bū. qd̄ verbū s̄cat per modū fluxus et fieri. ¶ Sequitur corrl̄ie q̄ aduerbiū etiā determiat pticipiū. ptꝫ q̄r aduerbiū determiat illd̄ qd̄ s̄cat p modū fluxus ₇ fieri. constat aūt q̄ etiā pticipiū s̄cat per modum fluxus ₇ fieri. ¶ Sequit correlarie scd̄o. licet aduerbiū etiā determinat pticipiū. tamen magis ꝯuenienter aduerbiū dicit adiectiuū verbi q̄ꝫ pticipij. Ratō q̄r aduerbium determiat verbū s̄m om̄es sp̄ēs sui. sed nō pticipiū. ptꝫ q̄r aduerbiū aliqñ determiat verba gracia compōnis ₇ gracia mōi qui est qualitas compōnis ₇ modi. sed talis determiatio nō ꝯuenit pticipio. ptꝫ q̄r pticipium modum ₇ compositionem nō habꝫ Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio rn̄salis. Diffinitio aduerbij

a donoto posita est bene assignata. Patet declaratio ex his que dicta sunt.

Ar. Primo. dio est incōgrua ergo nō vꝫ. ꝓbat añs. in ea añs ₇ relatm̄ discōueniūt in gn̄e. ḡ est incōgrua. tꝫ ꝯña. q̄r qñ añs ₇ relatm̄ discōueniūt in genere orō est incōgrua. ꝓbat añs. q̄r relatm̄ que est gn̄is femini. ₇ añs aduerbiū gn̄is neutrius. ¶ Dico v̄m argn̄tū ꝯcluderet si hoc relatiuū que referret hoc añs scꝫ aduerbiū. sed refert hoc añs scꝫ psorōnis. ₇ sic dio valet tm̄. aduerbium est parsorōnis que scꝫ psorōnis aduerbium. ₇ sic illa parsorōnis aduerbiū nō est simpl̄r cōgrua. sed per figuram que dr̄ appositio.

Ar. Scd̄o. Aduerbiū nō est ps disticta a verbo. ꝓbat. sicut se hꝫ adiectm̄ nois ad suū substātm̄ sic se hꝫ aduerbiū ad verbum. sed adiectiuū nomis cū substātiuo suo est eiusdē ptisorōnis. ergo etiā adiectiuū v̄bi vt aduerbiū est eiusdē pt¹sorōnis cū v̄bo. ₇ sic aduerbiū ₇ verbū nō erūt ptes disticte Maior. q̄r sicut adiectiuū nois determiat suū substantm̄ sic aduerbiū determiat v̄bū. Mior est nota. ¶ Dico q̄ nō est sil̄e. ₇ rō diuersitatis est ista. q̄r adiectiuū nois cū suo substantiuo vl̄ determiabili hꝫ eundē modū s̄candi gn̄alē ₇ sp̄ealē sic aūt nō est de adiectiuo v̄bi. vt aduerbio respectu v̄bi. vt declaratū est in scd̄o notabili.

Ar. Tertio. aduerbiū nō est psorōnis. indecliabilis. ꝓbat sic. nl̄la ps indecliabilis reddit suppositū v̄bo. s aduerbiū reddit suppositū v̄bo ḡ. Maior q̄a reddere suppositū solū ꝯuenit pti casuali. ₇ illa est decliabilis. Mior patet dd̄o mane est. sero est. ¶ Dico q̄ aduerbiū inq̄ꝫtū aduerbiū nō reddit suppositū v̄bo. s vox sil̄is aduerbio reddit suppositū vt mane est. sero est. ¶ Sequit corrl̄ie cū dr̄ mane est. sero est. aduerbiū trāsit in vim nois vt postea dicetur.

Ar. Quarto. Aduerbiū non explanat s̄catiōeꝫ v̄bi. ꝓbat. destruere non est explanare. sed aliqd̄ aduerbiū destruit s̄catiōem verbi ergo. Maior est nota quia explanare est determiare ₇ non destruere Minor ptꝫ de aduerbijs negandi que destruūt s̄catiōem verbi. Negatio em̄ vt dt̄ Boeti⁹ est malignātis nature quicquid post se inuenit totū destruit ₇ oppositū eius inducit. ¶ Dico verum argumētū ꝯcludit q̄ aduerbia negādi nō determināt s̄cationē v̄bi diminuēter s bn̄ distrahenter. ₇ hoc sufficit vt dictū est in scd̄o notabili.

Ar. Quinto. Aduerbiū nō implet s̄cationem verbi. ḡ ꝓbat. illud quod est s̄m se pfectū nō pōt impleri. sed s̄catio aduerbij s̄m se est pfecta. igitur. Maior q̄r pfectū nō suscipit hyꝑbole vel additionē vt dicit. v. metaphice. Mior q̄r aduerbiū hꝫ modū s̄candi formalē distinctū a q̄libet pte alia. mō res est pfecta p suā formā. ab eodē em̄ res habꝫ esse ₇ esse pfectū. vt dt̄ Boetius in libello de vno ₇ vnitate. ¶ Dico v̄m argumētū ꝯcluderet si aduerbiū simpl̄r ipm̄ v̄bū pficeret. sic q̄ v̄bū esset incōpletū in ei⁹ mō s̄candi. sed aduerbiū implet s̄cationē v̄bi quo ad audientē ₇ modū supponēdi cū em̄ absolute dr̄ curro. incertū est quo ad audientē qualis sit actus currendi bon⁹ vl̄ malus. sed cū dico curro bene. certificat animus audientis q̄ actus currendi est bonus.

Ar. Sexto. Aduerbiū nō deteriat verbū igit ꝓbatur. q̄r aduerbiū determinat nomē. ꝓbat in ista oratiōe valde bon⁹. ¶ Dico verū argumentū ꝯcludit q̄ aduerbiū determiat v̄bū sicut determiatio ꝓpria ₇ vt in plurimū. tamen etiā pōt alias ptes determiare sed improprie ₇ vt raro.

Ar. Septimo. Aduerbiū nō determiat verbū. ꝓbat. aduerbiū determiat totam ꝓpōem vel totam compōem. sed ꝓpō vel tota compō nō est aduerbiū. ergo. Maior est nota ₇ est Petri hyspani pmo tractatu capitl̄o de modalib⁹. vbi dt̄ q̄ aduerbiū quādoq̄ꝫ determiat totā ꝓpōem vel complexum quod supponit p ꝓpōne vt hic necessario homo est aial. vbi necessario est aduerbiū ₇ determiat totā ꝓpōem. q̄r valet tm̄ hec ꝓpō hō est aial est necessaria. ¶ Dico v̄m argumētū ꝯcludit q̄ aduerbiū aliquādo deteriat totā ꝓpōem. hꝫ tamē aptitudinem adhuc ad determinādū v̄bū. q̄nymo aduerbiū cū determiat ꝓpōem hoc fit respectu v̄bi semp ₇ copule que est causa formalis illius ꝓpōnis.

Ar. Ultio. Nō est ꝓpriū aduerbij determiare verbū igit. ꝓbatur. q̄r interiectō etiā determiat verbū et interiectio nō est aduerbiū. ꝓbat in ista orōne heu mori q̄d mortalib⁹ inducꝫ. Itē i ista. heu mori graue mors em̄ grauissima rerū. in quib⁹ exemplis interiectio heu determiat hoc verbū mori. ergo non est ꝓpriū aduerbij determiare verbū. ꝓpriū em̄ est quod ꝯuenit soli om̄i ₇ semp. ¶ Dico verū argumētū ꝯcludit q̄ etiā interiectio determiat v̄bū. sed nō eodē mō sicut aduerbiū. aduerbiū em̄ determiat v̄bū cognita voce. interiectio aūt incognita voce. ¶ Sequit corrl̄ie q̄ determiare absolute v̄bū nō est ꝓpriū aduerbij. q̄r etiā conuenit interiectioni. sed determinare verbum cognita voce hoc est proprium aduerbij, quarto modo respectu verbi.

¶ Aduerbio quot accidūt. tria. que significatio cōparatio et figura. Significatio aduerbiorum in quo est. q̄r sunt aduerbia aut loci. aut tp̄is: aut numeri: aut negandi: aut affirmandi: aut demōstrandi: aut optandi: aut hortādi: aut ordinis: aut interrogandi: aut sil̄itudinis: aut qualitatꝫ: aut quātitatꝫ: aut dubitādi: aut psonalia: aut vocādi: aut respondendi: aut separādi: aut iurandi: aut eligendi: aut congregandi: aut ꝓhibendi: aut euentus: aut comparandi.

Da aduerbia loci. vt hic vel ibi illuc inde intro vel foras. Da tp̄is vt hodie heri nūc nuper cras aliqñ olim iam tūc dū cum mane mō sero semꝑ. Da numeri vt semel bis ter quater. Da negandi vt haud non neqꝫ. Da affirmādi vt etiā quin ni certe. Da demōstrandi vt en ecce. Da optādi vt vtinā o si. Da hortandi vt eya aye. Da ordinis vt deinde deinceps. Da interrogandi vt cur quare q̄obrem ꝑsertim. Da similitudinis vt quasi ceu sicut sicuti velut veluti tanq̄ꝫ vt vti. Da qualitatis vt docte pulchre fortiter viriliter bene male Da quātitatis vt multū parū modicū minimū mīme valde. Da dubitādi vt forsan forsitan fortassis vel fortasse. Da ꝑsonalia vt mecū tecū secū nobiscum vobiscū. Da vocandi vt o. Da rn̄dendi vt heus Da sepandi vt seorsum retrorsum. Da iurandi vt edepol castor herde me diusfidius. Da eligendi vt potiꝰ ymo. Da cōgregandi vt simul vna pariter Da ꝓhibendi vt ne. Da euētus vt forte fortuitu. Da compandi vt magis minꝰ vel tam maximū minimū mīme valde Compatio aduerbioꝝ in quo est. in tribus gradibꝰ compatōis. scꝫ positiuo compatiuo et suplatiuo. Da aduerbiū positiui gradus vt docte. Da cōpatiui vt doctius. Da suplatiui vt doctissimū vel doctissime. Figure aduerbioꝝ quot sunt. due. que. simplex vt docte prudenter. Cōposita vt indocte imprudēter. Aduerbia localia sunt hec. in loco vel de loco vel ad locū vel per locum. Sed in loco ꝛ de loco eandem significationem habent. vt intus sum. intus exeo. foris sum. foris venio. Ad locū autē

et per locū aliam significationē habent. vt intro eo. foras exeo. De intus aūt ꝛ de foris sic nō dicit. Nūo enim afforas vel inforas. Per locum aūt vt hac illac istac.

Vtrū lr̄a donati de accn̄tibus aduerbij

sit bene assignata. ꝛ vtrū tm̄ quattuor sint aduerbia interrogatiua locorum. Pro intellectione questiōis mote. Notādū primo ꝙ hec q̄stio duo querit. Primo q̄rit vtrū littera donati de accñtibꝰ aduerbij sit bn̄ assignata. Scd̄o querit vtꝝ tm̄ quatuor sunt aduerbia interrogatiua locorū. Pro pte p̄ma questiōis intelligēda Sciendū donatus dt in textu ꝙ accn̄a aduerbij sunt tria scꝫ ꝟcatio compatio ꝛ figura ꝓ quo Notandū Significatio aduerbij diffinit sic. Est ꝓprietas aduerbij attributa aduerbio ea rōne qua est deriuatiuum verbi vel pticipij aliqua determinatione accn̄tali ꝛ speciali supaddita. scꝫ rōne loci tp̄is nūeri aut qualitatis. Capitur ergo ꝟcatio dupl'r. Vno mō absolute ꝛ simpl'r ꝓ mō determinantis alterū qd̄ ꝑ moduꝫ fluxus ꝛ fieri ꝟcat. nō hn̄do respectū ad aliquā hītudinē accn̄talem in speciali. scꝫ rōne loci nūeri. Et isto mō ꝟcatio est eēntialis aduerbio. eo ꝙ h̄ exp̄mitur i modo ꝟcandi eēntiali ipiꝰ aduerbij. Scd̄o capit ꝟcatio special'r ꝛ determiate scꝫ vt vltra actū determinandi gn̄aleꝫ importat modū determinādi in spēali. scꝫ aut rōne loci aut nūeri aut tp̄is. ꝛ sic ꝟcatio est accn̄s ipsiꝰ aduerbij ꝛ sic capit h̄. ¶ Sequit correlarie p̄io ꝙ nō est incōueniēs idē esse de eēntia aliciuꝰ ꝛ etiā accn̄s ꝟm diuersuꝫ modū ꝛ respectū. ptꝫ correl'm ex notabili. ¶ Seq̄t correl'ie scd̄o ꝙ deteriare ipm ꝟbuꝫ absolute est eēntiale aduerbio. eo ꝙ h̄ exp̄mit eiꝰ modū ꝟcādi eēntialē. sed deteriare ꝟbū sic vł sic h̄ est ei accn̄cale. vt determiare ꝟbū rōne loci aut nūeri aut tp̄is hoc est ei accidentale. Dicit aūt in textu donatus ꝙ ꝟcatiōes aduerbiorum sunt. xxiiij. ꝟm est p̄ncipales ꝛ ad seinuicē irreducibiles. q꞉ plures sunt ꝟcationes aduerbioꝝ que reducuntur ad istas vt ptꝫ ꝑ Priscianū. xv. maioꝝ. Aliqua eīn sunt aduerbia cōfirmatiua vt q̄ppe. ꝛ ista reducunt ad aduerbia affirmandi. Aliq̄ sunt remissiua vt paulatī ꝛ reducunt ad aduerbia q̄litatꝫ Aliq̄ sunt aduerbia itēsiua vt valde ꝛ reducūtur ad aduerbia cōpandi. Aliq̄ discretiua vt sociatim. et ista reducunt ad aduerbia congregandi. Aliq̄ sepatiua vt singillatim. ꝛ reducunt ad aduerbia sepandi. Aliqua ordinatiua vt dehinc. ꝛ reducuntur ad aduerbia ordis. Aliq̄ suplatiua vt maxie. ꝛ reducunt ad aduerbia cōpandi. Aliq̄ suspensiua vt priusq̄ꝫ postq̄ꝫ. ꝛ reducunt ad aduerbia ordis. Aliq̄ exclusiua vt tm̄ solū. Aliq̄ exceptia vt p̄ter p̄terq̄ꝫ ꝛ reducunt ad aduerbia sepandi. Aliq̄ reduplicatiua vt intm̄ inquantū. ꝛ reducuntur ad aduerbia q̄litatis. Declaratio aūt harū specieꝝ satꝫ declarat in lectura ꝛ cōmento. nō est necesse hoc hic repetere. q꞉ eīn. viij. topi. ꝯturbat qd̄ frequentatur.

Notandū scd̄o ꝙ scd̄m accn̄s ipsius ad

uerbij est cōpatio. ꝛ diffinit Compatio aduerbij sic. Est proprietas aduerbij attributa aduerbio ea rōne qua aduerbiū intēsibiliter vł remissibiliter cū excessu vł sine excessu est ꝟcatiuū. ¶ Sequit correl'ie p̄io ꝙ tres sunt gradꝰ ꝯpatiōis i aduerbio sicut i noīe. positiuꝰ vt docte. ꝯpatiuꝰ vt doctiꝰ. suplatiuꝰ vt doctissimū vł doctissime ¶ Sequit correl'ie scd̄o ꝙ ꝯpatio i aduerbio est duplex sicut i noīe. scꝫ regularꝫ ꝛ irregularis. regularis vt docte doctiꝰ doctissimū vł doctissime. irregl'aris vt parue minus minimū vł mīme. ¶ Sequit correl'ie t'tio ꝙ cōpatio in aduerbio ē triplex q̄dam vocis tm̄ vt nouiter nouiꝰ nouissimū vel nouissime. q̄dā ꝟcatiōe tm̄ vt bn̄ melius optimū vł optime. quedam vocis ꝛ ꝟcatiōis simul vt docte doctiꝰ doctissimū

vel doctissime. ¶ Sequit̃ corr̃ie quarto ꝙ solum aduerbia qualitatis ⁊ q̃ntitatis comparantur. et hoc illa que descendunt a noib⁹ adiectis excepto hoc aduerbio sepe quod compat̃ et tñ nõ descẽdit a noie adiectiuo compabili. ¶ Sciẽ etiã drña est inter compatiuũ noialẽ ⁊ aduerbialẽ ista. q2 cõpatiu⁹ nomialis hꝫ modũ sicandi nois ⁊ regit post se abltm̃ vt aĩal fortius asino currit. Sed compatiuus aduerbialis non regit abltm̃ sed determiat verbũ vt iste forti⁹ laborat q̃ꝫ iste. ¶ Sequit̃ corr̃ie q̃nto ꝙ ois grad⁹ ꝯpatiõis in aduerbio aut sicat cũ excessu aut sine excessu si sine excessu sic est positiu⁹. si cũ excessu hoc est dupl̃r. aut cũ excessu mediocri sic ẽ compatiu⁹. aut cum excessu in summo sic est suplatũs.

Notandũ tertio ꝙ tertiũ accñs aduerbij est figura.

⁊ diffinitur eodem modo sicut in nomĩe solum mutando gñs. vt vbi in noie dictum est ꝓprietas nois. hic dr̃ figura est ꝓprietas aduerbij. Et dicit Priscian⁹. xv. maioris ꝙ figura in aduerbio est triplex. simplex vt docte. cõposita vt indocte. decomposita vt misericorditer qd̃ venit a misericors. ⁊ misericors venit a miser ⁊ cor. vl̃ a miserans vt alij volũt. Sed donatus comp̄hendit figuram decompositã sub composita. ⁊ cepit figurã compositam cõiter. ¶ Sequit̃ correlarie ꝙ aduerbia cõponunt̃ quattuor mõis. Pr̃io ex duob⁹ integrꝫ vt indocte. Scd̃o ex duobus corruptis vt efficaciter. Tertio ex integro ⁊ corrupto vt inepte. Quarto ex corrupto ⁊ integro. vt semiplene. ¶ Regule aũt de formatiõe aduerbiorum iuxta Priscianũ. xv. maioris. sunt tres. Pr̃ia. si nomẽ fuerit scd̃e declinatiõis tũc aduerbiũ formatur a datiuo singulari mutãdo o in e ꝓductã vt doct⁹ docto muta o in e fit docte. Excipit̃ ab ista regl̃a bene male que licet terminent̃ in e tñ non in e ꝓductum sed breue. sil̃r excipit̃ cito iterato que non terminant̃ in e sed in o. Secunda regula si nomẽ fuerit tertie declinatiõis ⁊ terminat̃ in ans vel in ens ⁊ habet tis in gtõ tũc mutãdo tis in ter fit aduerbiũ vt sapiẽs sapiẽter. prudens prudenter. Tertia regula. si nomen fuerit tertie declinatiõis ⁊ termiat̃ in alias termiatiões q̃ꝫ in ans vel in ens ⁊ habet tis in gtõ tunc aduerbium formatur a dtõ singulari corripiendo ti et addẽdo ter vt fortis fortiter.

Notandũ quarto et vltimo ꝙ donat⁹

in fine in capitulo de aduerbio oñdit ꝙ q̃tuor sunt aduerbia interrogatiua locorũ scꝫ quo. qua. vbi. ⁊ vñ. ⁊ ista q̃tuor aduerbia interrogatiua locorũ circũloquimur p hec cõplexa. in loco. de loco. ad locũ. ⁊ p locũ. Per in loco intelligit̃ vbi. p de loco vñ. p ad locũ quo. p per locum vero intelligit qua. Et dicit ꝙ in loco. hoc est vbi. ⁊ de loco. i. vnde. hñt eandẽ sicationẽ. i. eadẽ rñsiua. vt cũ querit̃. vbi es. rñdetur int⁹ sum. sil̃r cũ querit̃. vñ venis. intus exeo. vbi hoc aduerbiũ intus. rñdet̃ ad vbi ⁊ etiã ad vnde similiter hoc aduerbium foris rñdet̃ ad vbi ⁊ etiã ad vñ. q̃rẽdo em̃ vbi es respõdet̃ foris sum. sil̃r q̃rendo vñ venis. rñdet̃ foris venio. Subiũgit ꝙ ad locum. i. quo. ⁊ p locũ. i. qua. hñt aliã sicationem. i. alia rñsiua. q2 ad quo rñdet̃ intro ⁊ foras. vt querendo quo vadis. rñdet̃ eo intro. exeo foras. Sed ad locũ. i. qua rñdet̃ hac illac istac. vñ querẽdo qua vadis. rñdet̃ hac illac istac. Pro latiori huius intellectiõe. Sciẽ ꝙ modus respõdẽdi ad ista q̃ttuor aduerbia interrogatiua locorũ ptꝫ in mẽbro. Quo petit ad. qua per. in vbi. sed vnde petit de. Et vult hoc metrum quattuor. Primũ ad interrogationẽ factã p quo dꝫ responderi actũs cũ p̄põe ad. vt quo vadis respõdet̃ ad domũ. Scd̃m ad iterrogationẽ factã p q̃ dꝫ respõderi actũs cũ p̄põne per. vt qua vadis respõdet̃ p domũ. Tertiũ. ad interrogationẽ factã p vbi dꝫ respõderi abltũs cũ p̄põne in. vt vbi es rñdet̃ in domo. Quartum ad interrogationẽ factã p de. respõdet̃ abltũs cũ p̄põne de. vt vnde vẽis respõdet̃ de domo. Quõ aũt Alexãder docet respõdere ad iterrogationẽ factã p ista q̃ttuor aduerbia satis dictum est in scd̃a pte alexandri. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cõclusio rñsalis. lr̃a donati de accidẽtib⁹ aduerbij.

⁊ de aduerbijs q̃ttuor iterrogatiuis locorum est sufficiẽter assignata. Ueritas ꝯcl̃onis satꝫ ptꝫ ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ar. Pr̃io. Plura sunt accñã aduerbij q̃ꝫ tria. ꝓbat̃. q2 motio etiã est accñs aduerbij. ꝓbat̃. q2 aduerbiũ cõpat̃ ergo etiã mouet̃. tꝫ ꝯñã. q2 om̃e qd̃ cõpat̃ hoc etiã mouet̃. vt doct⁹ cõpat̃ ⁊ etiã mouet̃. ⁊ ptꝫ inductiẽ de sil̃ib⁹. ¶ Dico ꝯm argñtũ ꝯcludit ꝙ om̃e illd̃ qd̃ ꝯpatur ꝯpatiõe noiali hoc etiã mouet̃. sed nõ oportet ꝙ illd̃ qd̃ cõpat̃ cõpatiõe aduerbiali ꝙ hoc deberet moueri.

Ar. Scd̃o. Plura sunt accñã aduerbij q̃ꝫ tria. ꝓbat̃. q2 ordo etiã est accñs aduerbij igit̃. ꝓbat̃. q2 aliq̃ sunt aduerbia p̄positiui ordis q̃ scꝫ tm̃ p̄ponũtur vt sunt aduerbia suspẽsiua vt p̄usq̃ꝫ postq̃ꝫ. sil̃r optãdi interrogãdi. Et alia q̃ sunt aduerbia q̃ dicunt̃ postpositiui ordis vt oĩa alia cõiter. ¶ Dico ꝯm argñtũ cõcluderet si ordo ꝯueniret aduerbio ꝯm om̃eꝫ ei⁹ spẽꝫ vl̃ drñaꝫ. mõ ħ hic nõ fit. q2 ordo cõis ei nõ ꝯuenit. nõ oportet ergo ꝙ ordo sit accñs aduerbij.

Ar. Tertio. Plura sunt accñã aduerbij q̃ꝫ tria. ꝓbat̃. q2 spẽs etiã est accñs aduerbij. ꝓbat̃. q2 aduerbia cõiter deriuant̃ a noie. ¶ Dico ꝯm argñtũ cõcludit ꝙ tm̃ tria sunt accñã aduerbij ad seiuicẽ irreducibilia. mõ spẽs reducit̃ ad ꝯpationẽ.

Ar. Quarto. sicatio nõ est accñs aduerbij. ꝓbat̃. illd̃ qd̃ est de ẽẽntia rei nõ est ei⁹ accñs. sꝫ sicatio est accñs aduerbij igit̃. ꝓbat̃ maior. q2 qd̃ vere est nulli accidit vt dr̃. i. phicorum. ⁊ cõmẽtator ibidẽ dixit Illd̃ qd̃ in vno ẽ subã i alio nõ ẽ accñs. Mior q2 ħ est de ẽẽntia aduerbij ꝙ dꝫ esse ps sicatiua. ¶ Dico ꝯm argñtũ ꝯcludit ꝙ sicatio absolute sumpta est ẽẽntialis aduerbio. sed sicatio hec vl̃ ista in spẽ est bñ accñs vt dictũ est in pr̃io notabili.

Ar. Quinto. sicatio nõ est accñs aduerbij. ꝓbat̃. Idem non est in diuersis sed sicatio reperit̃ in qualibet pteorõnis. g̃ sicatio nõ ẽ spẽale accñs aduerbij. Maior q2 idẽ nõ est in diuersis vt dr̃. iiij. phicorum. Mior est nota. q2 in qualibet pteorõnis vt dt autor modorũ sicãdi reperiunt̃ tria. scꝫ vox sicatio ⁊ mod⁹ sicandi. ¶ Dico ꝯm argñtũ ꝯcluderet si capetur hic sicatio ꝓ mõ quo dcõ repñtat sicatũ suũ. q̃ mõ accipit sicatiõem autor modorũ sicandi in p̄ncipio dicẽs ꝙ in qualibꝫ pte sunt tria. vox sicatio ⁊ modus sicandi. sed capit̃ hic sicatio ꝓ modo determinãdi alterũ in spẽali qd̃ sicat p modũ fluxus ⁊ fieri.

Ar. Sexto. Cõpatio nõ est accñs aduerbij igit̃. ꝓbatur. illd̃ qd̃ cõpatur intẽdit̃ ⁊ remittit̃. sed aduerbiũ non intendit̃ nec remittit̃ igit̃. Maior q2 hec est ꝯditio requisita ad cõpationẽ vt declaratũ est in noie circa cõpationẽ. Minor ꝓbatur. illud qd̃ intendit̃ ħ p̄dicat̃ cũ magꝫ. ⁊ illud qd̃ remittit̃ ħ p̄dicat̃ cũ minus. sed aduerbia nõ p̄dicant̃. ergo Maior est nota ex p̄dicamentꝫ. q2 intendi est p̄dicari cũ magꝫ. remitti est p̄dicari cũ minus. vt cõiter dicũt logici. Mior ꝓbat̃. q2 aduerbiũ est sincathegorema. mõ sincathegoremata nõ p̄dicant̃. ¶ Dico ꝯm argumentũ ꝯcludit ꝙ aduerbia nõ p̄dicant̃ p se tñ sufficit ꝙ cũ addito et per circulocutionẽ vt hic. exñs hodie est exñs q̃ñ.

Ar. Septio. Plura sunt aduerbia interrogatiua locorũ q̃ꝫ quattuor. ꝓbatur q2 quorsuꝫ quousq̃ꝫ etiã sunt aduerbia interrogatiua locorum. ad quorsum em̃ rñdet̃ actũs cũ p̄põne versus. vt q̃rendo quorsuꝫ vadis rñdet̃ v̄sus ciuitatẽ. Ad q̃usq̃ꝫ rñdet̃ actũs cũ p̄põne vsq̃ꝫ. vt quousq̃ꝫ vadis rñdet̃ vsq̃ꝫ ad montẽ dñi. ¶ Dico ꝯm argñtũ ꝯcludit ꝙ tm̃ q̃ttuor sunt aduerbia interrogatiua locoruꝫ simplicia. sed ista hic enũerata sunt composita.

Ar. Octauo. Ubi ⁊ vnde nõ hñt eandẽ sicatiõeꝫ. ꝓbat̃. Illa que drñt specie nõ hñt eandẽ sicatiõem. sed vbi ⁊ vñ drñt specie ergo. Maior ẽ nota quia sicut res reales distinguunt̃ p formas sic termini p sicationem. Minor est nota

vbi enim querit de mobili vt est in loco. sed vñ querit de mobili vt venit de loco. vt dictū est in vltio notabili. ¶ Dico ꝙ̃ in argūtū cōcluderet si capet̃ hic ſcatio ꝓ mō quo dictio ſcat. sed capit̃ hic ſcatio ꝓ rñsiuo vt dictū est in vltimo notabili.

Articipiū quid est. Pars orationis partem capiens nois ⁊ verbi. Recipit enim a nomine genera ⁊ casus. a verbo aūt tempora et significationes. ab vtroq3 numerum ⁊ figuram.

Vtruz diffinitio ꝑticipij a donato posita

sit sufficienter assignata. Pro intellectione questiōis mote. Notādū pmo ꝙ donatus in textu ita diffinit ꝑticipiū. Participiū est pars orōnis capiens ꝑtem nomis partemq3 verbi. recipit a noie gña et casus. a verbo tpa ⁊ ſcatiōes. ab vtroq3 aūt numerum et figuram. Pro qua diffinitiōe intelligēda. Sciendū ꝙ diffinitū pñt3 diōnis est ꝑticipiū in suppōe ꝑsonali captū ꝓ suis signatis lic3 Petrꝰ hispanꝰ vult ꝙ omē diffinitū supponit simplr̃. logici tñ cōes dicunt ꝙ omne diffinitū supponat ꝑsonaliter ꝓ suis signatis. ⁊ inferioribus. Pro gñe aūt in ista diōne ponit̃ pars orationis. Et capit̃ hic pars orōnis incōplexe ꝓ dictiōe apta nata integrare orōnē latinā. Et dt postea in textu. ꝙ ꝑticipium recipit ꝑtem nois. Pro quo intelligendo ꝑticipium recipere ꝑtem nois possumꝰ intelligere duplr̃. Primo ꝙ ꝑticipium reciperet partē materialē. ⁊ in isto mō ꝑticipiū non recipit ꝑtē nomis ⁊ verbi. alias em̄ armiger dapifer essent ꝑticipia. armiger em̄ recipit ⁊ cōponitur a voce nomiali arma armorū ⁊ a voce v̄bali sc3 gero. sic etiam dapifer cōponit̃ a noie daps dapis ⁊ a v̄bo fero. Scdo ꝑticipiū recipere ꝑtem nois intelligit̃ ꝑtem formalē. ⁊ sic duplr̃. Uno mō formalē ⁊ modū ſcandi essentialē. ⁊ sic ꝑticipiū iterū non recipit ꝑtē nois quia modus ſcandi nois formalis est alter ꝙ̃ modus ſcandi ꝑticipij. silr̃ modus significandi verbi formalis est alter ꝙ̃ modus ſcandi ꝑticipij. Scdo intelligit̃ ꝙ participiū recipit ꝑtem formalē nois. ⁊ verbi accñtalem. ⁊ sic adhuc duplr̃. Uno modo ꝓprie. ⁊ sic iterū nō recipit. q2 si sic tūc sequeret̃ ꝙ nomē ⁊ verbū priuarent̃ illis accidentibus qd̓ est fl̃m. Alio mō intelligit̃ hoc silr̃itudinarie. sic ꝙ ꝑticipiū habet aliq̄ accñā silr̃ia nomini ſm spēm. ⁊ h3 aliq̄ accñā silr̃ia v̄bo ſm spēm. ⁊ sic hoc est verum ¶ Dico notanter ſm spēm. q2 ſm nūerū accñā que sunt in noie ⁊ v̄bo non repiunt̃ in ꝑticipio. dr̃ em̄. iiij. phicorū. Idē ſm nūerū nō est in diuersis. Et. vij. metaphice dr̃ ꝙ accñs nō migrat de subiecto in subiectū ſm nūerū l3 bñ ſm speciem.

Notandū secundo. ꝙ donatus dicit in

textu ꝙ ꝑticipiū recipit a noie gña et casus. ⁊ non a ꝓnoie. cū tamē ꝓnomē etiā habeat illa accñā. Rō huiꝰ est ista. q2 a principaliori debet fieri denoiatio vt dr̃. viij. phicoꝝ. sed nomē est ꝑs pncipalior ꝙ̃ ꝓnomen. igit̃ ꝑticipiū ꝯuenientius accipit ꝑtem nois ꝙ̃ ꝓnois. Minor declarat̃ ꝙ nomen sit ꝑs principalior. q2 ꝓnomen est inuentū ꝓpter nomen ⁊ sic est vicarius ⁊ seruꝰ eius. mō seruꝰ est minus dignus ꝙ̃ dñs. Et dicit ꝙ ꝑticipiū recipit a verbo tpa ⁊ ſcatiōes. Pro quo intelligēdo licet ſcatio non sit accñs verbi expresse positū ante. tñ comphendit̃ sub gñe. ⁊ sic per significationē. verbi hic intelligit̃ gñs verbi. vt em̄ postea dicet̃ ꝙ cuius generis est ipsum verbū illius ſcationis est ipm̄ ꝑticipiū vt in plurimū. Et hoc dicit Alexander in secunda ꝑte sui. In verbi genere que sit signatio quere. Dicit autor in fine ꝙ ab

vtroq3 recipit numerū et figurā. i. sicut in noie ⁊ verbo reperitur nūerꝰ ⁊ figura. sic etiā in ꝑticipio vt postea dicetur specialiter circa accñā ꝑticipij.

Notandū tertio ꝙ Priscianus. xi. maioris

ita diffinit ꝑticipiū. Participiū est pars orōnis que ꝓ verbo accipit̃ ex quo deriuat̃ naturalit̃. genꝰ ⁊ casu3 habēs ad similitudinē nois ⁊ accñā v̄bi absq3 discretione ꝑsonaꝝ ⁊ modoꝝ. Que quidē diō q̄uis in verbis alia sit a diōne participij quā ponit donatꝰ. tamē eadē est ſm rem. Et subiūgit ꝙ ꝑticipiū est inuentū duplici de causa. Pria vt duo actus iungi possent vni subē sine medio. vt iohes legens ꝓficit vbi actus legendi ⁊ ꝓficiēdi ſcant̃ inesse iohanni. Scdo participiū est inuentū vt verba passiua ꝯstrui possent cū ablt̄ō intrāsitiue vt me legente ꝓficior. i. informor. Notandū etiā ꝙ participiū h3 duplex ſcatū. quoddā materiale ⁊ hoc est subā. aliud formale ⁊ hoc est actus quē designat. Rōne primi reddit suppositū verbo. suppositū em̄ debet ſcare rem vnde egredit̃ actꝰ verbi. ⁊ hoc nō pōt ꝯuenire participio rōne ſcati formalis sed materialis tm̄. Rōne scdi ꝯuenit cū uerbo. sicut em̄ v̄bū ſcat actū sic participiū licet nō eodē mō vt patebit in mō ſcandi participij i notabili q̄rto. ¶ Sequit̃ correlarie ꝙ licet participiū ſcat vnū materialiter ⁊ aliud formaliter. nō tamē sequit̃ ꝙ ergo participiū sit equiuocū. equiuocū em̄ est qd̓ ſcat multa eque pmo ⁊ ſcatiōe formali. ꝑticipiū aūt ſcat multa nō eque prio ⁊ formaliter. ſcatiōe em̄ formali ⁊ pncipaliter ſcat actū. ex ꝯsequēti aūt ⁊ materialiter ſcat substantiā in q̄ est talis actꝰ. vt hoc ꝑticipiū legens ſcatiōe formali ſcat actū legēdi ſ3 ſcatiōe materiali tm̄ subām legētē vel que facit actū legēdi ⁊ in q̄ est actꝰ legendi.

Notandu3 quarto ⁊ vltimo ꝙ modus

ſ3candi participij ſm autorē modorū ſcandi est iste. Participiū est pars orōnis ſcās ꝑ modū fluxus ⁊ fieri indistātis a subā. In quo mō ſcandi totali ꝑticipij duplex reperit̃ modꝰ ſcandi participij ꝑtialis. Unꝰ generalis ⁊ materialis in q̄ cū v̄bo cōuenit. sc3 ſcare per modū fluxꝰ ⁊ fieri. sicut em̄ v̄bū ſcat actū sub fluxu ⁊ fieri sic ⁊ participium. q̄d aūt sit ſ3care per modū fluxus ⁊ fieri dictū est sufficienter in capitulo de diōne verbi. ⁊ est etiā ibi dictū vnde ⁊ a q̄ ꝓprietate rei capit̃ talis modus ſ3candi. Alter aūt est modus ſ3candi participij formalis. quo sub esse partis formaliter cōstituitur. ⁊ ꝑ quē ab alijs partibus formaliter distinguit̃. sc3 ſcare ꝑ modū indistātis a subā. vt em̄ dictum est v̄bum ſcat per modū indistantis a subā q2 v̄bum ſcat actum qui est accñs. qd̓ accñs ſm esse essentie nō est subā. sed distat a subā. accñs em̄ nō ē subā ſ3 eēntialit̃ distat a subā. q2 dr̃. i. phicoꝝ. Accñs ⁊ subā si sunt duo sūt ⁊ nō vnum. Participium autem ſ3cat actū et accñs per modū indistantis a subā. ſm em̄ esse existie omne accñs est coniūctū subē. dr̃ em̄ accidēs q̄si cadēs ad aliud q2 ad subām. Et. iiij. metaphice dr̃. Accñtis non est esse sed in alio esse. Sed vnde sumitur modus indistantis a subā vel vnitus subē. dt autor modorū ſ3candi ꝙ oritur ab eadē ꝓprietate a qua oritur modus adiacētis in noie adiectiuo que est proprietas inherens alteri ſm esse. ¶ Sequit̃ correlarie ꝙ licet ꝑticipiū ſ3cat accidēs ⁊ subā3 ꝯcretiue. ⁊ etiā nomē adiectm̄. nō tamē eodē modo. q2 nomē adiectm̄ ſ3cat subām ⁊ accñs ꝑ modū habitꝰ ⁊ quiet3 ⁊ ꝑmanētie. sed participiū ſ3cat substātiam ⁊ accidēs per modū fluxus ⁊ successiōis. actum q̄dē principaliter. ⁊ substantiā dat intelligere ex ꝯsñti q̄uo relatm̄ vt pater dat intelligere correlatm̄ vt filiū. nō tamen ſcat eum. Istis notabilibus sic stantibus est.

Cōclusio respōsalis. diffinitio ꝑticipij

a donato posita est sufficienter assignata. Pt3 veritas huiꝰ ꝯclusiōis ex notabilibꝰ

Ar. Prio. Participiũ nō est ꝑſorōnis a noīe diſtīcta ꝙ. ꝓbať. illō qō transit in vim nois nō distinguiť a noīe. ſʒ ꝑticipiũ trāſit in vim nois ergo Maior est nota. q2 illō qō transit in vim nois hoc fit nomē. Mior est grāmaticorum oīm q̄ oñdūt q̄ttuor modos q̄b⁹ ꝑticipiũ transit in vim nois. ¶ Dico ṽm argm̄ cō cluderet si participiũ transiret in vim nois formaliter. ſʒ hoc fit solũ materialiter. sic ꝙ repiť vna vox ſʒm ſpēm q̄ repitur tam in noīe q̄ʒ in ꝑticipio vt amās. licet nō sub eadem forma et mō ſcandi.

Ar. Scdo. ꝑticipiũ nō capit accn̄a a noīe ⁊ ṽbo. ꝓbať. q2 si sic ſequereť ꝙ acci dēs migraret de subiecto in subiectũ. modo ħ est impossibile vt ꝓbať. vij. metaphice. ¶ Dico ṽm est ꝙ accn̄s nō migrat de subiecto in subiectũ ſm nũex ſʒ bñ ſʒm ſpēm. ⁊ sic est in ꝓposito vt declaratũ est in notabili prio.

Ar. Tertio. Participiũ nō recipit ꝑtē nois ⁊ ṽbi accn̄talē. ꝓbať. q2 tūc ſeque reť ꝙ nomē ⁊ ṽbũ ꝑuarenť accn̄tib⁹ suis. ꝓbať. q2 illō qō recipiť ab aliquo nō est in eo a q̄ recipiť. vt cũ ab aliq̄ recipiť tūica ampli⁹ nō hʒ eā. ¶ Dico veꝝ argm̄ ꝯcluderet si ꝑticipiũ realiter ⁊ ꝓprie reciperet partē nois ⁊ ṽbi. ſʒ recipit solũ silitudiarie vt dictũ est in prio notabili.

Ar. Quarto. Participiũ nō capit ſcationē a ṽbo. ꝓbať. nihil dat qō nō hʒ. sed verbũ nō hʒ ſcationē ꝙ. Maior est Aristo. i. elencorũ. Minor q2 ſcatio non enũerať inter accn̄a ṽbi vt pʒ ex dictꝫ in ṽbo circa accn̄a ṽbi. ¶ Dico verũ est ꝙ ſcatio nō est accidēs ṽbi expſſe positũ. tn̄ bñ implicitũ. eo ꝙ cōprehendiť sub gn̄e vt dictũ est in ſcdo notabili.

Ar. Quito. Participiũ nō recipit a noīe gn̄a ⁊ casus. ꝓbať. q2 recipit a ꝓnoīe ꝓbať. q2 ꝓnomē etiā hʒ gn̄a ⁊ casus vt pʒ ex dictꝫ ante. ¶ Dico ṽm argm̄ ꝯcludit ꝙ ꝓnomē etiā hʒ gn̄s ⁊ casuʒ. q2 tn̄ nomē ē ꝑs ꝑncipalior q̄ʒ ꝓnomē vt dictũ ē i notabili. ido ꝯuenienti⁹ ꝑticipiũ dr̄ recipe partē nois q̄ʒ ꝑtē ꝓnomis

Ar. Sexto. dio participij nō vʒ. ꝓbať. nulla dio dʒ esse interꝑtatio. ſʒ dio participij est interꝑtatio. ꝙ nō vʒ. Maior est nota. q2 dio dʒ oñdere rem verbi vt dr̄. vij. metaphice. interpretatio aũt solũ oñdit q̄d nois. Mior patʒ. hec dio participij interꝑtať q̄d itelligiť ꝑ ħ vocabulũ ꝑticipiũ dr̄ eñ ꝑticipiũ q̄si ꝑtē capiēs. ¶ Dico ṽm argm̄ ꝯcludit ꝙ nlľa dio q̄dditatia ⁊ eēnalis dʒ esse iterꝑtatio. ſʒ dio descriptia ⁊ accn̄talis pōt esse iterꝑtatio q̄lis est ista dio participij.

Ar. Septio. Participiũ nō capit partē nomis ⁊ verbi. ꝓbať. q2 ſequereť ꝙ armiger dapifer essent ꝑticipia. ꝓbať. q2 capiūt partē nois ⁊ ṽbi. armiger eñ componiť a noīe arma armoꝝ ⁊ gero. ¶ Dico veꝝ argm̄ ꝯcludit ꝙ armiger et dapifer capiūt partē nois ⁊ ṽbi materialē. mō ista dio intelligiť de parte formali ⁊ accn̄tali vt dictũ est in notabili ſcdo.

Ar. Ultio. Participiũ nō ſcat per modũ indistātꝫ a subā. ꝓbať sic. participiuʒ ſcat per modũ distātis a subā ꝙ. ꝓbať. om̄e accn̄s ⁊ act⁹ distat ab alio cuius est accn̄s. ſʒ participiũ ſcat actũ ⁊ accidēs. igiť participiũ ſcat per modũ distātis a subā. Maior est nota. q2 accidēs ⁊ subā drn̄t ꝑdicamētaliť. mō ꝑdicamēta sunt nature ⁊ q̄dditates distātes ⁊ diuerse. Diciť eñ. i. posterioꝝ. Essentie ꝑdicamētoꝝ sunt impmixte. Mior ē nota vt patuit ex his q̄ dicta sunt. ¶ Dico verũ argm̄ ꝯcludit ꝙ accidēs et actus distat ab eo cuius est accidens ſʒm essentiā ⁊ naturā. tn̄ nō ſʒm esse. modo hic fit mentio ꝙ participiũ ſcat actũ qui ſʒm esse non est distans a subā. sed ei coniunctus.

Participio quot accidūt. sex. que. gn̄s casus tp̄us significatio nũerus et figura. Gn̄a ꝑticipioꝝ quot sunt. q̄ttuor. que. masculinũ vt hic lectus. femininũ vt hec lecta. neutruʒ vt hoc lectũ. omne vt hic ⁊ hec et hoc legens. Casus participiorum quot sunt. sex. qui Ntũs vt hic et hec et hoc legēs Gtũs. vt huius legentis. Dtũs vt huic legenti. Actũs vt hunc et hanc legentē. ⁊ hoc legens. Vtũs vt o legens. Ablatiu⁹ vt ab hoc et ab hac et ab hoc legente vł legenti. Tp̄a ꝑticipioꝝ quot sunt. tria. que. presens vt legēs. ꝑteritũ vt lectus. futurum vt lecturus vel legendus.

Vtrũ littera donati de genere casu et tēpore participij sit sufficiēter assignata.

Pro intellectiōe q̄stiōis more. Notandũ est prio ꝙ donat⁹ postq̄ʒ determinauit de dione ꝑticipij ei⁹ dionē ostēdens iam ꝯsiter de ei⁹ accidētib⁹ determiat vt eo melius participij natura posset intelligi. Dicitur eñ. i. de aīa ꝙ accidētia magnā partē ꝯferūt ad cognoscendũ ꝙ quid est. Et dr̄ ꝙ accidētia participij sunt sex scʒ gen⁹ casus tp̄s ſcatio nũerus ⁊ figura. quod itelligendũ est ad seīuicē irreducibilia. q2 plura sunt accidētia participij q̄ʒ ista sex. sed reducunť ad ista. motio eñ etiā est accidēs participij. q2 participia moueť. tn̄ motio reduciť ad gen⁹. ꝑsona etiā accidit participio ſʒ reduciť ad nũerũ q2 nũer⁹ ⁊ ꝑsona sunt accidētia ꝯiugata. ⁊ siľ ligata vt est superi⁹ tactũ. decliatio etiā est accidēs participij ſʒ reduciť ad casuʒ siľr forma casualis. spēs aũt reduciť ad figurā. oīa eñ participia sunt deriuatie spēi. q2 deriuanť ⁊ descēdūt a ṽbis vt postea diceť. Ratō aũt hui⁹ q̄re donat⁹ nō posuit ꝑsonā ⁊ spēm expſſe. q2 donat⁹ posuit illa accidētia que ꝯueniūt participio ſʒm omnē ei⁹ differētiā ⁊ spēm. sic aũt nō est de ꝑsona ⁊ spēe. nullũ eñ est ꝑticipiũ ꝑme persone. nec aliquod est participiũ ꝑmitiue spēi. ex q̄ oīa deriuanť ⁊ descēdūt a ṽbo. ¶ Sequiť corrľie ꝙ cōparatio nō pōt esse accidēs participij pʒ. q2 participiũ ſcat per modũ fluxus ⁊ fieri ⁊ successiōis. successiōi aũt nō ꝯuenit intēsio nec remissio. successio eñ est de genere q̄ʒtitatis. q̄ʒtitas aũt non suscipit magꝫ ⁊ min⁹. Etiā alia rō. q2 cōꝑatiu⁹ dʒ regere ablt̄m̄ vt dictũ est i capľo de noīe. mō participiũ dʒ regere illũ casum quē regit suũ verbũ. constat aũt ꝙ non om̄ia verba regunt ablt̄m̄. ¶ Sequitur corrľie ſcdo ꝙ quādo vox participialis cōparatur vt amās amantior amantissim⁹. non est participiũ sed transit in vim nois veritas huius correlarij patebit in sequentib⁹ latius cũ dicetur ꝙ participiũ transit quattuor modis in vim nois.

Notandũ ſcdo ꝙ gn̄s ꝑticipij diffiniť

sic. Est ꝓprietas participij attributa participio ea rōne q̄ sibi ex ꝓprietate sue ſcationis vel ex vsu grāmaticoꝝ ꝯgrue est ꝓponibile vnum articľare ꝓnomē vel plura vnũ vt hic lectus. plura vt hic et hec ⁊ hoc legens. Notandũ est etiā ſʒm Priscianũ xi. maiorꝫ. ꝙ om̄e participiũ est generꝫ oīs sub vna termiatione aut sub pluribus. sub vna vt amans legens. sub plurib⁹ vt lectus lecta lectũ. Cui⁹ ratio est ista. quia verba a quib⁹ participia nascunť et deriuanť omni generi associantur. cōgrue eñ dicimus. vir legit. mulier legit. mancipiũ legit. ⁊ ꝑ ꝯñs etiā participia a talibus ṽbis deriuata om̄is generꝫ dicunť. ¶ Sequiť corrľie primo ꝙ grammatici dicentes ꝙ futuens generās sunt generis masculini tn̄ siliter pregnans pariēs sunt generꝫ

feminini tm̄.loquunt valde ꝓprie de gn̄e pticipioꝝ.attēdēdo stricte ꝑcatiōnē ptici-
pioꝝ.generās em̄ ꝓprie ꝯuenit masculis tm̄.vn̄ ⁊ dr̄.z.phicoꝝ.Hō gn̄at hoiem ⁊
sol.vbi ꝑ hoiem intelligit pater generās.Silr pregnās ꝓprie ꝯuenit femellis ⁊ pa-
riens.Improprie tn̄ ⁊ false pn̄t talia pticipia attribui cuilibet generi.⁊ per ꝯn̄s ge-
nerꝫ ois dicunt.possuꝫ em̄ ꝯgrue loqui.iohes est pregnās.iohes est pariēs.ptꝫ qꝛ
he orōnes ⁊ ꝓpōes sunt false.ḡ ꝯgrue.tꝫ ꝯn̄a.qꝛ verū ⁊ fm̄ ꝑsupponit ꝯgruū.i.pe-
riermēiaꝝ.Grāmatici aūt dicētes talia pticipia esse vni⁹ certi gn̄is loquunt ex vsu
⁊ nō arte.arti em̄ nō repugnat talia pticipia ꝯstrui sub gn̄e omi.¶Postea donat⁹
determiat de casu pticipioꝝ dicēs ꝙ casus pticipioꝝ sunt sex sicut ⁊ noim.vn̄ ⁊ ca-
sus in pticipio eodē mō diffiniri poterit sicut ⁊ noie.vt sic.Casus est ꝓprietas pti-
cipij attributa participio ea rōne qua ꝑcat ꝑcatū suū recte vel oblique.¶Sequit
correlarie ꝙ ꝓpriū est participiorū (vt dt Iohes ianuenſ) nō deficere in casibus.
patet quia participia sunt adiectiua modo adiectiua nō debēt deficere in casu.pa-
tet qꝛ adiectm̄ debet determiare substantiuū in q̄libet casu.⁊ ꝑ ꝯn̄s adiectiua non
debent deficere in aliquo casu.

Notandū tertio. ꝙ Temp⁹ participij

diffinit sic.Est ꝓprietas pticipij attributa ei ea rōne qua ꝑcat ꝑcatū suū sub aliqua
drn̄a tpis.Que drn̄e tpm sunt tres.scꝫ pn̄s vt legēs.ptm̄ vt lect⁹.futuꝝ vt legend⁹
¶Sequit corrl'ie prio.ꝙ pticipiū cū ꝑdit tps ampli⁹ nō est pticipiū sed transit in
vim nois vt hic.nat⁹ me⁹ pulcher est.in qua orōne nat⁹ nō ꝑcat cū tpe sed est nom
Sꝫ cū dico christ⁹ nat⁹ est in bethleem iude.hic nat⁹ est pticipiū ⁊ ꝑcat cū tpe ptō
¶Sequit corrl'ie scdo.ꝙ tpus in pticipio cognoscit dupl'r.Uno mō a priori ⁊ hoc
est ex ꝑcatiōe.⁊ sic illud pticipiū qd̄ fit sub drn̄a p̄sentꝫ tpis.est p̄sentꝫ tpis.vt legēs
⁊ illd̄ pticipiū qd̄ fit sub differētia pti tpis est p̄teriti tpis.vt lectus.illd̄ vo qd̄ ꝑcat
sub differētia futuri tpis est futuri tpis.vt legend⁹.¶Sequit corrl'ie tertio ꝙ tps
recte ⁊ ꝯgrue dr̄ accidere pticipio.Rō qꝛ pticipiū ꝑcat actū.mō ois act⁹ ⁊ actio mē-
surant tpe vt dr̄.iiij.phicoꝝ.Scdo tpus cognoscit in pticipio a posteriori.hoc est
ex termiatiōe ⁊ sic illa que terminant in ans vel in ens sunt p̄sentꝫ tpis vt amās le-
gens.Illa que terminant in tus.sus.vel rus.sunt p̄teriti tpis.Sꝫ ista que termi-
nant in dus sunt futuri tpis.¶Sunt tria tpa pticipij ad seinuicē irreducibilia.q̄a
ptm̄ potest subdiuidi in participio sicut in verbo.in ptm̄ perfectum complete.in p̄-
teritum imperfectum et preteritum plusq̄ꝫperfectum.sed hoc non est communiter
vsitatū.Sufficientia autem istorum trium temporū capitur sic.Omne temp⁹ aut
est presens.aut distans a presenti.Si est p̄sens tūc est primū membrū.Si aūt di-
stat a p̄senti hoc est dupl'r.Aut distat a p̄senti per prius sic est preteritum.Aut per
posterius sic est futurum.

Notādū q̄rto et vltimo ꝙ licet verbum

etiā ꝑcat cū tpe ⁊ etiā pticipiū.nō tamē eodē mō.qꝛ verbū ꝑcat cū tpe illimitabilit.
sed pticipiū ꝑcat cū tpe limitabilit.vnde Significare cū tpe limitabilit.est ꝑcare cū
certa vel certis differētijs tpm.ita ꝙ ꝑ dictionē importantē tps pōt trahi ad aliaꝫ
differētiā tpis accidētaliter vt hō fuit legens.in qua hoc pticipiū legēs est p̄sentis
tpis essential'r.trahit tamē ad ptm̄ tps rōne hui⁹ vbi fuit accn̄tal'r.Unde Notan-
dum pticipiū limitari a tpe intelligit dupl'r.Uno mō simplicit ⁊ absolute.sic ꝙ pti-
cipiū p̄sentis tpis fieret p̄teriti aut futuri tpis.⁊ hoc nō est possibile.Rō p'ia.quia
sicut est in natura sic ꝑformiter est in arte.Dicitur em̄.ij.phicorum.Ars imitatur
naturā.Sed in natura p̄sens vt sic nō est ptm̄ nec futurū.qꝛ sunt partes tpis reali-
ter distincte Sic etiā in arte verbū p̄sentis tpis non pōt fieri p̄teriti vel futuri tēpo-
ris.Secunda ratio quia sic periret scientia ampliationum.qua destructa multa

rum.ꝓpōnū cōiter cōcessarū periret scia ⁊ veritas.Sed ꝙ sequeret hoc scꝫ ꝙ con-
cesso isto ꝙ participiū limitaret simpl'r a tpe ꝙ scia ampliationū periret.qꝛ seque-
retur ꝙ verba p̄teriti vel futuri tpis vel eorū pticipia posita a pte p̄dicati non ha-
berēt ampliare subiectū.vt in ista.hō est mortuus.vel hō est generandus Illd̄ em̄
qd̄ debet ampliare debet includere diuersas drn̄as tpm.si ergo in predictis oratio-
nibus participia limitarent a ptō ad pn̄s.vel a futuro ad pn̄s.nulla esset amplia-
tio.qꝛ pticipia pn̄tis tpis nō habēt ampliare.exquo nō includūt diuersa tpa vel di-
uersas drn̄as tpm.Non est ergo simpl'r verū ⁊ absolute intelligendū ꝙ participiū
posset limitari a tempore.Scdo ergo intelligit ꝙ pticipiū limitat a tpe ad bonuꝫ
intellectū vt sic.Participium vel vox pticipialis ꝑ dictionē importantē tps trahi-
tur accn̄taliter ad aliud tpus ⁊ ad supponendū ad aliud tps qd̄ aliq̄n fuit p̄sens
vt hic.Adam fuit legens.hoc pticipiū legens limitat ⁊ trahit accn̄taliter per hoc
verbū fuit p̄teriti tpis ad tpus ptm̄.nō sic ꝙ hoc pticipiū legens in dicta orōne eēt
preteriti tpis.sed sic ꝙ designat ꝙ actus legēdi fuit pn̄s Ade.licet nunc est preteri-
tus.⁊ sic legens supponit pro tpe nūc ptō qd̄ aliq̄n fuit pn̄s ade.Silr hui⁹.qꝛ cū
dico.iste hō currit.hō essentialiter ꝑcat omes hoies.qꝛ terminus vbicūq̄ꝫ ponitur
eque multa ꝑcat.tn̄ in dicta orōne restringit ad ꝑcandū ⁊ supponendum ꝓ vno ho-
mine tm̄.⁊ ergo predicta ꝓpō est singularis.⁊ iste hō est termin⁹ singl'aris.sic eodē
modo est in proposito.Significare aūt cū tpe illimitabiliter est ꝑcare cū certa vel
certis drn̄tijs tpm sic ꝙ ꝑ nullā dictionē importantē tps pōt trahi ad aliā drn̄am
tpis p̄ori drn̄a tpis remanēte.vt curro est pn̄tis tpis ⁊ non pōt trahi ad aliud tem-
pus.hec em̄ est inepta fuit curro.ero curro.Istis notabilib⁹ sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Littera donati

de gn̄e casu ⁊ tpe pticipij est bn̄ assignata.ptꝫ ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ar. Prīo.Plura sunt gn̄a in pticipio q̄ꝫ q̄ttuor.ꝓbat.qꝛ in pticipio etiam re-
pitur gn̄s epichenū vt h volās passer mouet.in qua orōne volās est gn̄is
epicheni.ꝓbat.passer est gn̄is epicheni ḡ etiā volās.tꝫ ꝯn̄a.qꝛ adiectiuū ⁊
substātiuū dꝫt ꝯuenire in gn̄e.Silr gn̄s dubiū repit in pticipio.ꝓbat in ista orōne
finis ꝯsumēs.in q̄ orōne finis est gn̄is dubij ergo etiā ꝯsumēs.tꝫ ꝯn̄a.qꝛ adiectm̄ ⁊
subtm̄ dꝫt ꝯuenire in gn̄e.¶Dico ꝙ nō optꝫ ꝙ semp adiectm̄ ⁊ subtm̄ conueniant
in gn̄e.sed sufficit ꝙ gn̄s vni⁹ includat in gn̄e alteri⁹.⁊ sic est hic.gn̄s em̄ epichenū
includit gn̄s masculinū vel feim vt etiā dictū est in capit'o de noie.

Ar. Scdo.Aliqd̄ est pticipiū qd̄ nulli⁹ est gn̄is.ꝓbat de illis pticipijs gene-
rans pariens.Rō ois ꝓbatur.qꝛ gn̄ans est masculini generis tm̄.silr pa-
riens est gn̄is feminini tm̄ vt dt Eberhardus.Rō etiā sunt gn̄is masculini
nec feminini.ꝓbatur.pticipiū desinens in ans vel in ens est gn̄is ois.sed generans
pariēs desinunt in ans vl' in ens ergo sunt gn̄is ois.Maior est oim grammaticoꝝ
Minor est nota.¶Dico veꝝ argm̄ ꝯcludit ꝙ gn̄ans q̄ ad ꝑcationē est gn̄is mascu-
lini.tm̄.⁊ pariēs est gn̄is femini tm̄ q̄ ad ꝑcationē.sꝫ nō q̄ ad vocē.mō gn̄s plus at-
tendit rōne vocis q̄ꝫ ꝑcatiōis.licꝫ ergo illa pticipia ve ⁊ ꝓprie tm̄ ꝯueniāt vni sexui
vt gn̄ans sexui masculio tm̄.⁊ pariēs feio tm̄.improprie ⁊ false pn̄t etiam attribui
rebus alterius sexus vt dictū est in tertio notabili.

Ar. Tertio.Legens nō est gn̄is cōis ḡ.ꝓbat.legens est gn̄is ois ḡ nō cōis.te-
net ꝯn̄a ex oppositꝫ.an̄s ꝓbat.Illa dcō est gn̄is ois cui p̄ponunt tria ar-
ticularia in declinādo.sed huic dictiōi legēs p̄ponunt tria articularia er-
go est gn̄is ois ⁊ nō cōis.Maior est nota ex cōi dicto grāmaticoꝝ.Minor est nota
qꝛ dicim⁹ hic ⁊ hec ⁊ hoc legēs.¶Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ hoc pticipiū legēs est
gn̄is cōis capiēdo gn̄s cōe cōiter vt cōprehēdit sub se omne.tn̄ h pticipiū legens est
gn̄is ois capiēdo gn̄s omne ꝓprie vt distinguit ꝯtra gn̄s cōe.de quib⁹ satꝫ dictum
est in capit'o de noie de et gn̄e nois.

Ar. Quarto. Casus nō est accidēs participij ꝗ. pbaꝶ. casus ē accidēs illi⁹ par tis q̄ ſcat subāz. ſʒ participiū nō ſcat subāz. q: dʒ dispō subē vt dʒ autor modoꝝ ſcādi. Mior. q: participiū ſcat actū q̄ est accidens. ¶ Dico ꝟm argm̄ ꝯcludit ꝙ participiū ſcat actū formaꝶr nō q̄dē absolute ſʒ actū vnitū subē ꝛ sic participiū etiā dat intelligere subām vt dictū est in notabilib⁹ p̄cedētis q̄stionis.

Ar. Quīto. Participia deficiūt in casib⁹ ꝗ scdm notabile est male positū. pbatur. dictiões negatiue ꝛ distributiue carēt casu. ſʒ aliq̄ participia negāt et distribuūt ꝗ. Maior est nota ex his q̄ dicta sunt superi⁹. Minor ptʒ de istis participijs carēs ignorās nesciēs. ¶ Dico ꝟm argm̄ ꝯcludit ꝙ participia nō deficiunt in casu de his q̄ nō descendūt a ꝟbis negationē includentib⁹ ꝛ ſcantib⁹. mō p̄dicta descendūt a verbis que negationē includūt.

Ar. Sexto. Tps nō est accidēs participij ꝗ. pbaꝶ. om̄e accidēs dʒ abesse suo subiecto. ſʒ tēp⁹ nō abest participio ꝗ. Maior est Purphirij in dione accidētis. Mior q: quādo participio abest tēpus trāsit in vim nois ꝛ ampli⁹ nō est participiū. ¶ Dico ꝟm argm̄ ꝯcludit ꝙ tps nō abest participio ſʒm se ꝛ rem tamē sufficit ꝙ ſʒm modū intelligēdi. possuʒ em̄ itelligere participiū absolute q̄ ad ei⁹ modū ſcādi essentialē nō intellecto ei⁹ tēpore. queadmodū possum intelligere ethiopē nō intellecta ei⁹ nigredie. pri⁹ em̄ pōt itelligi sine posteriori. Et. ij. phicoꝝ dicꝶ. Abstrahentiū nō est mendatiū.

Ar. Septio. Plura sunt tēpora participioꝝ q̄ꝫ tria. pbaꝶ. tēp⁹ ꝯuenit participio rōe ꝟbi. ſʒ in ꝟbo sunt q̄nqꝫ tēpora. ptm̄ em̄ diuidiꝶ in ptm̄ imperfectū p̄teritū perfectū. ꝛ ptm̄ plusq̄ꝫperfectū. ꝗ. Maior est nota. q: participiū recipit a ꝟbo tēpora ꝛ ſcatiões vt dictū est. Mior est nota ex p̄cedētib⁹. ¶ Dico ꝟm argm̄ ꝯcludit ꝙ in participio reperiunꝶ plura tpa sed ista reducunꝶ ad alia. vt p̄teritū imperfectū ꝛ plusq̄ꝫperfectū reducunꝶ ad p̄teritū. ꝛ sic sub vna terminatiōe participiuʒ includit omnia ista.

Ar. Octauo. Participiū nō ſcat cū tēpore. pbaꝶ. illō qō limitaꝶ a tpe nō ſcat cū tēpore. ſʒ participiū limitaꝶ a tēpore ꝗ. Maior est nota. q: limitari a tēpore est perdere tp̄us ꝛ nō ſcare cū tēpore. Mior ptʒ ex q̄rto notabili ꝛ tertio in quib⁹ dictū est ꝙ participiū ſcat cū tēpore limitabiliꝶ. ¶ Dico ꝟm argm̄ concluderet si participiū simpꝶr limitareꝶ a tēpore sic ꝙ perderet tp̄us. ſʒ limitaꝶ a tēpore. i. trahiꝶ ad aliud tp̄us accn̄taliter ad illū intellectū q̄ est expressus in notabili quarto vt hic iohānes fuit legens. iohannes erit legens.

Significatiões pticipioꝝ in quo sunt. q: ab actiuo verbo duo pticipia veniunt. pn̄s ꝛ futurū vt legens lecturus. A passiuo quot. duo. ptm̄ et futurū vt lect⁹ legendus. A neutro quot. duo. sicut ab actio. pn̄s et futurū vt stās staturus A deponēti quot. tria. s. pn̄s ptm̄ et futurū vt loquens locutus et locuturus. A cōi quot. q̄tuor. pn̄s ptm̄ et duo futura vt criminans criminat⁹ criminatur⁹ vel criminand⁹. Numeri pticipiorū quot sunt. duo. qui. singularis vt hic legens. plis vt hij legentes. Figure pticipiorum quot sunt.

due. que simplex vt legens. decōposita vt negligens.

Vtrū lr̄a donati de significatiōe. numero ꝛ figura. ꝛ exemplari decliatiōe pticipioru sit bn̄ assignata Pro intellectiōe q̄stionis mote Notandū p̄mo. ꝙ Significatio participij diffiniꝶ sic cōiter. Est ꝓprietas participij attributa pticipio ea rōne q̄ est actiōis tm̄ vꝶ passiōis tm̄ vel neutri⁹ vel vtriusqꝫ simꝶ ſcatiuū. In q̄ dione tangunꝶ q̄nqꝫ ſcatiōes pticipioꝝ. Actiualis tangiꝶ cū dʒ actōis tm̄. ꝛ ibi etiā tangiꝶ deponētalis. ꝛ hoc in illis participijs q̄ deriuanꝶ a ꝟbis deponentalib⁹ que actionē tm̄ ſcāt Passiualis tangiꝶ cū dʒ passiōis tm̄. siꝶiter ibi tangiꝶ deponētalis. ꝛ hoc in illis pticipijs q̄ deriuanꝶ a ꝟbis deponētalibus que passionē tm̄ ſcant vt postea diceꝶ. Neutralis tangiꝶ cum dʒ neutrius. Cōmunis tangiꝶ cū dʒ vtriusqꝫ simul. Alij autē breuius ista diffiniunt. Significatio participij est ꝓprietas participij attributa participio ea ratione qua est originatū vel deriuatū a verbo alicui⁹ gn̄is. Significatio actiualis est ꝓprietas participij attributa participio ea rōne qua ipm est deriuatū a verbo actiui gn̄is vt amans. Significatio neutralis est ꝓprietas participij attributa pticipio ea rōne q̄ ipsum est deriuatū a verbo neutri⁹ gn̄is vt currēs. Significatio passiualis est ꝓprietas pticipij attributa ei ea rōne vt ipm est deriuatū a ꝟbo passiui gn̄is vt amat⁹. Significatio deponētalis est ꝓprietas participij attributa ꝛ ꝯueniēs ei ea rōne qua ipsum est deriuatū a verbo deponētis gn̄is vt loquēs nascens. Significatio cōis est ꝓprietas participij attributa ei ea rōne q̄ ipm est deriuatū a ꝟbo cōis gn̄is. vt criminās ¶ Sequiꝶ correꝶie p̄io ꝙ ſcatio participij cognosciꝶ ex gn̄e ꝟbi. sic ꝙ participiū est illi⁹ ſcatiōis cui⁹ gn̄is est verbū qō ab eo descēdit. veritas hui⁹ correlarij diceꝶ inferi⁹ lati⁹. ¶ Sequiꝶ correꝶie scdo. ꝙ sicut quinqꝫ sunt gn̄a i ꝟbo sic q̄nqꝫ ſcationes i participio. Ratio. q: ſcatio participij cognosciꝶ ex gn̄e ꝟbi. vn̄ dicit Alexander in scda pte. In verbi gn̄e que sit signatio quere.

Notandū scdo. ꝙ a verbis actiui generis duo veniūt participia. pn̄s in ans vel in ens. ꝛ futurum in rus. vt ab amo venit amans ꝛ amaturus. Pro quo intelligendo. Sciēdū ꝙ ſʒm intentionē Priscīai participia pn̄tis tpis in ans vel in ens teriata formanꝶ a prima ꝑsona p̄teriti impfecti tpis indicatiui mōi mutādo bam vel bar termiatiōeʒ in ns. vt amabā amās. loq̄bar loquēs. Rō aūt isti⁹ quare poti⁹ formanꝶ a p̄ma ꝑsona q̄ꝫ a scda vel tertia. q: prima ꝑsona est dignior alijs. mō a digniori debet fieri denoiatio vt declarat Aristo. viij. phicoꝝ. Sed ꝙ prima ꝑsona sit ceteꝛ dignior. q: p̄ma ꝑsona ꝯcipit scdam ꝛ tertiā ꝛ nō econuerso. mō om̄e agens est p̄stanti⁹ passo. iij. de aīa. Secūdū autē alios grāmaticos participia p̄sentis tpis aliter formanꝶ. In verbis em̄ prime ꝛ secūde cōiugatiōis formanꝶ a scda ꝑsona p̄sentʒ tpis indicatiui mōi interponēdo n inter s ꝛ penultimā lrām. vt amas. interponēdo n inter s ꝛ a erit amans sic doces interponendo n erit docēs. Sed in verbis tertie ꝛ q̄rte ꝯiugatiōis formanꝶ a p̄ma ꝑsona p̄sentis tpis indicatiui mōi mutādo o in ens vt lego ligēs. audio audiens. Ab ista regula excipiunꝶ ista duo eo et queo. que nō sic formāt. q: eo habet iens et queo quiens. Sed participiū futuri tpis in rus termiatū formaꝶ ab vltimo supio breuiando u ꝛ addendo rus. vt amatu breuia u ꝛ adde rus erit amaturus. A verbo neutrali vt dʒ in textu veniunt etiā duo participia. p̄sens in ans vel in ens. ꝛ futurum in rus. vt a sto venit stans ꝛ staturus. A verbo aūt passiuoꝝ veniunt duo p̄teritū in tus sus vel xus terminatū. ꝛ futurū in dus. vt ab amor venit amat⁹ ꝛ amādus. Preteritum in tus terminatum vt amatus formatur ab vltio supino amatu addendo s erit amat⁹. Sed participia futuri tpis in dus termiata formanꝶ a gtē.

singulari ꝑticipij presentis tp̄is in ans vel in ens terminati mutando tis in dus. vt amans amantis. muta tis in dus erit amandꝰ. A verbis aūt deponētis generꝫ ve niūt tria ꝑticipia. p̄sens in ans vel in ens. ptm̄ in tus. ⁊ futurum in rus. vt a loquor venit loquēs locutꝰ ⁊ locuturꝰ. ¶ Sequit̄ correl'ie ꝙ loquēdꝰ baccalariādus magi strādus noīa sunt et nō ꝑticipia. vnde dictū est ante. Rursus de neutris vel depo nentalibꝰ in dus. Noīa ꝓcedūt que ꝑticipātia nō sunt. Sed a verbis cōis generꝫ veniunt quattuor ꝑticipia. p̄sens in ans vel in ens. ptm̄ in tus. ⁊ duo futura vnum in rus ⁊ aliud in dus. vt a criminor venit criminans criminatꝰ criminaturus ⁊ cri minandus. ¶ Sequit̄ correlarie ꝙ iste regule date de formatiōe ꝑticipioꝝ intelli gunt̄ dūmō ꝑticipia nō deriuant̄ a v̄bis defectiuis ⁊ carētibꝰ supinis. ⁊ g̊ si ꝑticipi um careret supio non format futurū in rus. vt ptꝫ de isto v̄bo studeo qđ caret supi nis ergo etiā caret futuro ꝑticipij in rus. Rō huiꝰ correlarij q̄r deficiente causa de ficit ⁊ effectus. mō supinū est cā ꝑticipij futuri tp̄is. si ergo deficit supinū necessario deficit ⁊ participiū futuri tp̄is. ¶ Sequit̄ correlarie scđo ꝙ oīa verba ꝑcantia splē dorē carent ꝑticipijs futuri tēporꝫ. Rō q̄r carent supinis ergo etiā participio futuri tp̄is. Q̄r aūt omnia verba ꝑcantia splendorem carēt supinis excepto vno patet in istis metris. Omnia splendorem dicas caruere supinis. Excipias vnum quod dat tibi fulgeo fulsum.

Notandū tertio ꝙ ex lr̄a donati habet̄

ꝙ participiū est illiꝰ ꝑcationis cuiꝰ generꝫ est verbū a quo descēdit. Et hoc non est vniuersaliter verū sed intelligit̄ dūmō ꝑticipiū est ita latū in ꝑcando sicut verbū a quo descēdit. q̄r si participiū nō est ita latū in ꝑcando sicut verbū a q̊ descendit non oportet ꝙ participiū sit illiꝰ ꝑcatiōis cuiꝰ generꝫ est suū verbū. ptꝫ criminor est ge neris cōis. dixit em̄ donatus ante ꝙ verba coīa ꝑm se sumpta cadunt in duas for mas. i. duplicē ꝑcationē. q̄r ꝑcāt actiue et passiue simul. tamē h̄ ꝑticipiū criminās deriuatū ab eo nō est ꝑcatiōis cōis sed solū actiualis. sic criminaturꝰ licet venit a v̄ bo criminor qđ ē generꝫ cōis. tamē solū ē ꝑcatiōis actiualis. sic crimiatꝰ nō est ꝑca tiōis cōis sed passiualis tm̄. sed hoc ꝑticipiū criminādus est ꝑcatiōis cōis. versus. Sola per ans ens rus actio ꝑcatur. Tus solū patit̄ per dus vtrūqꝫ ꝑcat. ¶ Sequi tur correlarie ꝙ licet hoc v̄bū crimior regit actm̄ ⁊ abltm̄ indifferēter. ex q̊ ꝑcat acti ue ⁊ passiue tamē criminās solū regit actm̄ q̄r ꝑcat actiue tm̄. sil'r criminatus regit abltm̄ tm̄ q̄r ꝑcat passiue tm̄. sed criminandus indifferent̄ regit actm̄ vel ablatiuū q̄r retinet ꝑcationē verbi ⁊ ꝑcat tam actionē q̄ꝫ passionem.

Notandūꝫ quarto ⁊ vltimo ꝙ numerꝰ

in ꝑticipio eodē mō diffinit̄ sicut in noīe solū variādo genꝰ vt vbi in noīe dr̄ nūerus est ꝓprietas noīs. sic hic dr̄ nūerus est ꝓprietas ꝑticipij. Est tamē differētia inter numerū noīs ⁊ ꝑticipij. q̄r noīa deficiūt i nūero. aliqua in singulari vt diuicie nup tie. aliqua in pl'i vt noīa ꝓpria. Sed ꝑticipia nō deficiūt in nūero. ptꝫ q̄r participia sunt adiectiua. mō adiectiua nō debēt deficere in nūero. ex q̊ debēt determiare sub stātia in q̊libet nūero. Sic eodē mō dōm est de figura participij sicut noīs nisi ꝙ in nomīe dr̄. figura est ꝓprietas noīs. in ꝑticipio est dōm figura est ꝓprietas parti cipij. ¶ Sequit̄ correlarie ꝙ nullū ꝑticipiū est cōposite figure sed simplicis aut de cōposite. si em̄ participiū venit a verbo simplicis figure ip̄m est simplicis figure vt legens. si venit a verbo cōposite figure tūc participiū est decōposite figure vt negli gens quod venit a verbo negligo cōposite figure. negligo em̄ cōponit̄ a nec ⁊ lego deponendo c ⁊ apponendo i vt dictū est ante in figura de verbo. versus. Partici pans omne dic simplicis esse figure. Aut decōposite dicere nō dubites. ¶ Sequit̄ correlarie ꝙ si aliqua vox ꝑticipialis cōponit̄ cū ꝑpōne cū qua suū v̄bū cōponi nō pōt tunc talis vox nō est ꝑticipiū sed nomē vt indoctꝰ. ¶ Postea donatus in fine ostendit exemplarē declinationē ꝑticipiorū. Pro qua intelligenda Scim ꝙ dona tus solū declinat ꝑticipia actiue ⁊ passiue ꝑcatiōis. et aliarū ꝑcationū non. Ratio q̄r iste due ꝑcatiōes sunt p̄ncipales. mō de p̄ncipalioribꝰ debꝫ esse sermo ⁊ locutio Alia causa. q̄r ꝑticipioꝝ aliaꝝ ꝑcationū declinationē reliquit fore notā ex decliati one ꝑticipioꝝ actiue ⁊ passiue ꝑcatiōis. sicut em̄ declinat̄ amās sic currēs. Tertia rō. ꝓpter breuitatē ponere em̄ declinationem ꝑticipioꝝ cuiuslibet ꝑcationis fuisset res longa ⁊ tediosa. Istis notabilibꝰ sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Littera donati

de ꝑcatione numero et figura ⁊ exemplari declinatiōe ꝑticipiorū est sufficienter as signata. Patet ꝯclusio ex notabilibus iam declaratis.

Ar. Prīo. Tm̄ due sunt ꝑcatiōes ꝑticipioꝝ ergo nō quīqꝫ. ꝓbat̄. q̄r oīs ꝑcatio ꝑticipij aut est essentialis aut accn̄talis. essentialis vt ꝑcare per modū flux us ⁊ fieri. accn̄talis vt ꝑcare singulariter aut pl'r. ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcludit ꝙ ꝑcationes ꝑticipioꝝ in gn̄e sunt tm̄ due. licet in sp̄e sunt plures q̄ꝫ due. q̄r ꝑcatio accn̄talis subdiuidit̄ in quīqꝫ membra.

Ar. Scđo. Aliqđ est ꝑticipiū qđ nulliꝰ est ꝑcatiōis g̊. ꝓbat̄ criminās est ꝑtici piū ⁊ nulliꝰ est ꝑcatiōis. Nō actiualis. ꝓbat̄. ꝑticipiū dꝫ esse illiꝰ ꝑcationis cuiꝰ gn̄is est verbū. sed criminor est gn̄is cōis ergo criminās debꝫ esse ꝑca tiōis cōis. Maior est nota. q̄r ꝑcatio ꝑticipij oritur a gn̄e verbi Minor est nota sil'r ex dictis in genere verbi. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ ꝑticipiū dꝫ esse illiꝰ ꝑcatiōis cuiꝰ gn̄is est verbū. veꝝ est q̄n ꝑticipiū est ita latū in ꝑcando sicut verbū a q̊ descen dit. sed hoc ꝑticipiū criminās nō est ita latū i ꝑcando sicut criminor vt declaratuꝫ ē in tertio notabili.

Ar. Tertio. Tm̄ tres sunt ꝑcatiōes ꝑticipioꝝ. ꝓbat̄. oīe verbū aut ꝑcat actiue aut passiue aut neutraliter. g̊ tm̄ tres sunt ꝑcatiōes ꝑticipioꝝ. Añs ptꝫ. q̄r oīe verbū aut ꝑcat actionē tm̄. aut passionē tm̄. aut neutrum. vt patet in diōne verbi. g̊ etiā omne ꝑticipiū aut ꝑcat actiue tm̄. aut passiue tm̄. aut neutrum. ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcluderet si ꝑcatio in ꝑticipio solū attēderet̄ ex parte ꝑcatiōis ꝑti cipij. sed etiā attēdit̄ ex ꝑte gn̄is i v̄bo. mō gn̄a v̄borū sunt quīqꝫ.

Ar. Quarto. Aliqđ est ꝑticipiū qđ nulliꝰ est ꝑcatiōis. ergo ꝓbat̄. ꝑcatio atten dit̄ ex gn̄e v̄bi. sed hoc verbū sum a quo deriuat̄ ens nulliꝰ est gn̄is ergo ens eiꝰ ꝑticipiū nulliꝰ ꝑcatiōis. Maior est nota. Minor. q̄r hoc v̄bū suꝫ nec terminat̄ in o nec in or. ergo sum nulliꝰ est gn̄is. tenet ꝯn̄a. q̄r gn̄s v̄bi sumit̄ ex ter minatiōe in o vel in or vt dictū est circa gn̄s verbi. ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcludit ꝙ licꝫ hoc verbū sum nulliꝰ est gn̄is quo ad vocē. tn̄ quo ad ꝑcationē est gn̄is neutrius. ⁊ ergo etiā est neutralis ꝑcatiōis.

Ar. Quīto. ꝑcatio nō est accn̄s ꝑticipij. ꝓbat̄. Idē nō est in diuersis. sꝫ ꝑcatio reperit̄ in qualibet ꝑte ergo. Maior est Aristo. iiij. phicorū. Minor q̄r in q̊ libet ꝑte reperit̄ ꝑcatio ⁊ modus ꝑcandi vt dr̄ autor modorū ꝑcandi. ¶ Di co v̄m argm̄ ꝯcludit ꝙ capiēdo ꝑcationē vt est rep̄ntatio rei ꝑ vocē ad placitū. sic reperit̄ in qualibet ꝑte. sed ita nō capit̄ hic. sed capit̄ hic ꝑcatio ꝓ quodā mō ꝑcādi ꝑticipij accn̄tali qui ꝯuenit ꝑticipio rōne gn̄is v̄bi.

Ar. Sexto. Figura cōposita etiā reperit̄ in ꝑticipio. ergo plures sunt figure in participio q̄ꝫ due. ꝓbat̄ Añs. q̄r figura cōposita etiā reperit̄ in participio ꝓbatur. figura decōposita reperit̄ in ꝑticipio ergo etiam composita. tenet ꝯn̄a ab inferiori ad supius. omne em̄ quod est figure decōposite est etiā composi te figure. sed non econuerso illud qđ est cōposite figure est decōposite figure. ¶ Di co verū argm̄ ꝯcludit ꝙ oīe quod est figure decōposite est figure cōposite capien do figuram compositā et decompositā cōiter. sed taliter nō potest capi in ꝓposito

quia hic potius capiunt disparate.

Ar. Septio. Aliqđ est pticipiũ quod nulli⁹ est figure. ꝓbatur. potẽs est pticipiũ ⁊ nulli⁹ est figure. ꝙ nõ sit simplicis figure ꝓbat. q꞉ venit a ṽbo cõposite figure scꝫ possum. possum eñ cõponit a potis ⁊ sum. ergo potẽs est figure decõposite. tenet ꝯña. q꞉ illud pticipiũ dicit figure decomposite qđ deriuatur a ṽbo cõposite figure. Q꞉ aũt potẽs nõ sit decõposite figure patet aucte donati q̃ dicit in capl'o de nomĩe ꝙ potẽs est figure simplicis. ¶ Dico ṽm argm̃ cõcludit ꝙ potens inquantũ nomẽ est simplicis figure. sed inquantũ pticipiũ est figure decõposite vt dictũ est in capitl'o de figura nois.

Ar. Ultio. Processus donati est insufficiẽs. ꝓbatur. q꞉ nõ declĩat pticipia aliarũ ꝟcationũ. vt neutralis deponẽtalis ⁊ cõis. ¶ Dico ꝙ eoꝝ declinationẽ reliquit fore notã ex declinatiõe pticipioꝝ ꝟcatiõis actiualis vꝫ passiualis vel etiã dimisit hoc ꝓpter breuitatẽ vt dictũ est in notabili vltio.

Coniũctio quid est , Pars orationis annectens: ordinansq꞉ sententiam.

Utrũ diffinitio cõiunctionis a donato

in textu sit sufficiẽter assignata. in qua dr. Coniũctio est pars orõnis annectens ordinansqꝫ sñiam. Pro intellectione questiõis mote. Notandũ prio ꝙ diffinitũ p̃sentis dionis est coniunctio in suppõne ꝑsonali ꝓ suis signatis. scꝫ ꝓ omnib⁹ coniunctionibus. vt sunt iste. ⁊ vel ⁊ siꝉes. Pro gñe aũt in dione ponit pars orõnis indeclinabilis. ⁊ ꝑ hoc ſꝫm aliquos excludit hoc relatiuũ qui quod etiã coniũgit. quia facit ꝓpositionẽ hypoteticã. Dicit eñ Hugo ꝙ hoc relatiuũ qui q̃ qđ positũ inter duo ṽba et referens subiectũ totale facit ꝓpõem hypoteticã ⁊ resoluit in et ⁊ in ille vt sortes currit q̃ mouet. resoluit in istã. sortes currit ⁊ ille mouet. Aliq̃s tñ videt esse aliđ dõm vt patebit in sequẽtibus. Dr scđo in dione. ꝯiũctio est ꝑs orõnis annectens. qđ valet tm̃ sicut ꝑ vim coniungens .i. absolute. scꝫ ꝙ vltra actũ cõiungendi nihil aliđ designat et importat. Pro quo intelligendo coniũctio cõiungit dupl'r. Prio coniũgit per vim qñ scꝫ coniungit ea q̃ nõ denotãt hr̃e aliquã dependentiã ⁊ sequelam adinuicem vt hõ ⁊ asin⁹ currit. hõ eñ ⁊ asin⁹ sunt dispata. dispata aũt non vident nec hñt dependentiã ⁊ sequelã adinuicẽ. Et taliter cõiungũt cõiũctiões copl'atiue ⁊ disiũctiue. Dictũ est notãter in declaratiõe annectẽs .i. ꝑ vim ꝯiũgẽs absolute. sic ꝙ vltra vim coniũgẽdi nihil aliđ importat. ꝑ hoc ꝟm aliq̃s excludit ṽbũ subtm̃ qđ coniungit subiectũ cũ p̃dicato. Dicitur .i. periermeniaꝝ. hoc verbũ subtm̃ sum importat actũ cõplexiuũ quẽ sine extremis nõ est intelligere. nõ tñ sequit ꝙ ergo hoc verbũ subtm̃ sum sit coniunctio. q꞉ vltra talẽ actũ coniungendi aliquod aliđ designat et importat. vt tp̃s vel actũ essendi absolute. Siꝉr ꝑ hoc excludit hoc relatiuũ qui que qđ. qđ licet etiã cõiũgit vt dictũ est. ex q̃ facit ꝓpõem hypoteticã. nõ tñ est coniũctio. q꞉ vltra actũ ꝯiungendi aliqđ aliud importat. quia actũ referendi. ⁊ sic non coniungit absolute. Aliq̃ tñ volunt excludere verbũ subtm̃ sum. siꝉiter relatiuũ per gen⁹ cũ dictũ est. coniunctio est ꝑs orõnis indeclinabilis vt dictum est.

Notandũ scđo. Dicit tertio in diffinitione

ordinansqꝫ sñiam. q̃ ptic'a vꝫ tm̃. Coniunctio est ordinãs .i. per ordinem coniungens. sñiam .i. dictiões vel orõnes sñiam faciẽtes scꝫ absolute. sic ꝙ vltra actuꝫ coniungẽdi nihil aliud importat ⁊ designat. vñ Cõiungere ꝑ ordinẽ est cõiungere aliqua que denotant habere dependentiam ad seinuicem. vt si sortes currit sortes mouetur. cursus eñ et motus dependẽt ad seinuicẽ sicut causa ad effectuꝫ. quicq̃đ eñ currit hoc mouetur ⁊ nõ ecõuerso. Siꝉiter ꝟ. si asinus volat asinus hꝫ pennas volare et habere pennas vnũ habẽt respectũ ⁊ depẽdentiã ad aliud. Et isto modo ꝯiungunt ꝯiũctiões causales et rationales. ¶ Sequit corr'ie ꝙ ꝯiũctiões expletiue ꝓprie nec ꝯiungũt ꝑ vim nec ꝑ ordinẽ. nec sunt de necessitate orõnis sed de bene esse. ⁊ ꝯiuncta tm̃ ornant. vt Tu aũt dñe miserere nobis. hec ꝯiunctio aũt non ponitur de necessitate sed cã ornatus. ornatior eñ est sermo cum pono aũt q̃ si dimitterem. Aliq̃ tñ dicũt ꝙ ꝯiunctiões expletiue etiã ꝯiungunt ꝑ vim ⁊ ꝑ ordinem sed occulte vt hic. siquidẽ noscat dilectio vestra. in qua orõne hec ꝯiunctio expletiuã siquidem coniungit ꝑ ordinẽ occulte. q꞉ ꝯiungit adiectiuũ vestra ⁊ subtm̃ dilectio. mõ adiectm̃ ⁊ subtm̃ hñt dependentiã adinuicẽ sicut determiatio ⁊ suũ determinabile primũ tñ est ꝯmunius ⁊ meli⁹. ¶ Sequit corr'ie ex dictis ꝙ licet aduerbia localia tp̃alia etiã ꝯiungunt. q꞉ faciũt ꝓpõnes hypoteticas vt dicũt logici copulatiuas vt ibi sortes currit plato mouet. que valet istã. in quo loco sortes currit in eodẽ loco plato mouet. tñ nõ sunt ꝯiũctiones. q꞉ ꝯiunctio ꝯiungit absolute sed aduerbia localia et tp̃alia vltra actũ ꝯiungendi importãt aliqđ aliđ. q꞉ determinãt verba aut rõne loci aut tp̃is vt dictũ est in capitulo de aduerbio.

Notandũ tertio ꝙ hec coniunctio qꝫ in

dıõne nõ debet capi copulatiue ꝓ et. nulla eñ est coniunctio que ꝯiungit tã ꝑ vim q̃ per ordinẽ. sed debet capi ꝓ vel. sepius eñ in scripturis capit ⁊ pro vel. vt enim oñdit Thomas .ij. ꝑhicorũ in dione nature. ⁊ capit pro vel cũ dr. Natura est principiũ mouendi ⁊ quiescendi. Nõ eñ in omnib⁹ reb⁹ natura est p̃ncipium mouendi q꞉ in terra non. dicit eñ cõmẽtator .ij. celi. Si omẽs dij descenderent terrã mouere non possent. Nec etiam natura est p̃ncipiũ quiescendi q꞉ in celo non. dr eñ .ix. metaphice. Nõ est timendũ ꝙ celũ stet. Sic et in ꝓposito qꝫ capit pro vel. vt dio valebit tm̃. ꝯiunctio ꝯiungit ꝑ vim aut per ordinẽ. Non tñ debet capi vel hic disiunctiue alias eñ dio ꝯstitueret vnã hypoteticã fl'ãm cũ diffinito. q꞉ valeret tm̃ omnis coniunctio coniungit ꝑ vim. vel omis ꝯiunctio ꝯiungit ꝑ ordinẽ. que tota disiunctiua est fl'ã. q꞉ ambe eius ptes sunt fl'ẽ. Sed debet capi vel disiunctim vt facit vnam kathegoricã de disiuncto p̃dicato. ⁊ sic valebit tm̃ ois ꝯiunctio ꝯiungit ꝑ vim vel per ordinem. ¶ Et coniunctio est inuenta ꝟm intentionẽ Prisciani .xvi. maioris tribus de causis. Primo vt duo casualia cũ eodẽ verbo ꝯstrui possent vt iohes ⁊ petrus currunt. Scđo vt econuerso duo verba vniri ⁊ ꝯiungi possent vni casuali vt iohes legit et currit. Tertio vt illa que ꝑ se vniri ⁊ coniungi nõ pñt. vt disparata. cõiungerentur. per ꝯiunctionẽ vt hõ et asinus. Quarta rõ põt adiungi. ꝓpter facere ꝓpões hypotheticas ⁊ diuersas kathegoricas de copulatis ꝯditionatis ⁊ disiunctis extremis. que sine ꝯiunctiõibus. fieri non possunt.

Notandũ quarto et vltimo ꝙ coniunctionis

modus ꝟcandi ꝟm autorẽ modorũ ꝟcandi est iste. Cõiunctio est ꝑs orõnis ꝟcans per modũ ꝯiungentis duo extrema. Coniunctio eñ vt dictũ est. est inuenta ꝓpter hoc vt ea ꝯiũgeret que ꝑ se vnibilia non sunt vt dispata. recte ergo dr ꝙ modus ꝟcandi coniunctionis est ꝯiungere duo extrema. Sciñ aũt vt dictũ est prius superi⁹ ꝙ ois modus ꝟcandi in grãmatica si nõ est fict⁹ oportet ꝙ sumat ab aliq̃ modo essendi in natura ⁊ ab aliqua ꝓprietate reali. oportet g̃ ꝙ modus ꝟcandi coniunctionis ꝓportionet aliquo mõ essendi in natura. In natura aũt repitur diuersitas in vnibilibus. aliqua eñ sunt q̃ vniunt seipis sine medio intrinseco vt materia et forma. siꝉr actus et poña. inter eñ vnionẽ materie ⁊ forme. siꝉr actus ⁊ potentie. non cadit mediũ intrinsecũ vt declarat .ix. metaphice et .ij. de aïa dicit eñ Aristo. ꝙ nõ oportet querere mediũ quare ex corpe ⁊ aïa fit vnũ. sicut nõ optꝫ querere

causam quare ex sigillo et cera fit vnū. Nō huiꝰ est p se nota. qꝛ vnū hꝫ se vt actus et aliud vt poṫa. mō ex actu et poṫa fit vnū per se vt dr. ix. metaphice. Alia aūt in natura sunt vnū p mediū per qd ꝯiungunt ad inuicem. vt due res diuerse que sīm se vniri non pñt vniunt p mediū. vt duo asseres iungunt p clauū medium. Sic proportionabiliter in arte inuenit ꝙ aliqua vniuntur sine medio vt determiatio ⁊ determiabile vt albꝰ hō. determiatio eñ habet se vt actus. sed determiabile vt potētia. sicut ergo in natura ex actu ⁊ poṫa fit vnū sine medio. sic et in arte ex determiatione ⁊ determinabili fit vnū. Etiā sunt aliqua in arte q̄ p se vniri nō pñt. sꝫ vniunt p mediū qd illa ꝯiungit. sicut sunt duo dispata vt hō ⁊ asinus. ⁊ ad talem vnionem faciendā inuenta est ꝯiūctio. recte ergo dr. modus scandi ipsius ꝯiunctionis est ꝙ ꝯiunctio est pſorōnis scans p modū ꝯiungentis duo extrema. capit ergo modus scandi ꝯiūnctiōis a ꝓprietate rei et mō essendi qui reperitur in rebꝰ realibꝰ q̄ apte sunt ꝯiungere res aliquas ad inuicē. vt in clauo vel bitumie reperit aptitudo q̄ pt iūgere duos asseres simul. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Diffinitio coniunctionis

a donato posita est bene ⁊ sufficienter assignata. Ueritas huius conclusionis patet ex declaratione et notabilibus.

Ar. Primo. Diffinitio ꝯiunctiōis nō valet. ꝓbatur nulla dīo debet ꝯuenire alteri a diffinito. sed dīo ꝯiunctiōis conuenit alteri a diffinito ergo. Maior est nota. qꝛ est vna ꝯditio bone dīonis. Minor ptꝫ qꝛ ꝯuenit verbo substantiuo vbū eñ subtm̄ est copula p̄dicati cū subiecto. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ vbū subtm̄ ꝯiungit sed nō eodē mō sicut ꝯiunctio. qꝛ cōiunctio ꝯiūgit absolute sic ꝙ vltra actū ꝯiungendi nō importat aliq̄d aliud. mō verbū subtm̄ vltra actū ꝯiungēdi importat aliquid aliud. qꝛ tpus. ⁊ etiā excludit per gn̄s dīonis ꝯiunctio eñ est pars indeclinabilis. verbū aūt subtm̄ est pars declinabilis.

Ar. Scdo. Diffinitio adhuc ꝯuenit alteri a diffinito ergo. ꝓbatur. qꝛ cōuenit huic relatiuo qui. ꝓbatur. illud qd facit ꝓpōem hypoteticā copulatiuam est coniunctio. sed qui facit ꝓpōem hypoteticā copulatiuā. ergo qui est cōiunctio. Maior est nota. qꝛ ꝓpō hypotetica est illa in qua ꝯiungunt due ꝓpōnes kathegorice per hanc ꝯiunctōem et. vel sibi similē. Minor est Hugonis qui dicit ꝙ q̄ positum inter duo verba facit ꝓpōem hypoteticā copulatiuā. ¶ Dico verum argumentū ꝯcludit ꝙ hoc relatm̄ qui facit ꝓpōem hypoteticā nō rōne sui. sed rōe cōiunctionis copulatiue incluse. qꝛ resoluit in et et in ille. Et dico ꝯñter ꝙ licet hoc relatiuū qui coniungit tñ non absolute sicut ꝯiunctio. quia vltra actum coniungendi importat actum referendi.

Ar. Tertio. dīo ꝯiuctiōis nō valet. ꝓbatur. oīs dīo debet p̄dicari de diffinito vlr̄. sed dīo ꝯiunctōis nō est hmōi ergo. Maior est vna cōditio bone dīonis. Minor. quia hec est fla omnis ꝯiunctio ꝯiungit p vim ⁊ ordinem. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcluderet si ꝙ teneret in dīone copulatie. sed tenetur ꝓ vel.

Ar. Quarto. Etiā tenēdo ꝙ ꝓ vel dīo nō valebit. ꝓbat. oīs dīo est mala ex q̄ cū diffinito ꝯstituit ꝓpō fla. sed accipiendo ꝙ pro vel ex dīone ⁊ diffinito ꝯstituit ꝓpō fla. Maior est nota. qꝛ dīo debet p̄dicari de diffinito vlr. ⁊ affirmatie. Mior. qꝛ hec est fla oīs ꝯiūctō ꝯiūgit p vim vl oīs ꝯiūctio ꝯiūgit p ordinē ptꝫ qꝛ est vna disiūctia fla. qꝛ ambe ptes sunt fl̄e. ¶ Dico v̄m argm̄ cōcluderet si ꝙ captū ꝓ vl in dīoe teneret disiūctie. sꝫ dꝫ teneri disiūctim vt ꝯstituat vnā kategoricā de disiūcto extremo. ⁊ sic valebit tm̄. oīs ꝯiunctio ꝯiungit p vim vel p ordinē. et hoc est verū vt dictū est in tertio notabili.

Ar. Quinto. Diffinitio coniunctiōis nō valet. ꝓbatur. omnis diffinitio debet conuenire cuibet cōtento sub diffinito. sed aliqua est ꝯiunctio cui hec diffinitio non conuenit. igit. Maior est nota ex vna ꝯditione bone dīonis. Mitiori qꝛ nō ꝯuenit ꝯiunctionibꝰ expletiuis. ꝓbat. qꝛ grāmatici dicūt ꝙ ꝯiunctiones expletiue nō ꝯiūgūt nec p vim nec per ordinē. sed tm̄ ꝯiuncta ornāt. ¶ Dico verum argm̄ ꝯcludit ꝙ ꝯiūctiōes expletiue nō ꝯiungunt nec p vim nec p ordinē expsse. tm̄ implicite. ⁊ virtualiter vt dictū est in scdo notabili.

Ar. Sexto. ꝯiūctio ꝯditiōalis nō ꝯiūgit ergo ꝓbat. oē ꝯiungens dꝫ poni in medio inter illa q̄ ꝯiungit. sed ꝯiūctio ꝯditiōalis nō ponit in medio inter illa q̄ ꝯiūgit ergo Maior est nota. qꝛ ligamētū ⁊ vnio dꝫ poni int illa q̄ vnit ⁊ ꝯiungit. Mior ptꝫ. qꝛ ponit in principio. vt cū dicit si hō currit hō mouet. ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcludit ꝙ ꝯiūctio ꝯditiōalis nō ponit in medio q̄ ad vocē. tm̄ bñ q̄ ad v̄tute. ⁊ sic hec ꝯiunctio si dirigit v̄tutē in mediū.

Ar. Septio. ꝯiūctio disiūctiua nō ꝯiungit ergo. ꝓbat. illud qd disiūgit nō coniungit. sed ꝯiunctio disiūctiua disiūgit ergo. Maior est nota. qꝛ coniungere ⁊ disiūgere sunt opposita. mō opposita nō pñt inesse vni vt dr in postp̄ntis mior qꝛ ꝯiūctō disiūctia dr disiūctia a disiūgēdo. Dico v̄m argm̄. ꝯcludit ꝙ ꝯiūctō disiūctia ꝯiūgit ⁊ disiūgit respectu diuersoꝝ. ꝯiūgit eñ dictiōes ⁊ disiūgit sensus. vt h hō vl asinꝰ currit. scat ꝙ vnū illorū currit hō vl asinus.

Ar. Ultio. ꝯiunctio copulatiua nō ꝯiūgit p vim ergo ꝓbatur seqla. Illa cōiunctio ꝯiungit p vim q̄ ꝯiungit ea q̄ dependentiā nullā hñt ad inuicē. sed cōiunctio copulatiua ꝯiungit ea q̄ hñt dependentiā adinuicē. ergo nō cōiungit p vim. Maior est nota. qꝛ hoc est ꝯiūgere p vim. Minor qꝛ ꝯiunctio copulatiua ꝯiungit supius et inferius vt hō et aial currūt. mō supius ⁊ inferius hñt dependentiā adinuicē. ex quo sunt ad aliud. ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcludit ꝙ ꝯiunctio copulatia ꝯiūgit ea que hñt dependētiā adinuicē. tm̄ hoc nō requirit ad eā ⁊ etiā nō denotat ea habere dependentiā. tum ea coniungit.

¶ Cōiūctioni quot accidūt. tria. que. potestas figura et ordo. Ptās ꝯiunctionū quot spēs habet q̄nq. quas. copulatiuas. disiūctiuas. expletiuas. causales ⁊ rōnales. Da copłatiuas vt et etq atq ac ast. Da disiūctiuas vt aut ve vel ne nec an neq. Da expletiuas vt quidē equidē saltē videlicet q̄ q̄uis quoq autem porro licet tñ verumtamen. Da causales vt si etsi etiamsi siquidem q̄ñ q̄ñquidem quin quietiā quatenꝰ sin seu siue ne ve nam namq ni nisi nisisi ne sed interea q̄obrem p̄sertim itē itemq ceterū alioqui p̄terea. Da rōnales vt ita itaq eñ eteñ eñuero qꝛ quapropter q̄ñ q̄ñquidē quippe nempe ergo ideo igit scꝫ videlicet propterea iccirco. Figure cōiunctionū quot sunt? due que simplex vt nam. cōposita vt namq. Ordo ꝯiūctionū in quo est. Aut ꝓpositiue ꝯiunctiōes sunt vt at ac ast. Aut

subiunctiue vt q3 ne ve. Aut cōmunes vt ergo ideo igitur.

Utrū littera donati de accñtibus con

iunctionis sit sufficienter assignata. Pro intellectiōe questionis mote. Notandum p̄mo q donat⁹ accñia ꝯiunctiōis ondit esse tria sc3 ptātem figuram et ordinē. Priscianus tñ. xvi. maioris etiā ponit spēm. sed donatus eam comp̄hendit sub figura cōiunctiones eñ simplicis figure sunt p̄mitiue spēi. ꝯiunctiōes vero cōposite figure sunt deriuatiue spēi. Diffinit aūt potestas ꝯiunctionis sic cōiter. Est ꝓprietas cōiunctiōis attributa ei ea ratione ꝓut vltra actū ꝯiungendi simpl'r importat actū coniungendi in speciali sc3 aut copulatiue. aut disiunctiue. aut expletiue. aut causaliter. aut rōnal'r. In qua dione tangunt q̄nq3 ptātes ꝯiunctionū. sc3 ptās copulatiua. cum dicitur copulatiue. disiunctiua cū dicit disiunctiue. expletiua cū dr expletiue. causalis cū dicit causal'r. rōnalis cū dicit rōnaliter. ¶ Sequit correl'ie p̄io q eñ quinq3 sunt ptātes ꝯiunctionū ad seinuicē irreducibiles. q2 plures sunt q̄ reducuntur ad istas Priscianus eñ. xvi. maioris ponit plures. Alique enim coniūctiones sunt abnegatiue. aliq̄ aduersatiue. alique discretiue. sed hoc nō est cōtra positionē donati. q2 donatus ponit ptātes plus cōmūes 7 vsitatas. Aliquas dicebat collectiuas vt sunt rōnales. Aliquas dicebat approbatiuas vt quidem. Aliquas coniunctiuas vt si quatenus. ¶ Sequitur corr'ie scd̄o q cōiungere absolute est essentiale coniunctioni. sed coniungere sic vel sic in speciali hoc accidit cōiunctioni. sicut etiā dictū est in aduerbio q determinare verbum absolute est essentiale aduerbio. sed determinare aduerbiū sic vel sic in speciali sc3 rōne numeri loci tp̄is hoc est accñtale aduerbio. ¶ Sequit corr'ie tertio q nō est incōueniēs idē esse essentiale alicui quod tñ alio mō acceptū est accñtale sicut patet in ꝓposito. cōiungere eñ absolute est essentiale ꝯiunctiōi. sed sic vel sic cōiungere est ei accñtale.

Notandū scd̄o. q sufficientia harū po

testatum sic sumit. Omnis coniunctio alicui⁹ ptātis aut est de essentia orōnis 7 necessitate. aut de bene esse. Si est de eēntia hoc est dupl'r. aut cōiungit p̄ vim aut p̄ ordinē. Si per vim hoc est dupl'r. aut coniungit sensus 7 verba vel dictiones sil' sic est coniunctio copulatiua. Aut coniungit dictiones 7 disiūgit sensus sic est coniunctio disiunctiua. Si aūt ꝯiūgit p̄ ordinē hoc est dupl'r. aut plus p̄tinet ad p̄tē antecedētis sic est causalis. Uel plus p̄tiet ad p̄tē ꝯñtis sic est rōnalis. Si aūt est de bene esse sic est ꝯiūctio expletiua. tales eñ nō necessario ponunt in orōne sed sunt de bene esse 7 ornatu orōnis. Diffinit aūt ptās copulatiua sic. Est ꝓprietas coniunctionis attributa ei ea rōne qua nata est coniūgere p̄ vim sensus 7 verba. Que autem coniunctiōes sunt ptātis copulatiue donatus enūerat in textu dicens. Da. i. dic copulatiuas cōiunctiones. vt et etq3 at atq3 ac ast. Ptās disiunctia diffinitur sic. Est ꝓprietas ꝯiūctiōis attributa ei ea rōne qua apta nata est ꝯiungere p̄ vim dictiōes sed nō sensus vt hō vł asinus currit. Enumerat aūt donat⁹ in textu coniunctiones disiūctiuas 7 dt Da disiūctiuas vt aut ve vel ne nec an neq3.

Notandū tertio. q Potestas causalis

diffinitur sic. Est ꝓprietas coniunctiōis attributa ei ea rōne qua ipsa nata est coniungere per ordinē magis se tenens ad p̄tem añtis q̄3 ꝯñtis. vt si hō currit animal currit. Ratio aūt hui⁹ quare coniūctiones causales magis se tenēt ad partē añtis est ista. q2 ponunt circa añs. Dicit eñ Petr⁹ Hispan⁹ capit'o de hypotheticis. hec ꝑpō cui in mente preponit hec coniunctio si dicit añs. Enumerat autē donatus in

textu coniunctiones causales 7 dt. Da causales vt si etsi etiamsi siquidem quando q̄nquidem quin quinetiam q̄tinus sin seu siue neue nanq3 ni nisi nisisi ne sed interea q̄obrem p̄sertim item itemq3 ceterū alioq̄n p̄terea. Ptās aūt rōnalis diffinitur sic Est ꝓprietas coniunctionis attributa ei ea rōne qua apta nata est coniungere per ordinem magis se tenens ad p̄tem ꝯñtis q̄3 añtis Ratio huius q̄re cōiunctiōes rōnales magis se tenēt ad p̄tem ꝯñtis. q2 denotant ꝯñs sequi ex añte. Enūerat autē donat⁹ in textu ꝯiunctiōes rōnales 7 dt. Da rōnales vt ita itaq3 eñ etenī enīuero q2 qua ꝓpter q̄ñ q̄ñquidē quippe nempe ergo ideo igit sc3 videlicet ꝓpterea ideirco Ptās expletiua. est ꝓprietas ꝯiunctiōis attributa ei ea rōne q̄ apta nata est coniungere p̄ vim vł p̄ ordinē. nō tñ ex ñs de nccitate orōnis sed de bñ esse vel ornatu. Et enūerat eas in textu dicēs. Da expletiuas vt quidē equidē saltē videlicet q̄3 q̄uis quoq3 aūt porro licet tñ verūtamen sinaūt aliter.

Notandū quarto 7 vltimo q figura cō

iunctionis eodē modo est diffinienda sicut figura in noīe vel aliis partibus. solum variando genus vt vbi dictū ē in noīe. Figura est ꝓprietas noīs. hic dicatur figura est ꝓprietas coniunctionis. 7 diffinit sic. Figura est ꝓprietas ꝯiunctionis attributa ei ea ratione qua ipsa est diuisibilis vel non diuisibilis in plures partes. Et est duplex. simplex vt at. cōposita vt atq3. ¶ Postea donat⁹ in fine determīat de ordine ꝯiūctionis. Pro quo notandū ordo ꝯiūctiōis. diffinit sic. Ordo est ꝓprietas coniunctionis. attributa ei ea rōne qua ex vsu grāmaticorū vel ex suo modo ꝓ̄candi dictionibus vel orōnib⁹ quas coniungit est p̄ponibilis tm̄. vel postponibilis tm̄. vel in medio ponibilis. ¶ Sequit correl'ie p̄mo q ordo attribuit ꝯiūctioni dupl'r. Prio rōne vsus grāmaticoꝝ. Scd̄o rōne ꝓ̄catiōis et modi ꝓ̄candi. ¶ Sequit corr'ie secūdo q ꝯiunctiōes iste que bene sonāt in p̄ncipio dicunt p̄positiui ordīs. que bñ et pulchre in fine dicunt subiunctiui ordinis. que v̄o in medio dicunt cōis ordinis. ¶ Sequit corr'ie tertio q q̄ñ sequit duas cōiunctiōes esse eiusdē ptātis 7 tñ eē diuersorū ordinū. vt vel 7 ve ambe sunt ꝯiunctiōes disiunctiue. tñ vel est ordinis cōmunis. 7 ve est ordinis subiunctiui ¶ Sequitur corr'ie quarto q triplex ordo tangit in dione p̄dicta ordinis. Cū eñ dicitur p̄ponibilis tm̄ tangit ordo p̄positiuus. Cum dicit postponibilis tm̄ tangit ordo subiunctiu⁹. Cum vero dicitur in medio ponibilis tangit ordo cōis. Ordo p̄positiu⁹ diffinit sic. Est ꝓprietas coniunctionis attributa ei ea rōne q̄ ex suo mō ꝓ̄candi vel vsu grāmaticorū nata est preponi dictionibus vel orōnibus quas coniūgit. Et tales sunt. xv. in numero. versus Ordinis has fieri tu dicas prepositiui. Sicut ac ast aut at vel nec deniq3 si sin. Quin seu ni siue neu neue potes associare. Unde neue est vna ꝯiunctio et valet tantū sicut vel. et aliquando apocopatur sic q deponit e et manet neu qd̄ etiā tm̄ valet sicut vel. Ordo subiunctiuus diffinitur sic. Est ꝓprietas cōiunctiōis attributa ei ea ratione qua ex suo modo ꝓ̄candi vel vsu grāmaticorū apta nata est postponi dictionibus vel orōnibus quas ꝯiūgit. Et tales sunt octo. v̄sus. Subiūgas q3 ve ne quoq3 vero da simul aūt. Junge quidē vel eñ sed cōes alie sunt. Ordo cōis est proprietas coniunctionis attributa ei ea ratione qua ex suo mō ꝓ̄candi vel vsu grammaticorum nata est in medio poni īter dictiōes vel orōnes quas ꝯiūgit. Et oēs sunt cōis ordinis p̄ter q̄ndecim q̄ sunt p̄positiui ordinis. et octo q̄ sunt ordinis subiunctiui. Et nō dicitur ꝯiūctō ideo cōis ordinis q posset poni in p̄ncipio et in fine. Sed dr ideo cōis q2 ponit in medio. mō mediū est quoddā cōe respiciens p̄ncipiū et finem q2 mediū ꝯiungit principiū et finē simul. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Littera donati

de accñtibus cōiunctiōis est bene assignata. Ueritas huius conclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

Ar. Prīo. Plura sunt accn̄ia ꝯiunctiōis ꝙ̄ tria ꝓbatur. qꝛ numerus etiā est ac cidēs ꝯiūctiōis. ergo. ꝓbatꝰ. qꝛ figura est accn̄s ꝯiunctiōis ergo ⁊ nūerus tenet cō sequēcia. i ꝯiunctiōe simplicꝫ figure est vnꝰ nūerꝰ. qꝛ vna dcō. ſꝫ in ꝯiūctiōe cōposite figure est plis nūerꝰ. qꝛ due ꝑtes vel due dictiōes. ¶ Dico ꝙ̄m argm̄ ꝯclu dit de nūero realiter capto. ſꝫ nō de nūero grāmaticaliter capto.

Ar. Scd̄o. Plures sunt ꝑtātes ꝯiunctionū ꝙ̄ tres. ꝓbatꝰ. qꝛ aliq̄ est ꝑtās cōdi tiōalis. h̄ eīn̄ ꝯiūctio si est ꝑtātis ꝯditiōalis. ¶ Dico ꝙ̄m argumētū cōclu dit ꝙ ꝑtās ꝯditiōalis cōp̄rehēdit sub causali.

Ar. Tertio. Ptās ꝯditiōalis nō pōt cōprehēdi sub causali ergo solutio nō vꝫ pro batꝰ ants. qꝛ stat ꝯditiōalē esse verā ⁊ causalē esse fl̄sām. ergo vna nō pōt cōpre hēdi sub alia. tenet ꝯn̄a. qꝛ diuersitas ꝓprietatū arguit ⁊ designat diuersi tatē rex. ants ꝓbatꝰ. de ista ꝓpōe si hō est risibilis hō est rōnalis. Inq̄ꝫtum est con ditionalis tūc est v̄a. qꝛ ſ̄cat ꝙ ꝯn̄s sequit̄ ex ante. ⁊ h̄ est ꝙ̄m. hn̄ eīn̄ sequit̄ hō ē ri sibilis. ergo hō est rōalis. qꝛ nihil est risibile nisi sit rōnale. Et h̄ ꝓpō est fl̄sā inq̄ꝫtū est causalis. qꝛ ſ̄cat ꝙ risibile ee͞t cā rōnalis qđ est fl̄sm̄. potiꝰ eīn̄ ecōuerso rōnale est cā risibilis. rōnale eīn̄ đꝛ cām ⁊ risibile effectū. ¶ Dico ꝙ ꝯiunctio nō dicit̄ ideo causa lis qꝛ denotaret cām. sed qꝛ ordiat dctōes in aliq̄ orōne ⁊ denotat eas se plus tene re ad ants tanq̄ꝫ ad cām. ꝙ̄ ad ꝯn̄s tanq̄ꝫ ad effectū.

Ar. Quarto. Ois ꝑtās est copl̄atiua. ergo nō sunt q̄nq̄ꝫ ꝑtātes in ꝯiunctiōe ꝓbatꝰ ants. qꝛ ois ꝑtās ꝯiūctiōis ē ꝯiūctiua ergo ois est copl̄atiua. tenet ꝯn̄a ab eo dē ad idē. qꝛ idē ſ̄cant ꝯiūctiuū ⁊ copl̄atiuū. ¶ Dico ꝙ nō sunt idē. qꝛ ꝯiun ctiuū est in plus ꝙ̄ copl̄atiuū. ois eīn̄ ꝯiunctio ꝯiungit ſꝫ nō ois copulat. ⁊ sic argu itur a sup̄iori ad inferiꝰ affirmatiue ⁊ sine distributiōe.

Ar. Quito. Plures sunt ꝑtātes in ꝯiūctiōe ꝙ̄ quinq̄ꝫ. ꝓbatꝰ. qꝛ ꝑtās encletica etiā est ꝑtās. ꝓbatꝰ. qꝛ aliq̄ ꝯiūctiōes sunt encletice. vt sunt ille que inclināt sup se accentū p̄cedētis sillabe. vt sunt ille tres ꝙ̄ ne ve. ¶ Dico ꝙ̄m argm̄ ꝯcluderet si ꝯiunctiōi esse encleticā ꝯueniret rōne mōi ſ̄candi ſꝫ hoc ei ꝯuenit rōne vocis. mō ꝑtās ꝯiunctionū orit̄ a ſ̄catiōe ⁊ nō a voce.

Ar. Sexto. Nulla ꝯiūctio est p̄positiui ordinis ꝓbatꝰ. ois ꝯiūctio đꝫ poni i me dio. ergo nulla est p̄positiui ordīs. Ants ꝑꝫ. qꝛ oē ligamentū ⁊ vniēs đꝫ poni i medio. ſꝫ ois ꝯiunctio vnit ⁊ cōiungit. ergo q̄libꝫ đꝫ poni in medio. Maior est nota. siliter mior. ¶ Dico ꝙ̄m argm̄ ꝯcludit ꝙ ois ꝯiūctio đꝫ poni in me dio q̄ ad v̄tutē. tm̄ nō semꝑ reqrit̄ ꝙ q̄ ad vocē ⁊ sitū. ⁊ sic in ista ꝓpōne si hō currit homo mouet̄. hec ꝯiunctio si ponit̄ in p̄ncipio q̄ ad vocē. tm̄ ponit̄ in medio q̄ ad v̄ tutem qꝛ virtutē suā dirigit in medium.

Ar. Septio. Nulla est ꝯiunctio cōis ordinis. ꝓbatur. nulla ꝯiunctio pōt indif ferēter p̄poni ⁊ postponi. ergo nulla est cōis ordinis. tenet ꝯn̄a. qꝛ coniun ctio ideo dicit̄ cōis ordinis ex dione ordinis. ants aūt est notū. qꝛ nulla ta lis est. ¶ Dico ꝙ ꝯiūctio non dicit̄ ideo cōis ordinis qꝛ posset p̄ponī ⁊ postponi simul. sed dicitur ordinis cōis qꝛ habet se vt mediū ⁊ ponitur in medio. modo me dium respicit ambas ꝑtes. sicut pūctus in medio linee respicit ambas ꝑtes linee. quia est principiū vnius ⁊ finis alterius.

Ar. Octauo ⁊ vltio. Plures sunt ordines ꝯiunctiōis ꝙ̄ tres. ꝓbatꝰ. qꝛ aliquis est ordo antepositiuus. ⁊ aliquis est ordo postpositiuus. ergo sunt plures ꝙ̄ tres. ¶ Dico ꝙ tm̄ tres sunt ordines ꝯiunctionū ad seinuicem irreduci biles. mō ordo antepositiuꝰ reducit̄ ad ordinem p̄positiuū. ⁊ ordo post positiuus reducitur ad subiunctiuū.

Repositio quid est. Pars orationis

que p̄posita alijs ꝑtibus in orōne significationē earum aut complet: aut mutat: aut minuit.

Vtrū diffinitio p̄positionis a donato

data sit sufficienter assignata. vicꝫ ista. Prepositio est ꝑs orōnis que p̄posita alijs ꝑ tibus in orōne ſ̄catione eax aut cōplet aut mutat aut minuit. Pro intellectiōe hu ius dīois. Notādū p̄rio ꝙ diffinitum p̄ntis dīois est p̄positio in suppōne ꝑsonali capta ꝓ suis signatis. Pro gn̄e aūt in dione ponit̄ pars orōnis ⁊ capit̄ eodē modo sicut capta est ante scꝫ ꝓ dictiōe latina que apta nata est ingredi orōnē latinā. Et đꝛ p̄positio a p̄ponendo nō ideo ꝙ omnibꝰ ꝑtibus p̄poni debeat in ordīe. qꝛ nom̄ est p̄ria ⁊ alijs p̄ponit̄ ſm oēs grāmaticos. sed đꝛ a p̄ponendo qꝛ p̄poni debet suo casuali cui deseruit. scꝫ actō vel abltō ¶ Sequit̄ correl̄ie ꝙ si aliq̄n p̄positio postpo nit̄ suo casuali hoc est figuratiue vt mecū tecū secū pubetenꝰ cordetenus. Et talis postpositio fit ꝓpter euitare turpē sonū. quē grāmaticꝰ maxīe debet vitare. pul hr̄ius eīn̄ sonat mecū ꝙ̄ cū me. Dr̄ aūt talis figura anastrofa q̄ est recti ordinis ꝑuer sio. ⁊ đꝛ ab ana qđ est rectū ⁊ strofin ꝯuersio q̄si recti ordinis ꝑuersio.

Notandū scd̄o ꝙ p̄positio dupl̄r p̄poni

tur ꝑtibꝰ orōnis scꝫ ꝑ ꝯpōem ⁊ ꝑ appōem. Per appōem tunc p̄ponit̄ q̄n p̄reposi tio et dictio cui p̄ponit̄ sunt diuersarū ꝑtiū orōnis vt ad patrē. ⁊ sic solū p̄reponitur tribus partibus scꝫ nomini ꝓnomini ⁊ participio. Et rō. qꝛ p̄pō p̄ponit̄ illis parti bus ꝑ appōem que hn̄t casum. sed tm̄ tres sunt ꝑtes que hn̄t casum exr̄ter ⁊ origi naliter scꝫ nomen ꝓnomē ⁊ ꝑticipiū. ¶ Sequit̄ correl̄ie ꝙ cū đꝛ vado ad legendum hec p̄repō ad nō p̄ponit̄ huic gerūdio legēdū. patꝫ qꝛ legendū est verbū. mō verbo nō p̄ponit̄ p̄positio. sed p̄ponit̄ actō incluso scꝫ locū. vꝫ eīn̄ tm̄ vado ad legendum. i. vado ad locū in quo legā. Et hꝫ p̄positio in appōne tria officia scꝫ exigit regit et retorquet. Regit q̄n ipa p̄positio ꝑti orōnis collata facit ipam stare in tali casu ita ꝙ non in alio. vt hec p̄positio ad regit illū actm̄ patrē cū dico vado ad patrē. Se cūdo p̄repō exigit q̄n ipa p̄repō stās sub forma p̄repōis certum casuale requirit vt hec p̄repō ad reqrit certū casuꝫ scꝫ actm̄. Tertio p̄repō retorquet q̄n scꝫ p̄repositio v̄bū dispōit ⁊ adiuuat qđ regit certū casum quē sine tali p̄repōne regere nō potest vt vado ad patrē. illud verbū vado est verbū debilis transitiōis ⁊ ꝑ se nō potest re gere actm̄ sed cū iuuamīe p̄pōnis bene regit. Scd̄o p̄repō p̄ponit̄ dictiōibus per cōpōem q̄n scꝫ p̄repō ⁊ dictio cui p̄ponit̄ intrant in eandē ꝑtem orōnis vt iniustus. Et isto mō p̄repō p̄ponit̄ omnibꝰ ꝑtibus excepto ꝓnomine ⁊ interiectiōe. exm̄ de noīe vt iniustus. de verbo extorque. de aduerbio exhinc. de ꝑticipio vt incurrens. de cōiunctiōe vt absq̄ꝫ. de p̄repōne vt impterritꝰ. Rō aūt huiꝰ quare p̄repō nō p̄po nit̄ ꝓnomini ꝑ cōpōem. qꝛ p̄repō in ꝯpōe aut cōplet aut mutat aut minuit vt pa tebit inferiꝰ. ꝓnomen aūt ſ̄cat subām mere. subā aūt non pōt augeri nec minui vt đꝛ Aristo. in p̄ntis. Rō aūt huius quare p̄repō non p̄ponit̄ interiectōni ꝑ ꝯpōem ſm Johem ianuensem est ista. qꝛ sic opposita ſ̄carent inesse vni ⁊ eidē qđ est con tra Aristo. in postp̄ntis. opposita eīn̄ se expellunt. Patꝫ sequela. qꝛ interiectō ſ̄cat mentis affectū ⁊ ꝑ ꝯn̄s passionē. aīa eīn̄ cum afficitur patitur. sed qꝛ ꝓpriū passio nis est destruere. ꝯpōnis aūt ꝓpriū est ꝯponere. si ergo interiectioni p̄poneretur p̄ positō per cōpōem directe opposita ſ̄carent esse in eodem. Prepō aūt in ꝯpōne hꝫ etiā tria officia. Primo cōplet q̄n dcō cōposite figure rōne p̄repōnis ei addite ꝑfe ctiꝰ ſ̄cat ꝙ̄ suū simplex vt ꝑficio q̄n eīn̄ dico facio. ſ̄cat absolute facere. sed quādo dico perficio. ſ̄cat ꝑfecte ⁊ cōplete facere. Scd̄o p̄repō in cōpōne mutat q̄n dictio cōposite figure rōne p̄pōnis ei addite mutat ⁊ variat ſ̄catiōnē sui simplicis vt iniu stus. Tertio p̄repō in cōpōne minuit. q̄n cōpositū rōne p̄repōnis ei addite minuit ſ̄catiōnē sui simplicis vt subrideo quod ſ̄cat parum ridere.

Notandū tertio q̄ diuisio prepositiōis

in p̄pōem in appōem ⁊ ꝯpōem non est diuisio gn̄is in suas spēs. sed poti⁹ est diuisio analogi in sua analogata. in diuisione em̄ gn̄is in spēs ip̄m gn̄s dz p̄dicari vl'r affirmatiue et directe de spēb⁹ suis vt aīal p̄dicat᷑ de hoīe ⁊ asino vl'r directe ⁊ affirmatiē ꝯstat aūt q̄ p̄pō nō p̄dicat᷑ vl'r ⁊ affirmatiē vt nūc de p̄pōne in cōpōne. hec em̄ nō est vā. p̄pō in ꝯpōne est p̄pō. ſʒ hec est vera. p̄pō in appōne est p̄pō. Qr aūt p̄pō in ꝯpōne nō sit p̄pō hui⁹ sunt q̄tuor cause. Pria q̄r p̄pō dz esse dcō ex quo debet esse ꝑs orōnis p̄pō aūt in ꝯpōne non est dictio sed est ꝑs dictiōis. Scda q̄r p̄positio debet retorq̄re verbū ad casuale. hoc p̄positio in compōne nō facit. Tertia q̄r p̄positio deseruit actō vel abltō. p̄pō aūt in cōpōne nulli casui seruit sed indifferenter cuilibet casui p̄ponit᷑. Quarta. q̄r sequeret᷑ q̄ dictio ꝯposite figure esset diuersarū ꝑtiū orōnis qd̄ est flm̄. indoct⁹ em̄ est vna dictio ⁊ si in esset prepō ⁊ doctus nomen tunc hec dictio indoct⁹ esset nomen ⁊ p̄pō. Est ergo ista diuisio potius analogi in sua analogata. Analogū aūt est qd̄ ꝑ p̄us dr̄ de vno ⁊ ꝑ posteri⁹ de alio. om̄e analogū ꝑ se positū stat ꝓ ꝟcato p̄ncipaliori. Cū ergo p̄pō per se ponit᷑ semper accipit᷑ ꝓ p̄pōne in appōe. si aūt debet capi ꝓ prepōne in ꝯpōne oportʒ q̄ restringat᷑. ¶ Sequit᷑ corr'ie q̄ hec ꝯn̄a nō valet. hec est p̄pō in ꝯpōne ḡ est p̄pō. q̄r arguit᷑ ab inferiori ad sup̄ius. scʒ a dicto ſʒm quid ad dictum simpl'r que ꝯn̄a nō valet. q̄r in simili non sequit᷑ hoc est pictus homo. ergo hoc est homo.

Notandū quarto et vltimo q̄ absolu-

te loquendo diffinitio donati data de p̄pōne non valet. ideo. q̄r donat⁹ diffinit p̄positionē in ꝯpōne. ex quo officia p̄pōnis in ꝯpōne hic exp̄mit. ꝯstat aūt q̄ p̄pō in ꝯpōne non est p̄pō vt dictū est in notabili tertio Si ergo dīo donati debet ꝯuenire p̄pōni in appōne q̄ est vā p̄pō. oportʒ eā supplere vt sic dicat᷑. Prepō est pars orōis q̄ p̄posita aliis ꝑtib⁹ scʒ i ꝯpōne aut appōe. ꝟcationē caꝝ i ꝯpōne ꝯplet mutat aut minuit. et tunc dīo bn̄ valebit. Aliq̄ tn̄ dicūt alit᷑ q̄ donat⁹ fuisset illi⁹ opinionis q̄ p̄pō in cōpōe esset vera p̄pō. sed hoc non est v̄m. Aliq̄ aūt dicūt q̄ nō est imputādū donato q̄ ip̄e diffinit p̄pōem in ꝯpōe. q̄r ip̄e nō potuit ponere dīonē p̄pōis in appōne non transgrediēdo limites sue scie. ⁊ deducūt hoc sic. donat⁹ em̄ non potuit ponere dīonem cōpōnis in appōe eēntialē. q̄r tūc esset repugnātia ad dīones p̄cedentes. om̄es em̄ dīones p̄cedētes fuerāt acc̄ntales date ꝑ acc̄n̄a ꝑtium orōnis. sola autem dīo prepōnis fuisset eēntialis qd̄ non fuisset conueniens. Non potuit donat⁹ etiā ponere dīonem p̄pōnis in appōne nisi excessisset metas. ptʒ sic. q̄r p̄pō in appōne dz diffiniri ꝑ exigere regere ⁊ retorquere. ꝯstat aūt q̄ exigere regere retorq̄re ꝯueniūt p̄pōni vt est dyasinthetice cōsiderationis. hic aūt determinat᷑ de p̄pōne vt est ethimologie considerationis. dictū est em̄ ante q̄ scia donati ꝑtinet ad ethiologiam. Concludūt ergo q̄ donatus talē dīonem p̄pōnis posuit quā potuit. et ergo diffinit p̄pōem in cōpōne. licet non sit vera p̄positio. Melius est tn̄ dōm quemadmodū dictum est q̄ ista dīo p̄pōnis pōt intelligi tam de p̄pōne in appōne q̄ʒ in cōpōne iuxta expōnem dictā in p̄ncipio quarti notabilis. Diffinit᷑ aūt p̄positio ſm autorē modorū ꝟcandi sic. Prepositio est ꝑs orōnis ꝟcans per modū disponētis retorquentis casuale ad actum verbi. ⁊ iste est modus ꝟcandi ipsius p̄pōnis. ¶ Sequit᷑ corr'ie q̄ licet cōiter grāmatici dicūt q̄ p̄pō retorquet casuale ad actus verbi. tn̄ hoc absolute non est verū sed potius est dōm q̄ p̄pō retorquet ⁊ disponit verbū ad regendū casuale. et ptʒ hoc sic. verba em̄ absoluta sunt debilis transitionis sic q̄ per se non p̄nt regere obliquū casum sed indigent auxilio p̄pōnis virtute cuius regunt post se obliquū. Casuale ergo quantū est de se semꝑ suscipiet regimē verbi. defectus aūt est in verbo et non in dictiōe casuali. ptʒ ergo q̄ est dōm meli⁹

q̄ p̄positio retorquet verbū ad casuale q̄ʒ ecōuerso. Istʒ notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

Cōclusio r̄n̄salis. Diffinitio p̄pōnis a

donato posita est bn̄ assignata. Ptʒ v̄itas ꝯcl'ōis ex his q̄ ōn̄sa sunt ⁊ dicta i nota.

Ar. Prio. Ordo donati in locatiōe p̄positiōis nō est bn̄ assignatus igit᷑ ꝓbat᷑. q̄r p̄positio debet esse p̄ma ꝑs orōnis in ordīe ⁊ nō septīa ꝓbat᷑. q̄r p̄pō dicitur a p̄ponendo ḡ debet p̄poni ceterꝭ ꝑtib⁹. ḡ ordo donati nō valet. ꝓbat᷑ aīn̄s ex vi vocabl'i. tʒ ꝯn̄a ab eodē ad idē ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcluderet si p̄pō diceret᷑ a p̄ponēdo ideo q̄r omnib⁹ ꝑtib⁹ deberet p̄poni. sed dr̄ a p̄ponēdo non absolute. sed in ordine ad suū casuale cui deseruit. vt actō vel abltō.

Ar. Scdo. Prepositio nō p̄ponit᷑ casuali cui deseruit ḡ solutio nō valet. ꝓbat᷑ q̄r postponit᷑ ei. ꝓbatur cū dico mecū tecū secū cordeten⁹ pubeten⁹. ¶ Dico v̄m argm̄ cōcludit q̄ p̄positio postponit᷑ suo casuali nō simpl'r sed figuratiue ꝑ figurā q̄ dicit᷑ anastrofa vt dictū est in p̄io notabili.

Ar. Tertio. Dīo p̄pōnis nō valet. ꝓbat᷑. oīs dīo dz cōuenire cuilibet ꝯtēto sub diffinito. ſʒ ista dīo nō est hm̄oi ergo. Maior ē vna ꝯditio boē dīonis. Minor. q̄r nō cōuenit p̄pōni in cōpōne. ꝓbat᷑ q̄r prepō est ꝑs orōnis ⁊ dictio. ſʒ prepō in cōpōne nō est dictio. ¶ Dico v̄m argm̄ cōcludit q̄ dīo dz cōuenire cuilibʒ contēto sub diffinito ꝓ quo diffinit᷑. vt aūt dictū est in quarto notabili hic nō diffinit᷑ ꝓp̄rie prepō in cōpōne sed in appōne q̄ est vā prepositio.

Ar. Quarto. Aliq̄ est p̄pō q̄ nec cōplet nec mutat nec minuit ergo dīo nō valet. ꝓbat᷑. q̄r prepō in appōne nec cōplet nec mutat nec minuit. ¶ Dico verū argm̄ cōcludit q̄ ad dīonē in expōne dz addi in appōne vl' in cōpōne.

Ar. Quito. Dīo p̄pōnis nō vʒ. ꝓbat᷑. nulla dīo dz dari ꝑ opposita. ſʒ ista datur ꝑ opposita ḡ nō vʒ. Maior q̄r ꝑtes dīonis dn̄t ꝯuenire diffinito. modo opposita non cōueniūt vni vt dr̄ in postp̄ntis. Minor. q̄r dat᷑ ꝑ istas duas ꝑticulas minuit aut complet q̄ sunt opposita. ¶ Dico verum argm̄ concludit q̄ nll'a dīo dz dari ꝑ opposita copulatiue sed bn̄ disiunctiue ⁊ sic est in ꝓposito.

Ar. Sexto. Prepō. nō mutat ergo dīo non vʒ. ꝓbat᷑. q̄r sequeret᷑ q̄ termin⁹ nō ꝟcaret idē vbicūq̄ȝ poneret᷑ qd̄ est ꝯtra Marsiliū in ampliatiōib⁹ dicentem q̄ termin⁹ vbicunq̄ȝ ponit᷑ eq̄ m'ta ꝟcat. ꝓbat᷑ seq̄la. q̄r termin⁹ in simplici aliter ꝟcaret ⁊ aliter in cōpōne. ex q̄ p̄positio mutat ꝟcationē simplicꝭ. ¶ Dico q̄ p̄pō in cōpōne mutat ꝟcatū simplicꝭ ad illū intellectū q̄ ip̄m cōpositū aliter ꝟcat q̄ʒ simplex. vt aliter ꝟcat iniustus ⁊ aliud q̄ʒ iust⁹. ex q̄ sunt diuerse dictiones.

Ar. Septio. Dīo p̄pōnis nō vʒ. ꝓbat᷑. null'a dīo dz dari ꝑ disiunctionē. ſʒ ista dat᷑ ꝑ disiūctionē ḡ nō vʒ. Maior est Aristo. vi. topicoꝝ. Mior est nota. q̄r dat᷑ ꝑ ly aut. ¶ Dico v̄m argm̄ cōcludit q̄ nulla dīo eēnalis ⁊ q̄dditatiua dz dari ꝑ disiūctionē. sed p̄sis dīo ē acc̄ntalis ⁊ huic nō repugnat q̄ dat᷑ ꝑ disiūctōes

Ar. Octauo ⁊ vltio. p̄pō nō cōplet ꝟcationē v̄bi ḡ dīo nō vʒ. ꝓbat᷑. illd̄ qd̄ est ꝑfectū nō pōt ꝑfici. ſʒ ꝟcatio v̄bi est ꝑfecta ḡ ip̄sa p̄pō addita v̄bo nō pōt ei⁹ ꝟcationē ꝑficere. Maior est Aristo. v. metaphice. ꝑfectū em̄ nō suscipit hyperbole vl' additionē. Mior. q̄r v̄bū hʒ modū ꝟcādi formalē q̄ in esse ꝑtis cōstituit᷑. modo ꝑfectio rei est a forma vt dr̄ Boetius in libello de vno ⁊ vnitate. ¶ Dico v̄m argm̄ concludit q̄ ip̄a p̄pō nō ꝑficit ꝟcatū v̄bi simpl'r sed q̄ʒtū ad certitudinē app̄hendentis ⁊ intelligētis vt declaratū est in. ij. notabili.

Prepositioni quot accidunt? vnum. quid? casus tantum Quot casus? duo. qui? actūs et abltūs. Da p̄positiones casus accusatiui vt ad apud ante aduersum cis citra circū

circa contra erga extra inter intra infra iuxta ob pone per
prope propter secūdum post trans vltra preter supra circi-
ter vsq̧ secus penes. Qūo dicimus em̄. Ad patrem. apud
villam. ante edes. aduersum inimicos. cis rhenum. citra
forum. circum vicinos. circa templum. contra hostes. erga
ꝓpinquos. extra termios. inter naues. intra menia. infra
tectū. iuxta macellū. ob auguriū. pone tribunal. per parie-
tē. ꝓpe fenestrā. ꝓpter disciplinā. scdm fores. post tergum
trans ripā. vltra fines. p̄ter officiū. supra celum. circiter an
nos. vsq̧ oceanū. secus vos. penes arbitros. Da p̄pōnes
casus abltī vt a ab abs cū corā clam de e ex pro pre palam
sine absq̧ tenus. Qūo dicimus em̄ A domo. ab hoīe. abs
quolibet. cū exercitu. corā testib⁹. clam custodib⁹. de foro. e
iure. ex prefectura. ꝓ clientib⁹. p̄ timore. palā omnib⁹. sine
labore. absq̧ iniuria. ten⁹ pube. qđ nos dicim⁹ esse pubete
nus. Da p̄pōnes vtriusq̧ casus. vt i sub sup et subter. Qn̄
actō casui seruiūt? qn̄ nos vel quoslibet ad locū ire isse vel
ituros esse significam⁹. Qn̄ abltō casui seruiūt? qn̄ nos vł
quoslibet in loco esse vł fuisse vł futuros esse significamus.
In actī casus vt itur in antiquā siluam. In abltī casus vt
stans celsa in puppi. Sub actī casus vt postesq̧ sub ipsos
nituntur gradibus. Sub abltī casus vt arma sub aduersa
posuit radiantia quercu. Sup quā vim habet. vbi locum
significat magis actō q̄ abltō. Vbi vero mētionē alicuius
rei facim⁹ abltō tm̄ vt multa sup priamo rogitās sup hec-
tore multa. hoc est. de priamo ⁊ de hectore. In quam vim
habet. Etiā tunc actō casui seruit cū significat contra vt in
adulterū et in desertorē. Subter quā vim habet. Eandez
quā et supiores ad locū et in loco significātes. Que p̄posi-
tiones sunt que a dictiōibus separi non p̄nt vt di dis re se
an con. Qūo dicimus em̄ diduco distraho recipio secubo
amplector cōgredior. Que sunt que ꝯiungi nō possunt vt
apud et penes Que ꝯiungunt̄ et sepant̄. reliq̄ pene omnes

Vtꝝ tm̄ vnū sit accn̄s prepositionis scz

casus. Pro intellectione questiōis mote. Notandū primo q̄ donatus dicit in tex-
tu q̄ casus est accn̄s p̄positiōis. Scim q̄ aliter casus ꝯuenit ptibus declinabilib⁹
scz nomini ꝓnomini ⁊ pticipio. ⁊ aliter p̄pōni. ptib⁹ em̄ declinabilibus ꝯuenit exis-
stenter ⁊ radicaliter. vel originaliter. scz q̄ ad ꝓprietates casuū q̄ sunt s̄care recte et
oblique vt dictū est in noīe. p̄pōni aūt nō sic ꝯuenit. q2 p̄pō nō s̄cat recte nec obliq̄
nec in rōne p̄ncipij. nec termi que sunt ꝓprietates casuū vt dictū ē in capitło de casu
nois. p̄positio aūt habet casum solū deseruitiue ⁊ improprie q2 scz deseruit dictioni
bus casualib⁹ scz actō ⁊ abltō. ¶ Sequit̄ corꝛł'ie prio q̄ hec ꝯn̄a non valet. p̄pō hz
casum ergo reddit suppositū. q2 reddere suppositū ꝯuenit illis ptibus q̄ hn̄t casuz
originaliter q̄ ad ꝓprietates casus q̄ sunt s̄care recte vel oblique. ¶ Sequit̄ corꝛł'ie
scđo q̄ hec ꝯn̄a nō valet. p̄positio habet casui deseruire. ergo habz casum. q2 argui
tur a dicto s̄m quid ad dictū simpł'r que ꝯn̄a nō valet.

Notandū scđo q̄ p̄positio solum deser

uit duob⁹ casibus scz actō vel abltō. Rō aūt hui⁹ quare nō deseruit ntō ⁊ vtō ē hec
q2 p̄pō cū illis casib⁹ quib⁹ deseruit ꝯstruit̄ transitiue. ntūs aūt ⁊ vtūs ꝯstruit̄ itrā-
sitiue vt dr̄ Priscian⁹. i. minorꝫ. Ratio aūt hui⁹ quare p̄pō nō deseruit gtō ⁊ dtō est
ista. q2 vt dictū est p̄pō retorquet casuale ad actū verbi. sed cuilibet actui ⁊ motui
corn̄dent duo termini. scz terminus a quo ⁊ terminus ad quē vt dr̄. v. phicorū. sed
isti duo termini sufficienter exprimunt̄ p actm̄ et abltm̄. p actm̄ exp̄mitur termin⁹
ad quē per abltm̄ exp̄mit̄ termin⁹ a quo. et per ꝯn̄s p̄pō solum deseruit actō ⁊ ab
latio. ¶ Sequit̄ corꝛł'ie q̄ licet in isto exemplo. tenus crurū. ista p̄positio tenus de
seruit gtō scz crurū. hoc est more grecoꝝ. ⁊ ille gtūs ponit̄ loco abltī. valet em̄ pre-
dicta oratio tm̄. tenus crurū. i. tenus cruribus. ¶ Casus p̄positiōis diffinit̄ sic. Est
ꝓprietas p̄positiōis attributa ei ea rōne qua apta nata est deseruire alicui casui
retorquens casuale ad actū verbi vel participij. ¶ Sequitur correlarie q̄ vox pre-
positionalis qn̄ in oratione ponit̄ sine casuali non est prepositio sed aduerbiū vt fe
ci hoc coram. i. manifeste v̄sus. Voces p̄posite nequeunt sine casibus esse. Si care-
ant illis dn̄t aduerbia dici ¶ Sequit̄ correlarie scđo q̄ in istis orōnibus pridie yd⁹
pridie kalendas. pridie est aduerbiū ⁊ ponit̄ loco illius p̄positiōis ante. valet em̄.
pridie kalendas. i. pre die ante kalendas

Notandū tertio q̄ prepositōnes que de

O

seruiant actō sunt triginta vt dt donatus in textu. Usus. Cōstrue ter denas cū q̄rto
p̄posituras. Que aūt deseruiunt abltō tm̄ sunt q̄ndecim. Usus. Sed sunt ter q̄nq3
cum sexto consociande. Que aūt deseruiūt vtriq3 casui.i.q̄nq3 actō ꝛ q̄nq3 ablatio
sunt q̄ttuoꝛ sc3 in sub sup et subter. Et licet alexāder in scd̄a pte enumerat subtus q̄
etiam deseruit actō ꝛ abltō sil'. tn̄ hoc nō est ꝯtra donatū. qꝛ subter ꝛ subtus habēt
eandē s̄cationē licet voce differāt. Qn̄ aūt iste p̄pōnes seruiunt actō ꝛ qn̄ ablatiuo
donatus dat duas regulas. Prima qn̄ em̄ s̄cam⁹ nos vl' quoslibet alios esse in lo
co vel fuisse in loco. vel futuros esse. tūc seruiūt abltō. hoc est tm̄ dicere. qn̄ iste pre
pōnes ponunt in orōe ꝛ ꝯstruunt cū v̄bo vl' p̄ticipio s̄cāte quietē in loco. exm̄ de in
qn̄ seruit abltō vt stans celsa in puppi. Exm̄ de sub qn̄ seruit ablatiuo vt arma sub
aduersa posuit radiantia quercu. Scd̄a regula. qn̄ s̄camus nos vel quoslibet alis
os ire isse vel ituros esse in aliquem locū tunc seruiunt actō. hoc est tm̄ dicere quā
do iste p̄pōnes ponunt in orōne ꝛ ꝯstruunt cū v̄bo vl' p̄ticipio s̄cāte motū de loco
ad locū tūc ꝯstruunt cū actō. Exm̄ de in vt itur in antiquā siluā. Exm̄ de sub vt fus
res nitunt sub ipos postes vt intrēt domū in gradib⁹.i. sub gradib⁹. Silr subiun
git q̄ ista p̄pō in qn̄ v3 tm̄ sicut ꝯtra tunc regit actm̄. vt in adulterū.i. ꝯtra adulte
in desertorē.i. ꝯtra desertorē. vn̄ Desertoꝛ dr q̄ reliq̄t p̄priū dn̄m in bello ab eo fugi
ens. Silr hic Salusti⁹ scripsit in cathelinā.i. ꝯtra cathelinā. Silr hic dt q̄ illa p̄
positio sup qn̄ ponit in orōe p̄ quā s̄catur mot⁹ de loco ad locū tūc seruit actō ca
sui vt ille scandit sup turrim. Sed qn̄ absolute facim⁹ mentionē de aliq̄ re tunc re
git abltm̄ tm̄. ꝛ valet tm̄ sicut de. vt multa super priamo rogitās super hectore mu
ta. super priamo.i. de priamo. Silr subiungit. Ista p̄pō subter h3 eandē s̄catiōes
sicut predicte enūerate. qn̄ em̄ ista p̄pō subter ponit in orōne per quā s̄catur mot⁹
de loco ad locū tunc construitur cū actō vt ego vado subter castrum. Sed quan
do subter ponitur in orōne p̄ quā s̄catur quies in loco vel motus in loco. tūc ꝯstru
itur cum abltō vt canis latet subtus scamno.

Notandū quarto et vltimo q̄ donat⁹

in fine on̄dit tria. Primo on̄dit q̄ p̄pōnes inseparabiles sunt sex sc3 di dis re se an cō
vt diduco. distraho. recipio. secubo. amplector. ꝛ ꝯgredior. Et dicunt inseperabi
les ideo. qꝛ nunq3 p̄ponunt dictiōibus in appōne sed solū in compōne. ꝛ sic nunq3
separatim inueniunt vn̄ ꝛ neq3 p̄pōnes dn̄t dici. ptz qꝛ p̄pō p̄prie dicta vt dictum est
addit in appōne actō vel abltō. sed hoc nō est v̄m de illis sex vn̄ improprie dicūtur
p̄pōnes ¶ Postea dt scd̄o q̄ due sunt p̄pōnes que nunq3 addunt dictionibus in
cōpōne vt apud ꝛ penes. ꝛ hoc est verū vt in plurimū. qꝛ aliqn̄ penes inuenitur ad
ditū per compōem vt penultim⁹. ꝛ dr penultim⁹ quasi penes vltimū. Tertio dicit
q̄ alie p̄pōnes gn̄aliter addunt tam in compōe q3 in appōne. vn̄ dt in textu. Que
sunt que cōiungi nō pn̄t vt apud et penes. Subiungit. Que ꝯiunguntur ꝛ sepa
tur. et rn̄det. relique pene omnes. Istis notabilib⁹ sic stantibus est.

Cōclusio rn̄salis. Tm̄ vnū est accidens

p̄pōnis sc3 casus. Ueritas hu⁹ ꝯclōnis ptz ex his q̄ dicta sunt in notabilibus.

Ar. Prio. Casus non est accn̄s p̄pōnis igitur. p̄batur. casus ꝯuenit illis par
tibus que s̄cant subām. sed p̄positio non s̄cat subām ergo. Maior. quia ca
sus est dispō subē ad actum vt dt autor modorū s̄candi. Minor. quia pre
positio s̄cat dispōem subē mō dispō subē nō est subā. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit q̄
p̄positio nō h3 casum p̄prie ꝛ originalit quemadmodū partes declinabiles habēt
sed solū habet casum deseruitiue vt dictū est in notabili primo.

Ar. Scd̄o. plura sunt accn̄a p̄pōnis q3 vnū. p̄bat. qꝛ sp̄es ꝛ figura etiam sunt
accn̄a prepositiōis. p̄batur. qꝛ aliqua est p̄positio simplicis figure ꝛ p̄miti
ue sp̄ei vt circa. ꝛ aliq̄ est p̄positio deriuatiue sp̄ei. ꝛ figure cōposite vt circiter quod
cōponitur a circū. ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcludit q̄ tm̄ vnū est accn̄s p̄pōnis magis fa
mosum ꝛ plus vsitatū. tn̄ p̄ hoc nō negat q̄n sint plra nō ita cōiter vsitata.

Ar. Tertio. Prepō deseruit gtō igit lrā fl̄ā. p̄bat in illa orōne. in sup̄me noctis
cene recūbens cū fratrib⁹. in qua orōne illa prepō in deseruit gtō supreme
noctis. ¶ Dicūt aliq̄ q̄ nō d3 ita poni. sed sic. in sup̄me noctis cena. ꝛ vale
bit tm̄. in cena supma noctis.i. vltie noctis. Alij dicūt lic3 in p̄dicta orōne ly in ad
ditur gtō hoc tn̄ est more grecorū q̄ caruerūt abltō ꝛ loco ablri posuerūt gtm̄.

Ar. Quarto. Prepō deseruit gtō. p̄bat in ista orōne de sctō iohe euangelista.
Johes in feruentis olei doliū missus. vbi illa p̄pō in p̄ponit huic gtō fer
uētis olei. ¶ Dico q̄ hoc solū fit cā ornat⁹. sed s3m verū modū ꝯstruendi p̄
ponitur huic actō doliū vt sic stabit. iohes fuit missus in doliū feruentis olei.

Ar. Quinto. Solū quattuoꝛ sunt p̄pōnes igit nō sunt triginta. p̄bat. qꝛ om̄is
p̄pō importat circūstantiā cāe. sed tm̄ q̄ttuoꝛ sunt cāe. igit tm̄ q̄ttuoꝛ sunt p̄
pōnes. Maioꝛ est nota ꝛ est autoris modorū s̄candi. Minoꝛ est Aristo. ij.
p̄hicoꝝ. ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcludit q̄ tm̄ q̄ttuoꝛ sunt cause in gn̄e. tn̄ ille cause diuer
sificantur multum. ꝛ ad illā diuersitatem cārū exp̄mendā etiam requirunt plures
prepositiones q3 quattuoꝛ.

Ar. Sexto. Aliq̄ est p̄pō que nulli casui seruit. p̄batur in illa orōne iste locus
est hoc corā. in qua orōne ly coram nulli casui seruit. ¶ Dico v̄m argm̄ cō
cludit q̄ p̄pō manēs p̄pō semp̄ seruit casui. sed si p̄pō nō manet p̄pō tunc
nulli casui seruit. mō in p̄dicta orōne corā est aduerbiū ex notabili quarto vbi fuit
dictū q̄ qn̄ vox p̄positionalis nullū casum regit tūc est aduerbiū.

Ar. Septio. Nulla p̄pō pōt regere actm̄ ꝛ ablm̄. ḡ nō sunt q̄ttuoꝛ p̄pōes que
seruiūt vtriq3 casui. p̄bat ans. Idē solū facit idem. sed q̄libet p̄pō est vna
igit q̄libet p̄pō tm̄ regit vnū casum. aut actm̄ tm̄ aut ablm̄ tm̄. Maioꝛ est
Aristo. ij. de gn̄atiōe. Mioꝛ silr est nota. ¶ Dico v̄m argm̄ ꝯcludit q̄ idē eodē mō
se hn̄s solū facit idē. s3 idē diuersimode se hn̄s pōt facere plra. sic est in p̄posito. lic3
em̄ eadē p̄pō pōt regere actm̄ ꝛ ablm̄ nō tn̄ eodē mō vt dictū est in no. iij.

Ar. Octauo. Plres sunt p̄pōnes inseparabiles q3 sex ergo lra donati falsa. p̄bat
ans. qꝛ co etiā est vna vt ptz in isto v̄bo cooperioꝛ qd̄ ꝯponit a co ꝛ operi
oꝛ. ¶ Dico q̄ cooperioꝛ nō cōponit a co sed a con ꝛ operioꝛ ꝛ ḡ argm̄ nō ꝯcludit.

Interiectio quid est p̄s oronis sig

nificans mētis affectū voce incognita. Interiec
tiōi q̄t accidūt: vnū. q̄d: s̄catio tm̄. Significa
tio interiectionū in q̄ est: quia aut leticiam mentis signifi
cam⁹ vt euax. aut dolorem vt heu. aut ammirationem vt
pape. aut metum vt tat tat tat. aut si qua sunt similia.

Utrū diffinitio interiectiōis quam do

natus ponit in textu sit bene assignata. Interiectio est p̄s orōnis s̄cans mentis af
fectū voce incognita. Pro intellectiōe questiōis mote. Notādū primo q̄ diffinitu3
p̄ātis dionis est interiectio pro suis signatis accepta. sc3 pro omnibus interiectio

nibꝰ. Pro gñe aūt ponit̃ ꝑsõrõnis. ⁊ capit̃ hic ꝑsõrõnis cõĩus q̃ȝ in dõnibꝰ aliarū ꝑtiū orõnis. vñ ꝑsõrõnis capit̃ dupl'r. Unoꝰ ꝓprie ꝓ dictiõe latĩa q̃ finaliter est adinuēta ad exprimendū mētis ꝯceptū. ⁊ isto mõ interiectio nõ est ꝑsõrõnis. interiectõ eĩm nõ s̃cat mētis ꝯceptū ſȝ affectū vt dt dio. Scdo capit̃ ꝑsõrõnis gñaliter ꝓ qlibet dictiõe siue latĩa siue alteriꝰ ideomatȝ nõ curãdo an ꝑ caȝ exprimat̃ mētȝ conceptꝰ vel affectꝰ. ⁊ sic interiectio est ꝑsõrõnis. Scim etiã ꝙ interiectio dupl'r põt considerari. Uno mõ q̃ ad ꝓferentē q̃ scȝ ꝓfert voces interiectiõis ex aliq̃ affectu accidēte ⁊ eueniēte circa aiaȝ. ⁊ isto mõ interiectio s̃cat mētis affectum ⁊ hoc vult dio. Scdo põt ꝯsiderari interiectio q̃ ad audientē. ⁊ sic s̃cat mētis ꝯceptū. ille eĩm q̃ audit format ꝯceptꝰ de voce iteriectionali ꝑ aliquē ꝓlata. vt si dolor occurrit vl' euenit alicui ꝓferēs sine deliberatiõe ꝓfert vocē interiectionalē. ille aūt q̃ audit determiate format ꝯceptū de dolore vl' passiõe illiꝰ ꝓferētis vocē interiectionalē

Notandū secūdo. Differentia est inter

affectū ꝯceptū ⁊ effectū. Affectꝰ est motꝰ vel passio exñs in aĩa. nõ tñ exñs silitudo rei extra aiaȝ. vt spes dolor tior ⁊ gaudiū sunt q̃ttuor affectꝰ quibꝰ aĩa afficitur ⁊ mouet̃. Effectꝰ aūt est res facta ⁊ ꝓducta ab aliq̃ causa. Et dr̃ effectꝰ ab e quod est extra ⁊ factio. q̃si extra factio. vel res facta ab alio. vñ ⁊ dr̃. vij. metaphice. Domꝰ ab extra fit a domo ab intra. Cõceptꝰ aūt est silitudo rei extra aiaȝ apphensa ab aĩa. Et sic spēs vel silitudo lapidis exñs in aĩa dr̃ ꝯceptus lapidis. Dicitur eĩm ꝯceptus q̃si captū ab alio. q2 ꝯceptus abstrahunt̃ a rebus ꝑ intellectū. Intellectꝰ eĩm vt dr̃. iij. de aĩa. est locus. i. receptaculū ⁊ reseruaculū spērū. i. cõceptuū ⁊ silitudinum rei. Dicitur eĩm. iij. de anima. Lapis nõ est in aĩa sed spēs lapidis. Scim etiam ꝙ affectus dicuntur passiones aĩe. quarū passionū ⁊ affectuū virtutes morales sunt moderatrices ⁊ refrenatiue. ⁊ fundant̃ in appetitu sensitiuo. dolorē eĩm magnū consolatur pacientia. gaudiū magnū medet̃ molestia vel temperantia. et sunt tales affectus quattuor p̃ncipales scȝ gaudiū dolor spes ⁊ timor. de quibꝰ dicetur inferius. minus tñ p̃ncipales sunt ꝯplures.

Notandū tertio. ꝙ in diffinitiõe inter

iectionis dicit donatus in fine. voce incognita. Uñ ista ꝑticula incognita voce ſm varios diuersimode exponit̃. Primo sic. incognita voce. i. voce nõ deliberata. quia interiectiones cõiter ꝓferuntur ex vsu ⁊ sine deliberatiõe. Scdo hec ꝑticula exponitur. icognita voce. i. imꝑfecta ⁊ semiplena voce. q̃sicq3 eĩm interiectio est imꝑfecta vox. sic ꝙ etiam scribi nõ põt. Tertio exponitur. i. voce non imposita ad s̃candum interiectiones eĩm nõ solum fiunt ⁊ ꝓferunt̃ in latino. sed etiam aliĳs ideomatibus. Quarto exponitur hec ꝑticula. incognita voce. i. nõ regulata expssione. interiectiones eĩm non debito accentu regulant̃ sed ſm affectū hoim ꝓferuntur. Inter oĩes aūt has expõnes tertia videt̃ esse melior. ptȝ q2 ꝑ istã expõem iteriectio differt a vbo. Uerbū etiã s̃cat affectū vel sub affectu mētis vt dictū est circa modū vbi. nõ tñ eodem modo sicut interiectio. interiectio eĩm s̃cat affectū mentis incognita voce. ſȝ verbum s̃cat sub affectu cognita voce. de isto tñ sufficienter dictū est in capitulo de modo verbi. ¶ Modus autem s̃candi interiectionis ſm autorem modorū s̃candi est parsorõnis s̃cans per modū afficientis animū voce incognita. Cuiꝰ diffinitionis intellectus patet sufficienter ex his que dicta sunt. Dicitur autem iteriectio ab interiacendo. q2 iacet in aĩa eam afficiens. Et est affectus medium inter ꝯceptuȝ ⁊ vocem. et ergo iacet vel interiacet inter ista. Est aūt inuenta interiectio ꝓpter exprimere diuersos affectus quibꝰ anima mouetur ⁊ afficitur. Necesse ergo fuit inuenire talem partē per quã tales diuersi affectus aĩe exprimerent̃. qui aūt sunt illi affectus patebit in notabili sequente.

Notandū quarto ⁊ vltimo ꝙ accidens

interiectionis est tm̃ vnū scȝ s̃catio. Licet eĩm in interiectiõe etiã reperit̃ spēs et figura. omnes eĩm interiectiões sunt p̃mitiue spēi ⁊ figure simplicis vt cõiter grammatici dicunt. Nec est instãtia de ly ꝓhdolor. q2 est simplicis figure ⁊ nõ cõposite. licȝ aliq̃ imaginantur oppositū. ¶ Diffinit̃ aūt s̃catio interiectionū sic. Est ꝓprietas interiectionis attributa ei ea ratõne q̃ s̃cat s̃catū suū sub ratõne affectꝰ aĩi in spēali scȝ ratõne gaudĳ timoris doloris aut spei. ¶ Sequit̃ corl'ie ꝙ s̃catõ iteriectionū ē q̃druplex. ptȝ q2 s̃catio interiectionū s̃cat sub affectu aĩe. ſȝ affectꝰ aĩe sunt q̃tuor scȝ spes gaudiū dolor ⁊ timor. ⁊ ꝑ ꝯñs etiã s̃catio interiectionū est q̃druplex. Pro q̃ notandū s̃catio capit̃ dupl'r. Uno mõ absolute ⁊ simpl'r ꝓ mõ determinãtȝ actū vbalē sub rõne affectꝰ simpl'r. Isto mõ s̃catio est de eēntia interiectiõis. designare eĩm affectū aĩe ponit̃ i dõne eēntiali interiectiõis. Scdo capit̃ s̃catio spēal'r. pro mõ determinantȝ actū vbalē in spēali. scȝ rõne gaudĳ vl' spei vl' doloris vel timoris et isto mõ s̃catio est accñs interiectiõis. ¶ Sequit̃ corl'ie ꝙ nõ est in cõueniēs idē esse essentiale rei ⁊ etiã accñtale ſm diuersum modū acceptū. patȝ hoc de s̃catione interiectionū. ⁊ idē fuit dictū de s̃catiõe aduerbĳ. ¶ Sequit̃ corl'ie scdo ꝙ s̃catio interiectionuȝ est q̃druplex. ptȝ ꝑ sufficientiã s̃cationis interiectionū. Dis eĩm s̃catio interiectiõis aut est circa bonum. aut circa malum. Si circa bonū hoc est duplicit̃ Aut circa bonū p̃ñs sic est gaudiū. Aut circa futurum ⁊ sic est spes. gaudiū eĩm de p̃ñti bono. spes vero circa futurum bonū. Si aūt est circa malum hoc est duplicit̃ Uel est circa p̃ñs malum sic est dolor. Uel circa futurum sic est timor. dolor eĩm est circa presens malum. timor vero circa futurum malum. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Diffinitõ inter

iectionis a donato posita est sufficienter assignata. Probatur veritas conclusiõis ex notabilibus ⁊ declarationibus.

Ar. Prio. Interiectio nõ est ꝑsõrõnis ab aliĳs disticta. ꝓbat̃ auctē Prisciãi q̃ nõ ponit eã vt ptȝ. xv. maioris. ¶ Dico licet Pristianꝰ nõ ponit interiectionē expsse tñ implicite q2 cõphendit eã sub aduerbio. Meliꝰ tñ dr̃ ꝙ p̃scianꝰ ponit etiam interiectionē. sed dt ꝙ greci cõprehēdunt interiectionē sub aduerbio.

Ar. Scdo. Interiectio nõ est ꝑsõrõnis. ꝓbat̃. oĩs ꝑsõrõnis est dcõ latina. ſȝ interiectio nõ est dcõ latĩa g̃. Maior ē nota. q2 ꝑsõrõnis est dcõ latĩa q̃ integrat orõnē latinã. Mior ptȝ. in q̃libet ideomate inueniunt̃ interiectiones. ¶ Dico vm argm̃ ꝯcludit ꝙ interiectio nõ est parsorõnis capiēdo ꝑteorõnis ꝓprie sed bñ cõiter vt declaratū est in primo notabili.

Ar. Tertio. Dis parsorõis dȝ s̃care mētis ꝯceptū. ſȝ iteriectio nõ est hmõi ergo nõ est ꝑsõronis. Maior est nota. q2 ꝑtesorõnis sunt adinuente ꝓpter exp̃mere mentȝ cõceptū. Mior ptȝ ex dõne in q̃ dr̃ ꝙ iteriectio s̃cat mentȝ affectū. ¶ Dico vm argm̃ cõcludit ꝙ iteriectio s̃cat mentȝ affectū. verū est q̃ ad proferentē licet q̃ ad audientē s̃cat mentis cõceptū.

Ar. Quarto. interiectio nõ s̃cat mentȝ affectū ergo. ꝓbat̃. verbū s̃cat sub affectu animi. sed iteriectio nõ est verbū g̃. Maior patuit circa dõnē mõi. Minor est nota. q2 interiectio ⁊ verbū sunt ꝑtesorõnis distincte. ¶ Dico veruȝ argm̃ ꝯcludit ꝙ vbū s̃cat sub affectu animi cognita voce. sed interiectio incognita voce. vt dictū est in tertio notabili.

Ar. Quinto. Interiectio non est ꝑsõrõnis ab aliĳs distincta. ꝓbatur greci non ponūt interiectionē ab aliĳs ꝑtibus distinctã. sed omnis latinitas habȝ ortum a greca. ergo interiectio non est ꝑsõrõnis ab aliĳs distincta Maior est

Priscian.xv.maioꝝ.Mioꝛ est Prisciāi in ꝓhemio maioꝝ volumīs.Dico ꝺm ar-
gumentū ꝯcludit ꝙ greci nō ponunt interiectionē ꝑtem distanctā ab aduerbio sed
cōphendūt eam sub aduerbio.

Ar. Sexto.Interiectio nō est vltima pꝛoꝛatiōis ꝗ oꝛdo donati nō valet ꝓba-
tur Aſſis.Illa pꝛoꝛōnis debet esse ṗma quā pꝛio natura ꝓnunciat et ge-
nerat.ſʒ interiectionē pꝛio natura gn̄at ꝛ formaꝛ.ergo interiectio ꝺʒ esse ṗ-
ma pꝛoꝛōnis.Maioꝛ est nota.qꝛ natura dirigit ab intelligētia nō errāte.ꝛ sic nō er-
rat.Mioꝛ qꝛ cū mascul⁹ gn̄atur clamat a.ꝛ cū femina clamat e.¶ Dico ꝺm argm̄
ꝯcludit ꝙ interiectio est bn̄ ṗma pꝛoꝛōnis via gn̄atiōis.sed nō pfectiōis.mō dona-

Ar. tus hic pōit oꝛdinē pfectiōis inter ꝑteꝛoꝛationis.
Septio.ſcatio nō est accn̄s interiectiōis.ꝗ ꝓbaꝛ.ill⁹ quod est de essentia
rei nō est ei⁹ accn̄s.ꝫ ſcatio est de essentia interiectiōis ꝗ.Maioꝛ.qꝛ quod
vere est nulli accidit.i.phicoꝝ.Minoꝛ.qꝛ ſcatio nō pōt abesse interiectioni.omnis
em̄ pꝛoꝛōnis est formalr pꝛoꝛōnis ꝑ ſcationē ꝛ modū ſcandi vt ꝺt autoꝛ modoꝝ
ſcandi.Et etiā ſcatio est modus determinādi interiectiōis vt ꝺt autoꝛ modoꝛum
ſcandi.qꝺ exp̄mitur in modo ſcandi essentiali interiectiōis.¶ Dico ꝺm argm̄ cō-
cludit ꝙ ſcatio absolute ꝛ simplr accepta est de eēntia interiectionis.sed ſcatio in
spēali capta est accn̄s interiectiōis vt dictū est in vltio notabili.

Ar. Octauo ꝛ vltio.Plures sunt ſcatiōes interiectionum ꝗʒ quattuoꝛ ergo.
ꝓbatur.qꝛ aliqua est interiectio ſcatiōis derisiue vt vah qui destruis tem-
plū dei.Item aliqua est interiectio tristicie sicut heu.aliqua gaudij vt eya
aliqua est stupoꝛis vt o admirabile cōmerciū.aliqua lamentatiōis vt aube.Aliq̄
pꝛopulsionis vt heie.aliqua indignantis vt rach ach.aliqua ridentis vt cha cha.
aliqua despectiua vt phi.Quinymo apud Priscianū ꝛ alios grāmaticos.xvij.col-
ligunꝛ ſcatiōes interiectionū.¶Dico ꝺm argm̄ ꝯcludit ꝙ tm̄ quattuoꝛ sunt signi-
ficatiōes interiectionū ṗncipales.sed minus pꝛincipales ꝛ reducibiles ad illas q̄t-
tuoꝛ possunt esse plures.

Mo verbum actiuū in indicati-
uo modo dictū tpis p̄sentis numeri singlaris
figure simplicꝫ pſone pꝛime cōiugatiōis pꝛime
quod cōiugabitur sic.Amo amas amat ꝛc̄.

Queritur vltimo.Vtrum exemplaris

declinatio verboꝝ a donato sit sufficienter assignata.Et vtrū gerundia sint nomi-
na vel verba.Pro intellectiōe questiōis mote.Notandum pꝛimo ꝙ hec q̄stio duo
querit.Primo querit vtrū exemplaris declinatio verboꝝ a donato posita sit suffi-
cienter et bene assignata.Scꝺo querit vtrum gerūdia sint noīa vl verba.Pro pte
ṗma intelligenda.Scim ꝙ donatus non ponit exemplarē declinationē verboꝛuʒ
in capitlo de verbo sicut posuit exemplarē declinationē noīm īter noīa.ꝛ exempla-
rem declinationē pticipioꝝ inter pticipia.Cui⁹ rō est ista.ne scʒ induceret tedium
legentibus.exemplaris em̄ declinatio verboꝝ est longa,longā digressionē fecisset
inter pteꝛoꝛōnis.vt ergo illud tediū euitaret donat⁹ in fine determinat de exēpla-
ri declinatiōe verboꝝ per se.Et determiat de ea ꝓpter facilē informationem iuue-
num in declinatiōe verboꝝ.exempla em̄ nō sunt de essentia artis sed ꝓpter facilita-
tem doctrine vt dicit Thomas.i.ꝑorum.Notandū est etiā ꝙ tpa formata in cōiu-
gatione verboꝛum sunt duplicia.quedā em̄ formanꝛ a p̄nti.et q̄dā a p̄terito.Illa

que formantur a ptō pfecto indicatiui sunt quinqꝫ.scʒ ptm̄ plusqꝫ perfectū indicati-
ui.ptm̄ perfectū ꝛ plusqꝫ perfectū optatiui ꝛ coniunctiui.ptm̄ perfectū coniunctiui
futurū coniunctiui.ꝛ ptm̄ pfectum ꝛ plusqꝫ perfectū infinitiui.versus.Preteritum
pꝛimi format de se tpa quinqꝫ.Ram.sem.rim.ro.se.formabit cetera pꝛesens.Alia
aūt omnia tpa formantur a pꝛesenti.

Notandū scꝺo ꝙ in verbis passiuis pre-

teritū perfectū est ꝑ circūlocutionem huius verbi sum ꝛ ꝯdeclineoꝝ ei⁹.ꝛ pticipiuʒ
p̄teriti tpis vt amoꝛ.amatus sum.legoꝛ lectus sum.Et non est vna dictio ama-
tus sum vt quidā opinantur.Cui⁹ rō pꝛia est ista.qꝛ sʒm Priscianū in capitlo de v-
bo qui dicit ꝙ suppletō p̄teriti i verbis passiuis fit per circumlocutionē participij
p̄teriti tpis ꝛ hui⁹ verbi sum.Si ergo fit per participium et hoc verbum sum.pla-
ne concluditur ꝙ amatus sum nō est vna dictio sed due.participium em̄ ꝛ verbū
non possunt facere vnum.ex his enim que differunt specie non fit vnum vt dicit
Purphirius in tractatu secundo suoꝛum pꝛedicabilium cum dicit Una species nō
additur alteri vt gignat tertiam speciem.Alia ratio.quia si amatus sum vel lect⁹
sum esset vna dictio tunc de perfecto fieret imperfectū.quod est cōtra oꝛdinem na-
ture.quia potius de imperfecto fit perfectum.hoc autem fieret hic.patet quia de
oꝛatione fieret dictio.modo oꝛatio est pfectioꝛ dictione.hec aūt est oꝛatio amatus
sum.qꝛ valet tantū ego sum amat⁹.¶ Sequiꝛ coꝛrelarie ꝙ in ista amat⁹ sum ama-
tus non reddit suppositū huic verbo sum sed hoc qꝺ est ego.Si em̄ amatus red-
deret suppositū huic qꝺ est sum.oꝛatio esset incōgrua.valebit ergo tantum.ama-
tus sum.i.ego sum amatus.¶ Sequitur coꝛrelarie scꝺo.ꝙ hec non est incongrua
amatus sum.licet amatus sit tertie pſone ꝛ sum pꝛime.patet qꝛ nō requiriꝛ ꝯueniē-
tia constructibiliū in accidentibus grāmaticalib⁹ a partepost.dicunt enim gram-
matici ꝙ solum ntūs supponens requirit conuenientiam cum verbo.et non nomi-
natiuus apponēs.modo in ista ego sum amatus.amatus est nominatiuus appo-
nens.Qꝛ autem non requiritur conuenientia cum ntō apponente dictum est suffi-
cienter in secūda parte alexandri.hec em̄ est congrua ego sum homines.similiter
ista ergo sum animalia.ꝛ tm̄ homines ꝛ animalia non conueniunt in nūero ꝛ perso-
na cum isto verbo sum.et per consequens non requiritur conuenientia cum ntō
apponente.Qꝛ autē iste sunt congrue.ego sum homines.ego sum animalia.patʒ
qꝛ sunt false ergo congrue.tenet consequentia.quia verum ꝛ falsum pꝛesupponunt
congruum vt dicitur.i.periermeniarum.

Notandū Tertio.ꝙ de materia p̄sent

questionis.vtrum gerundia sint nomina vel verba.apud grāmaticos varie inue-
niuntur positiones.Aliqui enim dicunt ꝙ gerundia sint simpliciter nomina.ꝛ de
ista via videꝛ fuisse Priscianus in maioꝛi volumine capitlo de verbo.qui dixit.Ge-
rundia mihi nomina esse videntur.De ista etiam positione est Floꝛista qui in suis
ostendit floꝛibus ꝙ gerundia habent omnes casus excepto vtō.si ergo gerundia
habent casus concluditur ꝙ gerundia erunt nomina.Rationes aūt hoꝝ ponunꝛ
in argumentis.¶ Alia aūt est positio grammaticoꝛum nunc cōis que dicit gerun-
dia esse verba.ꝛ dicunt ꝙ debent declinari sicut eoꝝ verba indicatiui modi.Et de
ista via videtur fuisse donatus qui dicit gerundia esse verba.ꝛ hec positō videtur
esse magis veritati consona ꝛ modo significandi gerundiuoꝛum confoꝛmis vt pa-
tebit in rationibus circa conclusionem inferius ponendam.Unumquodqꝫ em̄ vt
dictum est pꝛius debet poni sub illa parte cui⁹ partis mod⁹ ſcandi ei cōuenit.mo-
do modus ſcandi vt ꝓbabitur inferius ipsius verbi conuenit gerundijs.recte ge-
rundia dicuntur esse verba.

Notandū quarto et vltimo ꝙ adhuc

alie inueniunt apud grāmaticos opiniones ꝗꝫ he due dicte. Aliq em̄ dicūt ꝙ gerūdia essent nomina ⁊ verba simul. sic ꝙ haberent vim nois ⁊ etiam verbi. Et ꝓbant hoc sic. quia exquo gerundia hn̄t accn̄a nomis ⁊ verbi. quia hn̄t tempus et casum modo tp̄us est accn̄s verbi ⁊ casus est accn̄s nois. ⁊ per ꝯn̄s ipsi volunt cōcludere gerundia esse noīa ⁊ verba simul. Sed hoc nō est verū. ptꝫ q₂ vnūquodqꝫ construcibile locat̄ sub certa ꝑte orōnis rōne modi ꝟcandi sui formalis ⁊ ꝓpꝛij. modo impossibile est ꝙ eadē dictio habeat modū ꝟcandi nomis ⁊ etiā verbi. sicut enim due forme in natura dispate non pn̄t ꝯuenire vni rei. sic et in arte vnum constructibile non potest habere duos modos ꝟcandi formales diuersarū partiū. ¶ Alia etiam positio grammaticorū dicit gerundia esse ꝑticipia. ⁊ ꝓbant. q₂ gerundia recipiūt ꝑtem nomis ⁊ verbi. mō hoc est de rōne ꝑticipij. vt dictum est in dīone ꝑticipij. Q₂ aūt gerundia recipiunt ꝑtem nois. q₂ recipiūt a nomie casum. a verbo tempus. ab vtroqꝫ recipiunt ꝑsonam. Sed hec positio iterū nō potest esse vera. nō enim sufficit ad vocem participij ꝙ habeat accn̄a silr̄ia nomini ⁊ verbo. q₂ accn̄a nō reponūt dictionē sufficienter sub ꝑte orationis. sed vltra hoc requirit̄ ꝙ talis dictio habeat modū ꝟcandi ꝑticipij. mō gerundia non hn̄t modū ꝟcandi ꝑticipij. gerundia enim ꝟcant actū distantem a subā vt dicet̄ in ꝯclōne. ꝑticipium aūt ꝟcat actū indistantē a substantia. Jdeo omnibus istis opinionibus abiectis est.

Conclusio responsalis ista. Gerundia

sunt verba. Probatur ꝑmo aucte donati. sꝫ q₂ argumentū in artibus auctoritate est mimū sed ratione maximū. probatur igit̄ ista rōne primo. omne illud est ꝟbum cui cōuenit modus ꝟcandi essentialis ⁊ formalis verbi. sed modus ꝟcandi formalis est essentialis verbi conuenit gerundijs. igitur gerundia sunt verba. Maior est nota. quia quelibet dictio locatur sub certa specie rōne modi ꝟcandi essentialis et formalis sui. q₂ forma est que locat rem in certo gn̄e ⁊ specie. Minor. q₂ gerundiūꝫ ꝟcat actū distantē a subā vt amandi ꝟcat actū amandi. modo modus ꝟcandi formalis verbi est ꝟcare actū distantem a subā. Scd̄o ꝓbatur cōclusio. nullū nomen regit actm̄ aꝑte post sine figura. sed gerundium regit actm̄ sine figura ergo. Maior est nota. q₂ nomen regit bene actm̄ per figuram que dicitur sinedoches vt alb⁹ dētem. sed nullum nomen regit actm̄ sine figura. Minor probatur per cōmunem regulam grāmaticeque dr̄. Quemcūqꝫ casum regit verbum indicatiui modi aparte post eundem regunt om̄ia eius cōdeclinia gerundia ⁊ ꝑticipia. Tertio ꝓbatur cōclusio nullū nomē est appositū sed gerundiū est appositū ergo. Maior est nota. q₂ solū vna pars est appositū scꝫ verbum. Minor est alexandri in scd̄a ꝑte qui dr̄ Nūcqꝫ gerundiuis casuꝫ veteres posuere. Ut supponentē qd̄ multoꝝ tenet vsus.

Ar. Primo. Gerundia non sunt verba. igit̄ probatur. nullū verbū est alicuius casus. sed gerundia hn̄t omnes casus ꝑter vtm̄. igit̄ gerundia nō sunt verba. Maior est nota. q₂ verbum ꝟcat sine casu vt ptꝫ ex dīone ꝟbi. Minor est Floriste ꝗ dicit. Cunctos gerundia retinēt casus nisi quintū. ¶ Dico verū argumētum concludit ꝙ florista voluit ꝙ gerundia hn̄t casum nō exn̄ter ꝙ essent alicuius casus. sed solū ſꝫm silr̄itudinē terminatiōis. i. hn̄t terminationes silr̄es dictiōibus casualib⁹. q₂ terminant̄ in di do et dum. Sic silr̄iter dr̄ de supinis que terminant̄ i um et in u tn̄ sunt ꝟba ⁊ nō noīa.

Ar. Scd̄o. Gerūdia non sunt verba. probatur. nulli verbo ꝑponit̄ ꝑpositio ꝑ appōem. sed gerundijs ꝑponit̄ ꝑpositio per appōem ergo. Maior ē nota quia ꝑpositio solū ꝑponit̄ tribus ꝑtibus per appōem. nomini ꝓnomini et ꝑticipio. Minor ptꝫ cū dico vado ad legendum. ¶ Dico verum argm̄ ꝯcludit ꝙ in ista orōne vado ad legēdū ꝑposito nō ꝑponit̄ huic gerundio legendū sed actō inclusō. q₂ valet tantū vado ad legendū. i. vado ad locū in ꝗ legam.

Ar. Tertio. Gerūdia nō sunt ꝟba igit̄. ꝓbat̄. om̄e verbū est dicibile de altero. sꝫ gerundiū nō est dicibile de altero. g̊ gerundia non sunt verba. Maior est Aristo. i. ꝑiermeniaꝝ. Minor est nota. q₂ gerundiū non est ꝑdicatū. hec em̄ est incōgrua iohes est amandū. ¶ Dico ꝟm argm̄ ꝯcludit ꝙ licet gerūdia nō ꝑdicant per se. sufficit tn̄ ꝙ cū audito vt iohes vadit ad amandū. que valet istam. iohannes est vadens ad locū in quo amat. Nec etiā om̄e verbū est ꝑdicatū sed soluꝫ finiti modi ⁊ pn̄tis tp̄is. modo gerūdia sunt infiniti mōi. ⁊ etiā vt dictū est ante verba ꝑdicant̄ rōne suorū ꝑticipiorū.

Ar. Quarto. Gerūdia nō sunt ꝟba. ꝓbat̄. nullū ꝟbū reddit suppositū. sed gerundiū reddit suppositū. g̊ gerūdia nō sunt verba. Maior est nota. q₂ tātū ꝑtes casuales reddūt suppositū. Minor ptꝫ in his orōnibus legendū est. cātandū est. ¶ Dico veꝝ argm̄ ꝯcludit ꝙ in istꝫ orōnib⁹ legendū est. cantandum est. gerūdia nō reddūt suppositū nec ꝯstruunt̄ apan̄. sed poti⁹ obliqu⁹ subintellectus reddit suppositū. ⁊ sic in ꝑdicta orōne ly est capit̄ imꝑsonaliter. ⁊ valet ꝑdicta orōtm̄. ab aliq̄ est cantandū. ab aliq̄ est legendū.

Ar. Quinto. Gerūdia sunt ꝑticipia igit̄. ꝓbat̄. q₂ recipiūt ꝑtē nois ⁊ ꝟbi g̊ sunt ꝑticipia. tenet ꝯn̄a. q₂ hoc est de rōne ꝑticipij. an̄s ꝓbat̄. q₂ recipiunt a verbo tp̄us ⁊ a noie casum ergo erūt ꝑticipia. an̄s est notū. ¶ Dico ꝟm argm̄ concluderet si cū hoc etiā eis ꝯueniret mod⁹ ꝟcandi essentialis ꝑticipij scꝫ ꝙ ꝟcarēt per modum indistantis a subā. modo gerundia ꝟcant per modū distantis a subā vt declaratū est in ꝯclusione.

Ar. Sexto. Gerūdia sunt noīa ergo nō sunt ꝟba. ꝓbat̄ an̄s. opatio arguit formā. sed gerūdia hn̄t opationē noim̄ g̊. Maior est commētatoꝝ in de subā orbis. Minor ꝓbat̄. q₂ gerūdia hn̄t variationē de casu i casuꝫ vt legēdi legēdo legendū. ¶ Dico verū argm̄ ꝯcludit ꝙ gerūdia hn̄t opationē casuū ꝗ ad voceꝫ sed nō ꝗ ad ꝟcationē. q₂ nec ꝟcāt recte nec oblique.

Ar. Septio. Gerūdia hn̄t casuꝫ ꝟcatiue ergo non sunt verba. ꝓbat̄ an̄s. fama quā oēs famāt nō omino deperdit̄. sꝫ hec est cōis fama in formatiōe iuuenū in scholis. legēdi est gt̄i casus. legēdo est ablt̄i casus vel dt̄i casus. Maior est nota. minor silr̄. ¶ Dico ꝟm argm̄ ꝯcludit ꝙ fama vera ⁊ ꝗ nō repugnat veritati. mō talis fama in formatiōe iuuenū repugnat veritati. vn̄ nō sic iuuenes sunt informandi. nec debet ita dici. sed poti⁹ deberēt informari de tp̄e gerūdiorū vl̄ etiā possum⁹ dicere ꝙ legēdi est gt̄i casus solū ꝗ ad termiationē.

Ar. Ultio. Gerūdia nō sunt ꝟba. ꝓbat̄. illud qd̄ ꝟcat cū tp̄e limitabiliter nō est verbū. sꝫ gerūdia ꝟcant cū tp̄e limitabilit̄. ergo gerūdia non sunt verba sed potius ꝑticipia. Maior est nota. q₂ ꝟcare cū tp̄e limitabiliter hoc conuenit participio. Minor. q₂ gerundiū limitat̄ ad om̄ia tp̄a vt legendum est. legendū fuit legendū erit. igitur ⁊c̄. ¶ Dico ꝟm argm̄ ꝯcludit ꝙ verbū finiti modi nō absoluit̄ a tp̄e. sed nō ꝯcludit ꝙ verbū finiti mōi vt gerundium potest absolui a tp̄e. modo gerundiū est verbū infiniti modi.

Dubitat̄ primo pro finali huius libelli

determinatiōe. Unde regularius ⁊ aptius formari modi et tp̄a verborū habeant. Pro quo notandum ꝙ om̄ia ꝑsentia et ꝑterita impfecta ⁊ om̄ia futura ꝑter futuꝝ coniunctiui modi formantur regularius a secūda ꝑsona pn̄tis tp̄is indicatiui mōi. vt ab amas abijciendo s et addendo bam fit amabā. Similiter amarem abijciendo s ⁊ addendo rem fit amarem ⁊c̄ꝫs. Jtem om̄ia ꝑterita pfecta et om̄ia preterita plusqꝫperfecta et futurū coniunctiui formantur a pria persona ꝑteriti pfecti tp̄is indicatiui modi. vt amaui mutando i in e et addēdo ram fit amaueram quod est

preteritum plusq̄perfectum indicatiui modi. ¶ sic de alijs.

Dubitat̄ secūdo Vtrū amo sit verbum

actiuū sicuti donat⁹ videt̄ expresse velle. Dicēdū q̄ sic vt p3 auctē donati in littera
et aliorū grāmaticorum. S3 cōtra hoc aliq̄s diceret. Amare est pati ergo amo est
verbū passiuū. ɔña est nota sed añs ꝓbatur sic. q: omis amās mouet̄ ab amabili
siue appetibili tanq̄ a mouente principali. q: ſm p̄h̄s .iij. de aīa . appetibile est
mouens non motū respectu appetitus. ergo amare hab3 se pure passiue respectu
amabilis siue appetibilis. ⁊ p ɔñs erit verbū passiuū ⁊ nō actiuū. omē eñ motum
ab alio h3 se passiue ad aliud. ¶ Dicendū verū est q̄ appetibile mouet appetitum
⁊ est agens respectu cuiusdā actus voluntatis. sc3 cōplacentie aut displicentie ni-
hilomin⁹ tñ post receptionē specierū ab ipsa re amabili voluntas causat in se actū
amandi vel amorem et ad illum actum vltimo ꝓductum voluntas cōcurrit acti-
ue et sic amo dicitur verbum actiuum.

Dubitat̄ tertio q̄uo diuidatur verbu3

Dicendū q̄ diuidit̄ in verbū ꝑsonale ⁊ in verbū impꝑsonale. Verbū personale est q̄d
haber distinctas terminationes ſm distinctas personas vt amo amas amat. ⁊c.
Sed verbū impꝑsonale est verbū nō hñs distinctas terminatiōes ſm distinctas ꝑ-
sonas vt penitet q̄d sub vna terminatiōe cōp̄hendit omēs ꝑsonas. Verbū etiam
personale semꝑ requirit ante se ntīm in rōne suppositi vt magister legit. Sed ver-
bum impꝑsonale exigit obliquū aptean̄ in rōne suppositi vt me penitet. Dr̄ aūt vbū
impꝑsonale quasi hñs plures ꝑsonas sub vna terminatione indistincta vt me peni-
tet. hic penitet est p̄ime ꝑsone. te penitet scd̄e ꝑsone. illū penitet tertie persone. ⁊ sic
de alijs verbis impꝑsonalib⁹. ¶ Est aūt vlteri⁹ notandū q̄ duplex est vbū imperso-
nale. s. Impꝑsonale actiue vocis. ⁊ est est illud q̄d terminat̄ in t vt penitet tedet licet
Et verbū impꝑsonale passiue vocis. et est illud q̄d terminat̄ in tur vt amatur curri-
tur. ⁊c. Et illorū verborū impꝑsonaliū nūerus est nobis ignotus. sed tot sunt hu-
iusmōi vba impꝑsonalia quot sunt verba actiua et neutralia. Verba aūt impꝑsona-
lia actiue vocis sunt cōiter vsitata triginta. Dicūt ergo plures grāmatici q̄ verba
impꝑsonalia passiue vocis formant̄ a q̄libet vbo cuiuscūq3 sit gñis si mō actionem
ſcet ⁊ hoc idem videtur velle Priscian⁹. q̄uo aūt vba passiua ⁊ impꝑsonalia passi-
ue vocis inter se differant ex mō eorū ſcādi patere potest.

Dubitatur quarto . q̄uo inter se diffe-

rant p̄rimū supinū ⁊ vltimū. Rñdetur q̄ differunt p hoc. q: p̄rimū supinū ſcat per
modū termini ad quem. sed scd̄m per modū termi a quo. Etiā p̄rimū supinu3 con-
struitur cum verbo ſcante motum ad locū vt vado lectum. i. ad locum vbi legam
vel legar. Sed scd̄m supinū construitur cum verbo ſcante motum de loco vt ve-
nio lectu. i. de loco vbi legi ⁊c.

Dubitatur quīto. qualis sit dr̄ña inter

verba defectiua ⁊ anormala. eo q̄ donatus in fine hui⁹ exemplificet de vbis anor-
malis. Dicendum q̄ hec est drña. q: verbum defectiuum est verbum quod habet
defectum temporum modorū et personarum. sicut explicit meminit queso. ⁊c. S3
verbum anormalum vel irregulare est verbum quod non in omnibus modis ⁊ tē-
poribus in quibus inuenitur directe ſm vocem ⁊ regularem obseruantiam coniu-
gatur . vt sum quod in secunda persona habet es. Et sunt quattuor verba anor-
mala scilic3 sum volo fero ⁊ edo. Et hoc est verum capiendo anormala ꝓprie quis
capiendo ea large tunc fio etiam est verbū anormalum. Et dicitur anormalum ab
a quod est sine ⁊ norma regula. quasi verba non habetēa regularem formationem
Et tantum · pro quo deus sit benedictus in secula seculorum Amen.

Explicit compendiosa octo partiūora

tionis editio. nuper denuo emendata atq3 diligen
ter impressa Liptzck per prouidum ⁊ hone-
stum virum Jacobū Thanner Anno
supra millesimūquingentesimū
decimo foeliciter finitum.

